

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse õppekava

Uudiste lugemine internetis noorte ja nooremate keskealiste hulgas

Magistritöö

Autor: Kristel Härma

Juhendaja: Ragne Kõuts, PhD

Tartu

2015

SISUKORD

Sissejuhatus	4
I TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	6
1.1. Uudis ja uudisežanri muutumine	6
1.1.1. Uudise määratlus	6
1.1.2. Pehmed ja kõvad uudised	8
1.1.3. Uudisväärtuslikkus	9
1.1.4. Uudisžanri muutumine	12
1.1.5. Uudis internetis	13
1.2. Veebiuudiste lugemine ja tähelepanu äratavad tegurid.....	16
1.2.1. Uudiste lugemine.....	16
1.2.2. Usaldus kanali vastu	19
1.2.3. Tähelepanu äratavad tegurid veebiuudise puhul	21
1.2.4. Lugemisotsustuse tegemine.....	23
1.3. Uurimisküsimused	25
II MEETOD JA VALIM	26
2.1. Valimi koosseis	30
2.1.1. Tudengid ja kutseõppurid	30
2.1.2. Vanusegrupp 30-44.....	32
III TULEMUSED.....	34
3.1. Meediapäev internetis.....	34
3.1.1. Teemade ja rubriikide loetavus.....	42
3.1.2. Eelmise päeva loetu mäletamine ja meenutamine.....	45
3.1.3. Teised kanalid peale interneti	45
3.2. Üldised lugemisharjumused internetis.....	46
3.2.1. Uudisinformatsioonini jõudmine.....	47
3.2.2. Lehekülgede valiku põhjused.....	47
3.2.3. Teised kanalid peale interneti	48
3.2.4. Uudise valik avamiseks	49
3.2.5. Uudise valik lugemiseks.....	50

3.2.6.	Uudisväärtuse hindamine	51
3.2.7.	Ootused uudistele	55
3.2.8.	Uudiste lugemata jätmise ja vältimise	56
3.2.9.	Informatsiooni usaldusväärsuse hindamine	57
IV	JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	60
4.1.	Järeldused	60
4.2.	Diskussioon	66
	Kokkuvõte	68
	SUMMARY	71
	LISAD	77
	Lisa 1. Meediapäevik	77
	Lisa 2. Vastuste leht.....	82
	Lisa 3. Intervjuu kava.....	85
	Lisa 4. Delfi artikkel.....	86
	Lisa 5. Blogipostitus.....	87
	Lisa 6. Reklaamtekst.....	88
	Lisa 7. Pressiteade.....	90
	Lisa 8. Intervjuude transkriptsioonid.....	92

Sissejuhatus

Internet on kujunenud uudiste tarbimisel peamiseks meediumiks. Kui alguses oli internet lihtsalt uus võimalus lehes ilmunud artiklite avaldamiseks, siis aja jooksul hakati ära kasutama interneti poolt pakutavaid võimalusi vormiga mängimiseks. Nüüdseks on aga märgata interneti kui uudismeediumi suuremaid mõjusid lisaks uudiste sisule ja vormile ka uudiste lugejale. Meedia tarbimise mustri joonistab internetis auditoorium, mitte sõnumi looja ja esitaja (Ward 2002:23).

Ajakirjanikel on surve luua veebis uudiseid, mis oleksid auditooriumi jaoks atraktiivsed ja püüaksid „klikke“. Niinimetatud klikid ei peegelda aga auditooriumi valikute põhjuseid ja valikuid laiemalt. „Klikid“ ei ole see, mille abil suudaks toimetuse mõista auditooriumi tegelikke soove ja seda, mis on auditooriumi enda jaoks internetis uudisväärtuslik. Internetis meediavälja pideva mitmekesisuse ja tehnoloogia arengu juures on aina keerulisem aimata, mida inimesed tegelikult internetis uudistena tarbivad ning mida päevakajalise informatsiooni allikana eelistavad. Valik on lai ning erinevalt paberlehtedest, kus uudised on toimetuse poolt järjestatud, saab lugeja veebis „klikkida“ kuhu iganes soovib ning endale meelepärases järjekorras. Mis inimest ei köida, seda ta ka ei ava, ning tal on alati valik peavoolumeedia *online*-lehelt lahkuda ning valida ise päevakajalise informatsiooni saamiseks allikaid, mida usaldada.

Lai valiku tõttu on auditooriumil internetis võimalik üha enam lähtuda enda huvidest, spetsiifilisele sisule keskendumine viib aga teiste sõnumite ignoreerimiseni (Tewksbury 2005). Katz (1996 Tewksbury 2005 kaudu) on väitnud, et selline protsess on tänapäevaste demokraatiade toimimise jaoks problemaatiline. Killustunud auditoorium ei tarbi tõenäoliselt samu uudiseid, mis võib omakorda põhjustada inimeste teadmatuse rahva keskkete probleemide osas (Tewksbury 2005).

Auditooriumi liikumine massimeedia juurest alternatiivsete allikate suunas tõstatab ka informatsiooni usaldusväärsuse hindamise küsimuse. Nimelt annab internet kõigile selle kasutajatele võimaluse informatsiooni esitada ja edastada, olgu see siis läbi blogi või sotsiaalmeedia. Seega ei pruugi internetis oleva uudisinformatiooni taga olla ajakirjanduslikud

praktikad ning varasemast olulisem on, kuidas ja mille alusel auditoorium informatsiooni tõlevastavust hindab.

Auditoorium on seega internetis varasemast aktiivsem ja oma valikutes iseseisvam. Sellest tulenevalt püüab käesolev magistritöö mõista, mille alusel auditoorium internetis valikuid teeb ning mis on lugeja jaoks oluline nii allika kui ka uudise juures. Laia informatsioonivaliku juures on oluline ka uurida, mida peab auditoorium tänapäeval internetis uudiseks ning millised on lugeja ootused sellele.

Magistritöö eesmärgiks on uurida, mida auditoorium internetis uudiste juures hindab ja väärtustab ning mille alusel teeb valikuid nii uudiste kui ka nende allikate osas. Magistritöös asetatakse internetis uudiste lugemine reaalsesse konteksti ning vaadeldakse lugejate poolt internetis tehtavaid igapäevaseid toiminguid ja valikuid. Samuti saab magistritöö abil aimu, millised on uudisväärtuse kriteeriumid auditooriumi jaoks veebimeedias ning kuidas ja mille põhjal hindavad lugejad informatsiooni usaldusväärsust.

Täna oma juhendajat Ragne Kõutsi, kellel seda magistritööd valminud ei oleks. Suure tänu osaliseks saavad ka kõik uuringus osalenud ning vastajate leidmisel abiks olnud inimesed. Lisaks tänan toeks ja abiks olnud sõpru ja lähedasi.

I TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Antud peatükk annab ülevaate teoreetilistest lähenemistest ja tehtud uuringutest, mis on olulised konteksti loomiseks ning magistritöö tulemuste tõlgendamiseks ja järelduste tegemiseks. Töö teoreetilises osas vaadeldakse käsitlusi uudisežanrist ning selle kohandumist veebis vastavalt võimalustele, mida internet uudise esitamiseks pakub. Samuti võrreldakse ajakirjanike poolt uudise juures oluliseks ja uudisväärtuslikuks peetut sellega, mida auditoorium ise uudisinformatsiooni puhul hindab. Erinevate uuringute ja teooriate põhjal püütakse antud peatükis välja selgitada, millised on auditooriumi internetis uudiste lugemise käitumismustrid ning mille alusel hindab auditoorium meediakanalite ja nende poolt pakutava informatsiooni usaldusväarsust.

1.1. Uudis ja uudisežanri muutumine

Uudis on klassikaline formaat, mida pole võimalik üheselt defineerida, aga millele on siiski esitatud teatud nõudmised nagu objektiivsus ja neutraalsus (Hennoste 2008). Uudis ei pruugi aga enam alati oma senistele piiritletud tunnustele vastata, sest auditooriumi haaramiseks võib see võtta rohkem olemuslooliku kuju ning samuti muutub ja kohaneb žanr vastavalt meediumile. Seega ei ole klassikaline leheudis ja *online*-uudis identse sisu ja vormiga. Uudise žanr on muutunud nii ajaga kui ka vastavalt meediumitele (McQuail 2008).

1.1.1. Uudise määratlus

Uudis on ideaalis kõige objektiivsem ajakirjanduslik vorm ühiskonna informeerimiseks, peegeldades reaalsust objektiivselt ja hinnanguteta. Tegelikuses ei ole demokraatlikkus ühiskonnas uudiseid tootva meedia roll mitte peegeldada maailma sellisena nagu see on, vaid pigem pöörata tähelepanu ja tõmmata avalikkuse tähelepanu probleemidele ja situatsioonidele, mis vajavad lahendusi ja parandusi (Shoemaker 2006).

McQuaili (2000:302) arvates annab just uudis meediale privilegeeritud sotsiaalse institutsiooni positsiooni ning see on üks vähestest massimeedia originaalsetest panustest kultuuriliste väljendusvormide osas. Uudismeedia laiemaks ühiskondlikuks eesmärgiks on tähenduste, sümbolite ja sõnumite tootmine ning edastamine (Schudson 2003:24). Seega uudis mitte vaid ei informeerigi ja pööra avalikkuse tähelepanu lahendust vajavatele probleemidele, vaid annab auditooriumile aluse loomaks arusaamu, arvamusi ja hinnanguid. Schudson (2003:13) toob välja, et uudised on saanud dominantseks jõuks ühise kogemuse avalikul konstrueerimisel ning populaarseks tajuks sellest, mis on reaalne ja oluline.

Uudist ei saa defineerida üheselt. Eesti ajakirjandusõppejõud Tiit Hennoste (2008) toob „Uudise käsiraamatus“ välja kolm kõige tavalisemat vastust küsimusele, mis on uudis:

- Uudis on materjal, mida avalikkus peab teadma ja mis aitab inimestel nende probleeme mõistuspäraselt lahendada.
- Uudis on materjal, mis lahutab meelt ning mida on tore lugeda.
- Uudis on tavalisest sündmustevoolust väljaulatuv sündmus, murre tavapärasest (Hennoste 2008: 23).

Seega teenib uudis avalikkuse huve nii sõnumeid, tähendusi kui sümboleid edastades. McQuail (2003:453) näeb uudist kui värske informatsiooni edastamise vormi avalike sündmuste kohta meedias. Informatsiooni värskest ja aktuaalsust, tähenduste edasiandmist ning neutraalsust võibki vaadelda tunnustena, mis on uudise žanrile omased. Samas ei vasta uudise žanr kõigis kultuuriruumides ühesugustele tunnustele. Seega on uudistel mitmeid liike, formaate ja kultuuridevahelisi erinevusi, kuid üldtunnusteks on üldiselt päevakajalisus, olulisus ja usaldusväarsus (McQuail 2003:453).

Võrreldes uudise žanrit teiste ajakirjanduslike žanritega, on Hennoste (2008) välja toonud uudise kui žanri kaks põhierinevust teistest ajakirjandusžanridest:

- Uudis on objektiivne, erinevalt arvamusoost ja publitsistikast ei esita see kirjutaja arvamusi, seisukohti jms.
- Uudis erineb teistest žanridest oma ülesehituse poolest. See ainus lehežanr, millel on oma spetsiifiline ülesehitusvõttestik (Hennoste 2008: 24).

Paberajalehtedes on uudised selgelt eristatud, kuid *online*'is üldiselt ei märgita eraldi ära, et artikli puhul on tegemist uudise žanriga. Veebilehe esiküljel on tavapäraselt kõik uudislood ja muud artiklid läbisegi koos või koondatud olulisemate alateemade kaupa. Postimehe ja Delfi uudisportaalides on artikli pealkirja juurde märgitud ära selle žanr, kui tegemist ei ole uudislooga. Nii on märksõnaga eristatud näiteks intervjuud, arvamused ja juhtkirjad. Läbi rubriikide nimede on uudised eristatavad Delfis „Kõik uudised“ rubriigi läbi, kus aga tegelikkuses on lihtsalt kokku koondatud kõikide erinevate Delfi rubriikide artiklid. Ülejäänud rubriiginimedes ei ole nii Postimehes kui ka Delfis ära toodud sõna „uudis“, vaid rubriigid kannavad lihtsalt nimesid nagu „Eesti“, „Majandus“ jne. Žanriliselt on mõlemal veebilehel eristatud rubriik „Arvamus“, mida avades on rubriigi nimega ära märgitud, et antud leheküljelt leiab lugeja eest arvamused ning seega ei tasu antud rubriigist otsida lugusid, mis liigituksid objektiivsete ja neutraalsete uudiste alla.

1.1.2. Pehmed ja kõvad uudised

Eelnevalt toodi välja, et uudise žanr ei ole üheselt mõistetav ja defineeritav, kuna uudised võivad ka teemast sõltuvalt olla täiesti erinevad. Vastavalt uudiste teemadele eristatakse kõvasid ja pehmeid uudiseid. Hennoste (2008) on oma käsiraamatus toonud välja International Press Institute'i jaotuse:

- kõvad uudised: sõda, poliitika, välissuhted, riigikaitse, majandus;
- pehmed uudised: kultuur, haridus, teadus ja tehnika, sotsiaalsed sündmused, *human interest* (üldhuvi teemad), kuritegevus, õnnetused ja kuritööd, sport, usk jne (Hennoste 2008:24).

Hennoste (2008) on kõvasid ja pehmeid uudiseid eristanud ka selle järgi, missuguseid eesmärke uudis täidab ja milliste omadustega sündmusi eelistab:

- Kõvad uudised pakuvad informatsiooni maailmas asetleidvate sündmuste kohta ja aitavad inimestel maailma paremini mõista. Nende teemad on tähtsad paljudele inimestele, nad on seotud avaliku eluga, milles toimuvad sündmused mõjutavad paljude inimeste elu ning nende oluliseks omaduseks on värskus ja objektiivsus.
- Pehmeid uudiseid iseloomustab see, et neid on huvitav lugeda, kuid nad ei pruugi olla tähtsad ja inimeste elu mõjutavad. Seesugused uudised on tihti seotud eraeluga, näiteks lugejatele lähedaste või tuntud inimestega. Tihti pole pehmeid uudiseid kuigi värsked. Nende ülesanne on mõjutada emotsioone ja pakkuda inimesele meelelahutust (Hennoste 2008:24-25).

Paberlehtedes, veebiväljaannetes ja portaalides avaldatakse nii kõvasid kui ka pehmeid uudiseid. Kvaliteetsed väljaanded rõhuvad kõvadele uudistele, nii-öelda kollaste väljaannete keskmes on aga pehmemad teemad ning uudised on valitud pigem huvist ja emotsionaalsusest lähtudes (Hennoste 2008).

Veebiajakirjanduse võidukäiguga ei ole aga Doudaki ja Spyridou (2012) järgi kõvade ja pehmete uudiste suhe muutunud. Poliitika, ühiskond ja majandus domineerivad endiselt nii trüki- kui ka *online*-uudistes ning seejuures on veebis tunduvalt rohkem traditsiooniliselt kõvade uudistena tajutud sisu (Doudaki ja Spyridou 2012). Rahvusvahelisel tasandil paistab meedia hindavat majandusteemasid, kuigi varasemalt serveeriti neid spetsiaalsete huvide ja teadmistega auditooriumile (Doudaki & Spiridou 2012). Majandus oleks justkui nišivaldkonnast jõudnud laiema avalikkuse tähelepanu alla. Vähenenud on aga kultuuriuudiste

osakaal, mis käib kaasas veelgi pehmemate uudiste suunas liikumise trendiga (ibid.). Seda tõestab meelelahutus uudiste osakaalu tõus meedias (ibid.). Seega on veebimeedias endiselt kesksed kõvad uudised ehk International Press Institute'i jaotuse järgi sõda, poliitika, välissuhted ja riigikaitse. Osakaalu vähenemine on aga toimunud pehmete uudiste osas ehk siis Press Institute'i jaotuse järgi näiteks kultuuri, hariduse, teaduse ja tehnika ja muude teemade seas, mille asemel on meedia keskmes rohkem meelelahutuslikud uudisteemad.

1.1.3. Uudisväärtuslikkus

Ajakirjanike valik – milliseid sündmusi uudisena edastada ja milliseid mitte – tugineb uudisväärtuse kriteeriumitele. Esimesena tuli avaldamiseni jõudvate uudiste valikuks oluliste tunnuste ja tavade välja Walter Lippmann 1922. aastal. Sündmustele uudisväärtuse andjatena nimetas ta sensatsioonilisuse, läheduse, relevantsuse, ühesuse ja faktilisuse (Lippmann 1990). Kõige enam on teoreetikud võtnud aluseks Galtungi ja Ruge (1965) poolt välja töötatud uudisväärtuse kriteeriumite raamistikku (Reuters news...2013). Autorite lähenemise keskmes on, et kuidas muutuvad/kujunevad sündmused uudisteks (ibid.). Sündmus kas omab uudisväärtuslikkust või mitte (Galtung & Ruge 1965: 71). Galtungi ja Ruge (1965) järgi on iga kord, kui peetakse sündmust uudisena kajastamise vääriliseks, mängus 12 faktorit. Kõigepealt toovad nad välja kaheksa kultuuriliselt neutraalset faktorit: sagedus, künnise ületamine (absoluutne intensiivsus, intensiivsuse kasv), ühesus, tähenduslikkus (kultuuriline lähedus, olulisus), kooskõla (prognoositavus, nõudlus), ootamatus (ettearvatamatus, nappus), jätkuvus, ülesehitus (Reuters news...2013). Järgmised neli faktorit on aga kultuurilise seosega: viide elitaarsetele rahvustele, elitaarsetele inimestele, isikutele, millelegi negatiivsele (Reuters news...2013).

Lääne meedias on McQuaili (2003) järgi uudisväärtuste kriteeriumiteks peamiselt sündmuse ulatus, lähedus, selgus, värskus, relevantsus, kooskõla, personifitseeritus, negatiivsus, dramaatilisus ja aktiivne köitmine. Shoemakeri (1996) uudisväärtuste teooria kohaselt on inimesed loomupäraselt huvitatud ohtudest ja ebatavalisusest, sest meil on bioloogiline sund pöörata tähelepanu kõrvalekaldele normaalsest: konflikt, vastuolu, sensatsioonilisus, kuulsus ja prominentsus ning ebatavalisus. Kuigi uudisväärtuse kriteeriumid varieeruvad erinevates käsitlustes, kattuvad need siiski suures osas Galtungi ja Ruge poolt 1965. aastal sõnastatud kriteeriumitega. McQuail (2003) ja Hennoste (2008) on lisaks toonud välja uudise värskuse

kriteeriumi. Erinevalt McQuailist (2003) ei ole Hennoste (2008) peamise uudisväärtusena rõhutanud negatiivsuse aspekti.

Eesti ajakirjandusõppejõu Tiit Hennoste (2008) järgi on enamlevinud uudisväärtuse kriteeriumiks järgnevad seitse:

- mõjukus;
- ebatavalisus (ootamatus, ülivõrdelisus);
- prominendid;
- konflikt;
- lähedus (nii füüsiline kui ka psüühiline);
- värskus;
- aktuaalsus (päevakajalisus) (Hennoste 2008:30).

Uudisväärtus ei taga aga sündmuse tegelikku uudiseks saamist (Shoemaker & Cohen 2006). Kõigi Shoemakeri ja Coheni (2006) uuringusse kaasatud kümne riigi fookusgruppides osalenud – ajakirjanikud, suhtekorraldajad ja erineva sotsiaalmajandusliku taustaga auditooriumiliikmed – olid ühesel arusaamal, millistel kohaliku lehe lugudel on uudisväärtus ja millistel mitte. Kui aga autorid võrdlesid inimeste antud uudisväärtuslikkuse hinnanguid sellega, kui prominentselt vastavaid lugusid ajalehes kajastati, siis olid tulemuse varieeruvusmäärad kõrged. Näitena võib tuua olukorra, kus kõige väiksema uudisväärtuslikkusega hinnatud lugu jõudis kohaliku lehe esilooks. Seega järeldavad Shoemaker ja Cohen (2006), et sündmuse tegelikult uudiseks saamise otsustavad lisaks uudisväärtuse kriteeriumile veel mitmed tegurid ning see, mis on nii ajakirjaniku kui lugeja jaoks uudisväärtusega, ei pruugi lehes jõuda olulisele kohale või vastupidi.

Uudisväärtuse kriteeriumitega püütakse tabada seda, millistel sündmustel võiks olla auditooriumi jaoks väärtus uudissündmusena. Seda, mis on aga tegelikult auditooriumi enda jaoks uudisväärtuslik, on käsitletud vähem. Bogarti (1989: 122) järgi haaravad lugeja tähelepanu need uudised, mis on neile tähendusrikkad. McQuaili (2000: 305) sõnul peab uudisel olema omadus, mis muudab selle lugeja jaoks huvitavaks, uudisväärtuslikuks, äratav auditooriumi huvi ja tähelepanu. Kriteeriumide laiendamine üldisele auditooriumile ei pruugi

aga alati üheselt õnnestuda, sest inimeste jaoks omavad erinevad kriteeriumid erinevat tähendust (Pärn 2011).

Uudisfaktoreid saab vaadelda kui tõhusaid valikukriteeriume ka meedia tarbimisel (Eilders 2006). Eilders (2006) on erinevate auditooriumit kaasanud uudisväärtuse uuringute põhjal välja toonud kõige sagedamini esinenud uudisväärtuse kriteeriumid (vt tabel 1). Tabelist 1 on näha, et ajakirjanike ja auditooriumi uudisväärtuse kriteeriumid on enamjaolt kattuvad, samas eelistavad lugejad läheduse ja elitaarsete rahvuste asemel ootamatust. Tulenevalt asjaolust, et ajakirjanduslikke valikukriteeriumeid on rohkem kui auditooriumi poolt tajutavaid valikukriteeriumeid, ei saa auditooriumi valikuid selgitada vaid uudisfaktorite alusel (Eilders 2006).

Tabel 1. Korduvalt esinevad valikut mõjutavad uudisfaktorid (Eilders 2006:11)

Ajakirjandusliku valiku uudisfaktorid	Uudisfaktorid auditooriumi valikuprotsessides
Relevantsus/ulatus	Relevantsus/ulatus
Kahju/vaidlus/agressioon/konflikt	Konflikt/vaidlus
Eliit/prominentsus	Eliit/prominentsus
Jätkuvus	Jätkuvus
Lähedus	Ootamatus
Elitaarne rahvus	

Uudisväärtused ei ela aga tingimata oma elu ja võivad seguneda (Schwarz 2005). Kui näiteks üht lugejat tõmbab ühe uudise puhul geograafiline lähedus, siis teisest kultuurist lugeja võib teha valiku hoopis selle alusel, et mainitu on tema jaoks uus ja kaugel (Mihelson 2014).

Seega ei pruugi massimeedia kajastada uudiseid sugugi vaid lugejate huvidest lähtuvalt. Internet pakub teistest meediumitest aga võrreldamatult suuremat ja laiemat valikut informatsiooni leidmiseks ning massimeediale hulgaliselt alternatiive. Uudis, mis valitaks lugemiseks piiratud valikuga paberlehes, ei pruugi internetis lugeja jaoks niivõrd oluline olla.

Sullivan (2013:187) leiab, et tänu digitaliseerimisele ja interneti võidukäigule on tänapäevasel auditooriumil suurem võimalus valida, tarbida ning meedia sisu taastoota kui kunagi varem. Tänu interneti pakutavatele laialdastele võimalustele on üha raskem taibata auditooriumi tegelikke huve ja soove ning aina enam ilmneb, et auditooriumi ei saa käsitleda ühtse massina,

kellele ühtmoodi üht kanalit pidi informatsiooni edastada. Tänu sellele ei saa ka uudisväärtuse kriteeriumeid vaadelda püha tõena, mis igat inimest haarama peaks.

1.1.4. Uudisžanri muutumine

Kõik meediakanalid peavad auditooriumi ligitõmbamise nimel pingutama. Auditooriumi soove aimata püüdes katsutakse informatsiooni edastada kaasahaaravalt ja huvipakkuvalt. Marju Himma (2010) toob välja 2001. aastal USA Northwesterni ülikooli Media Management Centre'i läbi viidud uurimuse „The Power to Grow readership“. Uuringutulemuste kohaselt on lugejatel suurim huvi kohalike ja isiklikult puudutavate lugude vastu (Himma 2010:4-5). Lugejad soovivad nii geograafilist, emotsionaalset kui ka inimlikku ja visualiseerivat lähedust teemaga (Ibid:5).

Seega, nagu televisioonis on harivad saated seotud meelelahutusliku laadiga ehk on kasutusel termin *infotainment*, püütakse ka kirjutavas ajakirjanduses kasutada lugudes inimlähedust ning muuta need kergemini loetavamateks ja kaasahaaravamateks (Himma 2010). Uudise žanri jaoks tähendab see näiteks olemusloolike võtete kasutamist (ibid.). Himma (2010) järgi eeldab klassikaline kõva uudis faktilist toetumist ning neutraalset keelekasutust säilitamiseks objektiivselt sündmuse edasiandmine. Olemuslugu võimaldab seevastu oma dünaamilises vormis kasutada detailset kirjeldust, värvikamat ning mõneti hinnangulisemat ja interpreteerivat sõnavara, dialoogi ning intertekstuaalsust teiste olemasolevate tekstide või nende taasesitustega. Nii saavad tihti peale uudistest kaasahaaravad jutustused, millest peegelduvad ka hinnangud (Himma 2010). Eelnev tendents läheb aga vastuollu uudise nõuetega nagu objektiivsus ja neutraalsus (Hennoste 2008).

Internetis puutub auditoorium kokku laia valiku erinevate informatsiooni edastamise vormidega. Hennoste (2008:347) sõnul võidakse kommenteerimisväärtuse tõstmiseks serverida internetis materjali nii, et see kutsuks enam kommenteerima. Praegu võib pidada olulisemaks nii-öelda klikkide püüdmist. See tähendab tihti näiteks tasakaalu ja objektiivsuse eiramist ning teravaid hinnanguid, mille tulemuseks võib olla tugev arvamislugu, mitte uudis (Hennoste 2008).

Internetis on massimeedia pakutavate uudiste kõrval aga ka palju teisi informatsiooni esitamise vorme informatsiooni. Nii võib uudissõnumit esitada blogipostitus, Twitteri säuts, Facebooki postitus ja alternatiivne uudisteportaal endapoolsete uudistega. Internet annab võimaluse informatsiooni esitamiseks ja edastamiseks ka inimestele, kes ei ole ajakirjanikud ning kes ei esinda ajakirjanduslikke väärtusi ega järgi ajakirjanduslikke praktikaid.

1.1.5. Uudis internetis

Interneti jõudes olid uudised alguses paberlehes ilmunud uudised, mis avaldati ka veebilehel (Vengerfeldt & Runnel 2004). Aja jooksul hakati aga kasutama võimalusi, mida internet uudiste avaldamisel pakub. Nii defineeritakse *online*-uudist läbi vormi, mis kujuneb vastavalt interneti poolt pakutavatele võimalustele (Vengerfeldt & Runnel 2004). Veebikeskkonnas on lisaks uudise sisule saanud oluliseks ka selle vorm. Vengerfeldt ja Runnel (2004:287) sõnastavad *online*-uudised kui spetsiaalselt internetis avaldamise jaoks loodud ja internetis tarbitavad uudised. Spetsiaalselt internetis avaldamise jaoks loomine tähendab võimalust teksti sees hüperlinkidega viitamist ning uudise täiendamist fotode, videote ja interaktiivsete graafikutega. Sisuliselt tähendabki *online*-uudiste teke järgmist faasi traditsiooniliste meediaväljaannete (eriti siis ajalehtede) interneti kasutamises, mil mindi oma paberväljaande tekstisisu peegeldamiselt üle paberväljaandes avaldatu ning internetis avaldatu kombinatsioonile, mille keskmesse tõusis spetsiaalselt internetile toodetav meediasisu (Vengerfeldt & Runnel 2004).

Stovall (2004) toob välja mõned olulised punktid, mis eristavad *online*-ajalehte paberlehest:

1. **Mahutavus.** Teised kanalid peale interneti seavad uudistele piirangud paberlehes tähelemerkide ja raadios ning televisioonis ajalise pikkuse osas. Internetis saab avaldada uudiste ja intervjuude pikemad ning täiendatud versioonid, lisada näiteks fotogaleriisid ja videoid.
2. **Paindlikkus.** Internet pakub võrreldes paberlehtedega võimalusi esitada informatsiooni erinevates vormides, mis muudab selle meediumi paindlikumaks kui ajalehed.
3. **Kiirus.** Internet annab võimaluse edastada infot kiiresti, kas või reaalajas. Lisaks on võimalik infot koheselt täiendada või muuta. Eriti tugeva eelise annab see omadus internetile kriisiolukordades.
4. **Kestus.** Internetis on võimalik materjali suurtes hulkades ja kauakestvalt säilitada. Lisaks on võimalik arhiividele lihtsalt ja kiiresti ligi pääseda.
5. **Interaktiivsus.** Internet on kõige suuremat interaktiivsust pakkuv meedium. Lugeja saab kaasa rääkida kommentaariumis, foorumites, *online*-intervjuudes ja –küsitlustes (Stovall 2004: 6–11).

Hennoste (2008) sõnul toetutakse netilehes ka uudiste puhul palju enam „kollase ajakirjanduse“ uudisväärtustele kui paberlehes. Seda, kui edukalt internetis uudised lugejaid ligi tõmbavad ehk kui palju võiks olla lool ideaalis lugejaid, mõõdetakse „klikkide“, aga ka lugudele kirjutatud

kommentaari hulgaga. Nii on tulnud Hennoste (2008) välja kommenteerimisväärtuste terminiga, mis tähistab uusi uudissündmuste valimise mõjureid, mis tulenevad soovist saada uudisele võimalikult palju kommentaare. Kommenteerimisväärtused on sündmuse, isiku või nähtuse omadused, mis panevad inimese uudise kohta kommentaare esitama (Hennoste 2008). Hennoste on toonud 2008. aastal välja Eesti netimeedias kommenteerimisväärtuslike kommentaaride äratajatena teemad või sündmused, mis:

- Ärritavad lugejat tugevalt;
- Lähevad vastuollu ühe ühiskonnagrupi arusaamadega;
- Lähevad vastuollu üldlevinud eelarvamustega;
- On esitatud mustvalgelt;
- Puudutavad emotsionaalselt väga suurt hulka inimesi;
- Esitlevad tugevaid tundeid äratavaid isikuid;
- Võimaldavad kommentaatoril näidata oma üleolekut teistest;
- Võimaldavad inimesi lahterdada (Hennoste 2008:346-347).

Nagu eelnevalt uudise määratlemise juures välja tõin, siis internetis nii veebiväljaannetes kui uudisteportaalides uudise žanri eraldi „uudise“ sõnaga ei eristata, intervjuud ja arvamusi edastavad lood aga markeeritakse tavaliselt pealkirja juures vastava märksõnaga. Kuna internet kui meedium pakub võimalust informatsiooni kiireks edastamiseks ning seda soovivad väljaanded internetis oma lugejatele ka pakkuda, jõuab ajakirjanike enda kirjutatud uudiste kõrvale internetis ka pressiteateid. Karin Kase (2011) magistr töö uudispäeva analüüsist selgus, et kahes Eesti suurimas veebiväljaandes põhineb üle poole veebiuudistest teistest väljaannetest refereeritud uudistel, veerand Postimehe ja kolmandik Delfi uudistest pressiteadetele ning omauudiseid oli vastavalt 13 ja 16 protsenti (Kase 2011:72). Seega on *online*-uudiste puhul omauudiste osakaal veebiväljaannetes väike ning uudistena avaldatakse tihtipeale minimaalsel kujul muudetud või isegi muutmata pressiteateid. Kase (2011) tegi täheldusi, et enamus pressiteatel põhinevaid uudiseid ei olnud kas üldse muudetud või oli neis tehtud mõned mitte aega nõudvad muudatused.

Ehkki *online*-uudist defineeritakse peamiselt läbi vormi, on näha, et interneti võimalused avaldavad mõju ka uudiste sisule. Nii on *online*-uudise taga tihtipeale vähem ajakirjaniku tööd, sest ajakirjanik on kulutanud temalt oodatava pidevalt uute uudiste üles laadimise tõttu *online*-uudise tootmisele vähem aega (Kase 2011). „Klikkide“ püüdmiseks kasutatakse *online*-uudiste tootmisel ka rohkem „kollase ajakirjanduse“ uudisväärtuslike kriteeriumeid. Samuti võib

toimetuste tähelepanu minna rohkem uudiste kaasahaaravamaks muutmisele nii läbi teksti kui ka läbi visuaalsete vahendite ning nii keskendutakse uudise tegelikele väärtustele vähem.

1.2. Veebiuudiste lugemine ja tähelepanu äratavad tegurid

Võrreldes paberlehtedega on internetis lugejal suurem valik nii eri kanalite kui ka erineva sisu näol. Uudisteportaalides ja veebiväljaannetes on üleval suurem hulk uudiseid kui paberlehes ning liikumine ühe allika juurest teise juurde on lihtsam. Lugejal on suurem valikuvõimalus, mis annab võimaluse teistsugusteks valikuteks kui näiteks paberlehes. Internet pakub uudiste esitamiseks ka rohkem võimalusi, mis jällegi uudiste lugemist või hoopis vaatamist-kuulamist mõjutada võivad.

1.2.1. Uudiste lugemine

Signe Opermann (2009) tõi paberlehe lugemist uurides välja, et lugeja jaoks on oluline teema psühholoogiline lähedus, teate oskuslik nii sisuline kui vormiline esitamine, teema aktuaalsus, materjali ammendav käsitus ja vastavus tõstatatud ootustele. Paberlehe lugejate jaoks olulise teema psühholoogilise läheduse tõi välja ka Postimehe veebilehte uurinud Ann Hiiemaa (2010) ja Kadri Palta-Kivi (2011) ning Tiina Kaukvere (2011), kes on uurinud nii Postimehe veebilehte kui ka võrdlevalt Postimehe paber- ja veebilehe lugemist. Kaukvere (2011) tõi Postimehe veebiväljaannet uurides lisaks psühholoogilise läheduse olulisusele välja ka geograafilise läheduse olulisuse.

Postimehe veebilehe lugemist uurinud Ann Hiiemaa (2010) bakalaureusetööst selgus, et *online*-uudiste lugejatel on kujunenud harjumuse tõttu välja lemmikportaal ning lehekülje juures hinnatakse sisu. Ühe harjumuspärase allika kasutamise tõttu ei ole informatsiooni uuendamise kiirus kuigi tähtis. Teistelt lehekülgedelt informatsiooni väga otsima ei minda, sest ei olda võõra keskkonnaga harjutud.

Kaukvere (2011) leidis aga, et Postimehe veebilehekülje juures peetakse oluliseks kiiresti vahelduvat uudisvoogu (Kaukvere 2011). Postimehe paber- ja veebiväljaande võrdluses soovitakse veebiväljaandest saada jooksvalt informatsiooni olulisemate ja aktuaalsemate temade kohta (Kaukvere 2013).

Veebiväljaandes eelistab lugeja lühikesi ja konkreetseid artikleid, kuid kui lühike artikkel ei anna edasi loo mõtet või jääb liiga pealiskaudseks, toob see kaasa pettumuse (Kaukvere 2013). Kaukvere (2011) rõhutas Postimees.ee uurimise tulemusena, et inimestel on erinevad eesmärgid, miks nad meedia poole pöörduvad, erinevad huvialad ning erinev päritolu paik.

Auditooriumi mitmekülguse olulisust kinnitavad ka Tewksbury ja Althus (2000, Tsfati 2010:24 kaudu), kes tõdevad, et internetis annavad uudiste pakkujad suuremale hulgale lugudele üsna võrdse positsiooni ning pakuvad lugejatele päris suurt vabadust ise omale uudisvoog kujundada. See annab lugejale varasemast enam võimaluse teha valikuid vastavalt enda huvidele.

Endale internetis uudisvoogu kujundades loob lugeja justkui menüü, mis koosneb talle meelepärastest allikatest ja sisust. Selleks, et võtta meedium enda uudiste repertuaari, peab auditoorium subjektiivselt kogema seda ära tasuvana (Schroden ja Larsen 2010 Courtois et al 2015 kaudu). Auditooriumi repertuaari kuuluma hakkamiseks peab uudistekanal (Courtois et al 2015):

- olema väärt kulutatud aega - uudistemeediat, mida tajutakse olulisena, kasutatakse tihedamini, vähemolulisi kasutatakse vaba aja täiteks.
- olema aksepteeritav teiste võrgustike jaoks, mis alluvad vaikivatele või selgesõnalistele normatiivsetele survetele.
- säilitama ühenduse avalikkusega – pakkuma läbi relevantse uudisväärtusliku sisu võrgustikele ja laiemale ühiskonnale diskursiivseid ühendusi. Siin saab jaotada tasuvuse demokraatlikuks tasuvuseks ja igapäevaseks tasuvuseks.
- pakkuma läbi meediumi tehnoloogiliste võimaluste võimalust osalemiseks, tehes võimalikuks vastamise, hääletamise, pakkuma kasutajate loodud sisu ja nii edasi.
- olema hinna mõistes tarbijale jõukohane.
- olema tehnoloogiliselt kutsuv, eriti uusimate tehnoloogiliste võimaluste poolest.
- olema situatsioonilise sobivusega kasutamiseks erinevates asukohtades – kodus, ühistranspordis ja nii edasi (Courtois, Schroder & Kobbernagel 2015:125).

Internetis on valik erinevate allikate vahel aga peaaegu et lõpmatu ning ka Yadamsuri ja Erdelezi Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringust nähtus, et lugejad on pidevalt meediaga „üle ujutatud“ ning nad on internetis informatsiooni ja uudiste ülekülluses. Uudiseid muust sisust siiski enamik vastajaid eristada ei osanud ja suuri raskusi oli uudise mõiste defineerimisega. Kui ühe osa vastajate uudiste taju on endiselt seotud traditsioonilise meediaga, siis teise osa uudiste taju läheb palju kaugemale, pidades uudisteks kogu internetti (Yadamsur & Erdelez). Sealjuures ei ole lugeja jaoks oluline, et uudisloo oleks kirjutanud professionaalne ajakirjanik, kuid hoolitakse uudiste allikast või meediaorganisatsiooni brändist (Yadamsur ja

Erdelez 2012:7). Levinud on uudiste lugemine traditsiooniliste uudiste organisatsioonide veebilehtedelt nagu New York Times jne, osa lugejatest eelistab siiski portaale ja alternatiivseid uudisallikaid (Yadamsur ja Erdelez 2012).

Ehkki internet ja erinevad seadmed pakuvad hulgaliselt võimalusi meedia tarbimiseks, on uuringud näidanud, et lugejad jäävad endiselt peamiselt väikse arvu kindlate allikate juurde. Reuters Institute'i 2014. aasta raportist „Digital News Report 2014“ selgub, et nutitelefonis kasutatakse uudiste lugemiseks vähem erinevaid allikaid kui arvutis või tahvelarvutis. Kõigis uuritud riikides (Suurbritannia, Ameerika Ühendriigid, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania, Brasiilia, Jaapan, Taani ja Soome) kasutas 37% vastanutest nutitelefonis iganädalaselt vaid ühte allikat (Reuters...2014). Arvutis või sülearvutis on see protsent 30.

Auditoorium tarbib enamiku *online*-uudistest tuttavatest ja usaldatavatest brändidest, kuid kasutatakse ka üha erinevamaid viise internetis uudiste leidmiseks (Reuters...2014). Google, Facebook ja Twitter on saanud vahendajateks suurele osale uudiste otsimisest *online*'is. Raporti andmed näitavad, et bränd on peamiseks vahendiks uudiste tarbimisel Taanis, Soomes ja Suurbritannias. Soomes ja Taanis järgneb brändile otsingumootorite ja sotsiaalsete vahendite kasutamine internetis uudiste leidmiseks (Reuters...2014). Otsingumootoreid eelistavad vanemad inimesed ja sotsiaalseid vahendeid nooremad inimesed. Saksamaal ja Itaalias on aga otsingumootorid peamiseks vahendiks uudisteni jõudmiseks (Reuters...2014).

Üks digitaalmeedia kasvu kõige laialdasemalt täheldatud tagajärg on auditooriumi fragmenteerumine (Webster & Ksiazek 2012:39) ehk auditooriumi killustumine eri kanalite vahel. Internetis nõuab oma osa auditooriumi tähelepanust ka sotsiaalmeedia, mis lisandub auditooriumi meediatarbimise valikute sekka (Webster & Ksiazek 2010). Websteri ja Ksiazeki (2012) järgi on aga avalikkuse tähelepanu piiratud ning lõputuid oma osa nõudjaid arvestades ka napp. Auditooriumi valikud meediatarbimisel võivad peegeldada tarbija vajadusi, tujusid või maitset (Webster & Ksiazek 2012). Tewksbury (2005) toob välja, et spetsiifilisele sisule kitsenenud fookus viib teiste sõnumite ignoreerimiseni. Katz (1996 Tewksbury 2005 kaudu) on väitnud, et selline protsess on tänapäevaste demokraatiade toimimise jaoks problemaatiline. Killustunud auditoorium ei tarbi tõenäoliselt samu uudiseid, mis võib viia inimesed teadmatusse rahva kesketest probleemidest (Tewksbury 2005).

Webster ja Ksiazek (2012) leidsid siiski, et auditooriumi mediarepertuaaridel on palju ühiseid ning meediatarbivate liikumisviisid meedia keskkonnas ei paista kujundavat tugevalt polariseeritud auditooriumeid. Ehkki uudisinformatsiooni allikate valik on lai, kipub meedia

sisu eri kanalites korduma (Boczkowski,2010; Jenkins, 2006; Pew, 2010 Webster ja Ksiazek 2012 kaudu). Samuti on tõenäoline, et kuigi kellelgi meediarepertuaar ei ole teisega identne, on neis repertuaarides siiski palju ühist (Webster ja Ksiazek 2012).

Yadamsur ja Erdelez (2012) leiavad, et *online*-uudiste lugemise käitumise mõistmine võib aidata meedia praktikuid ja teisi infoagente kodanikele informatsiooni ja uudiste edastamisel. Infosaitide korralik struktuur ja disain ning tähtsate uudiste paigutamine sobivatele kohtadele aitaks edendada demokraatlikku ühiskonda ja õhutada inimesi kuulma ja nägema uudiseid mitte vaid sarnaselt mõtlevatelt inimestelt, vaid ka vastupidiste arvamuste ja vaadete kandjatelt (Yadamsur ja Erdelez 2012:8). Yadamsur ja Erdelez (2012) rõhutavad ka, et kuna tuli välja inimeste ükskõiksus uudiste allikate osas, siis edasise analüüsi põhjal saaks avalikkust harida informatsiooni lugemisoskuse ja *online* allikate usaldusväärsuse osas.

1.2.2. Usaldus kanali vastu

Uudiste allika valikul on oluline usaldus vastava allika vastu. Usaldus on ootus, et usaldatavaga koostoimimine viib pigem kasude kui kaotusteni (Coleman 1990 Tsfat 2010 kaudu). Meedia ebausaldamise kontseptsioon kohaldab üldise usaldamise konkreetsesse konteksti auditooriumi suhetes meediaga (Tfati 2010). Nii ootab auditoorium, et meedia pakub olulist usaldusväärset informatsiooni, mitte ei eksita ega manipuleeri lugejaga.

Matthias Kohring ja Jörg Matthes (2007) järgi tuleks usaldust uudismeedia suhtes käsitleda kui hierarhilist teise taseme faktorit, mis sisaldab endas esimese taseme faktoritena usaldust teemavaliku, faktivaliku, kirjelduste täpsuse ning ajakirjanduslike hinnangute suhtes (Kohring ja Matthes 2007:247).

Uuringutulemused on tõestanud usaldusväärsuse normide seotust idealiseeritud ajakirjanduslike normidega nagu objektiivsus, ausus ja tasakaal (Thorson, Vraga ja Ekdale (2010). Sõnumid, mis lähevad arvamust väljendava ja „intensiivse“ mitteajakirjandusliku keelega neist normidest väljapoole, hinnatakse tihtipeale vähem usaldusväärseteks (Hamilton & Hunter, 1998 Thorson, Vraga & Ekdale 2010 kaudu).

Reuters Institute'i 2014. aasta raport *online*-uudiste lugemise kohta näitab, et auditoorium usaldab rohkem allikaid, mis püüavad olla neutraalsed, kui enda vaadete ja kallutatuse kohta avatud olevaid allikaid (Reuters...2014). Usaldusväärsuse tagajana nähakse enamasti

usaldusväärset brändi, vähem ajakirjanikku. Siiski on usaldusväärne bränd või ajakirjanik oluline pea kõigile uuringus osalenutele.

Ehkki internet pakub uudiste allikate osas laia valikut, selgub Reuters Institute'i raportist möödunud aasta *online*-uudiste lugemise kohta, et enamik auditooriumist on jäänud endiselt suhtelist väikese arvu usaldatavate allikate juurde (Reuters...2014). Ehkki enamjaolt tarbitakse tuttavate ja usaldusväärsete brändide uudiseid, on näha ka suurenevat varieeruvust sisu leidmise viiside osas (Reuters...2014). Selles protsessis on Google, Facebook ja Twitter saanud suuremal või vähemal määral vahendajateks suurele osale uudisteni jõudmisest (Reuters...2014).

Yadamsuri ja Erdelezi (2012) Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringust selgus, et vastajatest enamus ei pööra tähelepanu sellele, kes on uudise kirjutanud, ning nende jaoks ei ole oluline, et artikli oleks kirjutanud professionaalne ajakirjanik. Hoolitakse aga uudiste allikast või meediaorganisatsiooni brändist (Yadamsur ja Erdelez 2012).

Psühholoogilised sotsiaalseid hinnanguid vaatlevad uuringud on näidanud, et sotsiaalsed hinnangud, mida end ümbritsevale antakse, sõltuvad hinnangu andmise hetkel teadvuses olevatest võrdluse standarditest (Herr, 1986; Mussweiler, 2003 Thorson, Vraga & Ekdale 2010 kaudu). Seega peavad Thorson, Vraga ja Ekdale (2010) uudiste usaldusvääruse juures oluliseks konteksti ja uudist ümbritsevat sisu.

Sztompka (1999 Kõuts, Vihalemm & Lauristin 2013 kaudu) mitmekihilise institutsioonilise usalduse mudeli alusel saab eristada üldist sümbolilist usaldust, mis sõltub vastava ühiskonna üldisest usaldusest institutsioonide vastu, ja protseduurilist usaldust, mis on lähemalt seotud inimeste reaalsete kogemustega vastavate institutsioonide osas. Seega saab eristada imagopõhist ning kogemustel põhinevat usaldust institutsiooni vastu.

Kõutsi, Vihalemma ja Lauristini 2013. aasta uuringust selgus, et Eestis on kõige passiivsemad kodanikud kõige vähem institutsioone usaldavad ja aktiivsemad kodanikud kõige rohkem usaldavad (Kõuts, Vihalemm & Lauristin 2013:89). Imagoga seotud usaldust meedia vastu kohtab Eesti eestikeelsete elanike seas, kes eristavad tugevalt avalik-õiguslikku ja erameediat. Usaldus interneti vastu on aga madal. Usaldust avalik-õigusliku meedia vastu võib vaadelda pigem imagol põhinevana, sest sellelt oodatakse avalikkuse huvide esindamist (Kõuts, Vihalemm ja Lauristin 2013). Veebimeedia osas on Eestis kasutuse poolest esikohal erameedia ning Eesti Rahvusringhäälingu portaali kasutusega. Selle taga võib olla asjaolu, et

rahvusringhäälingu tele- ja raadiokanalid on meie ühiskonnas pikema traditsiooniga kui selle veebileht, mistõttu peab see tõestama enda usaldusväärsust ja avalikkuse huvide esindamist ka internetis läbi auditooriumi praktiliste kogemuste. Veebis pakub erameedia rahvusringhäälingule aga tihedamat konkurentsi kui teistes kanalites.

1.2.3. Tähelepanu äratavad tegurid veebiuudise puhul

Informatsiooni tähtsustav infoühiskond elab informatsiooni ülekülluses ning suurt rolli mängib sealjuures internet. Nagu eelnevalt välja toodud Yadamsuri ja Erdelezi (2012) Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringust selgus, on inimestel raske selgitada, mis on internetis uudis, sest pidevalt ollakse informatsiooniga nii-öelda üle ujutatud ning uudiseks peetakse internetis kõike.

Informatsiooni ülekülluses ning suures konkurentsisis, mida internet pakub, peavad uudisteportaaliid ja veebiväljaanded võistlema selle nimel, et just nende uudistele „klikitaks“. Internetis tuleb uudistel võistelda tähelepanu turul, kus lisaks ajakirjanduslikule sisule võisteldakse tähelepanu nimel nii kasutajate loodud sisu kui reklaamiga. Tähelepanu turu (*attention economy*) mõiste iseloomustab seda, kuidas võidelda lugeja tähelepanu eest olukorras, kus informatsiooni on küllaga, kuid lugeja ei suuda kogu informatsiooni töödelda (Nordenson 2008).

Selleks, et sõnum lugeja tähelepanu ärataks, tuleb kõik sõnumi tugevad küljed selle välises vormis esile tuua (Vihalemm 2010). Seda saab teha nii teema ja lähenemisviisi, sõnaliste ja visuaalsete võtete läbi (Vihalemm 2010). Internetis on eriti oluline kasutada neid võtteid pealkirja ja juuresoleva foto abil. Veebis on rohkem artikleid, millega tähelepanu nimel võistelda ning silma paistmiseks on teatud mõttes vähem võimalusi. Kui paberlehes näeb lugeja kohe kogu artiklit, siis internetis on uudisteportali või veebiajalehe esiküljel näha vaid artikli pealkiri, foto ja heal juhul ka sissejuhatus. Seega peab *online*-uudiste puhul lugeja tähelepanu äratamiseks keskenduma pealkirja ja foto atraktiivsusele.

Foto olulisuse kohta on Palta-Kivi (2011) toonud välja, et pigem toimivad foto ja silmatorkav pealkiri tähelepanu tõmbajana, mitte artikli avamise ainupõhjusena. Kaukvere (2011) sõnul mängib *online*-väljaandes foto rolli siis, kui see on tõeliselt kõnekas. Leitu (2012) on aga *online*-allikate kohta öelnud, et lugejat haarab uudis, millel on huvitav pealkiri ja mida illustreerib foto. Kaukvere (2013) on toonud veebi- ja paberlehe võrdluses välja, et internetis on fotol suurem

olulisus kui paberväljaandes, sest see suurendab võimalust, et lugeja uudist uudisvoos märkab. Nendest Tartu Ülikooli uudiste lugemist uurinud bakalaureuse- ja magistr tööde tulemustest võib järeldada, et pealkiri ja foto on olulised, et uudis teiste seast silma hakkaks, kuid lugeja jaoks ei ole need uudise juures sugugi kõige olulisemad.

Reuters Institute'i 2014. aasta raportist „Digital News Report 2014“ selgus, et auditooriumi jaoks on uudise puhul kõige olulisem tekst. Mõnes riigis nagu Ameerika Ühendriigid ja Brasiilia on olulisem uudiste visuaalne külg (Reuters...2014). Mujal eelistab lugeja video kõrval endiselt teksti ning videote vaatamine on jäänud uudise sisu lugemise kõrval madalaks (Reuters...2014). Viies riigis küsiti täiendavaid küsimusi video või tekstiliste uudiste eelistamise kohta. Suur enamus eelistas lugeda uudiseid või peamiselt lugeda uudiseid koos video kui täiendava formaadiga. Ameerika Ühendriikides eelistab 10% vastajatest saada *online*-uudiseid video kujul (Reuters...2014).

Loo sisu kohta on kõige lihtsam informatsiooni edasi anda läbi pealkirja, ehkki ka foto võib olla väga kõnekas. Hennoste (2008) toob välja, et inimene „klikib“ lool vaid siis, kui asi teda tõesti huvitab. Loo pealkiri peaks huvi tekitamiseks olema internetis selgem ja otsesem, kuid samas peab see ärritama ja kutsuma edasi lugema (Hennoste 2008). Kui artikli sisu ei vasta pealkirjas antud hinnangutele ja ootustele, võivad pealkirjad olla eksitavad või lausa valetavad.

Ward (2002: 121) toob välja Nielsen'i ettepannud võtted, kuidas veebiväljaande lugejate tähelepanu suurendada ja hoida. Selleks tuleb:

- Muuta tekst kompaktseks ja lühikeseks;
- Teksti liigendada lühikesteks lõikudeks alapealkirjade abil;
- Kasutada hüperteksti, et oleks võimalik informatsiooni jagada erinevatele lehtedele üheks suureks tervikuks koondamise asemel;

Ward (2002: 129) esitleb ka Kiliani soovitusi tähelepanu suurendamiseks:

- Panna lihtsad ja informatiivsed pealkirjad;
- Tsitaatide juures kasutada jutumärke, et dialoogi esile tõsta;
- Lisada artiklisse küsimusi, millele vastuse saamiseks tuleb artikkel läbi lugeda;
- Anda konflikti lubadus ja üllatada lugejat.

1.2.4. Lugesotsustuse tegemine

Internetis on auditooriumil vabamad käed tegemaks valikuid millist informatsiooni millisel ajahetkel, kus, kust ja kuidas tarbida. Kui näiteks televisioonis ja raadios mängitakse auditooriumile ette toimetuse poolt valitud uudised valitud järjekorras ning paberleheski on uudised toimetuse poolt järjestatud, siis internetis otsustab lugeja ise, kuidas uudiseid tarbib. Nii on interneti auditoorium teiste meediumitega võrreldes aktiivsem.

Lugesotsus tehakse enda huvidest lähtuvalt ning internetis on enda huvidel veelgi suurem roll, sest valik uudiste tarbimiseks on tunduvalt laiem kui ühegi teise meediumi puhul. Uudiseid saab lugemiseks valida portaali või veebiväljaande esilehelt või valides end huvitava rubriigi. Mõlemal juhul saab otsuse artikli avamiseks võtta vastu pealkirjas ja fotos sisalduva informatsiooni põhjal. Lugesotsus tehakse sel hetkel või pärast artikli avamist ning teksti ja/või juuresoleva visuaalsele materjali vaatamist.

Paberlehes ja veebis valitakse artikkel lugemiseks, kui see on seotud 1) lugeja õpingute või huvialadega; 2) lugeja või tema lähedaste kogemustega või 3) lugejale lähedase paigaga (Kaukvere 2013). Kaukvere (2013) leidis, et pealkiri funktsioneeris veebis enamasti huviäratajana, kuid tuli ette ka seda, et pealkiri tekitas lugejas ootuseid, mida artikkel ise rahuldada ei suutnud. Kaukvere (2013) magistritööst tuli ka välja, et kõige paremini äratavad tähelepanu lakoonilised pealkirjad, kus on siiski uudisekeskne fakt kontekstita edasi antud, samas kui valesti juhtivad või agressiivselt lugema kutsuvad pealkirjad võivad tähelepanu äratada, kuid seda säilitada on uudistekstil üsna keeruline.

Pealkirja ja fotoga tähelepanu äratades tekitatakse lugejas ootused uudise sisu osas. Selleks, et auditoorium ka edaspidi pealkirja ja foto alusel lugesotsuse teeks, peavad need täitma antud lubadusi ning vastama tekitatud küsimustele. Nagu usaldust käsitlevas alapeatükis mainitud, tekib usaldus ka kasutuskogemuste põhjal ning kui lugeja on nii-öelda petta saanud, võib ta valida teise allika uudisinformatsiooni saamiseks.

Uudiste lugemise ajendiks on siiski enda vajaduste rahuldamine, milleks on tavaliselt vajadus olla informeeritud. Seega kui tähelepanu äratava pealkirja peale on klikitud, siis oodatakse artiklist lubatud informatsiooni.

Kui lugeja ees on niivõrd lai valik erinevaid viise informatsiooni hankimiseks ning traditsiooniline *online*-meedia võib oma pideva uudisvoo uuendamise ihaluse ja nii-öelda

klikijahi tõttu pettumust valmistada, tuleks teada, kuidas auditoorium käitub. Lai informatsiooniallikate valik tõstatab ka selle usaldusväarsuse küsimuse, sest internetis saavad informatsiooni edastada kõik inimesed, mitte vaid ajalehetoimetus. Meedia usaldusväarsuse olulisust rõhutab ka Yadamsuri ja Erdelezi (2012) Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringus esile kerkinud tendents, et internetis ei osata eristada uudiseid teistest informatsiooni edastavatest vormidest. Eestis seda uuritud ei ole, mistõttu selgitab antud magistritöö välja, mida näevad meie kultuuriruumis lugejad internetis uudisena. Lisaks on Eestis uuritud peamiselt Postimees.ee lugemist ning ei ole pandud seda veebilehte kõrvuti kõigi teiste allikatega uudisinformatsiooni hankimiseks.

1.3. Uurimisküsimused

Käesoleva magistritöö eesmärk on analüüsida, kuidas ja mille alusel teeb auditoorium valikud internetis uudisinformatsioonini jõudmiseks. Magistritöö eesmärk on teada saada, kuidas mõjutab mitmekesine meediaväli auditooriumi valikuid ning mida peab auditoorium internetis uudiseks. Oluline on sealjuures auditooriumi valik erinevate allikate vahel, mis tõstatab ka kanali usaldusväärsuse hindamise küsimuse.

Uurimisküsimused

Mida nähakse internetis uudisena?

Kust uudiseid loetakse? Mille järgi see valik tehakse?

Mille järgi valitakse mida lugeda?

Mida internetis uudisest seda avades oodatakse?

Milliseid allikaid usaldatakse?

Mis jäetakse lugemata ning mida välditakse?

Kuidas mõjutavad uudiste lugemise valikut juures olevad fotod ja videod?

II MEETOD JA VALIM

Käesolevas magistritöös on internetis uudiste lugemise harjumuste ja tehtavate valikute põhjuste välja selgitamiseks kasutatud meediapäevikut, täiendavat vastuste lehte ja kombineeritud semistruktureeritud intervjuud.

Meediapäeviku kasutamise idee tuli valimi vanuserühmade valimiseks loetud kursuse „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“ raames kirjutatud meediapäeva esseedest, kus tudengid olid aastatel 2010 ja 2011 kirjeldanud enda perekonna ühe päeva meediakasutust. Esseed andsid ülevaatlikud kirjeldused sellest, kuidas päeva jooksul uudisteni jõutakse. Ka John L. Sullivan (2013) on öelnud raamatus „Media Audiences“ tänapäevase auditooriumi uurimise kohta, et muutust auditooriumi ja teksti vahel esindab iga kokkupuude meediaga. Võti on alustada meie igapäevaste läbielatud kogemustega kui lähtepunktiga auditooriumi kogemuse sügavamaks analüüsiks (Sullivan 2013).

Kvalitatiivse uuringu aluseks ei ole üldpopulatsioonist konstrueeritud statistiliselt esinduslik valim, vaid uuringu osalised valitakse vastavalt sellele, kui olulised nad tunduvad uuritava teema seisukohast vaadatuna (Laherand 2008: 53). Loetud meediapäeva esseedest, mille olid tudengid täitnud enda pere meediakasutuse kohta ühel päeval, ilmnes, et tudengid olid enda perekondades kõige aktiivsemad internetikasutajad. Suured internetikasutajad olid ka gümnaasiumis õppivad nooremad õed-vennad, kuid oli näha, et nende jaoks ei ole internetis niivõrd oluline uudiste lugemine. Vanemate hulgas oli nii aktiivseid kui ka mitteaktiivseid internetikasutajaid, vanaemade-vanaisade jaoks internet enam nii suure olulisusega ei olnud. Seega otsustasin valimi üheks rühmaks võtta tudengid ning nende kõrvale ka keskhariduse baasil haridust omandavad kutseõppurid. Kuna tahtsin antud magistritöoga saada võimalikult reaalselt pilti *online*-uudiste lugejatest, siis ei soovinud piirduda vaid tudengite ja kutseõppuritega. Seetõttu valisin Mina. Maailm. Meedia 2014 andmete põhjal (vaata Tabel 1 ja Tabel 2) vanuserühma, kuhu kuuluvad peale noorte kõige aktiivsemalt uudiseid tarbivad. Valituks osutus vanuserühm 30-44. Valimi suurus oli 40 – 20 tudengit ja kutseõppurit ning 20 vastajat vanuses 30-44.

Kui olin leidnud respondendid ja saanud nad nõusse uuringus osalema, siis palusin neil esmalt täita ühe konkreetse päeva meediakasutuse kohta meediapäeviku. Meediapäevik koostas kursusel „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“ kasutatud päeviku järgi. Kohandasin tabeli, et vastajal tuleks päevikusse märkida vaid internetis tehtud toimingud. Meediapäevikusse tuli märkida 15 minutilise täpsusega erinevat tüüpi kanalite kasutamine (vt lisa 1).

Meediapäeviku täitmise järgsel päeval kohtusin vastajaga. Kõigepealt vaatasime üle täidetud meediapäeviku ning täitsin uuringus osaleja eelneva päeva meediakasutuse kohta täiendava vastuste lehe. Vastuste lehe jaoks tuli nimetada konkreetset leheküljed, mida eelmisel päeval internetis külastati ning kirjeldada lühidalt seal tehtud toiminguid. Lisaks anti vastus selle kohta, milliseid seadmeid internetis käimiseks kasutatakse, milliseid rubriike eelmisel päeval loeti, ning meenutati möödunud päeval loetud olulisemaid meelde jäänud lugusid. Lõpetuseks märgiti ära ka teiste kanalite kasutamine peale interneti. Kõigepealt tuli öelda, kui tihti vastaja meediat jälgib, kui võtta arvesse ka teisi kanaleid, ning seejärel nimetada, kas möödunud päeval puututi kokku ka paberajalehtede, televisiooni ja raadioga.

Selleks, et saada teada auditooriumi poolt internetis informatsiooni leidmiseks tehtavate valikute tagamaid ning mida *online*'is uudiste juures väärtustatakse, viisin läbi semistruktureeritud intervjuud. Semistruktureeritud intervjuu andis võimaluse küsimuste varieerumiseks vastavalt sellele, kas vastaja kasutab uudiste lugemiseks uudisteportaale ja veebiväljaandeid või vaid sotsiaalmeediat. Intervjuu käigus andsin pärast üldisemaid küsimusi nii *online*- kui muu meedia tarbimise kohta intervjuueeritavatele lugeda tahvelarvutist nelja erinevat tüüpi teksti. Lisaks ette antud uudisele, blogipostitusele, pressiteatele ja reklaamtekstile palusin vastajatel mõelda ka Facebooki postituste ja Twitteri *tweet*'ide ehk säutsude peale. Antud tekstid olid abiks vastamaks nii uudisväärtust kui informatsiooni usaldusväärsust puudutavatele küsimustele. Intervjuud salvestasin ning hiljem transkribeerisin.

Toon järgnevalt välja ette antud tekstide lingid (vt lähemalt lisa 4-7):

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/krimi/viimsis-kulvab-paanikat-halli-autoga-kommionu?id=71078421>

<http://rahvuslane.blogspot.com/2013/02/matti-ilves-algab-inimeste-massiline.html>

<http://tervis.postimees.ee/3131721/lastega-veekeskusse-kas-lisastress-voi-no-stress>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20150324&ID=358808>

Intervjuud viisin läbi 2015. aastal perioodil 24. märts kuni 14. aprill Tallinnas, Tartus ja Võrus ning Võrumaal Väimela vallas Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Antud ajavahemikus kerkisid uudistes kajastavate teemade seast esile 24. märtsil toimunud Germanwingsi lennukatastroof, 19. märtsist meediasse jõudnud Edgar Savisaare haigus ja valitsuskoalitsiooni moodustamine, mille arutlused algasid 2. märtsist.

Tabel 1

K442. Kas loete ajalehti põhiliselt paberil või internetist?

	KÕIK VASTAJAD	Vanus							
		15-19	20-29	30-44	45-54	55-64	65-74	75-79	
Kas loete ajalehti põhiliselt paberil või internetist?	VASTUS PUUDUB	,2%						1,0%	
	Loen põhiliselt paberväljaandeid	39,5%	11,6%	7,9%	19,6%	39,5%	52,7%	73,9%	76,8%
	Loen nii paberil lehti kui võrguväljaandeid	31,2%	31,9%	39,6%	43,3%	37,7%	29,7%	14,2%	7,2%
	Loen põhiliselt võrguväljaandeid	17,5%	31,3%	37,1%	25,6%	13,3%	7,4%	4,2%	2,3%
	Ei loe regulaarselt ei paber- ega võrguväljaandeid	11,6%	25,2%	15,4%	11,5%	9,5%	10,2%	6,8%	13,6%
VASTAJAID	Arv	1503	92	271	260	252	260	296	72
KOKKU		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 2

K443. Kuivõrd sageli Te loete ajalehti internetist, võrguväljaandeid?

	KÕIK VASTAJAD	Vanus							
		15-19	20-29	30-44	45-54	55-64	65-74	75-79	
Kuivõrd sageli Te loete ajalehti internetist, võrguväljaandeid?	VASTUS PUUDUB	,6%			,3%	,7%	,3%	2,0%	
	Ei loe üldse	33,0%	17,1%	8,0%	14,0%	28,5%	39,3%	64,8%	78,4%
	Üsna harva, ebaregulaarselt	25,2%	39,7%	29,3%	28,5%	28,0%	23,0%	16,7%	13,4%
	Küllalt regulaarselt, aga mitte iga päev	21,0%	22,0%	29,9%	29,0%	23,0%	19,4%	8,7%	5,9%
	Tavaliselt kord päevas	13,3%	13,2%	16,6%	20,0%	15,2%	13,1%	5,9%	2,3%
	Mitu korda päevas	6,8%	8,0%	16,3%	8,2%	4,5%	4,8%	2,0%	

2.1. Valimi koosseis

Valimi koosseis kujunes läbi tuttavate abil valimi kriteeriumitele vastavate inimeste leidmise. Pöörduti nii erinevate töökollektiivide kui ka muude kollektiivide poole, nagu näiteks meeskoorid, kust anti mulle vanuse poolest sobivate isikute kontaktid. Minu pöördumine edastati ka meililistidesse. Samuti jõudsid valimisse ka ise uuringus osalenute õed-vennad-sõbrad-töökaaslased. Valimist jäid välja need, kellelt sain küll vastuse oma pöördumisele, kuid kes ütlesid, et nad internetis uudiseid ei loe. Mulle vastanuid, kes uudiseid interneti ei loe, oli kaks – üks neist saab näiteks kõik uudised televisioonist. Valimist jäi välja ka inimene, kes negatiivsuse tõttu kõiki uudiseid väldib.

Tudengite ja kutseõppurite puhul oli oluline, et nad oleksid võimalikult erinevatest õppeasutustest ja erinevatelt erialadelt. Noorematest keskealistest koosnenud rühma puhul oli eelkõige oluline vanus ja võimalikult erinev eluala. 30-44-aastaseid oli keeruline uuringusse saada, sest paljud olid tööga hõivatud. Veelgi keerulisem oli leida erineva haridustasemega vastajaid antud vanuserühmas. Siiski jõudsid Võrus ühe töökollektiivi intervjueeritavate seas valimisse kaks keskhariduse ja üks keskeriharidusega vastaja. Juhuslikult jagunesid kumbagi gruppi kuulunud vastajalt sooliselt võrdselt: kummaski grupis oli kümme meessoost ja kümme naissoost vastajat.

Uuringus osalenute elukohad on Tallinn ja Harjumaa, Tartu ja Tartumaa, Võru ja Võrumaa ning ühel vastanul Põlva maakond.

2.1.1. Tudengid ja kutseõppurid

Valimi sellesse rühma kuulus 13 tudengit ja seitse kutseõppurit. Tudengid olid Tartu Ülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist, Eesti Maaülikoolist, Eesti Kunstiakadeemiast, Tallinna Ülikoolist ja Eesti Lennuakadeemiast. Valimisse kuulunud kutsekoolide õppurid õpivad Lasnamäe Teeninduskoolis ja Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Vanuse poolest jäid nad vahemikku 19-24.

Tabel 3. Uuringus osalenud tudengid ja kutseõppurid

Uuritav	Sugu	Vanus	Kool	Eriala
M23 tudeng	mees	23	Tartu Ülikool	matemaatiline statistika
N24 tudeng	naine	24	Tartu Ülikool	õigusteadus
N23 tudeng	naine	23	Tartu Ülikool	prantsuse keel ja kirjandus
N24 tudeng2	naine	24	Tartu Ülikool	romanistika
N20 tudeng	naine	20	Eesti Maaülikool	põllumajandussaaduste tootmine ja turustamine
N20 tudeng2	naine	20	Eesti Maaülikool	keskkonna planeerimine ja maastikukujundus
N21 tudeng	naine	21	Eesti Maaülikool	aiandus
M22 tudeng	mees	22	Tallinna Tehnikaülikool	tootearendus ja tootmistehnika
M21 tudeng	mees	21	Tallinna Tehnikaülikool	tootearendus ja tootmistehnika
N21 tudeng2	naine	21	Eesti Kultuuriakadeemia	arhitektuur ja linnaplaneerimine
N23 tudeng2	naine	23	Eesti Kultuuriakadeemia	arhitektuur ja linnaplaneerimine
N22 tudeng	naine	22	Tallinna Ülikool	romaani keeled ja kultuur (hispaania)
N19 tudeng	naine	19	Eesti Lennuakadeemia	õhusõiduki juhtimine
M19 kutseõppur	mees	19	Tallinna Teeninduskool	koka eriala
M24 kutseõppur	mees	24	Tallinna Teeninduskool	koka eriala
M20 kutseõppur	mees	20	Tallinna Teeninduskool	koka eriala
M24 kutseõppur2	mees	24	Võrumaa Kutsehariduskeskus	tisleri eriala
M22 kutseõppur	mees	22	Võrumaa Kutsehariduskeskus	infotehnoloogia süsteemid

M21 kutseõppur	mees	21	Võrumaa Kutsehariduskeskus	infotehnoloogia süsteemid
M20 kutseõppur2	mees	20	Võrumaa Kutsehariduskeskus	mehhatroonika

2.1.2. Vanusegrupp 30-44

Nooremate keskealiste vanuserühma kuulusid peamiselt kõrgharidusega töötavad inimesed. Lisaks kõrgharitudetele oli vastanute seas ka kaks kesk- ja üks keskeriharidusega osalenu. Üks 30-44 vanusegruppi kuulunu ei tööta.

Tabel 4. Ülevaade osalenutest vanuserühmas 30-44

Uuritav	Sugu	Vanus	Haridustase	Amet
M38 kõrgharidus	mees	38	kõrgharidus	privaatpanganduse strateeg
N35 kõrgharidus	naine	35	kõrgharidus	rühmade müügijuht hotellis
M39 kõrgharidus	mees	39	kõrgharidus	firma juhatuse liige, eraõpetaja
M34 kõrgharidus	mees	34	kõrgharidus	programmeerija
M32 kõrgharidus	mees	32	kõrgharidus	operaator
M40 kõrgharidus	mees	40	kõrgharidus	turundusspetsialist
M38 keskeriharidus	mees	38	keskeriharidus	juhatuse liige
N40 kõrgharidus	naine	40	kõrgharidus	ämmaemand
N30 kõrgharidus	naine	30	kõrgharidus	ei tööta
N43 keskharidus	naine	43	keskharidus	raamatupidaja assistent
M41 kõrgharidus	mees	41	kõrgharidus	arhitekt
N32 kõrgharidus	naine	32	kõrgharidus	projekti koordinaator, toimetaja
N40 kõrgharidus2	naine	40	kõrgharidus	hambaarst
M33 kõrgharidus	mees	33	kõrgharidus	IT-juht, õpetaja
N33 kõrgharidus	naine	33	kõrgharidus	töösuhete poliitika juht
M36 kõrgharidus	mees	36	kõrgharidus	kliendihaldur
N30 kõrgharidus2	naine	30	kõrgharidus	radioloogiatehnik

N41 keskharidus	naine	41	keskharidus	juhataja asetäitja
M30 kõrgharidus	mees	30	kõrgharidus	Horeca and marketing manager
N32 kõrgharidus2	naine	32	kõrgharidus	koolitaja, töökeskkonna spetsialist

III TULEMUSED

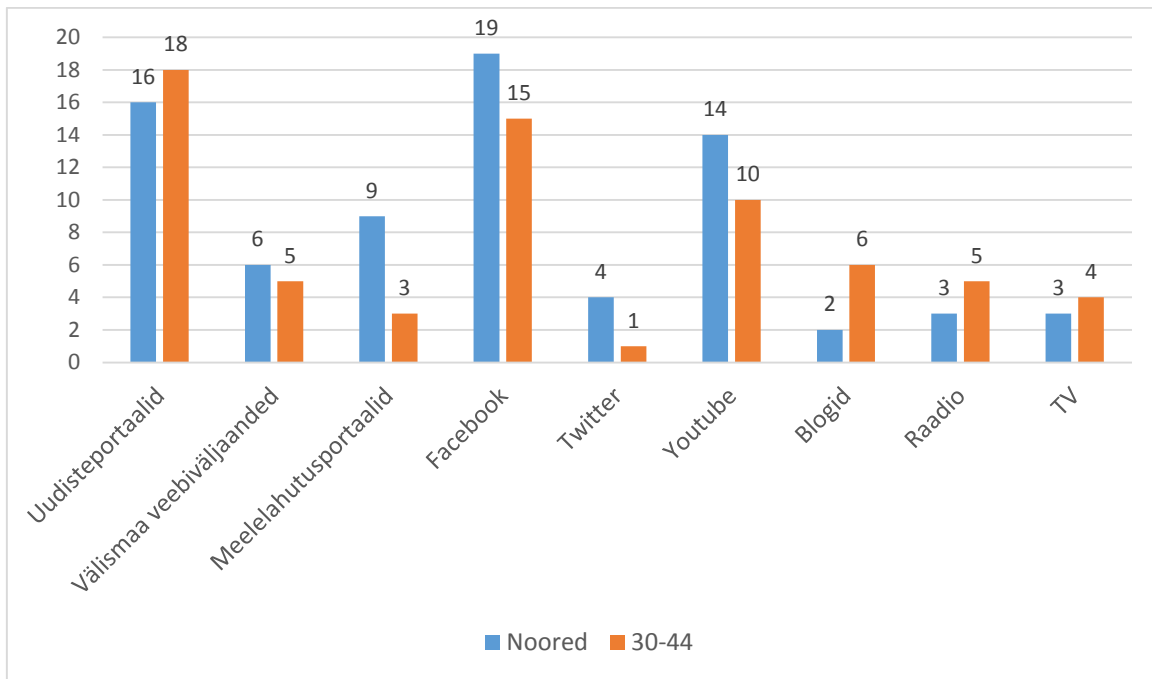
Tulemuste peatükis kirjeldan meediapäevikute, täiendavate vastuste lehtede ja kombineeritud intervjuude põhjal saadud tulemusi. Esmalt kirjeldan vastanute üht meediapäeva internetis ning võrdlen eri tüüpi lehekülgede külastamist ja kanalite kasutamist valimi kahe rühma vahel. Seejärel annan läbi vastuste lehtede saadud informatsiooni põhjal ülevaate rubriikide külastamisest ja eelmise päeva loetu mäletamisest. Valimi interneti ja uudiste tarbimise kirjeldamist alustan ülevaatega seadmetest, mida valimi liikmed internetis käimiseks kasutavad ning kui tihe dateks uudiste jälgijateks end peavad. Intervjuude põhjal annan ülevaate üldistest lugemisharjumustest internetis ning tehtavate valikute põhjendustest.

3.1. Meediapäev internetis

Tudengite ja kutseõppurite seas külastasid vaadeldud päeval uudisteportaale 20-st vastanust 16. Välismaa veebiväljaandeid lugesid või sirvisid kuus vastanut, meelelahutusportaale külastasid üheksa. Facebooki kasutas tol päeval 19 vastanut, Twitterit neli. Youtube'i kasutas 14 ja blogisid luges kaks vastajat. Raadiot kuulas internetis kolm noort, telesaateid vaatas samuti kolm.

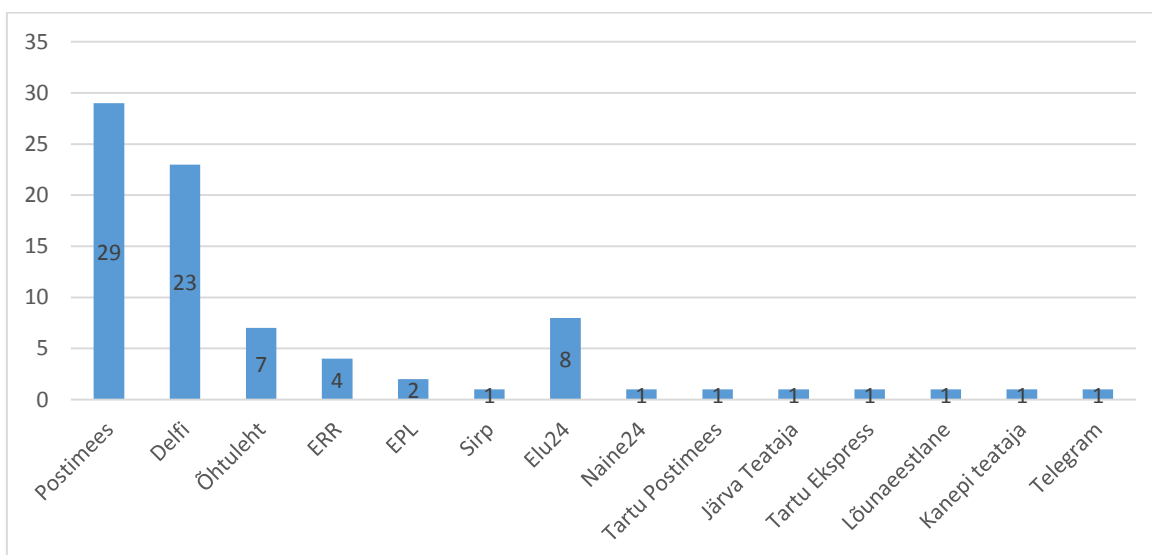
Vanuserühmas 30-44 külastas meediapäevikus vaatluse all olnud päeval uudisteportaale või ajalehtede veebiväljaandeid 18 inimest 20-st. Kaks portaale mitte külastanud inimest said uudisinformatsiooni peamiselt Facebookist. Nende sõnul ongi Facebook peamine viis uudisteni jõudmiseks. Välismaa veebiväljaandeid külastas viis inimest 20-st ja meelelahutusportaale kolm. Facebooki kasutas 15 vastanut 20-st ja Twitterit üks inimene vanuses 30-44. Youtube'i kasutas kümme vastanut. Raadiouudiseid või –saateid kuulas internetis viis inimest, teleuudiseid ja –saateid vaatas internetist neli inimest. Blogisid luges kuus inimest.

Mõlema vanuserühma meediakasutuse mustrid on esitatud joonisel 1.

Joonis 1. Eri tüüpi internetilehekülgede külastamine vanuserühmade lõikes külastanute arvu järgi

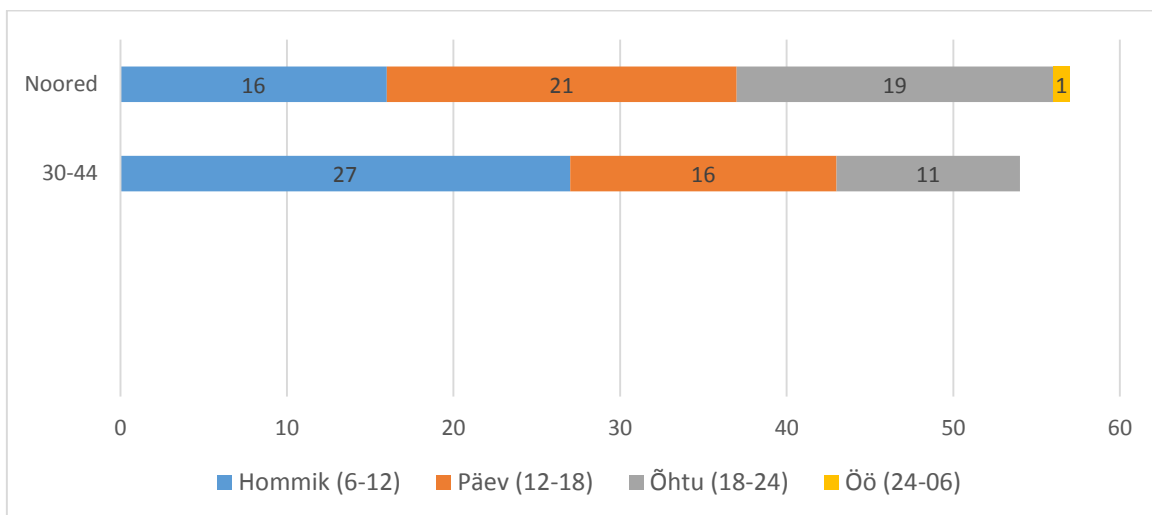
Jooniselt number kaks on näha külastanute arvu erinevate Eesti portaalide ja veebiväljaannete lõikes. Välismaa kanalitest eristus kahe külastajaga BBC, teiste uudisteportaalide ja veebilehekülgede vahel olid külastajad jagunenud individuaalselt. Tehnikauudiste portaalidest eristus nelja külastanuga Hacker News.

Joonis 2. Erinevate Eesti portaalide ja veebiväljaannete külastamine kõigi külastanute arvu järgi

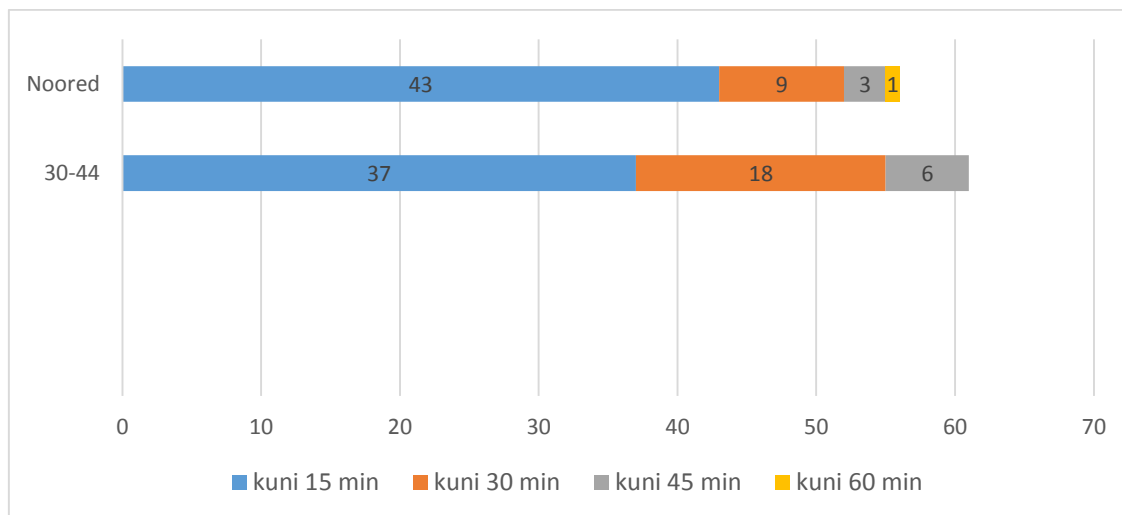
Järgnevalt on toodud joonistel eraldi välja külastuskorrad eri tüüpi kanalite kohta. Kasutuskorrad on eristatud ka ajaliselt – kas külastused on toimunud hommikul, päeval, õhtul või öösel.

Uudisteportaale külastasid meediapäevikus vaadeldud päeval tudengid ja kutseõppurid 57-l korral. Kõige rohkem külastuskordi jäi noortel päevasesse aega (21 külastust). Vanuses 30-44 külastati uudisteportaale ühe päeva jooksul 54-l korral. Seega ei erine uudisteportaalide külastuste korrad kahe rühma vahel kuigi palju. Vanemas vanuserühmas on aga tunduvalt suurem portaalide külastamine hommikul. Päeval ja õhtul on tudengite ja kutseõppurite uudisteportaalide külastuskorrad suuremad kui nooremate keskealiste puhul (vt joonis 2). Üks noor külastas uudisteportaale ka öisel ajal.

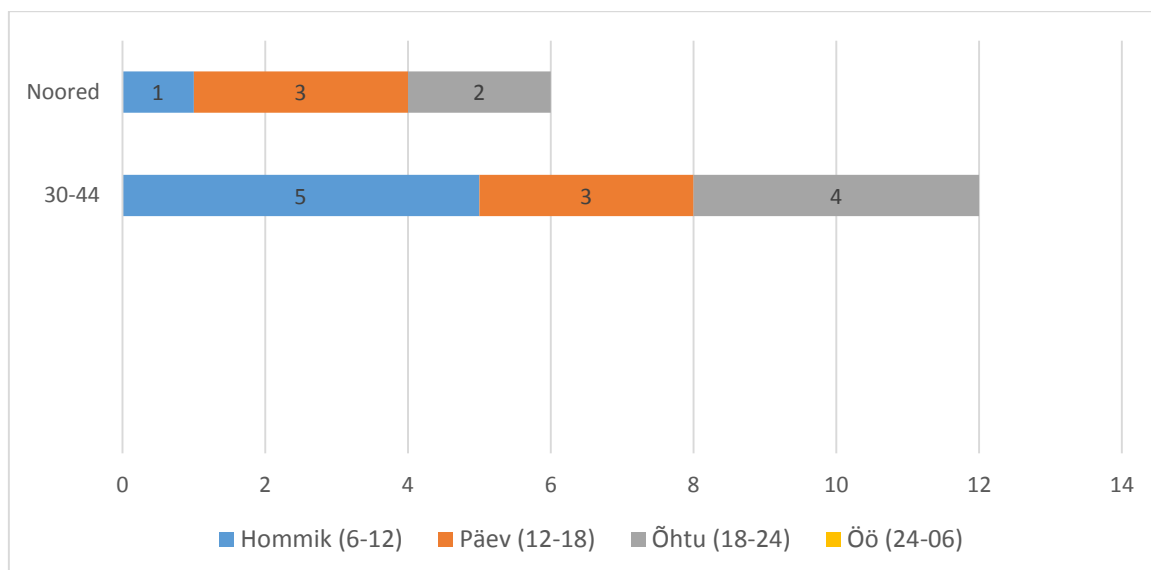
Joonis 3. Uudisteportaalide külastamise ajad ööpäeva jooksul

Kui vaadata külastuskordade kõrval külastuskordade ajalist kestust, on näha et noorte seas esines võrreldes vanema vanuserühmaga rohkem lühikesi kuni 15 minutilisi uudisteportaalide külastusi (vt joonis 3). Kuni 30 minutilisi ja kuni 45 minutilisi uudisteportaalide külastusi esines rohkem vanemas vanuserühmas, kuid noorte seas esines ka üks järjest kuni tund aega uudisteportaalides veetmine.

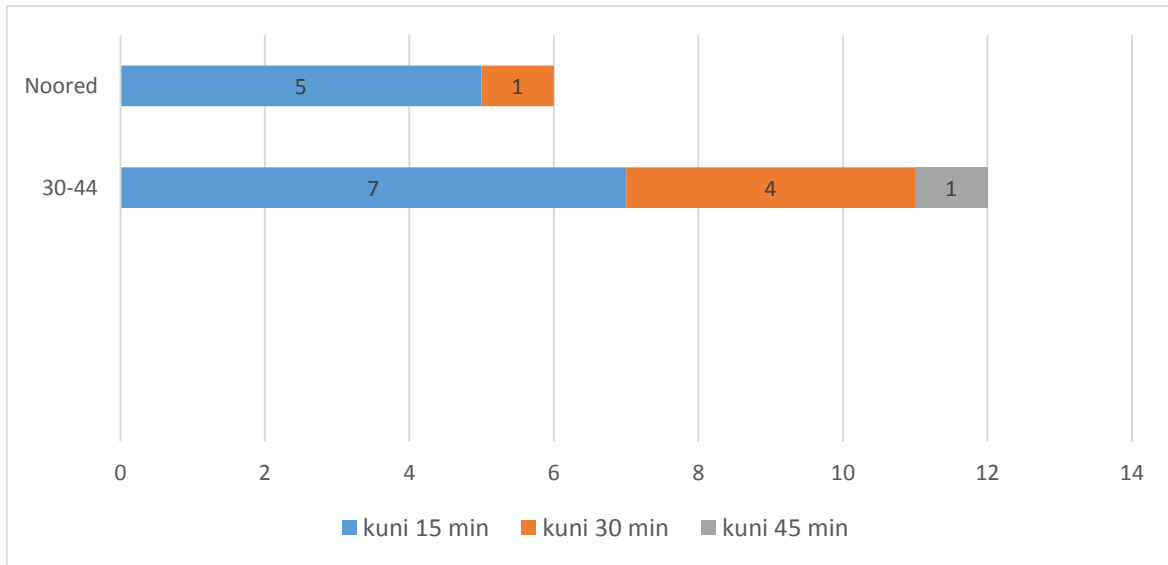
Joonis 4. Uudisteportaalide külastuste ajaline kestus

Välismaa veebiväljaannete külastamine ühe päeva jooksul on vanemas vanuserühmas tunduvalt tihedam, 30-44-aastaste seas esines välismaiste veebiväljaannete külastamist poole rohkem (vt joonis 4). Külastuste aja osas on jällegi märgata 30-44 vanuserühma tunduvalt suuremat külastust hommikul. Päeval ajal on aga välismaa veebiväljaannete kasutuskordade arv võrdne, õhtusel ajal on nooremate keskealiste seas noortega võrreldes poole rohkem külastuskordi.

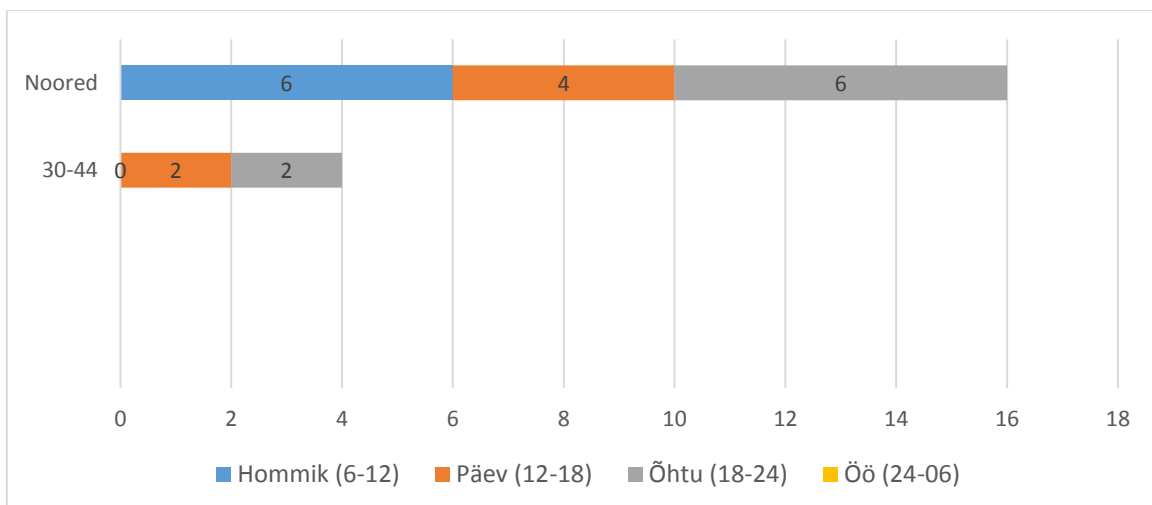
Joonis 5. Välismaa veebiväljaannete külastuskorrad

Välismaa veebiväljaannete puhul on jällegi ülekaalus kuni 15 minutilised külastused. 30-44-aastaste seas on kuni 15 minutilisi külastusi pisut rohkem kui noorte seas, 30 minutilisi külastuskordi on kolme võrra rohkem. Kuni 45 minutilisi külastusi noorte seas ei esinenud, nooremate keskealiste seas esines üks.

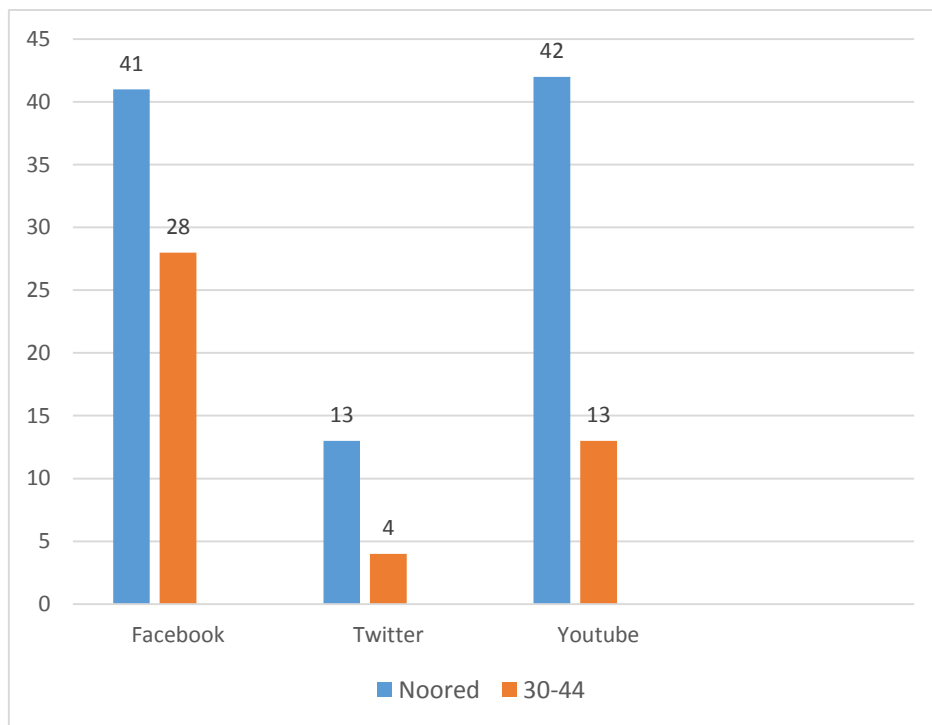
Joonis 6. Välismaa veebiväljaannete külastuste ajaline kestus

Meelelahutusportaale nagu näiteks Elu24 ja 9GAG külastasid noored päeva jooksul neli korda rohkem kui noored keskealised. Hommikul ei kasutanud vanem vanuserühm üldse meelelahutusportaale, päeval noortest kaks korda vähem ning õhtul kolm korda vähem kui tudengid ja kutseõppurid.

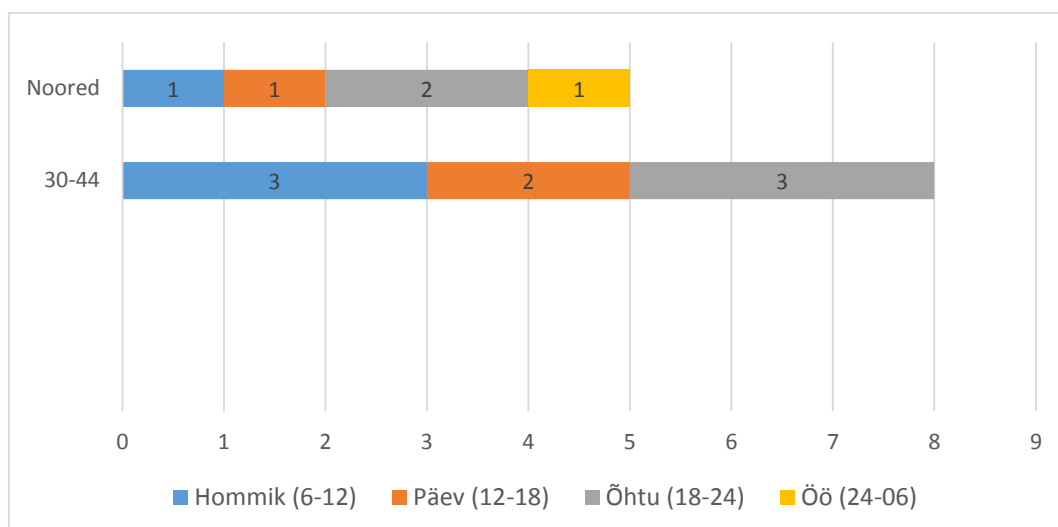
Joonis 7. Meelelahutusportaalide külastuskorrad ööpäeva jooksul

Sotsiaalmeedias veetsid rohkem aega noored ja seda nii Facebooki, Twitteri kui Youtube'i puhul. Noorte seas oli Facebooki terve päev sisse logitud 10 vastanut 20-st, vanemas vanuserühmas seitse. Kui aga vaadelda neid Facebooki kasutusi, mille ajalised pikkused meediapäevikus välja tulid, siis veetsid noored Facebookis päevas keskmiselt kuni 41 minutit, nooremad keskealised kuni 28 minutit. Kõige rohkem erines Youtube'i kasutamine, kus noored veetsid päevas keskmiselt kuni 42 minutit, nooremad keskealised kuni 13. Seega ületas noorte Youtube'i tarbimine ajaliselt pisut isegi Facebooki kasutust. Kõiki kolme kanalit kasutas päeva jooksul neli noort ja üks 30-44-aastane vastanu. Ühtegi sotsiaalmeedia kanalit ei kasutanud noorte seast üks vastanu ja vanemaealiste seast kolm.

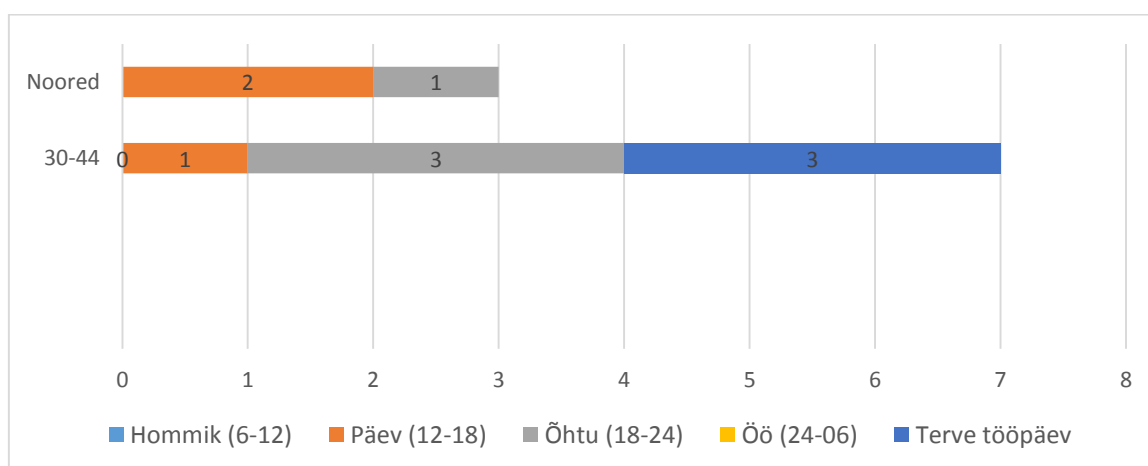
Joonis 8. Sotsiaalmeedias veedetud keskmine ajaline kestus minutites

Blogisid külastab rohkem vanem vanuserühm. 30-44-aastaste puhul oli blogikülastuste arv ühes päevas kokku kaheksa, tudengitel ja kutseõppuritel viis. Kasutuskorrad jagunevad päeva jooksul küllaltki võrdselt.

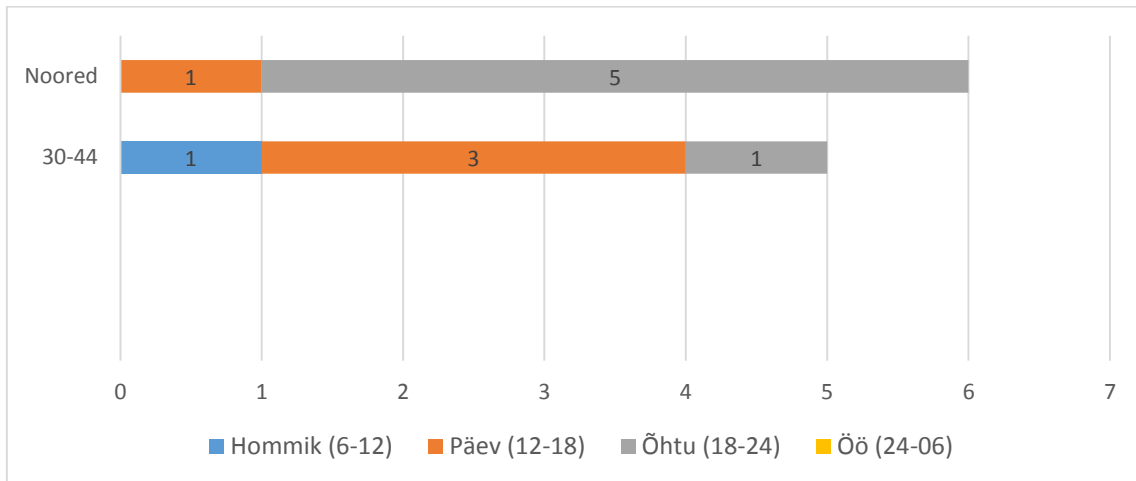
Joonis 9. Blogide külastamise aeg ööpäeva jooksul

Internetis raadio kuulamist esines päeva jooksul kokku rohkem vanemas vanuserühmas, sealjuures kolm inimest vanuses 30-44 kuulasid raadiot terve tööpäeva. Kui neil kolmel vastanul mängis raadio internetis hommikust alates, siis teised vastanud hommikul internetist raadiot ei kuulanud. Päeval kuulasid internetis raadiot rohkem hoopis noored – noored kuulasid kaks korda ja 30-44-aastased ühe korra. Päeval kuulasid internetis raadiot vanemasse vanuserühma kuulujad kahe korra võrra rohkem.

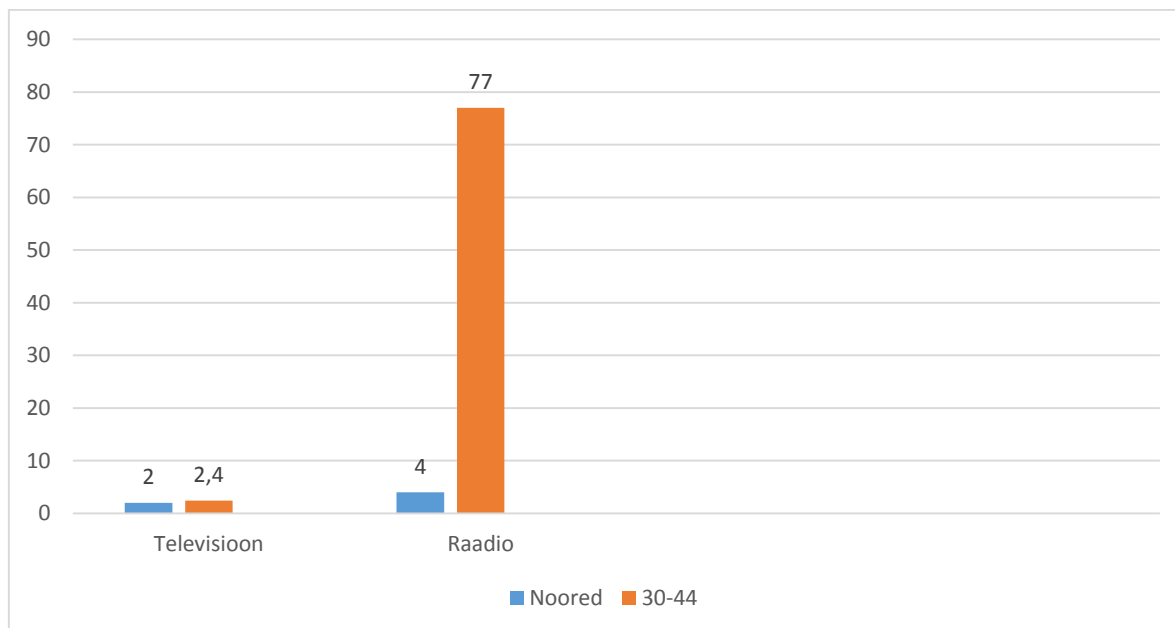
Joonis 10. Internetis raadio kuulamise korrad ööpäeva jooksul

Internetis vaatasid telesaateid pisut rohkem noored – tudengid ja kutseõppurid päeva jooksul kokku kuuel korral ja 30-44-aastased viiel korral. Kui hommikul noored telesaateid internetist ei vaadanud, siis vanemas vanuserühmas vaadati ühel korral. Päeval vaatasid nooremad keskealised internetist telesaateid noortest kahe korra võrra rohkem, õhtul aga vaatasid tudengid ja kutseõppurid vanemast vanuserühmast nelja korra võrra rohkem.

Joonis 11. Internetis televisiooni vaatamise korrad ööpäeva jooksul

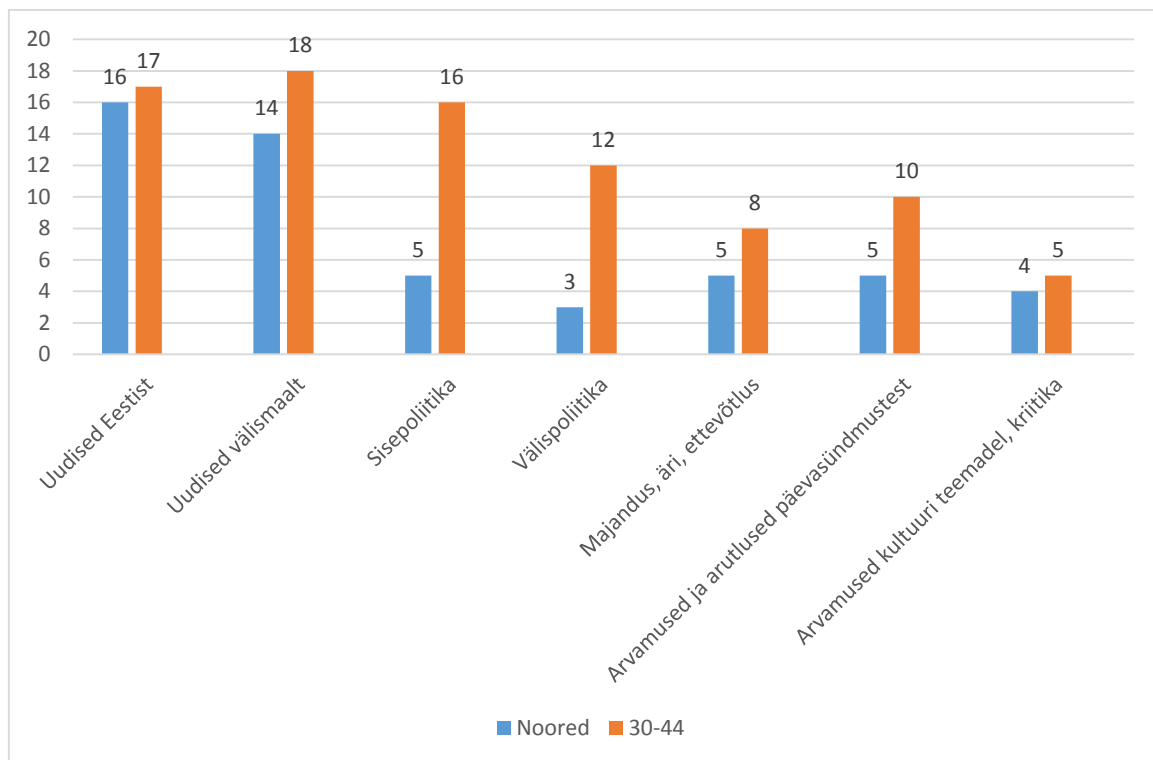
Ajalise kestuse osas kuulas internetis raadiot noorem vanuserühm päevas keskmiselt kuni neli minutit, vanem vanuserühm aga kuni 77 minutit päevas. Televisiooni vaatasid internetis aga tudengit ja kutseõppurid rohkem kui nooremad keskealised. Noored vaatasid internetis päevas keskmiselt kuni 10 minutit telesaateid või –uudiseid, 30-44-aastased keskmiselt kuni kaks minutit. Vanema vanuserühma pikk raadiokuulamise kestus tuleb sellest, et paaril vastanul mängib raadio internetis terve tööpäeva. Telesaateid ja –uudiseid vaadatakse aga lühemat aega, sest korraga vaadatakse ära üks saade, mitte ei mängi vastajatel internetis televisioon pikemat aega.

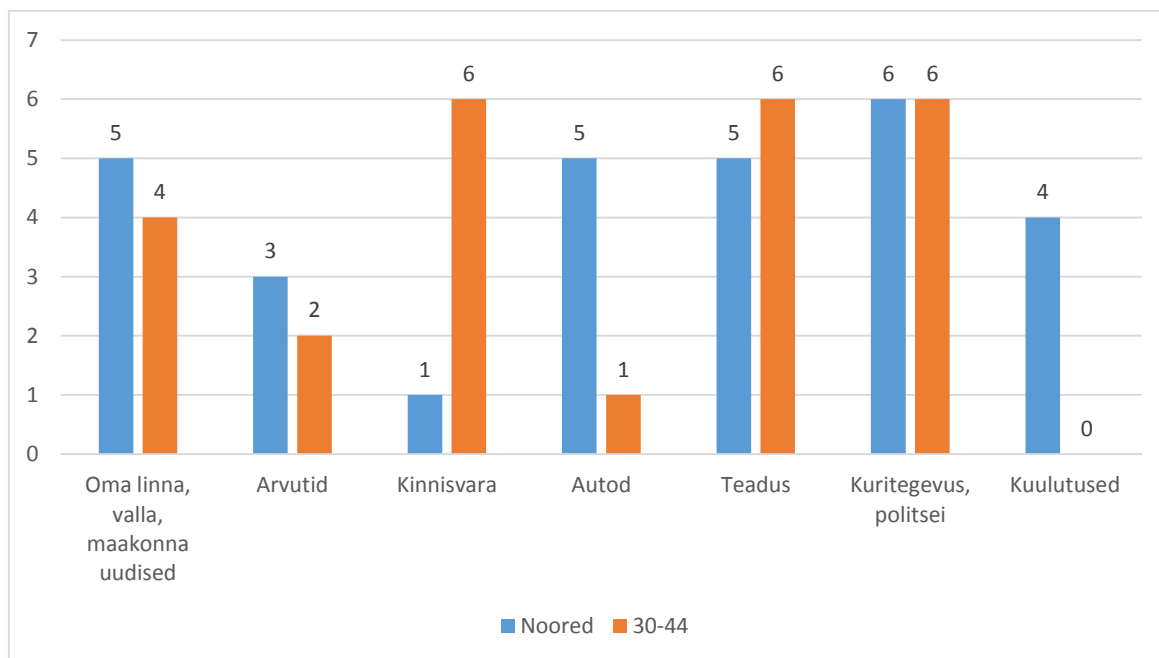
Joonis 12. Internetis keskmiselt televisiooni vaatamisele ja raadio kuulamisele kulunud aeg minutites inimese kohta

3.1.1. Teemade ja rubriikide loetavus

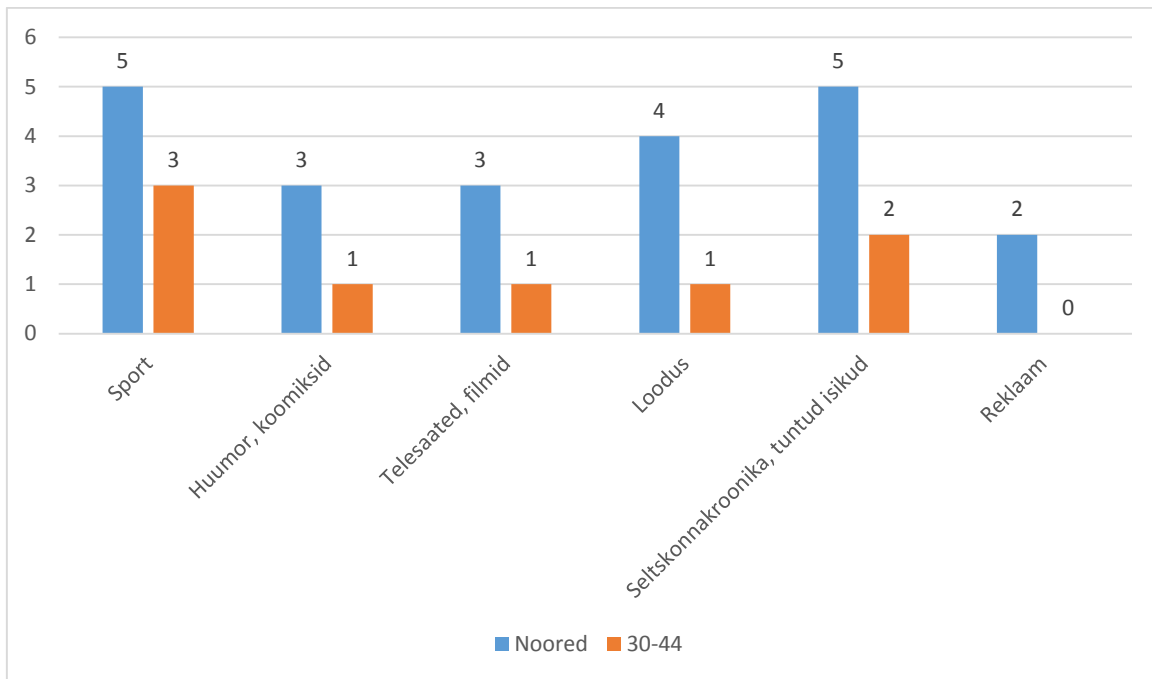
Uudisteportaalide kasutajate seas oli eelmisel päeval küllaltki paljude eri rubriikide uudiste lugemist. Miinimum oli üks, näiteks kui oli jõutud Facebooki kaudu huumoritekstini, aga peamiselt loeti vähemalt nelja-viite erinevat rubriiki. Maksimum oli 13. Rubriikidest ja teemadest olid noorte seas loetuimad uudised Eestist ja 30-44 vanuserühma seas uudised välismaalt. Kõige suurem erinevus oli vanuserühmade vahel sisepoliitika temaliste uudiste lugemise osas – sisepoliitika kohta luges nooremate keskealiste rühmas 16 inimest, noorte seast aga vaid viis vastanut.

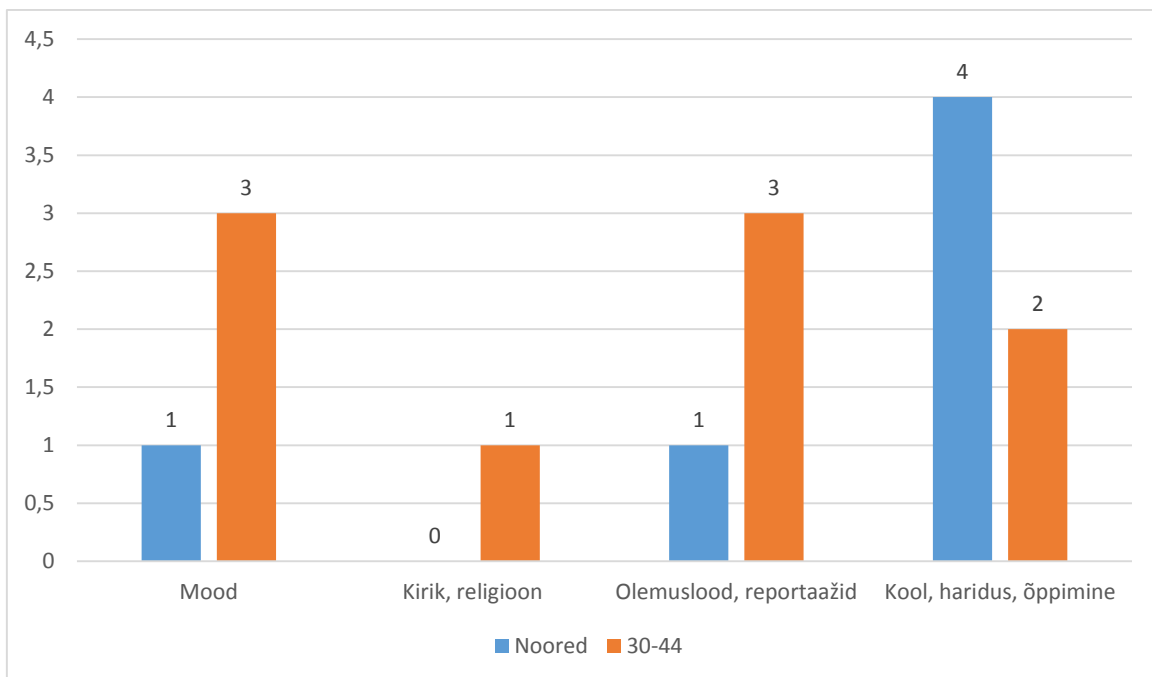
Joonis 13. Teemade ja rubriikide loetavus I

Joonis 14. Teemade ja rubriikide loetavus II

Joonis 15. Teemade ja rubriikide loetavus III

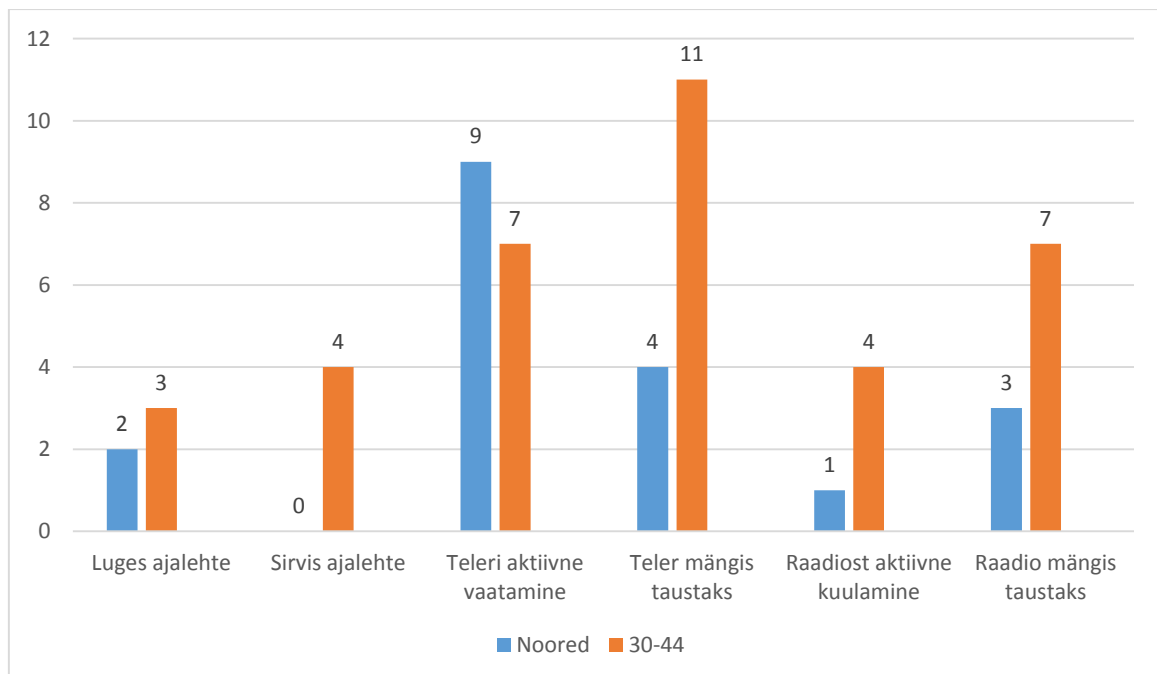
Joonis 16. Teemade ja rubriikide loetavus IV

3.1.2. Eelmise päeva loetu mäletamine ja meenutamine

Oli üksikuid juhtumeid, kus vastajal ei meenunud eelmisest päevast ühtki olulisemat loetud lugu, või meenus üks. Oli ka olukordi, kus oli raske meenutada, kas meelde tulnud artiklit loeti ikka eelnenud päeval. Paljudel ei olnud aga kahe-kolme uudise nimetamisega raskusi. Lihtsamaks tegi lugude meenutamise asjaolu, et intervjuude perioodi sattus suuremaid olulisi sündmusi nagu Germanwingsi lennukatastroof 24. märtsil ja Edgar Savisaare haigus (meedias alates 19. märtsist) ning koalitsiooni moodustamine (arutlused alates 2.märtsist). Enamasti meenutati möödunud päevast kõigepealt just neid, mõningatel juhtudel meenutati vaid erialaseid ja enda huvidega seotud artikleid, samuti kohalikke teemasid. Esines ka seda, et teati vaid kohalikke sündmusi.

3.1.3. Teised kanalid peale interneti

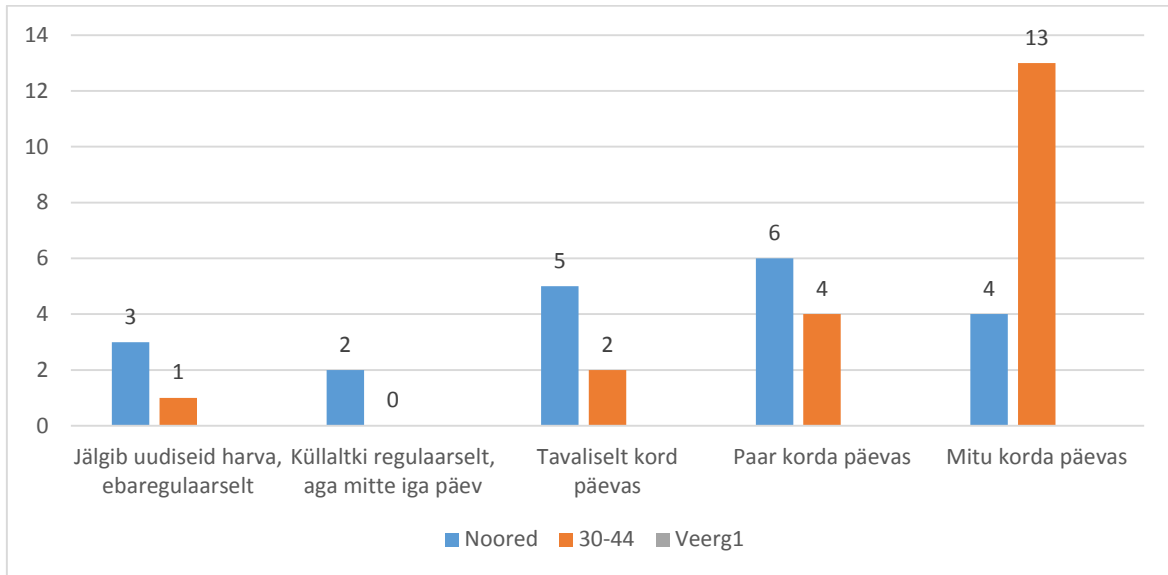
Noorte seas oli kõige enam neid, kes möödunud päeval vaatasid telerit aktiivselt, vanemas vanuserühmas aga neid, kes vaatasid telerit taustaks. Raadiot kuulasid nii aktiivselt kui taustaks rohkem nooremad keskealsed. Paberlehtede lugemise osas olid arvud peaaegu samad – lehte lugesid kaks noort ja kaks nooremat keskealist. Noored aga paberlehte ei sirvinud, 30-44-aastaste seas sirvis paberlehti neli vastanut.

Joonis 17. Eelmisel päeval jälgitud teised kanalid peale interneti

Üldiselt hindas enamik vanema vanusegrupi liikmeid end tihedaks uudistejälgijateks - 13 vastanut jälgib uudiseid erinevatest kanalitest enda hinnangul mitu korda päevas. Noorte seas

jälgib uudiseid mitu korda päevas vaid neli vastanut, tudengite ja kutseõppurite seas on kõige sagedasem uudiste jälgimine paar korda päevas.

Joonis 18. Uudiste jälgimise sagedus interneti, ajalehtede, raadio ja televisiooni põhjal

3.2. Üldised lugemisharjumused internetis

Internetis käimiseks kasutatavad seadmed kahe vanuserühma vahel peaaegu et ei erine. Kõige rohkem kasutatakse internetis käimiseks arvutit – 19 noort ja 20 nooremat keskealist. Nutitelefoniaga käivad internetis noored ja 30-44-aastased võrdselt – mõlemast vanuserühmast 16 vastanut. Tahvelarvutit kasutavad internetis käimiseks vanemas vanuserühmas noortest kaks vastanut rohkem.

Tabel 5. Internetis käimiseks kasutatavad seadmed

	Noored	30-44
Lauaarvuti/sülearvuti	19	20
Nutitelefoni	16	16
Tahvelarvuti	4	6

3.2.1. Uudisinformatsiooni jõudmine

Vastajate jaoks olid enamasti internetis allikad, kust otsitakse uudisinformatsiooni ja loetakse uudiseid, välja kujunenud, ning saanud vastajate endi sõnul harjumuseks. Tudengite ja kutseõppurite seas oli Eesti uudisteportaalide osas üldiselt harjumuseks kujunenud 1-2 portaali külastamine. Peamiselt olid nendeks Delfi ja Postimees. 30-44-aastaste seas esines rohkem ka harjumuspäraselt vähemalt kolmanda portaali külastamist. Lisaks ka noorema grupi seas eelistatud Delfile ja Postimehele lisandub 30-44 vanusegrupis Õhtuleht. Mõlemas rühmas nimetatakse olulise uudiste allikana ka Facebooki, samuti erialaseid lehekülgi. Erialaselt avaldab tugevalt mõju tehnika ja tehnoloogia valdkond. Vanusegrupis 30-44 loevad mõned üksikud lisaks blogisid, üks vastaja loeb uudiseid ka kogukonnal põhinevatest portalidest. Üks kutsekoolis õppiv noormees otsib uudised ise Google'ist märksõnade abil.

Facebooki kasutajate seast eristuvad need, kellele Facebook on peamine või ainus allikas internetis uudisteni jõudmiseks. Rohkem esineb selliseid uudiste tarbijaid nooremas vanusegrupis, kuid ka vanemas grupis leidis kaks vastajat, kes loevad internetis uudiseid ainult Facebooki kaudu. Facebooki kaudu jõuavad uudisteni kõik, kes Facebooki aktiivselt kasutavad.

Vanema vanuserühma vastaja, kes loeb uudiseid lisaks tavapärasele portalidele ka kogukonnapõhistest portalidest, teeb seda seetõttu, et tal oli kogemus Postimehega, kus portaal esitas talle tuttavat erialast teemat valesti. Kogukonnal põhinevaid uudiseid peab ta tihtilugu adekvaatsemateks ja täpsemateks.

3.2.2. Lehekülgede valiku põhjused

Otse uudisteportalidest (peamiselt Postimehest ja Delfist) uudisteni jõudmist peetakse kõige mugavamaks ja otsemaks viisiks. Tihtipeale ei osatagi minna kuskilt mujalt otsima informatsiooni, mis oleks värske, kiiresti uuenev ja usaldusväärne. Peamised uudisteportalid nagu Postimees, Delfi ja Õhtuleht on vastajatele tuttavad, nad teavad kuidas seal liigelda ning kust ja kuidas leida vajalik informatsioon. Postimehe ja Delfi plussiks peetakse ka kiiresti uuenevat uudisvoogu ja laia valikut eri valdkondade uudistest.

***M32, kõrgharidus:** Sest Postimees tundub adekvaatne ja Delfi tundub mitte alati adekvaatne, aga tal on kõige rohkem neid allikaid. Ta on kõige kiirem. Tavaliselt, kui midagi juhtub, siis saad sealt kõige varem teada.*

Postimehe juures lisati kahel korral, et selle valiku taga on ilmselt see, et kodus käib või on käinud ka Postimehe paberleht, ning seetõttu tundub ka Postimehe portaal kodusem ja usaldusväärsem.

N23, tudeng2: Postimeest on minu arust vanemad lugenud terve elu, võib-olla sealt tuleb see harjumus.

M34, kõrgharidus: Ma kipun arvama sellepärast, et Postimees on üks nendest ajalehtedest, mis meil ka kodus käib, ja see nimi on nagu siuke kodusem, sõbralikum.

Õhtulehe plussiks on nimetatud, et seal on rohkem kergemaid ja kollaseid uudiseid, mistõttu ei ole portaal liiga tõsine ja seda on lihtsam lugeda. Samuti nimetati Õhtulehte leheküljena, kuhu minna pärast väsitavat tööpäeva, kui soovitakse lihtsamat ja meelelahutuslikku lugemist.

N43, keskharidus: Ja kui ma väga väsinud olen, siis oh ma võtan lahti Õhtulehe, sest seal leiab alati midagi.

Facebookist uudiste lugemist peetakse samuti mugavaks, sest seal veedetakse niikuinii palju aega. Nii jääb seal silma erinevaid uudiseid ning ei pea minema uudiste otsimiseks eraldi leheküljele. Facebookis usaldatakse tihtipeale ka sõprade poolt tehtud valikut, nii-öelda filtrit, mis on huvitavamad ja olulisemad uudised välja valinud. Mitmed vastanud eelistavad sõprade tehtud valikuid ajakirjanike tehtud valikutele.

N24, tudeng: Kuna ma lihtsalt harjumuspäraselt vaatan (Facebooki) news feed'i, siis vahel või isegi sageli on seal jagatud huvitavaid artikleid mu enda sõprade poolt ja ma arvan, et kui mu sõbrad on vääriliseks pidanud selle jagamist, siis need võivad olla ka huvitavad lugeda.

Seega on vastajatel kogemuste põhjal välja kujunenud kindlad leheküljed, mida nad tunnevad ja mis muudab lehel liiklemise lihtsaks ja mugavaks. Oluline on ka uudisvoo kiirus ning lai teemavaldkondade hulk.

3.2.3. Teised kanalid peale interneti

Lisaks internetile teiste allikate jälgimine on väga individuaalne. On neid, kes loevad uudiseid ainult internetist. Selle põhjuseks on see, et koju pole paberlehti tellitud, kodus pole telekat, ja/või ajapuudusel peale interneti mujalt uudiseid jälgida ei jõuakski. Paberlehe koju tellimist peetakse kulukaks ja mitte keskkonnasäästlikuks. Tudengitel ja kutseõppuritel polnud kellelgi lehte koju tellitud, nemad loevad paberlehti aga peamiselt siis, kui nädalavahetustel vanematekoju lähevad. Mõni vastaja jälgib aga kõiki kanaleid.

Interneti kasutamise eelisteks teiste kanalite ees peale odavuse ja keskkonnasäästlikkuse peetakse kiirust ja operatiivsust ning mugavust. Ajalehte igale poole kaasa ei võeta, kuid internet ühe või teise seadme abil pea igal pool kaasas. Vastajad on nimetanud, et paberlehest lugedes süvenevad nad loetavasse rohkem kui internetist uudiseid lugedes. Televisioon ja raadio mängivad aga rohkem taustaks ning kõigesse ei jõuta ega taheta süveneda. Vastajad tahavad lugeda uudiseid omas tempos ning valida ise, mis neid huvitab, mitte et toimetaja valib nende eest olulised ja huvitavad uudised ning paneb need ka järjekorda.

Internetist uudiste lugemise miinusena tuuakse välja seda, et paljud artiklid on tasulised ning artiklite eest maksuma ei hakata, pigem leitakse informatsioon mujalt. Nende vastajate seas, kellel olid olemas näiteks töökohas kasutatavad paroolid, leidis ka neid, kes ei vaevu siiski ka neid parooli kasutama, et näha tasuliste artiklite sisu.

3.2.4. Uudise valik avamiseks

Uudise avamine otsustatakse eelkõige pealkirja järgi. Pealkiri peab olema konkreetne ja tabav, ekstraordinaarne, intrigeeriv, aga samas mitte eksitav. Pealkirjas sisalduvate märksõnade järgi hinnatakse, kas teema võiks pakkuda huvi. Ühe vastaja jaoks ei kutsu avama pealkirjad, mis ei anna piisavalt informatsiooni uudise sisu kohta, vaid püüavad rõhuda uudishimule ning jätavad õhku liialt palju küsimusi.

***M22, tudeng:** Kui on nagu siuke hea konkreetne ja siuke, mis jätab küsimuse õhku või sellise, et ohoo, mis nüüd sai, siis sellise arvatavasti avaksin.*

***M34, kõrgharidus:** Kui ei suudeta nii-öelda nagu teemat natukenegi puudutada selles pealkirjas, on minu jaoks asi kohe off.*

Pilt tõmbab lugema neljakümnest vastanust nelja. Pildi juures peetakse oluliseks selle huvitavust ning samas pealkirja kõrval lisainformatsiooni pakkumist. Näiteks toodi õnnetused, kus juuresolev foto annab aimu õnnetuse raskusastmest.

***M19, kutseõppur:** Huvitav pealkiri ja kindlasti mõjutab ka uudise foto minu valikut.*

Artiklid avatakse, et saada uut infot. Kui on tegemist uudisega teema kohta, mida ollakse jälginud ja mille kohta oodatakse arenguid või uut täiendavat informatsiooni, siis ei peeta pealkirja oluliseks. Sellisel juhul avatakse uudis niikuinii, olenemata pealkirjast. Mõni vastaja

nimetas, et täiendava informatsiooni ootuses kutsuvad lugema pealkirja juures olevad lisamärkused nagu „täiendatud kell...“ või „oluliselt täiendatud“.

M36, kõrgharidus: *Et kui see on midagi, mida ma.. teema, millest ma tean juba, et ma olen seda mujalt lugenud või see on päevakorras, et siis ei ole see pealkiri nii oluline. Aga aeg-ajalt, kui on midagi millest ma ei tea, siis loeb pealkiri üsna palju.*

Toodi välja ka, et hinnatakse seda, kui pealkirja juures on juhtlõik kohe välja toodud. Sellisel juhul saab lugeja kohe aimu, kas tasub ikka lugemist jätkata ehk kas kogu informatsioon on juba pealkirjas välja toodud või saab uudist lugedes lisainformatsiooni.

N24, tudeng: *Eriti hea on siis, kui on toodud väike sissejuhatustekst ka juurde. Et kas ma sain juba kogu info sellest pealkirjast kätte, mis väga sageli juhtub või ma pean edasi lugema.*

M38, kõrgharidus: *Ainult pealkirja klikkimine..no see peab sisaldama juba sellist informatsiooni, millega mul tekib piisavalt palju assotsiatsioone. Täiesti rahulikult on võimelised ajakirjanikud tegema huvitavale asjale sellise pealkirja Eestis, mis ei sunni mind nagu seda klikkima.*

Peamine tähelepanu ärataja on seega pealkiri ja sissejuhatav lõik. Foto võib anda uudise kohta lisainformatsiooni ning tekitada lugejas huvi.

3.2.5. Uudise valik lugemiseks

Paljud vastanud tõdesid, et uudis ei tohiks olla liiga pikk, sest siis kas ei viitsita seda lugeda või ei ole näiteks keset tööpäeva nii palju aega. Uudis peab vastajate sõnul olema lühike ja konkreetne ning ära tooma vajalikud faktid.

N33, kõrgharidus: *Tavaliselt minu arust nagu esimene lõik paneb nagu asja paika. Ja noh ütleme tööpäeva jooksul ka see, et kui see on nüüd mingi kohutavalt pikk artikkel, et siis ta nagu minetab minu jaoks selle uudisväärtuse, et ma ikkagi ei loe kahte A4 siin laua ääres.*

Ehkki uudiselt oodatakse lühidust ja konkreetsust, peab mõne vastaja jaoks olema selles ka teatud põhjalikkus, et tasuks uudist üldse lugema hakata. Kui enamus vaatab kõigepealt artiklile peale, et see ei oleks liialt pikk ja lohisev, siis näiteks üks vastaja ütles, et tema vaatab, et uudis oleks just piisavalt pikk ja informatiivne. Seda seetõttu, et siis ta teab, et uudis võiks ilmselt pakkuda vastuseid tekstis käsitletava teema kohta tekkinud küsimustele.

M23, tudeng: *Kui ma lugema hakkas, siis peab seal olema mingi põhjalikkus. Siin saab otsustavaks see, et keskkond on mulle tuttav, et ma tean, kust leida midagi põhjalikku ja sisukat. Kui võtta ette näiteks Postimehe uudised, et lennuk on alla kukkunud, siis esimesed kolm lõiku võib olla uus info ja siis hakkab jälle korduma.*

M22, kutseõppur: *Võib-olla viisakas, mitte mingi kaks lauset ja ongi uudis.*

Paar inimest ütlesid, et valides, kas uudist lugema hakata, on oluline ka juures olev pilt. Ühele vastajale hakkas ilma, et etteantud pressiteate juures ei olnud fotot ning talle ei olnud piisav, et on ainult puhas tekst.

M20, kutseõppur2: *No ma usun, et ta peab võib-olla isegi pildiga pilku püüdma vahest. Et kui nagu tekst ei ole päris see õige.*

Lugeja ootab internetis uudist, mis oleks lühike ja konkreetne, kuid sisaldaks võimalikult põhjalikult asjassepuutuvat informatsiooni. Foto on tihtipeale kui iseenesestmõistetav uudisega kaasas käiv illustratsioon, mille olulisust mõistetakse enam siis, kui see uudise juures puudub.

3.2.6. Uudisväärtuse hindamine

Intervjuu käigus andsin pärast üldisemaid küsimusi nii *online*- kui muu meedia tarbimise kohta intervjuueeritavatele lugeda tahvelarvutist nelja erinevat tüüpi teksti. Lisaks ette antud Facebooki postitusel põhinevale Delfi uudisele, blogipostitusele, pressiteatele ja reklaamtekstile palusin vastajatel mõelda ka Facebooki postituste ja Twitteri *tweet*'ide ehk säutsude peale. Antud tekstid olid abiks vastamiseks nii uudisväärtust kui informatsiooni usaldusväärsust puudutavatele küsimustele.

Esines ka seda, et etteantud tekstidest ei peetud uudiseks ühtegi, siis valiti uudisele kõige lähemaks tekstiks nii Delfi artiklit kui pressiteadet. Uudisena nimetati ära kõik tekstid, kuid kõige vähem hinnati uudisena reklaamteksti. Reklaamteksti mitte uudiseks pidamise põhjused olid loos sisalduv iseenesest mõistetav informatsioon ning selle informatsiooni aegumatus.

Vastajad ütlesid peamiselt, et uudis on midagi, mis on nende enda jaoks uus. Informatsioonile annab uudisväärtuse ka huvipakkumine, olulisus ja praktilisus lugejale endale. Vähem nimetati teabe olulisust ühiskonnale ja maailmale laiemalt. Hinnatakse erapooletust, faktide sisaldamist, ja on oluline, et midagi oleks toimunud või hakkaks toimuma. Tähtis on, et uudis huvitaks ja puudutaks eelkõige lugejat ennast ning annaks lugejale kasulikku informatsiooni.

M23, tudeng: Uudis on minu jaoks midagi erapooletut. Tähtis on erapooletus ja uudisväärtus ka. Et kui on kirjutatud hästi erapooletult mõttetust asjast, see ei ole uudis.

N21, tudeng2: Esmajoones on minu jaoks uudis, kui midagi on juhtunud mingi sündmus, midagi toimus kuskil.

M24, kutseõppur: Minu jaoks on uudis see, kus on täiesti mingisugune tähtis sündmus antud mulle edasi ja millest ma saan ka nagu mingit reaalseid teadmisi. Kui on tõesti mingisugune suvaline tekst, mida kirjutab mingi... kas või need arvamused nagu, need ei anna mulle midagi. Uudis on ikka selline, kus teada saab midagi.

N21, tudeng: Kõik, mis on uus, see on minu jaoks uudis. Kui on artikkel nagu inimeste massiline kiibistamine, kohe tekib küsimus, kas ikka tuleb ja siis ma pean läbi lugema.

N40, kõrgharidus: See on minu jaoks see, kui see on minu jaoks uudne. See ongi minu jaoks uudis. Mina seda ennem ei teadnud ja seetõttu võib-olla mingi artikkel, mis on aasta tagasi, aga ma seda terve aasta jooksul pole kordagi seda lugenud, siis ta on minu jaoks ikkagi uudis kuigi kuupäevaliselt on ta vana.

Viimasest vastuses tuleb välja, et vastaja ei seo sündmuse aktuaalsust selle toimumise või ilmumise ajaga, vaid aktuaalsuse annab sündmusele küsitletu enda lugemiskogemuse fakt. Kui internetis on peetud kiirust ja informatsiooni värskust eriti oluliseks, siis antud vastusest selgub, et informatsiooni värskus ja uudsus võib olla oluline ka lugejast ja tema lugemiskogemusest lähtuvalt.

Ka juhtudel, kus etteantud tekstiga oldi juba varem kokku puutunud, ei peetud seda uudiseks.

See ei ole sinu jaoks uus informatsioon, aga kas see läheks ikkagi uudise alla? – M24, kutseõppur2: Mulle pakub huvi seda lugeda, aga ma ei leia, et see oleks minu jaoks uudne asi. Uudis vaevalt.

Tekstide puhul, kus oli sündmus seotud konkreetse asukohaga (Viimsi ja Tartu), hinnati uudisväärtust vastavalt lähedusele.

M34, kõrgharidus: Kui ma elaksin Viimsis, oleks see minu jaoks tunduvalt olulisem kui praegusel hetkel. Ma ei ütle, et ta on olematu tähtsusega, sest ma tegelikult leian, et inimesed peaksid rohkem kokku hoidma, aga kindlasti ta on mingil määral nagu oluline.

N43, keskharidus: Et siis pigem loeksite, kui see oleks siinse piirkonna kohta? – Ja, ja kui mu lapsed elaks Tallinnas. Oi, ma kohe kindlasti loeks! Aga ma kõike halba ei taha lugeda, tõsiselt!

Nagu näha eelnevast tsitaadist, on lisaks asukohale oluline ka puudutatus vastavast teemast. Näiteks etteantud Viimsi kommionu loo puhul oli lisaks asukoha kaugusele või lähedusele inimese enda elupaigast oluline ka see, kas vastajal endal kasvab peres lapsi. Seega oli vastajate jaoks oluline uudisväärtuse kriteerium füüsiline või psüühiline lähedus.

M22, tudeng: Mis on ohtlik või mis ohustab nii-öelda, näiteks kommionu noh. Oleks ma isa..

Lisaks, nagu eelnevast tsitaadist näha, hinnati informatsiooni olulisust ja praktilisust ka selles osas, et kas tuleks olla teadlik mõnest varitsevast ohust.

M34, kõrgharidus: Üldiselt näiteks ma võiks öelda, et ma väga tihti jälgin krimiuudiseid. Pigem see, mis maailmas toimub, sest kriminaalne on minu jaoks reaalne. Midagi, mis on juhtunud, mis mind otseselt puudutab. See on minu jaoks nagu oluline ja oluline on teada. Samamoodi näiteks see tänavu oli üks uudis, kus püüti.. ma ei ole nüüd päris kindel, aga põhimõtteliselt Tartumaal püüti kinni mingisugune kamp, kes siis näiteks Elvas käis vargil. See on minu jaoks oluline teada, kaasaarvatud ka meie ühiskonnale.. ma mõtlen Elva ühiskonnale. Sellepärast, et üks ohuallikaks on meie jaoks vähem.

Reklaamteksti juures (vt lisa 6) uudisväärtuseid ei nähtud, sest tegemist on ajatu tekstiga ning teada-tuntud informatsiooniga. Ka antud teksti juures mainiti mõnel korral enda puudutatust vastavalt sellele, kas peres kasvab laps või mitte, sest artikkel oli mõeldud lapsevanematele. Informatsiooni uudsust ei nähtud

N41, keskharidus: Ja lastega veekeskusesse.. Pole enam lapsi selliseid, kellega minna. Et see mind nagu ka ei... Aga ma ei teagi.

Blogipostituse (vt lisa 5) puhul tekkis mõnel vastajal huvi, sest tegemist oli ühiskonda mõjutava ning uudse informatsiooniga. Paljud hindasid aga, et antud postituse sisu ei vasta tõele ning on vandenõuteoreetikute väljamõeldis, mistõttu ei hinnatud seda uudisena. Sellest saab välja lugeda, et lugeja jaoks on internetis laia informatsiooni valiku puhul oluline, et seda teavet saaks ka usaldada ning see edastaks tõest informatsiooni.

N23, tudeng2: Uudis võib olla erinev asi. See võib olla nagu oli see kiibistamisest, et inimkonna jaoks oluline uudis, mida üldiselt enne ei teatud või siis sündmus mis on juhtunud, midagi uut,

mille kohta tehakse mingi teade või siis nagu pressiteade, et midagi toimub ja sellest antakse teada.

M21, tudeng: *Uudis on see, kus ma leian midagi uut. Näiteks see kiibi asi ei ole minu jaoks uudis, sest see on täielik jama. Pigem see Delfi oma, kus ma nagu reaalselt saan midagi teada, kus toimub midagi. Ja võiks sellel tõepõhi ka all olla.*

Üldiselt peeti uudisväärtusena oluliseks ka ebatavalisust ning olulist mõju osutasid ka huvipakkuvad valdkonnad.

M34, kõrgharidus: *Uudis on see, mis paneb mind kulmu kergitama. „Kas tõesti?“ – see on minu jaoks uudis. Mitte kultuur tihtipeale. No sõltub tähendab, kuna ma ei ole kultuuri jälgija, siis mind alati ei huvita, mida kultuuri vallas kirjutatakse.*

M22, tudeng: *Midagi, mis on nii-öelda intrigeeriv, mis tõmbab tähelepanu või mis on nagu teistmoodi.*

M22, tudeng: *Oleneb uudisest lihtsalt, et kui on mingi intrigeeriv või aktuaalne teema. Näiteks, et Savisaarel lõigatakse jalg maha, siis ma arvan, et see on nii pommuudis, et selle peale nagu kohe ei olegi mõtet vaadata, vaid klikkad kohe peale ja vaatad ohoo!*

Ebatavalisus on aga subjektiivne ning üks vastaja hindab sellest olulisemaks siiski lähedust. Lähedus ja personifitseeritus on samuti olulisemad kui prominentsus.

M22, kutseõppur: *Uudis on mingi sündmus. Näiteks mu sõber Tailo sai millegagi hakkama või midagi sellist nagu uudis eks. Et see, et kellelgi jalg otsast võeti, kah asi minu arvates. See ei ole mingi uudis mu jaoks.*

Informatsiooni olulisust ja mõju mitte vaid vastajale endale, vaid ka laiemalt, võib välja lugeda järgmistest vastustest:

M21, kutseõppur: *Uudis on see, mis toob nagu inimest asjaga kaasa, mis nagu inimest mõjutab.*

N23, tudeng2: *See võib olla nagu oli see kiibistamisest, et inimkonna jaoks oluline uudis, mida üldiselt enne ei teatud või siis sündmus mis on juhtunud, midagi uut, mille kohta tehakse mingi teade või siis nagu pressiteade, et midagi toimub ja sellest antakse teada.*

M20, kutseõppur2: *Et see ei ole kellegi poolt välja mõeldud või mingisugune selline asi, mis nagu kohe kuskilt uudistevoost ära hääbub. Et mingid siuksed nagu tõsisemad asjad, mis*

nagu maailmapilti kuidagi.. -Et selles mõttes ära hääbuks, et peab olema oluline? - Jah. Et ta peab nagu kuidagi jääma.

Seega on vastanute jaoks uudisväärtused psüühiline ja füüsiline lähedus, uudsus eelkõige iseenda jaoks, künnise ületamine, aktuaalsus, ebatavalisus, teadmised ja info praktilisus, huvi tekitamine. Konflikti ja prominentsuse olulisust vastajad ei nimetanud. Mõju poolest on lugejate jaoks oluline eelkõige teabe mõju neile endile.

3.2.7. Ootused uudistele

Kõige enam esines vastajate poolt vastust, et oodatakse, et uudise sisu läheks kokku pealkirjas lubatuga. Põhjus on selles, et kõige enam pettutakse, kui pealkiri ütleb üht, uudise sisu aga teist ning kui pealkiri annab alusetuid ootusi teksti sisu osas.

M23, tudeng: *Et kui on pealkiri, mis mingi skandaali peale mängib, siis ma viskan kohe halba kirja. Kui on mingisugune pealkiri, mis ütleb üht, aga ma saan kohe aru, et see ei vasta lubadustele, siis see saab tulevikus juba otsustavaks, et ma enam ei ava sellist asja.*

Järgmisena oodatakse uut informatsiooni. Ka varem käsitletud teemade puhul oodatakse, et uudis pakuks uut täiendavat informatsiooni ning käsitlust uue nurga alt.

M41, kõrgharidus: *Ja siis ma hindan seda, kui ta erineb mingisugusest peavoolust, et see on nagu alati väga tore lugeda. Et noh kuidagi kõik uudised on ühte auku, aga kui on midagi värske nurga alt, siis see on väga hea.*

Paari inimese jaoks on oluline, et uudise juures oleks ka pilt. Korra nimetati ootust ka selle osas, et täidetak pildi ja sissejuhatusega antud ootused.

M32, kõrgharidus: *Ma ootan, et need eeldused, mis on tekkinud selle pildi või selle esimese sissejuhatava asja lugemisega, et need peaksid nagu vastama sellele, nendele ootustele. Sest tihti peale näiteks Elu24.. et näiteks kui Elu24 kasutab minu arust seda trikki, et nad panevad hästi-hästi nagu sellise kriitilise pealkirja, aga sisu ikka ei ole terve selle artikli peale, et siis ikka pettud. Pettud ikka väga kiiresti ja siis paned kinni.*

Oluline on ka uudise korrektsus, faktikindlus ja objektiivsus.

N32, kõrgharidus: Oleneb teemast. Kui see on mingisugune probleem, siis ma eeldaks, et seal on küsitud allikana siis infot mingilt näiteks a la erialaliidult või mingilt arvamusiidriit, kellel on reaalselt selle valdkonnaga olemas kontakt ja kes ei ole otseselt seotud poliitiliste otsuste tegemisega ehk siis kellel oleks võimalus seda teisest perspektiivist kommenteerida ja eeldan seda, et ta ei oleks ainuke, vaid, et uudis oleks tasakaalus ja seal oleks ka neid teisi pooli kuulatud.

Uudistest oodatakse korrektsust nii faktide kui õigekirja osas. Kirjavigadega tekst jätab lugejale halva mulje ning see halb mulje võib kaotada ka huvi uudise sisu vastu.

M34, kõrgharidus: Aga kui sa loed mingisugust teksti, siis sa eeldad, et see on väga korrektselt vormistatud. Ja kui inimene suudab kirjutada sellise teksti, et ma kahe esimese lõigu peale.. mul mõte läheb kuhugi juba lendu, siis tõenäoliselt ei ole asi õige. Ta kas ei oska kirjutada või ta.. minu jaoks on see nagu vale. Ma võin silmadega niimoodi tükati edasi lugeda, vaadata, kas siin kuskil sees midagi nagu loogilist ka on, ja kui ma seda ei leia, ma panen loo põhimõtteliselt kinni.

Paar vastajat ootavad uudisest positiivseid teateid ning ei soovi saada uudistest negatiivsust.

M24, kutseõppur2: Ei tore on lugeda alati selliseid uudiseid, kus kellelgi on hästi läinud. Kus keegi on nii-öelda läbi löönud. Siukest asja on alati hea vaadata, et keegi on millegagi hakkama saanud. Mulle isiklikult nii-öelda meeldivad saavutused ja need on need, mis defineerivad meid. Aga samamoodi mingid vedamised ja noh näiteks mingi autoavarii ja inimesed jäid ellu. Siuke asi nagu võib paeluda, ei või paeluda.

3.2.8. Uudiste lugemata jätmine ja vältimine

Uudiste lugemata jätmise ja vältimise osas nimetati konkreetseid valdkondi ja teemablokke, mis uudisteportaalides vahele jäetakse. Nii nimetati sporti, poliitikat, meelelahutus- ja seltskonnauudiseid. Vältimiste põhjusena nimetati peamiselt teatud valdkondade ja uudiste vastu mitte huvi tundmist. Näiteks vastajad, kes ei huvitu poliitikast, jätaivadki poliitika teemalised uudised lihtsalt vahele.

M19, kutseõppur: Väldin ja jätan lugemata igasugused uudiseid, mis on seotud poliitikaga.

N41, keskharidus: Neid on palju. Ega seda poliitikat eriti ei. Seda tuleb ju igalt poolt uksest aknast kogu aeg. Et tolle ma jätan lugemata.

N30, kõrgharidus2: Poliitika. Sport. Igasugu majandusuudised /.../ Et pigem ikka valdkond ja mis tõesti ei huvita, seda ei loe.

Ühel korral nimetas vastaja, et jätab vahele näiteks uudised, mis tekitavad vastikust. See vastus tulenes sellest, et üks etteantud artikkel kõneles Viimsi kommionust.

N20, tudeng: Mis on mingisugused lasteahistamine või siuksed vastikud. Et ma eriti siukseid asju ei taha lugeda.

Lisaks nimetati, et jätkakse lugemata igasugustes rubriikides esinevad tõlkelood, kus pakutakse näiteks erinevate teemade kohta kümme nippi.

N23, tudeng: Need uudised, mis seal kui Postimehes oled, siis seal on need 10 asja, mida iga naine peaks teadma oma mehe kohta, 10 asja, mida iga mees peaks teadma oma naise kohta jne jne jne.

Samamoodi välditakse tihtipeale seltskonnauudiseid.

N20, tudeng: Võib-olla need, mis on seotud seltskonnategelastega. Et vaata selle inimese pulmapilte, siis nagu väga ei köida.

N23, tudeng: Mingite kuulsuste kohta mingeid hästi selliseid, Lady Gaga ja mingis siuksed, et mis ta nüüd tegi.

Üks vastaja jätab vahele kõik negatiivse, nagu sõjad ja õnnetused. Üks vastaja jätab vahele aga uudised nendest sõdadest ja õnnetustest, mis jäävad liiga kaugemale.

N19, tudeng: Sellised, mis on minu mõistes liiga kaugel toimunud õnnetused näiteks või sellised, mis ei puuduta otseselt mind.

3.2.9. Informatsiooni usaldusväarsuse hindamine

Info usaldusväarsust hindab vastajatest enamik eeskätt intuitiivselt, kuid tsitaatidest selgub ka, et intuitsioon on seotud varasema kogemusega taolist tüüpi tekste lugeda. Teatavatest kanalites

esitatud tekste peetakse usaldusväärsemaks kui teisi (nt Delfi ja Postimees vs. Elu24 ja Telegram).

M24, tudeng: *Kõhutunne. Ja see ka, kuidas näiteks tekst on kirjutatud. Kui on silmnähtavad kirjavead, siis see tõmbab usaldusväärset kõvasti alla.*

M20, kutseõppur2: *Rohkem ikkagi sisetunde järgi.*

M22, tudeng: *Kõhutunde järgi. Kui ma eriti ei jälgi, kes kirjutab seda, siis eks enamasti aitab kaasa ka see, et kas on usaldusväärne allikas.*

Eelnevate tsitaatide põhjal on näha, et usaldatakse peamisi portaale ja veebiväljaandeid. Allika usaldusväärset mõjutab ka see, kuidas on informatsioon edastatud. Näiteks kirjavigadega tekst võib viidata autori kehvale tööle ning paneb kahtluse alla ka kirjutises sisalduva informatsiooni tõele vastavuse ja usaldusväärset.

Järgnevatest tsitaatidest nähtub, et informatsiooni tõele vastavuse hindamisel on oluline, kas uus teave läheb kokku olemasoleva teabega ja kas see on loogiliselt kooskõlas nii-öelda terve mõistusega. Vajadusel konsulteeritakse ka teiste inimestega või otsitakse internetis teistest allikatest lisainformatsiooni.

M21, kutseõppur: *Esimene asi, ma usun siis, kui ma ise seda tean. Ja teine asi, ma uurin teiste käest või siis uurin internetist.*

M38, kõrgharidus: *Jällegi see allikas ja allika usaldusväärset baseerub kogemusel, midagi ei ole parata. Ja teine asi on võib-olla natuke see common sense ka ikkagi.*

M23, tudeng: *Ma arvan, et elukogemuse põhjal. Ega ühtegi uudist lugedes ma ei ole ju puhas leht, mul on mingi eelinfo olemas. Ja kui ei ole, siis.. midagi ikka on ju, mingisugune vibe asja kohta. Sellist teemat ei ole, kus täiesti null oleks ja just see eelinfo kallutabki mind.*

M34, kõrgharidus: *No ikkagi see on inimese ju selline psühholoogiline teema. Et kui sa mingi uue informatsioonikillu kätte saad, siis sa võrdled sellega, mis sul olemas on. Sa vaatad, kas ta sobib su, sobitub sinu maailma või mitte. Ja see on sinu jaoks ju tõene või väär.*

Nagu nähtub ka eelnevalt esitatud tsitaatidest, siis on vastajate jaoks informatsiooni usaldusväärset juures oluline informatsiooni allikas. Usaldatakse rohkem Delfit ja Postimeest. Vastajatel on tekkinud nende lehekülgede puhul, millega on eelnev kokkupuude olemas, teatud eelhäälestumus. Kui on eelnevalt kokku puutunud kaheldava väärtusega informatsiooniga, siis kantakse hinnang üle kogu allikale. Näiteks Elu24 lehekülge peetakse kollaseks ja

ebausaldusväärseks, kuigi tõdetakse, et tegelikult kohtab seal aeg-ajalt ka tõsisemaid uudiseid. Lehekülje nii-öelda kollasuse tõttu ei usaldata ka sealseid tõsisemaid uudiseid. Samuti kui esitatakse ühel lehel kõrvuti tavateadmiseiga vastuollu minev informatsioon ja näiliselt loogiline ning usaldusväärne, siis mõjub kaheldava väärtusega lugu ka selle kõrval paikneva artikli usaldusväärsele. Mõne jaoks ei ole aga lehekülj oluline, sest iga uudise ja artikli taga on niikuinii inimene.

M22, tudeng: Näiteks Delfi, vaevalt et seal mingit jama tuleb. Ja Postimees. Eks tegelikult, kui mõelda, siis kogu see jama on nii suhteline, et need ajakirjanikud võivad ka ajada nii kelbast seal, et eks see on ise otsustada, mida sa usud, et on õige ja mida mitte.

N24, tudeng2: Et kui ma tean, et seal toimub mingisugune kontroll selle informatsiooni üle, mis on avaldatud või kirja pandud, siis ma üldiselt ei ole väga siuke, et ajan näpuga järgi, et kus nüüd on midagi valesti või. Aga jah kõik allikad, millest ma ei tea midagi, millest ma ei ole kuulnud midagi, neid ma pigem ei usu.

M38, kõrgharidus: Et kui on Telegram.ee, siis lõppude lõpuks juba see nende nii-öelda mission statement ja see need neli lugu, mis ekraanil kõigepealt lahti tulevad, „Kas inglise kuninganna on ikkagi kaju muutev sisalik, mis toitub inimverest?“ ja siis seal kõrval mingisugune selline lugu, mis on täiesti okei, et loomulikult paraku see inglise kuninganna sisalikuks pidamine tekitab teatud skepsise ka selle teise loo suhtes, mida tuleb siis teistest allikatest kontrollida.

Vahel kontrollitakse info üle kas teistest meediakanalitest või otsitakse Google'ist lisainformatsiooni. Mitte kontrollimise põhjustena toodi välja, et tegemist on olnud informatsiooniga, mis pole olnud niivõrd oluline ning mille uskuma jäämisest midagi ka ei juhtuks.

IV JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Meediapäevikute, täiendavate vastuste lehtede ja kombineeritud intervjuude tulemuste põhjal saab vaadelda, milliseid valikuid ja mille alusel teeb auditoorium mitmekesises meediaväljas. Internetis uudisinformatsiooni tarbimiseks tehtavate valikute ja nende põhjuste alusel saab diskussioonis hinnata, mis suunas auditooriumi käitumine veebimeedia tarbimise osas edasi liigub.

4.1. Järeldused

Mida nähakse internetis uudisena?

Vastanud nägid internetis uudisena eelkõige seda, mis on nende endi jaoks uus informatsioon ning mis neid ennast huvitab ja puudutab. Oluline on lisaks uudsusele ja aktuaalsusele nii psüühiline kui ka füüsiline lähedus, künnise ületamine, ebatavalisus, huvi tekitamine ning teadmised ja info praktilisus.

Vastanute jaoks ei olnud niivõrd oluline, kas informatsioon oli esitatud uudisartikli, blogipostituse, pressiteate või reklaamteksti kujul. Olulisem oli tekstis sisalduv informatsioon ja selle esitamine. Uudisväärtuse hindamisel oli lisaks oluline, kas informatsioon (antud näidete puhul blogipostituses sisaldunud informatsioon) läheb kokku nii-öelda kaine mõistuse ja nende arusaamaga maailmast. Kui blogipostituses olnud teave ei läinud kokku vastaja arusaamade ja uskumustega, ei võetud seda informatsiooni uudisena. Need, kes leidsid et antud informatsioon on olulise mõjuga ühiskonna jaoks, pidasid seda ka uudisinformatsiooniks. Samas need, kes olid vastava informatsiooniga varem kokku puutunud ning kelle arusaamadega teave kokku langes, ei pidanud seda siiski uudiseks, sest teave ei olnud nende jaoks uudne.

Kust uudiseid loetakse? Mille järgi see valik tehakse?

Uudiseid loetakse kõige enam peamistest Eesti uudisteportaalidest ja veebiväljaannetest. Kõige enam külastatakse Delfit ja Postimeest, nooremad keskealised kasutavad lisaks Õhtulehe portaali. Tugevat mõju avaldab uudiste tarbimisel huvi tehnika ja tehnoloogia vastu. Vastavaid uudiseid tarbitakse ka peamistest Eesti uudisteportaalidest ning veebiväljaannetest, kuid rohkem liigeldakse erinevate alternatiivsete kanalite vahel. Peamiselt on need välismaised, nagu näiteks Hacker News. Üks vastanu tarbis tehnika ja tehnoloogia valdkonna uudiseid kogukonnal põhinevatest portalidest nagu Slashdot ja OMG! Ubuntu!. Antud vastanu tõi välja pettumuse Eesti peamiste meediakanalite osas internetis, mis on tema erialast (IT ja tehnika) informatsiooni valesi esitanud.

Delfi, Postimehe ja vanemas vanuserühmas ka Õhtulehe tarbimine veebis on kujunenud vastanute jaoks harjumuseks. Nimetatud portaalid ja veebiväljaanded on uuringus osalenute jaoks kõige otsesem ja mugavam viis uudiste tarbimiseks. Postimees.ee eelistamise põhjuseks on ka selle taga tajutav paberleht. Mõningatel juhtudel on Postimees.ee lugemine jätk koju tellitud Postimehe paberlehe lugemisele. Nii Postimehe kui ka Delfi ja Õhtulehe puhul on vastajad harjunud lehekülje formaadiga ning teavad kuidas ja kust soovitava uudisinformatsiooni kätte saavad. Samuti pakuvad antud portaalid ja veebiväljaandeid laia valikut erinevatest valdkondadest.

Mõlemad uuringus osalenud rühmad jõuavad uudisteni ka Facebooki kaudu, välja arvatud mõned üksikud, kes Facebooki aktiivselt ei kasuta. Facebookist uudisteni jõudmise eeliseks on asjaolu, et seal veedetakse niikuinii suur osa internetis veedetud ajast ning uudisinformatsiooni saamiseks ei pea mujale minema. Samuti eelistab osa vastanutest Facebookis sõprade poolt tehtud valikut ehk nii-öelda filtrit ajakirjanike ja toimetuse poolt tehtud valikutele. Kui internetis uudiste tarbimise eelisena nimetasid vastajad seda, et seal ei „söödetata neile uudiseid ette“ ning nad saavad tarbida soovitud informatsiooni soovitud ajal, siis sotsiaalmeedias jõuab meediatarbijani sõprade poolt tehtud valik. Sõprade-tuttavate poolt tehtud valikud on vastanute jaoks tihtipeale olulisemad kui toimetuse poolt tehtud valikud. Vastanute seast üks leiab oma uudised Google'i otsingumootorit kasutades.

Mille järgi valitakse mida lugeda?

Otsus uudise avamiseks ja lugemiseks tehakse eeskätt pealkirja põhjal. Lugejaid tõmbavad konkreetsed ja tabavad pealkirjad, mis oleksid ebatavalised ja intrigeerivad, kuid mitte eksitavad.

Pealkirjas sisalduvad märksõnad annavad lugejale aimu, kas uudis võiks talle huvi pakkuda. Seetõttu peab pealkiri andma piisavalt aimu artikli sisust, mitte rõhuma vaid uudishimu ning ebaõigete lootuste ja ootuste tekitamisele. Lugeja pigem ei ava artiklit, mille pealkiri ei anna talle piisavalt aimu selle sisust. Uudised, mis on petnud pealkirjas antud ootusi, paneb lugeja kinni.

Peale pealkirja hindab lugeja kui talle pakutakse lisaks pealkirjale enne uudise avamist ka kohe juhtlõiku. Juhtlõigu põhjal hindab lugeja, kas pealkirjas on juba kogu uudises sisalduv informatsioon välja toodud või tasub lisainformatsiooni saamiseks lugemist artiklis jätkata.

Pilt tõmbab lugema väga väheseid. Nagu pealkirigi, peab foto inimeses huvi tekitama. Pealkirja juures olev foto annab mõne lugeja jaoks lisainformatsiooni – näiteks õnnetuste puhul annab aimu õnnetuse raskusastmest.

Uudis valitakse lugemiseks, kui lugejale paistab, et see pakub talle uut informatsiooni. Kui auditorium ootab juba niigi mingi konkreetse teema kohta lisainformatsiooni ja teateid sündmuste arengutest, ei mängi atraktiivne pealkiri enam kuigi suurt rolli. Siis avatakse uudis niikuinii. Lugeja hindab, kui täiendava informatsiooni lisandumisest antakse talle märku pealkirja juures olevate märgetega nagu „täiendatud kell...“ ja oluliselt täiendatud“.

Kui uudis on avatud, vaatab lugeja enne lugema asumist, et artikkel ei oleks liialt pikk. Seda seetõttu, et interneti plussiks on selle kasutamine erinevates situatsioonides eri asukohtades, ning veebis olles ei ole auditoriumil tihtipeale aega pika teksti läbilugemiseks. Vastanud tõid välja ka selle, et tihtipeale on pikas uudises osa tekstist varem juba teadaoleva informatsiooni kordamine. Seega ei pea lugejad tihtipeale oluliseks „pööratud püramiidi“ skeemi alumist osa ehk taustainfot.

Üks osa vastajatest soovib aga vastupidiselt, et uudis ei oleks lühike, vaid selles oleks teatud põhjalikkus. Liiga lühikese teksti puhul järeldeb lugeja, et uudis tõenäoliselt ei paku talle vastuseid teema kohta tekkinud küsimustele.

Mida internetis uudisest seda avades oodatakse?

Nagu vastanud olulise uudisväärtusena välja tõid, on oluline informatsiooni uudsus nende enda jaoks. Seega oodatakse, et lisaks pealkirjas antud lubadustele pakub avatud artikkel ka uut informatsiooni. Informatsiooni uudsus on eriti oluline seetõttu, et vastajad olid internetis puutunud kokku palju jätku-uudiste ja juba teada oleva, vahel lausa aegumatu informatsiooniga.

Ka varem käsitletud teemade puhul oodatakse, et uudis pakuks uut täiendavat informatsiooni ja käsitleks teemat uue nurga alt. Teema uue nurga alt käsitlemine on oluline eriti seetõttu, et kajastatavad teemad niigi kattuvad erinevates väljaannetes.

Lisaks on lugejate jaoks oluline, et informatsioon oleks edastatud korrektselt nii faktide kui õigekirja osas. Uudistes esinevad vead ja grammatiliselt vale kirjakeel jätavad lugejale halva mulje ning võivad kaotada ka huvi uudises sisalduva informatsiooni vastu. Artiklis esinevad vead panevad auditooriumi kahtlema ka selle usaldusväärsuse ning selles sisalduva informatsiooni tõlevastavuses.

Lugejate seas leidub ka neid, kes ei soovi saada uudistest negatiivsust ning eelistavad lugeda positiivseid teateid ja lugusid. Ka näiteks õnnetuste puhul ootavad nad, et uudises peituks siiski positiivne teade ning nii-öelda hea lõpp. See näitab, et ehkki negatiivsust peetakse uudisväärtuseks, ei pruugi lugeja seda uudises soovida.

Milliseid allikaid usaldatakse?

Nagu varasemad erinevates kultuuriruumides tehtud uuringud on näidanud, usaldavad ka Eesti lugejad internetis enim peamiseid massimeediakanaleid. Magistritöö uuringus osalenud

usaldavad peamiselt Delfit ja Postimeest, mille puhul tajutakse uudiste taga olevat toimetust, mis toimib filtrina.

Allika ja informatsiooni usaldamise taga nimetatakse esmalt intuitsiooni. Usaldusväarsuse hindamist kirjeldades peegeldub osalenute vastustest kasutuskogemus. Lisaks aitab informatsiooni ja selle allika usaldusväarsust hinnata nii-öelda kaine mõistus ja varem teadaolev informatsioon.

Usaldusväarsuse juures on oluline ka keskkond, kus tekst asub. Näiteks Telegrami ja Elu24 puhul kantakse kaheldava usaldusväarsuse hinnang üle kogu sisule, kuigi tõdetakse, et seal võib olla ka tõest uudisvääruslikku informatsiooni.

Kui informatsiooni usaldusväarsuses kaheldakse, kontrollitakse teave vahel üle teistest allikatest. Kui aga informatsioon pole kuigivõrd oluline ning selle uskumine või mitteuskumine ei oma erilist mõju, siis selle tõlevastavust kontrollima ei hakata.

Mis jäetakse lugemata ning mida välditakse?

Lugejad jätaavad uudisteportaalides ja veebiväljaannetes lugemata ning väldivad konkreetseid valdkondi ja teemablokke. Välditavate rubriikide ja valdkondadena nimetati poliitikat, sporti ning meelelahutus- ja seltskonnauudiseid. Vastajate sõnul jätaavad nad need lugemata huvipuuduse tõttu. Kuna intervjuud toimusid pärast Riigikogu valimisi, nimetati ka seda, et poliitikauudiseid välditakse valimiste-eelsel ajal, kui poliitikauudiseid on meedias liialt palju. Mõni vastaja ei tunne poliitika vastu lihtsalt huvi.

Mõni lugeja jätab lugemata liialt negatiivsed uudised. Näiteks etteantud artikli Viimsi kommionust jätaaks ta lugemata, sest see tekitab temas vastikust. Samuti välditakse sõdadest ja õnnetustest rääkivaid uudiseid. Üks vastaja jätab vahele uudised sõdadest ja õnnetustest, millega tal ei ole füüsilist ja geograafilist lähedust ehk mis jäävad temast liiga kaugele.

Lugemata jäetakse ka erinevad tõlkelood, mis sisaldavad aegumatut informatsiooni ning näiteks nimekirja erinevatest nippidest. Sellisel juhul ei ole informatsiooni praktilisus niivõrd oluline,

sest informatsioon ei ole uus ning avaldatavad tõkelood on tihtipeale teineteisele vasturääkiva informatsiooniga.

Kuidas mõjutavad uudiste lugemise valikut juures olevad fotod ja videod?

Fotot võib pidada lugejate jaoks justkui iseenesest mõistetavaks – enamik vastajaid selle olulisust välja ei toonud, kuid näiteks üks vastaja tõdes foto olulisust vaadates etteantud pressiteadet, mille juures pilt puudus. Lugejate sõnul annab foto lisainformatsiooni ning tekitab huvi. Mõni üksik vastanu valib uudise pildi järgi.

4.2. Diskussioon

Antud magistritööst nähtub, et uudisinformatsiooni puhul ei ole lugejate jaoks oluline, kas see on esitatud uudisartikli, sotsiaalmeedia postituse, pressiteate või blogipostituse kujul. Oluline on sisu ja tekst. Ehkki veebimeedia võtab pidevalt kasutusele uusi võimalusi visuaalse külje arendamiseks, on auditooriumi jaoks endiselt tekst kõige olulisem.

Kuigi Yadamsuri ja Erdelezi (2012) Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringust selgus, et sealsed lugejad peavad uudised internetis kõike, siis siinse auditooriumi puhul seda välja ei tulnud. Esile kerkisid uudisväärtuste kriteeriumid, mille põhjal auditoorium hindab, kas tegemist on uudisega. Magistritöö põhjal selgunud auditooriumipoolsed uudisväärtuse kriteeriumid langevad kõige suuremas ulatuses kokku McQuaili (2003) poolt välja toodud Lääne meedias peamiselt esinevate uudisväärtuse kriteeriumitega. McQuaili (2003) käsitlusega ei kattu aga negatiivsus ja dramaatilisus, mida üksikud vastajad nimetasid pigem uudise puhul negatiivsete ja eemaletõukavate omadustena. Samuti ei hinda lugejad Galtung & Ruge (1965) poolt oluliseks peetud elitaarsust ning Hennoste (2008) välja toodud prominentsust. Pigem eelistavad vastajad McQuaili (2003) nimetatud personifitseeritust.

Samuti erinevad käesolevas magistritöös välja tulnud auditooriumipoolsed uudisväärtuste kriteeriumid Eildersi (2006) uudisfaktoritest auditooriumi valikuprotsessides. Ka Eildersi (2006) lähenemisest erinevad vastajate jaoks olulised faktorid eliitsuse ja prominentsuse poolest. Auditooriumi valikuid ei saa selgitada vaid uudisfaktorite alusel (Eilders 2006). Nii hindab lugeja informatsiooni juures ka selle praktilisust.

Antud magistritöö tõestab Websteri ja Ksiazeki (2012) uuringutulemusi, mis näitasid, et auditooriumi meediarepertuaaridel on palju ühisosi ning meediatarbijate liikumisviisid meedia keskkonnas ei paista kujundavat tugevalt polariseeritud auditooriumeid. Siiski lähtuvad lugejad uudiste valikul üha enam enda huvidest. Nii ei ole praegu veel näha niivõrd auditooriumi killustumist erinevate kanalite, vaid pigem eri valdkondade vahel. Muret tekitavad pidevalt kordunud vastused eeskätt poliitikateemaliste uudiste vältimise kohta. Antud asjaolu tekitab ajakirjanduse jaoks küsimuse, kuidas jõuda olulise informatsiooniga auditooriumiliikmeteni, kes vastavat valdkonda huvipuuduse tõttu väldivad.

Erinevatest kanalitest uudiste tarbimise osas eristuvad teistest vastanud, kes saavad internetist kogu uudisinformatsiooni vaid Facebooki kaudu. Ajakirjanduse jaoks on muret tekitav tendents, et lugejad eelistavad toimetajate ja ajakirjanike tehtud valikutele sõprade poolt välja

valitud ja nii-öelda filtreeritud informatsiooni. Uudisinformatsiooniga kokkupuutumine on eriti kitsas neil peamiselt Facebooki kaudu uudisteni jõudvatel isikutel, kes elavad maapiirkonnas. Nii selgus möödunud päeva olulisemaid loetud teemasid meenutades, et teatakse vaid kohalikke sündmusi, sest sotsiaalmeedia sõpruskond koosneb peamiselt sama piirkonna inimestest.

Eelpool nimetatud auditooriumipoolsed valikud on kujundanud ka veebiajakirjandus. Lugeja hindab uudiste puhul korrektsust nii faktide kui õigekirja osas, samuti pealkirjas antud lubaduste ja ootuste täitmist. Kui massimeedia internetis talle seda ei paku, kipub lugeja massimeediat pigem vältima. Sellisel juhul pakuvad Facebooki sõbrad valikut omaltpoolt heakskiidetud uudistest kas massimeedia kanalitest või mujalt.

Kuna veebimeedia kvaliteet mõjutab auditooriumi poolt tehtavaid valikuid, peaksid uudisteportaalid ja veebiväljaanded lähtuma rohkem ka sellest, mida auditoorium tegelikult internetis uudise juures hindab. Visuaalse poole arendamise asemel või sellega koos tuleks tähelepanu pöörata ka uudise sisulise kvaliteedi tagamisele ja parandamisele. Seda eriti seetõttu, et nii käesolevast magistritööst kui ka varasematest uuringutest selgub, et foto ja video asemel on lugeja jaoks endiselt kõige olulisem tekst.

Kanali usaldamise osas ilmnes vastajate puhul Sztompka (1999 Kõuts, Vihalemm & Lauristin 2013 kaudu) käsitluse põhjal protseduuriline usaldus, mis on lähemalt seotud inimeste reaalsete kogemustega vastavate institutsioonide osas. Nii positiivsed kui negatiivsed kogemused kantakse üle kogu kanalile ning see mõjutab uudisinformatsiooni allikate valikut. Seega on eriti oluline mõista lugeja ootusi ning püüda nendele vastata.

Lõpetuseks toon välja veel ühe asjaolu, mis võib panna auditooriumi otsima internetis alternatiivseid uudisallikaid ning seeläbi lugejate teabeni jõudmist veelgi killustada. Vastajad tõid veebimeedia eelisenä välja, et selle tarbimine on tasuta ning tasulise artikli puhul ei ole nad valmis maksma ning otsivad pigem informatsiooni mujalt. Uudiste eest maksmise teema kerkis üles mitmes vestluses ning tuli välja, et rahul ei ole juba praeguse olukorraga, kus osa artiklite lugemiseks tuleb tasuda. Tasulisi artikleid lihtsalt ei loeta ja välditakse. Mugavusest jäetakse tasulise artikli lugemiseks sisse logimata tihtipeale isegi siis, kui lugejal on olemas näiteks töökohast tasuta saadud paroolid.

Kokkuvõte

Käesolev magistritöö „Uudiste lugemine internetis noorte ja nooremate keskealiste hulgas“ analüüsis, kuidas ja mille alusel teeb auditoorium valikud internetis uudisinformatsioonini jõudmiseks. Magistritöö eesmärk oli teada saada, kuidas mõjutab mitmekesine meediaväli auditooriumi valikuid ning mida peab auditoorium internetis uudiseks.

Auditooriumipoolne uudisväärtustamine on internetis oluline, sest lisaks massimeediakanalitele pakub internet alternatiivseid võimalusi informatsiooni edastamiseks ja tarbimiseks. Nii võib uudisinformatsioon peituda blogipostituses, Facebooki postituses, Twitteri säutsus ja mujal. Lai informatsiooniallikate valik tõstatab ka teabe usaldamise küsimuse. Mille alusel valib lugeja internetis, millist informatsiooni usaldada?

Muutust auditooriumi ja teksti vahel esindab iga kokkupuude meediaga (Sullivan 2013). Auditooriumi kogemuste sügavamaks analüüsiks tuleb alustada igapäevaste läbielatud kogemustega (Sullivan 2013). Internetis uudisinformatsioonini jõudmiseks tehtavate valikute ja nende taga olevate põhjuste väljaselgitamiseks tuli magistritöö valimil täita meediapäevik ühe päeva internetikasutuse kohta, vastata täiendavatele küsimustele meediapäeva kohta, ning seejärel osaleda semistruktureeritud intervjuus.

Magistritöö käigus toimusid eraldi kohtumised 40 inimesega. 20 neist olid noored – tudengid ja kutseõppurid. Teised 20 magistritöös osalejat olid noored keskealsed vanuses 30-44. Mõlema grupi puhul on tegemist aktiivsete internetikasutajatega, kuid nende käitumine internetis on erinev.

Teoreetiline lähtepunkt oli, et auditoorium on internetis aktiivsem ja oma valikutes vabam kui teiste meediumite puhul. Varasemad uuringud andsid aga alust arvata, et laiast valikust hoolimata on lugejad jäänud internetis kitsa valiku harjumuspäraste allikate juurde. Informatsiooni usaldusväarsuse hindamise küsimuse tõstatas magistritöö jaoks Yadamsuri ja Erdelezi (2012) Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuring, kust selgus, et internetis ei osata eristada uudiseid teistest informatsiooni edastavatest vormides.

Käesolevast magistritööst selgus, et uudisteni jõudmiseks eelistatakse tõepoolest kitsast valikut peamistest uudisteportaalidest ja veebiväljaannetest. Antud uuringu põhjal on nendeks lehekülgedeks Delfi ja Postimees, nooremate keskealiste seas lisaks Õhtuleht. Nimetatud

allikad on kujunenud lugejate jaoks harjumuspärasteks ning need on üldiselt esimesed kohad, kust minnakse uudiseid otsima. Seda seetõttu, et uudised jõuavad kõige kiiremini just nendele lehekülgedele ning samuti pakuvad need lugejale laia valikut erinevatest teemavaldkondadest.

Uudisinformatsioonini jõudmiseks on oluline roll ka Facebookil. Facebooki kaudu jõuavad uudisteni kõik aktiivsed Facebooki kasutajad, sest seal veedetakse niikuinii suurem osa internetis veedetud ajast. Nii noorte kui nooremate keskealiste seas oli vastanuid, kes saavad uudised kätte vaid Facebooki kaudu või peamiselt Facebookist. Mitme inimese puhul oli selle taga asjaolu, et rohkem usaldatakse sõprade tehtud valikuid oluliste ja huvitavate uudistemade osas kui neid valikuid, mille on teinud ajakirjanik või toimetus.

Lisaks peamistele uudisteportaalidele ja veebiväljaannetele ning Facebookile alternatiivsete informatsiooniallikate kasutamine sõltus lugeja huvidest. Tugevat mõju avaldas huvi tehnikavaldkonna vastu. Tehnikahuvilised loevad uudiseid nišiväljaannetest, mis esitavad vastavat informatsiooni täpsemalt ja laiemalt kui massimeediakanalid.

Vastanute jaoks ei olnud kuigivõrd oluline millisel kujul oli informatsioon esitatud. Uudisena nähti eelkõige seda, mis on vastaja enda jaoks uus informatsioon ning mis teda ennast huvitab ja puudutab. Esile kerkinud uudisväärtustena vastanute jaoks võib välja tuua informatsiooni värskuse lugeja jaoks, psüühilise ja füüsilise läheduse, künnise ületamise, ebatavalisuse, huvi tekitamise ning teadmised ja info praktilisuse.

Nagu nähtus varasematest teistes riikides läbi viidud uuringutest, usaldavad ka käesolevas magistritöös osalenud vastajad enim peamiseid massimeediakanaleid. Kõige rohkem usaldatakse Delfit ja Postimeest, mille taga tajutakse filtrina toimivat toimetust.

Lugeja hindab allika ja informatsiooni usaldusväärsust intuitsiooni alusel. Osalenute vastustest peegeldub aga olulisena kasutuskogemus, mille põhjal teatakse, milliseid allikaid võib tõenäoliselt usaldada. Usaldusväärsuse hindamisel on oluline ka „kaine mõistus“ ja varem teada olev informatsioon. Oluline on lisaks keskkond, kus informatsioon asub. Näiteks Elu24 ja Telegrami puhul kandub nõrk usaldus kanali vastu üle kogu seal paiknevale informatsioonile. Informatsiooni õigsuses kaheldes kontrollitakse see üle teistest allikatest.

Ehkki veebimeedias keskendutakse palju visuaalsele poolele, on vastanute jaoks oluline siiski eelkõige tekst. Tekst peab pakkuma lugejale uut informatsiooni, jätku-uudise puhul täiendavat informatsiooni või käsitlust uue nurga alt. Uudist kutsub lugema atraktiivne pealkiri, vähem aga

pilt. Kui aga uudis ei suuda vastata pealkirjas tekitatud ootustele, lugeja pettub ning võib artikli kohe kinni panna.

Lisaks on lugejate jaoks oluline, et informatsioon oleks edastatud korrektselt nii faktide kui õigekirja osas. Uudistes esinevad vead ja grammatiliselt vale kirjakeel jätavad lugejale halva mulje ning võivad kaotada huvi uudises sisalduva informatsiooni vastu. Artiklis esinevad vead panevad auditooriumi kahtlema ka selle usaldusväärsuses ning selles sisalduva informatsiooni tõele vastavuses.

Auditooriumi fragmenteerumise osas selgub magistritööst, et enamikke lugejaid seovad peamised uudisteportaalid ja veebiväljaanded nagu Postimees ja Delfi, nooremate keskealiste puhul ka Õhtuleht. Alternatiivsete allikate külastamine käib tihtipeale lisaks peamistele massimeediakanalite kasutamisele. Siiski leidis valimi mõlemas rühmas inimesi, kes saavad internetis uudisinformatsiooni vaid Facebooki kaudu.

Katz (1996 Tewksbury 2005 kaudu) on väitnud, et auditooriumi killustatusega kaasnev keskendumine spetsiifilisele sisule on tänapäevaste demokraatiade toimimise jaoks problemaatiline. Antud magistritööst nähtub, et keskendumine end huvitavale sisule ei olegi niivõrd probleem, mis kaasneks auditooriumi liikumisega erinevatele kanalitele. End huvitavale sisule keskendumine kehtib üldjoontes kõigi allikate puhul. Problemaatiline on, et paljud vastanud tõdesid, et nad väldivad uudisteportaalides ja veebiväljaannetes terveid temablokke. Nii jääb enamjaolt lugemata poliitika ja majandus.

SUMMARY

The present Master's thesis "Online news consumption by young adults and early middle aged" analysed how and on what basis readers, the audience, choose a way to access news online. The aim of the thesis was to see, how a varied media sphere influences the choices the audience makes and what they consider to be news in the first place.

How the audience judges newsworthiness online is important as in addition to the content provided by mass media outlets, the Internet offers alternative ways of forwarding and consuming information. Therefore, blog and Facebook posts, Twitter tweets and other feeds may include newlike information. The broad selection of sources of information also poses the question of trust – how does the reader decide what to trust online?

Any single contact episode with the media brings about a change between the audience and the text (Sullivan 2013). For a deeper analysis of the audience one needs to start with the daily experience (Sullivan 2013). In order to find out the choices made to reach news content and the reasons behind those choices, an experiment was carried out within the framework of this thesis. Those taking part in the sample kept a media logbook for a day registering their Internet use on that day. They subsequently answered additional questions about the day and took part in a semi-structured interview.

40 individual interviews were held in total. 20 of those were carried out with students in university and vocational education, 20 were conducted with early middle-aged participants between the ages of 30-44. Both groups were active Internet users, but with varying online habits.

The theoretical starting point for the study was, that the audience is more active and freer in their choices online than with other media channels. However, previous studies gave reason to suggest, that despite a vast selection, the readers tended to stay true to a narrow choice of online sources. The reason why this thesis set the question of the trustworthiness of the information arose from the Yadamsuri and Erdelezi (2012) study carried out in the US. That study showed, that the audience does not differentiate news from other information carrying content when online.

This thesis demonstrates, that, indeed, only a narrow selection of main newsportals and online publications are used for news consumption, with Delfi and Postimees being the main sources, among the early middle-aged also Öhtuleht. The said sources have become the habitual news

channels for the audience and tend to be the first sites one checks for news. This is down to news reaching those sites the fastest and to those sites offering a variety of thematic categories. Facebook also plays an important role in access to news, with news posted there reaching all active Facebook users as this is where the audience spends the majority of their time online. Both among the younger group and the early middle-aged ones there were participants who got news exclusively or mostly via Facebook. For many of the respondents this was because they trusted the choices of their friends more than those of journalists or newsrooms in what was important or interesting.

Further use of alternative sources of information, in addition to the major news portals and online publishers depended on the interests of the reader. Interest in technology was a decisive factor, with those interested tending to get their information from niche channels that forwarded relevant information more accurately and in more detail than mass media channels.

The respondents did not consider the form in which information was presented to be of particular importance. Content that was new for the respondent and what interested and touched them personally was seen as news. News value factors that came out prevalently in the study where novelty of information, its mental and physical proximity to the reader, whether it reached the threshold, was unusual or raised interest, was knowledgeable or of practical use.

As has already been shown by earlier studies carried out in other countries, also the participants in this present study trusted the main mass media channels the most. Delfi and Postimees are regarded as the most reliable as people sensed their newsroom editors to be a trustworthy filter.

The reader judges the trustworthiness of sources and information based on intuition. The responses given, however, suggest that past user experience plays an important role in deciding what sources one can probably rely upon. Also „common sense“ and previous knowledge have a decisive role, as does the environment in which information is placed. For example with Elu24 and Telegram, the entire content of the site is mistrusted. In case of doubt about the accuracy of information, the participants double checked it via other sources.

Although online media concentrates a lot of efforts on the visual side of content, the audience still sees the text as the most important. It needs to provide new information for the reader, follow-up news must carry new information or have a new angle. A striking headline is more attractive than visual material. But when the body of the text did not match the expectations raised by the headline, the reader felt disappointed and may have closed the news item immediately.

In addition, readers consider it important that information is factually correct and presented in a grammatically correct form. Any factual or grammatical mistakes left a negative impression and readers may have lost interest in the information provided. Mistakes also raised doubt about the reliability of the content.

When it comes to the fragmentation of the audience, then this Master's thesis revealed, that most readers are united by the main news portals and online channels such as Postimees and Delfi, among the early middle-aged also by Öhtuleht. Alternative sources are often used as an addition to the main sources. However, there were participants in both groups of the sample who only access online news content via Facebook.

Katz (in 1996 via Tewksbury 2005) claims, that the concentration on specific content that comes with the fragmentation of the audience poses a problem for the functioning of contemporary democracies. This thesis demonstrated, that focussing on content that one finds interesting is not an issue that arises with the audience switching to a different channel. Concentration on interesting content generally applies to all sources. What is problematic, however, is that many of the respondents admitted that they avoided entire thematic sections on news portals and online publications. Meaning that sections on politics and economics remain largely unread.

Kasutatud kirjandus

- Bogart, L. (1989). *Press and Public: Who Reads What, When, Where, and Why in American Newspapers (2nd ed.)*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum and Associates, Inc.
- Caple, H. & Bednarek, M. (2013). *Delving into the Discourse: Approaches to News Values in Journalism Studies and Beyond*.
- Courtois, C., K. Schroeder & Kobbernagel, C. (2015). *Exploring Landscapes of News Consumption Cross-Nationally*.
- Doudaki, V. & Spyridou, L-P (2013) *Print and Online News, Journalism*
- Eilders, C. (2006). *News factors and news decisions. Theoretical and methodological advances in Germany*. The European Journal of Communication Research
- Galtung, J. and Ruge, M. (1965). *The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers*. Journal of Peace Research
- Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.
- Hiiemaa, A. (2010). *Õpetajakoolitust läbivate tudengite käitumismuster Postimees.ee leheküljel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Himma, M. (2010). *Ajakirjandusžanrite muutumise tendentsid. Uudisžanri muutumine ajalehe Postimees näitel*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kase, K. (2011). *Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikud praktikad*. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kaukvere, T. (2011) *Postimehe online-väljaande lugemine üliõpilaste hulgas*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kaukvere, T. (2013). *Postimehe paber- ja veebiväljaande lugemine üliõpilaste hulgas*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kohring, M. & Matthes, J. (2007) *Trust in News Media: Development and Validation of a Multidimensional Scale*. Communication Research.
- Kõuts, R., P. Vihalemm & Lauristin, M. (2013). *Trust in the context of audience fragmentation*. Tartu Ülikool. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
- Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: OÜ Infotruk

- Leitu, M. (2012). *Postimehe online-väljaande lugemine 12. klassi õpilaste hulgas*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
- Lippmann, W. (1922), *Public Opinion*. New York: The Free Press
- McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Mihelson, H. (2014). *Pealkirja roll lugeja tähelepanu äratamisel Postimees.ee näitel*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Newman, N. & Levy, D. (2014). *Reuters Institute Digital News Report 2014*.
- Opermann, S. (2009). *Konkreetse ajalehenumbri loetavus*. Magistritöö. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Palta-Kivi, K. (2010). *Postimehe online-väljaande lugemine gümnasistide hulgas*. Bakalaurustöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Pärn, K. (2011). *Tudengite huvi välisuudiste vastu*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Schudson, M. (2003). *The Sociology of News*. University of California, San Diego
- Shoemaker, P. J. & Cohen, A. A. (2006). *News around the world: Practicioners, content and the public*. Oxford: Routledge.
- Shoemaker, P.J. (2006). *News and newsworthiness: A commentary*. The European Journal of Communication Research
- Stovall, J. G. (2004). *Web Journalism: Practice and Promise of a New Medium*. Pearson.
- Sullivan, J. (2013). *Media audiences. Effects, Users, Institutions, and Power*. London: SAGE
- Tewksbury, D. (2005). *The Seeds of Audience Fragmentation: Specialization in the Use of Online News Sites*. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*.
- Tewksbury, D. *What Do Americans Really Want to Know? Tracking the Behavior of News Readers on the Internet*. *Journal of Communication*,
- Thorson, K., E. Vraga & Ekdale, B. (2010). *Credibility in Context: How Uncivil Online Commentary Affects News Credibility*. Routledge
- Tsfati, Y. (2010). *Online News Exposure and Trust in the Mainstream Media: Exploring Possible Associations*. London: Sage
- Ward, M. (2002) *Journalism online*. Focal press.

- Webster, J. & Ksiazek, B. (2012). *The Dynamics of Audience Fragmentation: Public Attention in an Age of Digital Media*. Journal of Communication
- Vihalemm, P. (2010) *Meedia efektid ja efektiivsus*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.
- Yadamsur & Erdelez (2012). *Online news reading behavior: From habitual reading to stumbling upon news*. University of Missouri

LISAD

Lisa 1

Palun märkige tabelisse veerandtunni täpsusega, mis ajal Te tegite internetis mõnda nimetatud tegevustest. Tehke vastavasse ruudukesse rist, mis kellaajal Te seda tegevust tegite. Märkige tabelisse ka need tegevused, millele pühendasite väga vähe aega (nt vaatasite lehekülge vaid 2 minutit).

Kuupäev:

Internetikasutus kell **6.00-18.00**

Hommik

Päev

	6			7			8			9			10			11			12			13			14			15			16			17						
	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45	00	15	30	45
Uudisteportaali (Delfi, Postimees, ERR, Õhtuleht jm) sirvimine või lugemine																																								
Välismaa veebiväljande (Helsinki Sanomat, New York Times jm) sirvimine või lugemine																																								
Meelelahutusportaali (Elu24, BuzzFeed jm) külastamine																																								
Facebooki kasutamine (kui olete nutiseadme kaudu FBsse pidevalt sisse logitud, siis märkige kogu päev)																																								
Twitteri kasutamine																																								

1. **Sugu**

- 1 Mees
- 2 Naine

2. **Vanus:** aastat. (Märkige täisaastad.)

3. **Rahvus**

- 1 Eesti
- 2 Muu:

4. **Märkige siia, millistes keeltes loete ja suhtlete internetis lisaks emakeelele ning mis tasemel keelt oskate:**

Keel	Väga hästi	hästi	rahuldav	kasin
.....				
.....				
.....				

.....

5. **Kui Teie peres on lapsi, siis märkige, mitu alla 18-aastast last elab Teiega koos:**

..... last.

6. **Elukoht:**

.....

(Märkige linn või vald, viimase puhul ka maakond)

7. **Haridustase:** 1 Alla keskhariduse
2 Keskharidus
3 Keskeriharidus
4 Kõrgharidus

8. **Kui Teil on õpingud pooleli, siis märkige siia enda kooli nimi ja õpitav eriala:**
.....

9. **Kui töötate, siis märkige siia oma ametinimetus:**
.....

SUUR TÄNU VASTAMISE EEST!

Lisa 2

VASTUSTE LEHT

Küsida, kas eelmine päev oli vastaja jaoks pigem tavaline või pigem mitte tavaline päev interneti kasutamise seisukohast

1.pigem tavaline

2.pigem ei olnud tavaline

1.

1. 1. Paluda vastajal nimetada külastatud leheküljed internetis ning soovi korral kirjeldada neil lehtedel tehtud tegevusi. Märkida vastava väljaande/lehekülje juurde lahtrisse x.

Liik	Nimetus	X	Tegevus	Märkused, kommentaarid
Uudisteportaal	Delfi			
	Postimees			
	Õhtuleht			
	ERR			
Välismaa veebiväljaanne	Helsingin Sanomat			
	BBC			
	The Guardian			
	New York Times			
	Le Monde			
	Spiegel			
	Kommersant			
Meelelahutusportaal	Elu24			
	Buzzfeed			
	9GAG			
	Reddit			
	The Onion			

Sotsiaalmeedia	Facebook			
	Twitter			
	Youtube			
Blogid				
Telesaadete, -uudiste vaatamine; raadiosaadete, -uudiste kuulamine				

2. Küsida, milliseid seadmeid internetis käimiseks vastaja kasutab. Märkida kõik seadmed, mida vastaja nimetab.

1. Lauaarvuti/sülearvuti
2. Nutitelefon
3. Tahvelarvuti

1.3 Küsida, milliseid rubriike uudisteportaalidest ja ajalehtede veebiväljaannetest loeti (märkida kõik rubriigid, mida vastaja nimetab). Kui rubriiki pole tabelis märgitud, siis kirjutada see ise juurde:

1. Uudised Eestist	2. Oma linna, valla, maakonna uudised
3. Uudised välismaalt	4. Arvutid
5. Sisepoliitika	6. Kinnisvara
7. Välispoliitika	8. Autod
9. Majandus, äri, ettevõtlus	10. Teadus
11. Arvamused ja arutlused päevasündmustest	12. Kuritegevus, politsei
13. Arutlused kultuuri teemadel, kriitika	14. Kuulutused (tööpakkumised, ost-müükvahetus)
15. Sport	16. Surmakuulutused
17. Huumor, koomiksid	18. Mood
19. Telesaated, filmid	20. Kirik, religioon
21. Loodus	22. Olemuslood, reportaažid
23. Seltskonnakroonika, tuntud isikud	24. Kool, haridus, õppimine
25. Reklaam	26.
27.	28.

Märkused, kommentaarid:

1. 3. Paluda vastajal nimetada olulisemad/ meeldejäanud konkreetsed lood (või uudised), mida internetist loeti:

- a.
- b.
- c.
- d.

1. 4. Vastaja poolt antud kommentaarid uudiste lugemise kohta:

Küsida, kui tihedaks uudistejälgijaks vastaja peab ennast:

Kui sageli Te jälgite erinevate meediakanalite poolt edastatavaid Eesti ja välismaa päevakajalisi uudiseid? Võtke arvesse kõik kanalid – internet, ajalehed, raadio, TV

- 1.jälgin uudiseid harva, ebaregulaarselt
- 2.küllaltki regulaarselt, aga mitte iga päev
- 3.tavaliselt kord päevas
- 4.paar korda päevas
- 5.mitu korda päevas

Küsida, milliseid teisi kanaleid peale interneti vastaja jälgis. Sobivad variandid ära märkida.

1. Luges ajalehte
2. Sirvis ajalehte
3. Teleri aktiivne vaatamine
4. Teler mängis taustaks
5. Raadiost aktiivne kuulamine
6. Raadio mängis taustaks

SUUR TÄNU VASTAMISE EEST!

Lisa 3

Intervjuu kava

Mil määral oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsite, Teie jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Millised on Teie jaoks tavapärased viisid uudisinformatsioonini jõudmiseks?

Mille järgi valite, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Miks loete/ei ole uudiseid internetist?

Mis on Teie jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Toon näidiseks neli erinevat tüüpi teksti ning küsin:

- Mis on Teie jaoks internetis uudis?
- Kui oluline on Teie jaoks, kust te uudist loete?
- Kas jälgite, kes on uudise kirjutanud?
- Kui oluline on Teie jaoks, kes uudises kõnelevad?
- Mille järgi Te valite, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Milline peab uudis olema, et Te selle avaksite ja seda ka loeksite?

Mida Te ootate internetis uudisest, kui seda avate?

Millised uudised jätate lugemata ning mida väldite?

Kui tavapärane on Teie jaoks, et satute uudist lugema tänu sotsiaalmeedias nähtud jagamisele või sõbra soovitusel või saadetud lingile?

Kui mõtlete selle peale, millised on Eestis uudisteportaalid praegu, siis milline oleks Teie jaoks ideaalis üks uudisteportaal?

Lisa 4

Delfi artikkel

Viimsis külvab paanikat halli autoga kommionu

Risto Veskioja
www.DELFI.ee

Sotsiaalmeedias levib kirjeldus Viimsis väidetavalt aset leidnud intsidendist, kus võõras mees üritas tüdrukut kommidega autosse meelitada. Politsei sõnul on nad juhtumist teadlikud ning uurivad seda, kuid korrakaitstjad rõhutavad, et täpsemat teavet omamata ei tasuks sotsiaalmeedias paanikat tekitada.

Postituses, mis levib Facebookis alates eilsest, kirjeldab noor naine, kuidas Viimsis Pärnamäe külas sõidab väidetavalt ringi halli autoga mees.

"Ta läheb lapse juurde ja küsib: "Kullake, kas sa kommi tahad?". Tal on kommid autos istme peal. Minu laps tuli tuppa sõrmikute järel ja tema sõbranna, 7-aastane tüdruk jäi teda mänguväljakule ootama. Siis tuligi see autoga mees. Mees isegi jooksis paar sammu lapse poole ja siis läks autosse. Laps tuli jooksuga meile. Auto marki laps ei tea, kuid pakkus, et mersu," kirjeldab naine.

Põhja prefektuuri pressiesindaja Marie Aava sõnul avaldust politseile selle juhtumi kohta esitatud ei ole, kuid juhtunust on politseid teavitatud ja piirkonnakonstaabel kontrollib saadud informatsiooni.

"Varasemalt on selles piirkonnas teada antud sarnastest vihjetest, kuid kontrollimisel pole need kinnitust leidnud. Sellegipoolest kutsub politsei inimesi üles märkama oma kodukohas toimuvat ning kõikidest tekkinud kahtlustest julgelt teada andma," ütles Aava.

Viimsi piirkonnapolitseinik Aivar Sepa sõnul on väga õige, et sellistest juhtumitest politseid informeeritakse. Sellistel juhtudel on mõistlikum pisut üle reageerida, kui et hiljem tagajärgi kahetseda. „Koos valla noorsoopolitseinikuga võetakse lapsevanema ja lapsega ühendust ning selgitatakse välja juhtumi konkreetsamad asjaolud.“

Samas juhib Sepp tähelepanu sellele, et täpsemat teavet omamata ei ole otstarbekas inimestes ka asjatult paanikat õhutada. Aastal 2013 levis Facebookis teade võimalikust kahtlasest meesisikust, kes [Viimsi kooli](#) juures kutsus tüdrukut autosse. Meesisik osutus hilisemal kontrollimisel tüdruku pereliikmeks. Info jagamisel sotsiaalmeedias tuleks eriti tähelepanelik olla, et info ei muutuks kontrollimatuks ja ei tekitaks ülepaisutatud hirme.

„Lapsevanemad peaksid lastele veelkord üle rääkima erinevad ohud, mis kaasnevad võõrastega suhtlemisel ning julgustama lapsi sellistest olukordadest vanematele rääkima. Kahtlust äratava sõiduki või isiku puhul tuleks jätta meelde võimalikult täpne kirjeldus ning sellest koheselt politseid teavitada.“

Lisa 5

Blogipostitus

MATTI ILVES: ALGAB INIMESTE MASSILINE KIIBISTAMINE!

Inimestele paigaldavatest mikrokiipidest on juttu olnud juba ammu, nüüd on globalistid ja Uue Maailmakorra kehtestajad jõudnud aga konkreetsete tegudeni, esialgu Ameerika Ühendriikides. USA Tervishoiuamet tegi teatavaks seadused HR 3590 ja HR 4872, mille alusel alustatakse kodanikele mikrokiipide implanteerimist juba alates 23. märtsist 2013. Kiibid süstitakse kätte ja need sisaldavad kõiki teie isikuandmeid ja pangakontode numbreid, samuti on võimalik siis isikuid GPS seadmete abil jälgida. Selline süsteem on kuritegelik, inimesi orjastav ja kodanikevabadusi mahasuruv, kuna neid mikrokiipe on võimalik igal ajal välja lülitada. Väljalülitatud kiibi puhul osutavad blokeerituks ka pangavarud ja asi läheb eriti hulluks siis, kui võetakse kasutusele ainult digiraha või nn. küberraha ja paberraha kaotab kehtivuse. Sellised plaanid maailma võimuhulludel miljardäridest valitsejatel aga on. Mikrokiibid võimaldavad ka jälgida ja leida valitsustele mittelojauseid isikuid ja vangistada või likvideerida kui terroristie, isegi ainult terrorismis kahtlustatavaid nii kui USA-s. Tegelikult ei ole tulevikus seda isegi vaja teha, sest väljalülitatud mikrokiibi puhul muutub inimene ühiskonnaväliseks lindpriiks. Ei ole vaja kaua oodata, kui ka E Liidus tehakse mikrokiipide implanteerimine seadustega kohustuslikuks, nii kui Eestis on juba kauglotavate elektriarvestite paigaldamine (soovi korral on võimalik ainult lühiajaline edasilükkamine), mis samuti aitavad vastavatel organitel läbi viia kodanike järel nuhkimist, sellest lugege SIIN. Nüüd on kummaline kui usute veel, et siin tegeldakse mingite vandenõuteooriate levitamisega. Allikas: <http://banoosh.com/2013/02/07/micro-chip-implant-coming-march-23-2013/>

Lisa 6

Reklaamtekst

Lastega veekeskusse – kas lisastress või no stress?

Järjest soojemad ilmad ja linnulaul annavad märku sellest, et kevad ja suvi pole enam kaugel ning paljude lastega perede jaoks tähendab suvi sagedast rannaskäimist ja suplemist.

Selleks, et iga väiksemgi pereliige võiks veemõnusi täiel rinnal nautida, ei tasuks aga ootama jääda päeva, mil merevesi juba soe, vaid tark oleks veega sõprust sobitada juba praegu. Boonusena aitab regulaarne ujumine tugevdada immuunsussüsteemi ja läbi aasta kaitsta organismi erinevate haiguste eest. Lisaväärtust loob ka ujumisjärgne saunaskäik näiteks auru- või soolasauna, mis nii lõõgastab kui ka puhastab täiendavalt organismi.

Perefoorumites ja emade jututubades jääb silma, et lastega ei tormata «pea ees vette», vaid enne ujuma minemist uuritakse erinevate veekeskuste võimalusi ja teiste kogemusi üsna põhjalikult. Õige ka! Selleks, et ujulakülastusest kujuneks meeldiv kogemus igale pereliikmele, tuleks enne minekut läbi mõelda oma soovid ja veekeskuste kohta pisut eelinfot koguda.

Siseujulaid on Eestis palju ning laialdaselt varieeruvad ka nende pakutavad võimalused. Õnneks on enamikes suuremates ujulates ja spaades mõeldud lastega peredele ja seega leiab neist üldjuhul vähemalt ühe lastebasseini. Perega ujuma minnes tasub aga uurida, kui sügavad ja soojad on sealsed veesilmad ning kas need vastavad sinu pereliikmete ootustele.

Teadagi on väikesed mudilased väga aktiivsed ja soovivad kõike ise teha – nii ka vees mürada. See aga eeldab, et basseinis on veetase üsna madal ja vesi keskmisest soojem. Beebiga ujuma minev ema seevastu eeldab, et vesi on kindlasti sügavam kui 35 sentimeetrit, sest lisaks beebile läheb ju vette ka tema. Emale ja beebile mõeldes on veekeskustes ka spetsiaalseid basseine, mille sügavus on 1–1,2 meetrit ja temperatuur 32 kraadi.

Kui aga peres sirguvad väikesed ujumaõppijad, peaks nendele mõeldud bassein olema just nii parajalt sügav ja suur, et laps saaks jalad basseinipõhjast lahti lasta, vees liuelda ja sukelduda. Nii peaks ujumise põhitõdesid õppima asuv laps leidma veekeskusest ka lastele sobiva sportbasseini, mille sügavus on 80–90 sentimeetrit ja temperatuur endiselt soe – näiteks 32 kraadi.

Lisaks veesügavusele ja -temperatuurile tasub lastega ujuma minnes uurida ka seda, kui soe on keskuse enda õhutemperatuur. Eestis leidub ujulaid, kus tegevust jagub piisavalt, kuid kus jaheda õhutemperatuuri tõttu ei kannata kaua olla. Selleks, et veekeskuses oleks mõnus nii väikestel kui suurtel pereliikmetel, võiks keskuse õhutemperatuur olla 30 kraadi ringis.

Kui ujuma minnes on eesmärgiks mitte ainult suplemine, vaid teadlikult veega sõbraks saamine ja/või ujuma õppimine, tuleks uurida, milliseid veetreeninguid erinevad veekeskused pakuvad. Arvestades laste ja lastevanemate sooviga osaleda erinevates veetreeningutes, toimuvad veekeskustes beebide ja väikelaste ujumistreeningud vanusele 3 kuud kuni 4 aastat, samuti laste ja ka täiskasvanute ujumiskursused.

Et veekeskuse külastus oleks igati meeldiv, ei tohiks alatähtsustada ka ujumisega kaasnevaid lisavõimalusi. Mõistagi soovivad paljud emad, et riietusruumis oleks üks nurgake, kus lapsi rahulikult riietada ja toita. Selleks puhuks võiks olla lausa emadele ja väikelastele mõeldud privaatne riietusruum, kus on olemas nii mähkimislauad, istumiskohad imetamiseks kui ka laste söögitoolid. Duširuum võiks olla varustatud vannide ja istumistoolidega.

Kuna viimasel ajal käib üha enam beebisid aga ujumas hoopis koos isaga, tasub uurida, millised võimalused on meeste riietusruumis – kas on olemas näiteks mähkimislauad ja söögitoolid, et väikelaste riietamine ja vajadusel toitmine võimalikult mugav oleks. Kui pere jaoks on oluline pärast ujumist rahulikult nii-öelda maha jahtuda ja miks mitte koos einestada, siis võiks uurida, kas veekeskusel on selleks olemas mängutuba ja kohvik. Viimases on üldjuhul võimalik ka lastele kaasavõetud toitu soojendada.

Pered, kes saabuvad veekeskusesse autoga, võiks ujulat valida veel sealsete parkimisvõimaluste järgi – kas auto on võimalik jätta keskuse lähedale, et lastega liikumine oleks lihtne ja mugav, ning kui palju see maksab. Keskuste hinnakirju ja parkimistingimusi on kasulik uurida, et vältida olukorda, kus parkimine läheb maksma rohkem kui ujumine ise.

Samas tasub teada, et mitmetes spordiklubides on sisehoovis treeningu ajaks parkimine tasuta – seda ikka selleks, et lastega ujumaminek ei valmistaks peavalu, vaid aitaks stressil sootuks kaduda.

Autor: **Krista Peebo**

Reval-Sport veekeskuse treener

Lisa 7

Pressiteade

TARTMUS

Tartu Kunstimuuseum

PRESSITEADE

24.03.2015

Neljapäevaõhtud Tartmusis

Neljapäeviti on põhjust seada sammud kunstimuuseumisse, kuna sellel päeval toimuvad põnevad ja eripargelised üritused ning Tartmus on avatud kuni 21.00. Sellel neljapäeval, 26. märtsil kell 18.00 toimub viltuses majas (Raekoja plats 18) "Muuseumi akadeemia" kunstnik Kaido Olega ning kell 19.00 meisterjaani kontsert.

Järjekorras kuues "Muuseumi akadeemia" on seotud viimast nädalat avatud näitusega "Minu Poola. Mäletamisest ja unustamisest". Näitusel eksponeeritud John Smithi (Marko Mäetamm ja Kaido Ole) maali "Holocaust" tagamaid tutvustab kunstnik Kaido Ole ning üritust modereerib kuraator Rael Artel. Kõik huvilised on oodatud kaasa rääkima ja nii kunstnikule kui kuraatorile küsimusi esitama. Osalemine muuseumipiletiga. Tere tulemast!

Üldhariv loenguseeria "Muuseumi akadeemia" võtab igal korral ette ühe olulise kunstiga seotud teema või meediumi. Seeläbi antakse põnev ülevaade siinsast kunstiajaloo ja selle seostest samal ajal maailmas toimunuga. Loengud leiavad aset iga kuu ühel neljapäevaõhtul ning neid peavad tuntud ja tunnustatud kunstiloolased ning kunstnikud. Oodatud on nii kunstivaldkonnaga juba kokku puutunud huvilised kui ka need, kes selle teemaga esmakordselt tutvust teevad.

Näituse "Noorus kui elustiil" raames toimuvad viltuse maja suures saalis neli kontserti. Programmi esimeseks esinejaks on meisterjaan ehk Jaan Tätte jr, kes loob muusikat kasutades parmupilli, süntesaatoreid, šamaanitrummi, isetehtud kõristeid, efekte, oma häält ja kitarri.

Süntesaatorite paindlikkus võimaldab neid mängida nagu tuhandete aastate eest mängiti parmupilli. Helivõimendus lubab meisterjaanil parmupilli mängida nagu Jimi Hendrix mängis elektrikitarril. See on kaasaegse ja ürgse sõbralik sümbioos. See on minek sinna, kuhu varem pole mindud. See on ilus illusioon, see on hardcore armastus. Elagu päikeseloojangud!
<http://meisterjaan.bandcamp.com/>

Esinevad:

26.03. meisterjaan

16.04. Mart Avi & Ajukaja

30.04. HAŠŠ & Neo Zion

16.05. Ada Karczmarczyk

Iga kontsert algab 19.00, pilet 4€, eelmüük muuseumipoe kassast.

Lisainfo:

Hanna-Liis Kont

Näituste osakonna koordinaator

744 1920

hannaliis@tartmus.ee

TARTMUS

Tartu Kunstimuuseum

Raekoja plats 18

K, R-P 11-18

N 11-21

www.tartmus.ee

www.facebook.com/tartmus

www.instagram.com/tartukunstimuuseum

Lisa 8

Intervjuude transkriptsioonid

N22, tudeng

Mil määral oli see päev, mille kohta sa meediapäevikut täitsid, ehk siis eilne päev, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

No siuke tava rutiinne koolipäev. Hommikul tõusin, siis vaatasin Facebooki ja uudiseid. Nagu niimoodi kergelt läbi, ja meile. Siis läksin kooli ja siis vahepeal vaatasin vist veeluudiseid ja Facebooki ja siis tuln koju ja siis olin veel Facebookis ja siis vaatasin telekat. Telekast sellel kellaajal tulevad ainult sellised mitte uudise tüüpi asjad. Ja siis jah rohkem otsisin lõputöö jaoks internetist materjali.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Ma ei tea, telekas vist. Telekas jah. No telekas ja internet.

Aga mille järgi sa valid, kuidas internetis jõuda uudisinformatsioonini?

Mille järgi ma valin..

Jah. Et need viisid, mis sa oled nimetanud, kus kohast sa internetis uudiseid loed, et miks just nii? Sa nimetasid enne, et lähed konkreetsete uudisteportaalide lehekülgedele. Miks oled valinud just need?

Sest et näiteks Delfi värskendab neid päris tihedalt, ERR vist ka, aga Delfis on nagu suur valik ja seal on nagu erinevad rubriigid. Et hästi palju erinevaid nagu alasid, et kust saab lugeda. Et Eesti, välismaa ja mingi a la sport ja kultuur ja muusika ja mis need on kõik seal. Et nagu laialdane uudiste valik ja ERR ka põhimõtteliselt samadel.. seal on ka hästi huvitavad ja alati hästi teemakohased uudised.

Aga miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Mugav. Kergesti leitav, et saab ka mingeid vanemaid uudiseid näiteks vajadusel kätte. Et hästi mugav.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes, telekat vaadates raadiot kuulates?

Ma ei tea, paindlikum ja tegelikult ka mugavam. Et võib-olla ajalehte näiteks mul ei ole väga mugav näiteks bussis lugeda. Et telefonist ma saan lugeda igal pool. Nii bussis kui koolis igal ajal ja iga kell. Ja minu jaoks on kuidagi mugavam. Ma ei ole nagu harjunud väga lehte lugema. Ma loen küll, aga seda ma teen kodus.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevate tekstide peale, mida just vaatasid, ja siis mõtled veel igasuguste erinevate tekstide peale, mida võid internetis kohata – ka Facebooki postitused, Twitteris tweedid ja nii – siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis?

Minu jaoks on uudis internetis see, kui edastatakse infot või mingit teavet, mis on ühest küljest vajalik teada, mida võiks teada ja teisest küljest on see ka huvitav, aga samas ka mitte huvitavad lood on uudised. Pigem jah see, et mida võiks teada või mida oleks vaja teada. Nagu selline olulise infoga asi.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed, kus see üleval on, millisel leheküljel?

No ei ole oluline selles suhtes, et kui ta on mingi oluline selles mõttes, et ta on.. ma hakkan nagu siis vaatama, mis koht see on, kui see on mingi tundub hästi kahtlane või kahtlase nimega või mingi kahtlust tekitav koht, et siis ma hakkan küsitلهma selles, et kui tõepärane see uudis on. Aga kui see on ikka selline allikas, mida ma tean ja olen kuulnud varem, et siis ei ole oluline, et mis kohas ta täpselt on.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Nagu isik või? Ei.

Aga kas seda jälgid, et kas see autor on ajakirjanik?

Ma ei ole seda siimaani jälginud. Võib-olla peaks hakkama jälgima. Aga lihtsalt ma ei tea, kui ma vaatan a la mingi Kati Karu, siis ma ei tea, et kas ta on ajakirjanik. Kuna ma loen hästi palju hispaaniakeelseid ja itaaliakeelseid ja portugali keelseid nii-öelda uudiseid, et siis alati seal ei olegi tihtipeale seda nimi või siis seal on mingi nimi, kellest ma ei tea mitte midagi. Või siis seal lihtsalt ei ole öeldud, et kas ta on toimetaja või keegi selline.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudised kõnelevad ehk kes on need inimesed, kellega on ajakirjanik vestelnud ja kelle juttu ta on sulle seal edastanud?

Ma ei tea. Ta on nagu sellise keskmise olulisusega. Et ma ei tea, kui seal on tehtud mingi lapsega intervjuu, siis võib-olla see oleneb ka, oleneb lapsest, aga siis võib-olla see ei ole nii oluline kui see, kui on tehtud mingisuguse õppejõuga näiteks või siis mingisuguse firma juhiga või. Et ka tavainimestega võib toimuda tähtsaid lugusid, aga pigem vist neid on vähem.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Eks sellest allikast sõltub ka. Jah, allikast. Et selles mõttes, et kui ta on näiteks Elu24, siis ma pigem ei usu seda. Või siis näiteks kui on ERRis, siis ma usun seda.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid internetis?

Ta peab mulle silma jääma ikka kuidagi. Mingid märksõnad, mis mind kas huvitavad või siis mis on nagu päevakorras. Näiteks see sama lennukatastroof, siis ma tavaliselt loen seda.

Kas sa vaatad pealkirjast neid märksõnu?

Pealkirjast jah.

Aga kui sa oled uudise juba avanud, siis milline peab see olema, et sa seda ka loeksid?

Ta ei tohiks olla mingi kolm lehekülge pikk, vaid võiks olla selline hästi kokku võetud. Hästi nagu kokkuvõtlikult. Aga samas jälle kui on mingisugune uudis, mis vajab pikemalt lahti seletamist, siis ta võib ka pikem olla. Aga pigem, kui ma näen, et see uudis jookseb ja jookseb ja jookseb ja ära ei lõppe, siis ma pigem ei viitsi seda lugeda.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Et milline see võiks olla, mis seal võiks olla?

Et ta rahuldaks mu uudishimu, mis ma sellest pealkirjast välja lugesin. Või siis annaks mulle mingit uut infot. Et ta üllataks mind näiteks millegagi, mida ma ei tea. Ja sellepärast ma loengi uudiseid, et teada, mis toimub.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Pigem ma väldin selliseid.. näiteks sport mind nii väga ei huvita, et ma neid väga ei loe, spordiudiseid. Aga mõnikord ma loen meelelahutus uudiseid, mõnikord ma jätan need vahele. Sest oleneb, kes ja mis ja mida tegi, aga mida ma suht alati loen, on ikkagi sellised igapäeva teemad. Jah, et pigem sport jääb mul vahele.

Kas sa vaatadki valdkonna järgi või millegi muu järgi?

Ma ei vaata nagu otseselt millegi järgi, ma lihtsalt.. no mõnikord ma Delfis vaatan nagu selle kategooria järgi, aga tavaliselt niisama scrollin, et vaatan, mis on huvitavat. Et Eesti ja välismaa ikkagi rohkem. Aga mõnikord ka näiteks mingisugune muusika või kultuur või midagi sellist, et valin sealt kategooria järgi.

Kui sa mõtled praegu Eesti uudisteportaalide peale, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Päris raske küsimus.

Sa võid mõelda ka seda, millega sa rahul oled.

Mulle näiteks väga meeldib see Delfi stiil, et on nagu ära jaotatud kategooriatesse. Et see on väga hea minu meelest. Ja näiteks.. see on rohkem hispaaniakeelsete kanalite puhul, et võiks olla ära jaotatud.. aga nojah hispaaniakeelsed on nii, et on jaotatud, et Lõuna-Ameerika ja Brasiilia näiteks ära jaotatud maade kaupa, aga Eestis sa ei saa seda teha onju. Aga mida võib-olla.. ma ei tea, Eesti on nii väike, et siin nagu ei anna midagi.. ma ei tea, ma ei muudaks vist midagi.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi seda jagab sotsiaalmeedias ehk siis Facebookis või Twitteris või kuskil?

See on päris tihe. Et näiteks Facebookis, kui keegi midagi jagab, mis tundub mulle huvitav, siis ma loen seda.

Aga mille järgi sa valid, kas seda lugeda?

No ikka see sama, et kas see kõnetab mind. Et kas ta tundub mulle huvitav. Et peab mulle kuidagi see inimene..

Kas sinu jaoks on oluline, kes seda jagab?

Facebookis ei ole, sest ma ei võta täiesti võhivõõraid inimesi Facebooki.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab mõnda artiklit või saadab lingi, kas sa siis loed?

Jah. Mul ei tulegi praegu väga palju inimesi ette peale mu oma poisi ja mõne parima sõbranna, kes oleks saatnud mulle personaalselt, et loe seda. Aga jaa, siis ma ikka alati loen jah.

N24, tudeng

Mil määral oli see eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärasest oli erinev sellepärast, et esiteks ma ei olnud enda töölaua taga ega kodus. Töölaua taga oleks ma oluliselt rohkem vaadanud veebiväljaandeid ja kodus oleks ma rohkem tegelenud sotsiaalmeedias ja üldse meelelahutus uudiste ja selle tarbimisega.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Lähen otse. Kasutan otse portaali minekut, teine võimalus on, et keegi on oma Facebooki seinal midagi jaganud või saadab linke, ja kolmas on siis meediamonitooringud, mida meil töö juures tehakse.

Aga mille järgi sa need viisid valid, et kuidas sa jõuad internetis uudisinformatsioonini?

Oleneb sellest, et kui ma lähen midagi konkreetset otsima, siis ma lähen otse sinna saidile või siis lihtsalt satun midagi huvitavat lugema, kui keegi on midagi jaganud.

Aga miks just valid Postimehe?

Tead, hästi lihtne põhjus - mul on näppudes sees see PO ja siis ENTER, et see on täiesti harjumuse asi.

Aga miks valid ka selle, et Facebooki kaudu loed uudiseid?

Kuna ma lihtsalt harjumuspäraselt vaatan news feedi, siis vahel või isegi sageli on seal jagatud huvitavaid artikleid mu enda sõprade poolt ja ma arvan, et kui mu sõbrad on vääriliseks pidanud selle jagamist, siis need võivad olla ka huvitavad lugeda.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Sest mul ei ole paberväljaanded kättesaadavad kodus ja on mugavam, kiirem ja saab kõik uudised kätte ühe scrolliga, et ei pea hakkama otsima väikseid uudiseid kuskilt.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui lugedes paberajalehte, vaadates telekat või kuulates raadiot?

Paberajalehe ja interneti võrdluses ma paberajalehte süvenen oluliselt paremini. Kui internetis lugedes ma viskan pilgu peale, siis paberlehte ma tavaliselt loen. Televiisoriga võrreldes on uudistesaaated informatsiooni osas sisukamad või kontsentreeritumad, et ei ole nii palju seda eelteksti ja sissejuhatust, et veebis on võib-olla isegi parem ja mugavam, et saab omas tempos võtta. Ja sageli on telekaga ka see, et kuna see on tihtipeale kõrvaltegevusena, et siis ei süvene nii palju. Raadiost ma uudiseid väga ei tarbi, pigem siis arvamussaateid ja selliseid, kus päevakajalistest temadest räägitakse ja selle väärtus on siis see, et saab erinevaid arvamusi, sest tavaliselt on erinevad osapooled kaasatud.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale ja mõtled lisaks näiteks Facebooki postitused ja tweedid, siis mis on sinu jaoks üldse internetis uudis?

Mulle huvipakkuval teemal nii-öelda mingi värske informatsiooni saamine. Aga kui sa nüüd niimoodi ütled, siis siia läheks erinevad asjad veel lisaks. Et kindlasti nii-öelda. kuulutused läheks siia alla, nagu oli see esimene (pressiteade). Uudis kui uudisväärtusega asi on pigem uus informatsioon mingi varem teatud asja kohta või millestki uuest teada saamine.

Kas sinu jaoks on ka oluline, kus see teade on?

Et kas võtta midagi uudisena või mitte..pigem siiski küsimuse all on tõsiseltvõetavus. Ma arvan, et ma alateadlikult usaldan suuremaid portaale rohkem. Et isegi kui ma näiteks loen kuskilt blogist või mujalt midagi, mida ma varem ei teadnud, siis ma ei nimetaks seda uudiseks, vaid kellegi arvamuseks.

Lehekülg oleneb sellest, mida ma saada tahan. Kui võtame näiteks selle lennukatastroofi, siis ma pigem usaldan seda, et ma lähen loen seda Postimehest. Kui keegi on seda enda seinaga peal sheerinud, et selline asi juhtus ja sinna midagi ette kirjutatud, siis ma suhtun sellesse ikka rohkem subjektiivselt, kui sellesse, kui see on avaldatud kuskil väljaandes, kuigi ma fakte ei kontrolli kunagi.

Kas sa jälgid ka seda, kes on uudise kirjutanud?

Ainult sellisel juhul, kui mulle see uudis ei meeldi.

Aga kas sa jälgid, et selle oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei ma seda ei vaata. Ma pigem vaatan sisu pärast, et kui mul tekib uudist lugedes huvi selle persooni vastu, et kes selle võis kirjutada, ainult siis ma uurin. Aga ma nii-öelda ei kontrolli usaldusväärsust.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad?

Oleneb selle uudise sisust. Kui on tegemist näiteks arvamusporthaliga, kus suure tõenäosusega ei ole alati tegemist ajakirjanikega, on hea oma ala ekspertidelt midagi kuulata. Aga kui võtta inimesed tänavalt ja teha mingit sellist arvamust, siis see selles mõttes loeb, et ma ei võta seda tõsiselt.

Aga kui sa ei mõtle arvamust, vaid uudisloa peale?

Ma arvan, et tegelikult peaks nagu rohkem mõtlema selle peale, et ma tavaliselt ei mõtle, et kas nagu teine osapool on ka sõna saanud.. Aga kui on ikka kõneisik, siis on kõneisik ja on usutav.

Mille järgi sa valid, millist infot sa internetis usaldad ja usud?

Kõhutunne. Ja see ka, kuidas näiteks tekst on kirjutatud. Kui on silmnähtavad kirjavead, siis see tõmbab usaldusväärsust kõvasti alla.

Milline peab olema uudis, et sa selle avaksid?

Pealkirjast oleneb väga palju. Eriti hea on siis, kui on toodud väike sissejuhatustekst ka juurde. Et kas ma sain juba kogu info sellest pealkirjast kätte, mis väga sageli juhtub või ma pean edasi lugema.

Milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

Mingi sisulise lisandväärtusega, et kui on Savisaare loo juurde kirjutatud, et uuendatud kell 15:10, siis ma vaatan, et ma ei olegi uuendust näinud veel, et see on tegelikult hästi hea catch. Et selleks, et ma uudise lahti teeksin ja seda loeksin, peabki seal olema midagi uut juures, et ma tahaksin seda lugeda.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad?

Kas mingit teadmist, mingit arusaamist mingist temast või lihtsalt ülevaadet.

Kas ootad veel midagi, mis uudise juures veel peaks olema?

Ta peab olema ka piisavalt hoomatav, et ta ei saa olla ka liiga teaduslik, et enam aru ei saa. Uudis peaks tooma mingi selguse, mitte tekitama veel rohkem küsimusi.

Aga millised uudised jäta sa pigem lugemata ja mida väldid?

Ma arvan, et halvustavad. Et kui väga subjektiivselt hakatakse maha tegema, siis mul tekib selline väime blokk.

Ja kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda sotsiaalmeedias jaganud või konkreetselt sulle soovitanud või saatnud lingi?

Kui on saatnud lingi, siis ma loen alati ja kui on jagatud, siis on väga suur tõenäosus, et ma loen seda.

Kas on veel midagi, mille alusel sa hindad, kas tasuks lugeda või mitte?

Jah siis on muidugi see teemavaldkond ja see on ka hea, et kui keegi on kirjutanud sinna selle kommentaari juurde ja siis ma vaatan, et see inimene ei oska üldse peaga mõelda ja siis ma seda uudist ei ava. Et oleneb ka sellest, kes seda jagab, et kui see on minu jaoks austusväärne inimene või inimene, kelle arvamusest ma hoolin, siis on suurem tõenäosus, et ma selle avan.

Kui sa mõtled selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ma arvan, et siinkohal on ERR kõige kvaliteetsemalt läinud. Neil on vähem sellist infomüra juures, et meil on hästi palju läinud väljaanded reklaamimiskeskseks. Et siin sa ka näitasid, kus oli uudis tegelikult reklaamina kirjutatud sellest basseiniteemast ja teiseks, mis mind hullult häirib, et ma olen avastanud, et Postimehes on kohe eraldi rubriik, kus on kinnimakstud uudised. Raha ei peaks olema see vahend, kuidas saada meediasse. Kui sul ei ole midagi öelda, siis sul ei ole midagi öelda.

N21, tudeng

Mil määral oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma lihtsalt jäin mõttesse, et kas ma tõesti olen Facebookis kogu aeg. Tavaliselt kui ma tulen koolist, siis ma kohe lülitan wifi sisse ja siis ma alati nagu tšekkan, mis mul nagu Facebookis

toimub. Samas mul oli kool kella kolmeni, mul oli üks aine ja ma läksin ära, sest meil on ülikoolis üks teine üritus ja ma olen seal vabatahtlik ja läksin sinna. Ja peale seda kui läksin tunnist ära, siis kohe lülitasin wifi välja ja põhimõtteliselt ma käivitasin ainult seltsis. See oli poole kuue paiku. Et siis kolmest poole kuueni oli mul Facebook välja lülitatud. Seltsis ma ka ainult vaatasin, mis mul Facebookis toimub ja lülitasin kohe välja.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid uudisinformatsioonini jõudmiseks?

Facebook. Ja seltsis me arutame viimaseid uudiseid.

Mille järgi valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini? Ehk siis kui sa jälgidki ainult Facebooki kaudu, et miks just selline valik?

Kõige mugavam minu jaoks, kuna mul on tavaliselt ka see... nutitelefon. Ja ma ei saa õhtul minna Facebooki, sest mul on nii palju üritusi. Iga päev mingi 3-4 asju kuhu pean jõudma ja mida tegema. Et ma lihtsalt saan kontrollida, mis mul toimub Facebookis. Ainult nädalavahetusel saan vaadata, mis ka maailmas toimub.

Kui sa Facebookis uudiseid jälgid, siis need ei ole ainult need, mida sõbrad on jaganud, vaid ka Postimees ja Delfi, kes jagavad oma artikleid?

Jah

Miks loed uudiseid internetist?

Mõned lihtsalt on väga ahvatlevad. Kui mingi teema on väga huvitav, siis ma vaatan igal juhul isegi telefonis, aga kui ma olen lauaarvutis, siis ma avan ka Postimehe ja vaatan sealt täpselt.

Aga miks just internet?

Kõige mugavam. See on kallis osta iga nädal mingi ajalehe ja samas peab hoidma loodust.

Mis on Teie jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Internetis on informatsiooni rohkem ja tollel hetkel on see igal pool kättesaadav. Kuivõrd ajalehti on küllalt piiratud kogusega, siis on seal mõned artiklid ja ainult ühe maa kohta. Aga samas ma saan minna internetis ka teistele ajalehtedele. Postimees käib mul paberikandjal, SL Õhtuleht ei lähe arvesse. Ma ei vaata seda, isegi mitte internetis.

Kas sa vahel vaatad ka välismaa uudiseid ja mis seal toimub?

Kui ma 9gagis on mingi huvitav postitus, nagu näiteks hiljuti oli Nigeerias massimõrv, siis ma vaatasin kohe The Guardianni ja mis teistes ajakirjades kirjutati selle kohta.

Sa siis sattusid 9gagi kaudu sinna?

Jah.

Ühesõnaga sa jälgid uudiseid Novaatoris ka. Kui tihti sa seda kasutad ja mille jaoks?

Mul on tehtud ka Maaleht. Ma alati vaatan... kunagi ma ei jõua nende ajalehtedeni, siis ma vähemalt mingeid artikleid saan ka Facebooki kaudu vaata.

Sul on need Novaator ja Maaleht Facebookis läigitud, mitte sa ei lähe konkreetselt nende lehele?

See on nagu meeldetuletus, et ma võiksin seda ka vaadata. Kuna mul on väga vähe aega, mida ma saan kulutada, et olla internetis, siis ma mõnikord unustan, et on ka Maaleht olemas. Kuna mul on põllumajanduslik eriala, siis ma pean olema kursis oma erialaga. Ja Novaator on lihtsalt silmaringi avardamiseks, kuna see on väga huvitav ja TÜ teadusest tulenevad uudised on ka väga köitvad.

Toon näidiseks neli erinevat tüüpi teksti ning küsin:

- **Mis on Teie jaoks internetis uudis?**

Väga raske öelda, mis on uudis, kuna minu jaoks on iga asi uudis. Pigem defineerida, mida selle all mõelda.

- **Kui sa vaatad blogipostitust, siis kas sa hindad seda uudiseks?**

Kõik, mis on uus, see on minu jaoks uudis. Kui on artikkel nagu inimeste massiline kiibistamine, kohe tekib küsimus, kas ikka tuleb ja siis ma pean läbi lugema. Ma olen ka väga uudishimulik inimene. Kui ma näen midagi, siis ma pean sellest ka jagu saama.

- **Kui oluline on Teie jaoks, kust te uudist loete?**

Minu jaoks on oluline see, et kust see informatsioon jõuab sinna blogile või saidile. Sellist blogi ma pole veel näinud. Iseenesest on see uudis nagu huvitav ja võib-olla on sellel blogil ka mõni teine uudised, mis on samasugused. Et sellise teadmiste kallakuga. Siis võib-olla ma kodus ka hiljem vaatan.

- **Kas sinu jaoks on vahet, kas sellist teksti kohtad siin blogis või näiteks Delfis/Postimehes. Kas sellel on vahet, mis kohas see on?**

Pigem nagu arvamus. Et kuna Postimees ja Delfi on nagu usaldusväärsed allikad. Ma oletan, et usaldusväärsed allikad. See tähendab, et see info, mis sinna jõuab, tuleb ka headest allikatest. Mitte nagu Õhtuleht, sinna läheb igasugust asja, mida keegi ei kontrolli, kas see on tõsi. See on lihtsalt aja raiskamine seal vaadata, et... okei meelelahutuseks on küll tore, et pärast klatšida.

- **Mille järgi sa hindad, et just Postimeest ja Delfit saab rohkem usaldada kui Õhtulehte?**

Pigem mul on nagu hea kogemus nendega. Et kui ma leian mõne uudise, näiteks eesti keelse artikli ja seal all on ka viide, et kust see info on pärit, siis mõnikord ma avan ka selle viite, kui on väga huvitav. Ja mõnikord ongi. Ja ma olen tähele pannud, et tuleb lugeda ka inglise keelne artikkel, kuna tõlkega jäetakse vahel välja

- **Kuidas siis Õhtulehega on sulle selline mulje jäänud, et seda ei saa usaldada?**

See ongi pigem nagu selline klatš, et kes kus midagi tegi, see mind ei huvita. Et kui tähed tegid midagi imelikku, okei... vahel juhtub. See lihtsalt ei huvita mind.

- **Et tänu sellele, et sa loed selliseid lugusid, siis on sul ka Õhtulehe suhtes selline meelestatus?**

Pigem informatsioon, mis pakub midagi. Midagi huvitavat. Ja siis minu jaoks on huvitavat midagi seotud teadusega. Midagi millest on hiljem kasu.

- **Kas jälgite, kes on uudise kirjutanud?**

Kuna neid inimesi, kes kirjutavad uudiseid, on väga palju, siis ma ei tea täpselt. Aga ma vaatan mõnikord on viide nendele, näiteks ministeeriumitele. Mul tuli meelde, et mul ka Põllumajandusministeerium ja põllumajandus.ee Facebookis laigitud. Et Põllumajandusministeeriumilt ma saan kohe kätte usaldusväärse informatsiooni Eesti põllumajanduse ja –aianduse kohta.

- **Tulles tagasi selle juurde, kas sa vaatad artikli lõpust, kes on artikli autor? Vaatad nime ja ametit?**

Kui loen lõpuni, siis jah vaatan. Mõnikord on uudised sellised, et kui loed esimese lõigu läbi, siis tead juba kogu informatsiooni. Kuna viimasel ajal ongi nii vist tehtud kogu ajakirjandus...

- **Kas sa jälgid, et see inimene oleks ajakirjanik, kes on artikli autor?**

Ma nii ei vaata.

- **Kui oluline on Teie jaoks, kes uudises kõnelevad?**

Minu jaoks ei ole oluline. Minu jaoks on tähtis nagu see informatsioon ise ja kust see pärineb. See nagu ajakirjanik/vahendaja, see on juba tema otsustada, mis ta täpselt sinna paneb.

- **Kui sa nagu artiklist näed, kellelt see suuline informatsioon pärineb, siis kas see on sinu jaoks oluline?**

Mulle meeldivad need intervjuud, et on küsimus ja tema vastus, näiteks ministri vastus. See on minu jaoks huvitav. Aga ma ei hakka lugema sellist artiklit, kus on ajakirjaniku lihtsalt ülevaade, et ta rääkis selle isikuga ja ta tõi välja mingid punktid.

- **Mille järgi Te valite, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?**

Sisetunne. Et kui sa loed ja sa tunned, et osad asjad tunduvad juba nii jaburad, et olla tõsised. Ja ka kaine mõistus ütleb, et see ei saa nii olla.

- **Kui sa tunned, et see ei saa nii olla, kas kontrollid seda infot ka mujalt?**

Jah, guugeldan. Ja siis vaatan, kas tuleb The Guardian või teised ajakirjad välja...

- **Kui tihti seda ette tuleb, et sa vaatad mujalt juurde?**

Kui mul on aega. Näiteks sündmus, mis oli just Nigeerias, et kohalikku ma nägin 9gagis, siis ma vaatasin ka Postimeest, kust ma ei mäleta, kas ma leidsin või ei ja siis ma läksin ka Ameerika ajakirjale.

- **Kui tihti see juhtub, et sa lähedki just mõnele välismaa ajalehti internetis vaatama või uudisteportaali, et vaatama sealt, mis tegelikult toimunud on?**

Kui mul väga-väga palju aega on. Mul on vähe aega, mida saan kulutada internetis olemiseks ja ma automaatselt vaatan, mida mu sõbrad teevad.

- **Aga üldiselt on sul huvi selle vastu, et vaadata ka, mis maailmas toimub laiemalt ja mis välismaal toimub?**

Mõnikord on lihtsalt selline tunne, et tahaks rohkem midagi vaadata, midagi teada saada. Postimees on küllalt piiratud kogus neid artikleid. Kuidagi kõik need ühte patta läinud, ühel teemal kõnelevad. Aga need välismaa leheküljed on väga mitmekesised. Aga samas ma olen ka sattunud sellised ajad, et kui olid ainult ühed artiklid. Et kui on suur sündmus, siis tulevad erinevatest vaatenurkadest, aga tahaks ka ju midagi muud lugeda.

Milline peab uudis olema, et Te selle avaksite?

Midagi, mis mind huvitab või pealkiri on selline tabav. Näiteks sellised ekstraordinaarsed.

Ja milline, et seda ka loeksite?

Sõltub meeleolust.

Kas on ka midagi sellist, et mille järgi sa hindad näiteks peale vaadates, et kas peaks lugema või mitte?

Pigem ikka see sisetunne, et kas mind ikka see huvitab.

Mida Te ootate internetis uudisest, kui seda avate?

Ma olen avatud. Et kui ma leian mingi artikli, millel on väga huvitav pealkiri, siis ma loen selle kindlasti läbi.

Aga mingisugused ootused on ka, mida see võiks sulle pakkuda?

Ma olen avatud igasugustele ideedele.

Millised uudised jätate lugemata ning mida väldite?

Mingid meesteuudised. Mõnikord Postimehes tulevad ka sellised artiklid, mis on seotud meeste tervisega või midagi taolist. Ma tean seda nagu MenHealth'i lihtsalt guugeldasin ükskord ma ei tea miks, aga ma sattusin sellele lehele. Aga see ei paku mulle huvi.

Kui sa mõtled praegustele Eesti uudisteportaalidele, siis milline võik sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Rohkem infot ja mitmekesisemad. Kuna kasutatakse väga vähe välisallikaid. Näiteks Saksamaa ajakirju, nii palju kui ma olen tähele pannud, viidatakse väga vähe. Mõned artiklid tulevad mingi kahe nädala vältel. Tahaks rohkem, et tuleks ka välismaa informatsiooni. Suursündmused on igalpool kättesaadavad, aga midagi ka spetsiifilisemad.

Et see võiks ka Eesti portaalides kättesaadavad olla?

Jah.

Kui tavapärane on Teie jaoks, et satute uudist lugema tänu sotsiaalmeedias nähtud jagamisele või sõbra soovitusele või saadetud lingile?

Kuna põhiliselt mu sõbrad jagavad pilte ja vahetevahel ka mingeid artikleid, aga need on pigem meeletusega seotud. Et mind pigem huvitab just selline hariv, midagi mis pakub mulle tulevikus mingit kasu. Sellised harivad artiklid. Nendeni ma jõuan ise.

Aga vahel avad ka neid teiste jagatud artikleid või kuidas sellega on?

Kui need on seotud teadusega. On ka seda juhtunud, et sõbrannad jagavad või postitavad mingeid huvitavaid artikleid teistest blogidest või ajakirjadest, mida ma ei tunne ja mida ma pole ka näinud.

Kas siis avad või mitte?

Avan küll...

Aga miks sa avad?

Uudishimu.

Kas sa hindad nagu selle järgi, et lugeda või mitte, et mis see teema on või siis vaatadki, et kes seda on jaganud?

Kes on seda jaganud ja mis teema on.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab mingit artiklit või saadab sulle lingi?

Sõltub ajast. Et võib-olla ma kohe ei vaata, aga mõne päeva pärast küll. Kui sõber juba viitsis jagada just minuga, siis see tähendab, et see on väga huvitav artikkel ja võib-olla tema jaoks oluline ja ma ei saa seda lihtsalt ignoreerida.

M19, kutseõppur

Mil määral oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärane, sest need on lehed, mida ma igapäevaselt külastan.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisteni?

Ise otsin ja uurin.

Mille järgi valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Selle järgi, kus ma olen harjunud käima.

Ja kus siis oled harjunud käima?

Delfist loen peamiselt. Olen harjunud seda kasutama ja üldiselt on seal kõik sama uudised, mis ka teistel uudiste lehtedel.

Aga miks oled harjunud just seal käima, miks oled valinud Delfi enda jaoks?

See on mugav. Kõik on kiiresti kätte saadav jne.

Miks loed üldse uudiseid internetist?

Kõige kiirem koht, kust oma informatsioon kätte saada.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Millegipärast on mugavam.

Kui sa mõtled nüüd nendele tekstidele, mida praegu vaatasid, ja veel Facebooki postitustele ja muule, siis mis on sinu jaoks internetis uudis?

Kokkuvõtte näiteks mõnest spordivõistlusest.. mänguseis ja tulemused ja muu.

Kui oluline on sinu jaoks, kust sa uudist loed?

Väga oluline, mingit kollast soppa nagu Elu24 ma pigem ei loeks.

Kas jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad?

Kui uudis on mõnest minu lemmiksportlasest, siis on oluline. Kui tavaline uudis, siis väga mitte.

Mille järgi valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Kui tekib kahtlus millegi suhtes, siis proovin otsida Google'ist lisainformatsiooni.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid ja seda ka loeksid?

Huvitav pealkiri ja kindlasti mõjutab ka uudise foto minu valikut.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui seda avad?

Et uudis oleks huvitav.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Välidin ja jätan lugemata igasugused uudiseid, mis on seotud poliitikaga.

Miks?

See ei huvita mind.

Kui tavapärane on sinu jaoks, et satud uudist lugema tänu sotsiaalmeedias nähtud jagamisele või sõbra soovitusel või saadetud lingile?

Kui jagatud uudise pealkiri tundub huvitav, siis katsun läbi lugeda ikka.

Nii, et sa vaatad pealkirja järgi?

Jah.

Aga kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline oleks ideaalis sinu jaoks üks uudisteportaal?

Delfi tundub minu jaoks ideaalne.

Ja mille poolest?

Kõik on kergesti kättesaadav, teemad on korralikult ära jaotatud, piltidega jne.

M20, kutseõppur

Mille poolest oli eilne päev sinu jaoks interneti kasutuse osas tavapärane, mille poolest mitte?

Ma ei tea, ei olnudki millegi poolest.... pigem ikkagi oli tavapärane, ei tule meelde ühtegi seika, mille poolest see erineks kuidagi.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad üldse uudisinformatsioonini?

Ma ei tea... ma lähen peale kooli koju, teen arvuti lahti ja vaatangi Postimeest – lihtsalt scrollin. Ja õhtuti vaatan uudiseid ja ega rohkem midagi polegi.

Et lähed otse Postimehe lehele?

Jah, noh vahepeal, et kui Facebookis *pop*'ib midagi seinal, siis uurin sealt kah.

Aga miks sa oled enda jaoks valinud sellised viisid? Või mille järgi sa valid need viisid, millega sa jõuad uudisinformatsioonini? Ehk siis, kas otse Postimehe lehekülge või Facebook, et miks just need viisid?

Mis variandid veel on siis...

Noh igal ühel on erinevad...

Sa mõtled nagu, kas ma vaatan uudiseid?

Ei, et kui sa tahad uudiseid lugeda, siis miks sa oled just valinud selle viisi, et sa lähed otse Postimehe lehele või vaatad Facebookist. Et mis on see põhjus, et miks just need?

Sest, et Facebookis pole ju piisavalt neid.. Postimehes on ju kõik ikkagi täpsemini kõik kirjas. Facebookis on ju lühituvustus artiklil.

Aga miks sa üldse loed uudiseid internetist?

Sest see on kõige kiiremini ligipääsetav. Ma ei pea väga palju vaeva nägema. Ma ju ei lähe kuskile kioskisse lehte ostma, kui ma saan lugeda läbi interneti. Välja arvatud, kui on mingi Postimees Pluss, kus on vaja maksta selle eest. Aga selle jaoks peab see ikka väga hea artikkel olema, et sa lähed ja ostad selle.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telerist vaadates või raadiot kuulates?

Kommentaaris. Anonüümsed kommentaarid, noh ühesõnaga, et neid saab sinna juurde lugeda ja vaadata, mida teised inimesed arvavad sellest.

Kui sa vaatad neid erinevaid tüüpe tekste. Kui sa püüaksid sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis?

Minu jaoks on ikkagi see, kui ma lähen kuskile reaalsesse uudisteportaali. Ma näiteks ei loe Elu24 portaali uudiseid uudisteks, see on ikkagi nagu kollane ajakirjandus. Et nagu uudis on see, mina üldjuhul loen Postimehest või Delfist.

Kui oluline on sinu jaoks just see kuskohast sa uudist loed?

Üldjuhul ikkagi on. No ma räägin, et sa ei saa lugeda mingit olulist sündmust kuskilt... no üldjuhul ikkagi on inimestel kujunenud need kindlad allikad kust nad loevad, et nad oleks usaldusväärsed.

Kas sa jälgid seda, kes on selle uudise kirjutanud?

Mitte üldjuhul, ei jälgi.

Kas sa jälgid, et selle oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei jälgi. Ma lähtun sellest, et kui see on juba Postimehe või Delfi jõudnud, siis nad ei lase sinna mingit suvalist venda kirjutama.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes seal uudised kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle juttu, lauseid, väiteid sa näed seal uudises?

Täiesti oleneb. Mitte üldjuhul, aga oleneb artiklist. Mõnikord on nagu olulisem, et oleks mingisugune.. ma ei oska kuidagi paremini seletada.

Mille järgi sa valid, millist infot internetis uskuda ja usaldada?

Allika järgi. Kuskohas uudis on üleval... Seal on ka kindlasti sellist mitteusaldusväärset informatsiooni mingil määral, aga ma lihtsalt leian, et Delfi ja Postimees on ühed nagu suurimad, Eesti Ekspress ka, ma loodan, et neid tasub uskuda. Ega muud varianti nagu polegi.

Milline peab uudis olema, et sa selle internetis avaksid?

Pealkiri peab olema tabav. Kui seal on mingi mõttetu umbluu tekst... see peab köitma selles mõttes! Ja kindlasti ka aktuaalne.

Ja milline peab see uudis olema, et sa selle ka läbi loeksid?

Täpselt samad kriteeriumid selles suhtes – ta peab köitma, mitte... Samas üldjuhul otsustab pealkiri ära ka selle. Kui ikkagi pealkiri on huvitav, siis sa tõenäoliselt loed lõpuni. Aga kui on nii, et esimene pool jutust on täiesti lamp, siis väga ei viitsi lõpuni ka lugeda.

Tavaliselt kui sa teed uudise lahti, siis sa loed ka seda?

Üldjuhul jah.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Mida sa ootad, milline see uudis oleks, mida ta sulle pakuks?

Huvitav, informeeriv. Rohkem nagu väga ei olegi. Hariv. Kõik.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Jällegi raske küsimus... Võib-olla mingi Facebookis scrollid ja kui tuleb mingi postitus, et mingi naine on jaganud „10 põhjust...“, siis mingid sellised jätan vahele, aga kui on jällegi mõni huvitavam, mis pakub huvi, siis loen läbi. Ma ei vali nagu millegi järgi, see kõik sõltub noh..

Kui sa mõtled selle peale, millised on Eestis praegu uudisteportaalid ja millised need võiksid olla, siis milline on sinu jaoks ideaalne uudisteportaal?

Ma ei kujuta ette ka.

Mis võiks siis olla sinu arvates teistmoodi või millega oled rahul?

Pigem see, et kõige olulisem... keegi ikka sorteerib seda, et ei ole nii, et inimene ise valib mingisuguse rubriigi, mida ta tahab lugeda selle pärast, et pigem oleks ikka nii, et on sul kõik koos puntras olemas ja siis inimene scrollib ja vaatabki, et talle meeldibki see ja kõik on koos olemas ja ta ise otsustab, mida ta loeb. Mitte nii, et ta hakkab rubriigi järgi valima, sest üldjuhul sul pole nii palju aega, et kõiki neid asju läbi vaadata seal ja siis sa validki endale need kõige sobilikumad.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa juhtud uudist lugema seepärast, et keegi on seda Facebookis jaganud, postitanud või on konkreetselt sulle saatnud lingi ja soovitanud?

Suht tõenäoline. Ilmselt, kui keegi on mulle otse saatnud, siis ma olen ikkagi nii normaalne, et ma üldjuhul loen ikkagi läbi.

Aga kui keegi on Facebookis postitanud?

Siis selle järgi, kas huvitab, siis loen ja kui ei huvita, siis mitte.

Valid siis huvitavuse järgi?

Seal ikka sõltub, et kui keegi saadab mulle isiklikult, siis ma ikkagi loen läbi, sest ma leian, et järelikult on mulle mõeldud või midagi, aga kui ma Facebookis scrollin, siis ta peab ikkagi köitma.

N20, tudeng

Mille poolest oli eilne päev sinu jaoks interneti kasutuse osas tavapärane, mille poolest mitte?

Ma ei tea, ei olnudki millegi poolest... pigem ikkagi oli tavapärane, ei tule meelde ühtegi seika, mille poolest see erineks kuidagi.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad üldse uudisinformatsioonini?

Ma ei tea... ma lähen peale kooli koju, teen arvuti lahti ja vaatangi Postimeest – lihtsalt scrollin. Ja õhtuti vaatan uudiseid ja ega rohkem midagi polegi.

Et lähed otse Postimehe lehele?

Jah, noh vahepeal, et kui Facebookis *pop*'ib midagi seinal, siis uurin sealt kah.

Aga miks sa oled enda jaoks valinud sellised viisid? Või mille järgi sa valid need viisid, millega sa jõuad uudisinformatsioonini? Ehk siis, kas otse Postimehe lehekülge või Facebook, et miks just need viisid?

Mis variandid veel on siis...

Noh igal ühel on erinevad...

Sa mõtled nagu, kas ma vaatan uudiseid?

Ei, et kui sa tahad uudiseid lugeda, siis miks sa oled just valinud selle viisi, et sa lähed otse Postimehe lehele või vaatad Facebookist. Et mis on see põhjus, et miks just need?

Sest, et Facebookis pole ju piisavalt neid.. Postimehes on ju kõik ikkagi täpsemini kõik kirjas. Facebookis on ju lühitutvustus artiklil.

Aga miks sa üldse loed uudiseid internetist?

Sest see on kõige kiiremini ligipääsetav. Ma ei pea väga palju vaeva nägema. Ma ju ei lähe kuskile kioskisse lehte ostma, kui ma saan lugeda läbi interneti. Välja arvatud, kui on mingi Postimees Pluss, kus on vaja maksta selle eest. Aga selle jaoks peab see ikka väga hea artikkel olema, et sa lähed ja ostad selle.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telerist vaadates või raadiot kuulates?

Kommentaariid. Anonüümsed kommentaarid, noh ühesõnaga, et neid saab sinna juurde lugeda ja vaadata, mida teised inimesed arvavad sellest.

Kui sa vaatad neid erinevaid tüüpe tekste. Kui sa püüaksid sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis?

Minu jaoks on ikkagi see, kui ma lähen kuskile reaalsesse uudisteportaali. Ma näiteks ei loe Elu24 portaali uudiseid uudisteks, see on ikkagi nagu kollane ajakirjandus. Et nagu uudis on see, mina üldjuhul loen Postimehest või Delfist.

Kui oluline on sinu jaoks just see kuskohast sa uudist loed?

Üldjuhul ikkagi on. No ma räägin, et sa ei saa lugeda mingit olulist sündmust kuskilt... no üldjuhul ikkagi on inimestel kujunenud need kindlad allikad kust nad loevad, et nad oleks usaldusväärsed.

Kas sa jälgid seda, kes on selle uudise kirjutanud?

Mitte üldjuhul, ei jälgi.

Kas sa jälgid, et selle oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei jälgi. Ma lähtun sellest, et kui see on juba Postimehe või Delfi jõudnud, siis nad ei lase sinna mingit suvalist venda kirjutama.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes seal uudised kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle juttu, lauseid, väiteid sa näed seal uudises?

Täiesti oleneb. Mitte üldjuhul, aga oleneb ertiklist. Mõnikord on nagu olulisem, et oleks mingisugune.. ma ei oska kuidagi paremini seletada.

Mille järgi sa valid, millist infot internetis uskuda ja usaldada?

Allika järgi. Kuskohas uudis on üleval... Seal on ka kindlasti sellist mitteusaldusväärset informatsiooni mingil määral, aga ma lihtsalt leian, et Delfi ja Postimees on ühed nagu suurimad, Eesti Ekspress ka, ma loodan, et neid tasub uskuda. Ega muud varianti nagu polegi.

Milline peab uudis olema, et sa selle internetis avaksid?

Pealkiri peab olema tabav. Kui seal on mingi mõttetu umbluu tekst... see peab kõitma selles mõttes! Ja kindlasti ka aktuaalne.

Ja milline peab see uudis olema, et sa selle ka läbi loeksid?

Täpselt samad kriteeriumid selles suhtes – ta peab kõitma, mitte... Samas üldjuhul otsustab pealkiri ära ka selle. Kui ikkagi pealkiri on huvitav, siis sa tõenäoliselt loed lõpuni. Aga kui on nii, et esimene pool jutust on täiesti lamp, siis väga ei viitsi lõpuni ka lugeda.

Tavaliselt kui sa teed uudise lahti, siis sa loed ka seda?

Üldjuhul jah.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Mida sa ootad, milline see uudis oleks, mida ta sulle pakuks?

Huvitav, informeeriv. Rohkem nagu väga ei olegi. Hariv. Kõik.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Jällegi raske küsimus... Võib-olla mingi Facebookis scrollid ja kui tuleb mingi postitus, et mingi naine on jaganud „10 põhjust...“, siis mingid sellised jätan vahele, aga kui on jällegi mõni huvitavam, mis pakub huvi, siis loen läbi. Ma ei vali nagu millegi järgi, see kõik sõltub noh..

Kui sa mõtled selle peale, millised on Eestis praegu uudisteportaalid ja millised need võiksid olla, siis milline on sinu jaoks ideaalne uudisteportaal?

Ma ei kujuta ette ka.

Mis võiks siis olla sinu arvates teistmoodi või millega oled rahul?

Pigem see, et kõige olulisem... keegi ikka sorteerib seda, et ei ole nii, et inimene ise valib mingisuguse rubriigi, mida ta tahab lugeda selle pärast, et pigem oleks ikka nii, et on sul kõik koos puntras olemas ja siis inimene scrollib ja vaatabki, et talle meeldibki see ja kõik on koos olemas ja ta ise otsustab, mida ta loeb. Mitte nii, et ta hakkab rubriigi järgi valima, sest üldjuhul sul pole nii palju aega, et kõiki neid asju läbi vaadata seal ja siis sa validki endale need kõige sobilikumad.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa juhtud uudist lugema seepärast, et keegi on seda Facebookis jaganud, postitanud või on konkreetselt sulle saatnud lingi ja soovitanud?

Suht tõenäoline. Ilmselgelt, kui keegi on mulle otse saatnud, siis ma olen ikkagi nii normaalne, et ma üldjuhul loen ikkagi läbi.

Aga kui keegi on Facebookis postitanud?

Siis selle järgi, kas huvitab, siis loen ja kui ei huvita, siis mitte.

Valid siis huvitavuse järgi?

Seal ikka sõltub, et kui keegi saadab mulle isiklikult, siis ma ikkagi loen läbi, sest ma leian, et järelikult on mulle mõeldud või midagi, aga kui ma Facebookis scrollin, siis ta peab ikkagi köitma.

M24, kutseõppur

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Täiesti tavaline. Täiesti tavaline päev.

Ehk siis tavaliselt ei loegi uudiseid eriti?

No ütleme pool ajast ma olen väljas nangunii, tegelen muude asjadega, ja pool ajast ma siis nii-öelda.. noh ma olen netis kogu aeg, aga ma ei tegele mingite uudiste vaatamise ja asjadega. Ma mängin või siis ma suhtlen nii-öelda Facebookis kellegagi.

Aga kuidas sa tavaliselt jõuad üldse uudisteni, uudisinformatsioonini?

Ongi Facebook.

Aga väljaspool internetti ka kuidagi?

Vaata see on see, et kui sa poodi lähed, siis on need suured Õhtulehe plakatid. See on ainuke asi nagu, mis ma vaatan. Minu jaoks ei ole nagu.. see *mainstream* meedia on siuke saast tegelikult, et ma valin mitte.. ei loe seda. Noh minu arust, et see on minu arvamus.

Aga mille järgi sa valid, kuidas internetis jõuda uudisteni?

Ei no ilmselgelt, kuidas öelda see... see pealkiri. Pealkiri on tähtis. Kui pealkiri on tabav ja näiteks minu jaoks midagi huvitavat, siis..

Aga kust sa need pealkirjad leiad siis?

No ilmselgelt Facebookist.

Aga miks just sa valid selle viisi, et Facebooki kaudu? Miks just sealt, mitte uudisteportaalidest?

Kuidas öelda, seda võib nimetada harjumuseks. Et ma ei ole harjunud Delfis käima ja ma leian, et enamus asjad, mis sealt uudistest tulevad, ei mõjuta minu elu. Põhimõtteliselt mitte halli grammigi.

Siis miks sa loed või ei loe uudiseid internetist?

Ma ei leia, et oleks midagi nii-öelda nii tabavat või noh siukest, mis.. tegelt see on väga hea küsimus. Okei ma loen tegelt, ma loen netist Facebookist, kui ma näen midagi nii-öelda, mis mulle ka samamoodi huvi pakub. Vahet ei ole, mis valdkond. Lihtsalt kui huvi pakub, ma teen ta lahti, loen läbi ja okei, selge. Aga miks ma pigem ei loe, et see on hea küsimus. Ma ei leia, et maailma uudised oleksid see, mis defineerib mind äkki või.. äkki see läheb keeruliseks nüüd.

Et see ei puuduta nii väga sind?

Tegelikult ei puuduta. Et ma saan aru, et maailmas ikka toimub asju ja see kuradi mis on see Ukraina värk Ukraina värgiks eksju. Kõik on aktuaalsed asjad, aga jah ma olen siuke, et kuidas öelda.. ela ja lase teistel elada.

Aga mis on need põhjused, miks sa vahel Facebooki kaudu just loed uudiseid just internetist, mitte mujalt?

Noh lehest või siis raadiost onju? Raadiost vaata on see, et kui juba tuleb see täistunni uudis, sa oled sunnitud kuulama, sest sa ei viitsi.. sa vahetad raadiot, aga nagunii igal pool mujal on ka uudised. Aga lehti ma ei loe, ütlen kohe ära. Raadiost nagunii sa kuuled seda, mis seal nii-öelda lastakse. Aga Facebookist miks.. sellepärast, et teised inimesed jagavad seda ja sealt ma nii-öelda nagu vaatangi.

Mis on sinu jaoks internetis veel teistmoodi kui näiteks paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Seda võib nimetada harjumuseks. Et internetis ma olen nii-öelda harjunud lihtsalt sirvima läbi samamoodi, nagu sa ise oled ka oma hiire selle keskmise rulliku ära kulutanud, samamoodi olen minagi.

Et sa vist ei ole harjunud paberlehti lugema ja..?

Ei ole, tõesti ei ole harjunud. Täpselt samamoodi, ma arvan, et kui ma hakkaks, pidevalt jääkski lugema, siis ma arvan, et ma jääkski lugema. Et see on täpselt kuidas kunagi kellelgi.

Kui sa mõtled nüüd nendele tekstidele, mida sa vaatasid, ja mõtled juurde näiteks Facebooki postitused ja kõik millega võid internetis kokku puutuda, siis mis on sinu jaoks internetis just uudis?

Uudis on ikkagi midagi sellist nii-öelda mis on uus. Aga nagu ma varem mainisin, siis uus on taasavastatud vana ehk siis nii-öelda meelde tuletatud vana asi noh. Uudis on pigem nagu siuke.. noh minu jaoks siuke, mis võib-olla ehk tekitab jahmatust või midagi siukest, et vau okei siuke asi toimub, aga vähesed uudised on siuksed, mis nagu suudavad siukest asja tekitada. Pigem on see, et see sama kiibistamise artikkel, et okei ma seda täpselt läbi ei lugenud, aga inimene on võtnud kätte selle, teinud loo enda arvamuse põhjal ja nii-öelda on lasknud selle käiku. Netti liikvele. Ja see juba tähendab seda, et inimene on võtnud oma seisukoha ja siukseid asju ma oskan ja suudan austada.

Aga kas see on sinu jaoks ka uudis?

Ei. Ei. Ma olen hull vandenõuteoretik ja.. mitte just vandenõu, aga ütleme nii, et mulle meeldib asju vaadata suuremas pildis, et mitte selles kastis, kuhu meid on pandud elama ühiskonnas.

See ei ole sinu jaoks uus informatsioon, aga kas see läheks ikkagi uudise alla?

Mulle pakub huvi seda lugeda, aga ma ei leia, et see oleks minu jaoks uudne asi. Uudis vaevalt.

Kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed, millisel leheküljel see on üleval?

Lõppkokkuvõttes tegelikult vahet ei ole. Lõppkokkuvõttes on kõik uudised ju tehtud nii-öelda ühe inimese poolt. Üks inimene eksju teeb selle loo valmis, annab edastajale ja ta siis laseb läbi. Kas laseb või ei lase. Ja ausalt öeldes, mis vahet on, kas ma loen seda New York Times'ist või Võrumaa Teatajast või mingist blogist?

Aga kas sinu jaoks ei ole vahet siis, kes on selle uudise kirjutanud ja kas ta on üldse ajakirjanik?

See on maine ainult. Maine siin maailmas.. inimesed mõtlevad, et see loeb palju, aga tegelikult see ei loe mitte midagi. No minu jaoks vähemalt.

Aga kas sa jälgid ka, kes on selle uudise kirjutanud?

Ei. Seda ma väga harva. Kui siis ainult vilksamisi.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes selles uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle jutt on seal siis edasi antud?

Küsimus on hea sellepärast et ütleme nii, et täpselt samamoodi mina saan öelda kellegi teise.. ma saan laimu levitada, kui ma tahan ja ma võin leida paar tunnistajat ka, kes ütlevad, et jaa oligi niimoodi. Okei, selles suhtes allikas peaks olema usaldusväärne. Kui on konkreetselt mingi isiku poole või mingi asja poole suunatud mingi kas süüdistus või siis mingi väide. Okei, siis on allikas tähtis ja oleks vaja tõestust. No oleks hea, kui oleks, aga 99% juhtumitest seda ei ole. Seega siukestel asjadel on nii-öelda tähtis see. Aga kui noh.. täpselt, see oleneb uudisest. Et kui on siuke lihtsam uudis, siis vahet ei ole, kas allikas on Elu24 või Naisteleht või Siim mu kõrval ühikast.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Mulle meeldib mõelda, et mul on tekkinud oma arusaam, oma nii-öelda pilt maailmast, oma.. noh nii-öelda arusaam maailmast ja sellele arusaamale lähtudes ma valin seda, mida ma usun ja mida ma ei usu.

Aga milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Ma ei teagi. Mis meile siin elus huvi pakuvad – seks, naised ja raha noh.

Kas neid siis ainult loedki, et need pakuvad huvi?

Ilmselt muid asju ka, aga noh see on siuke kuidas öelda, väga stereotüüpne viis panna asjad paika. Neid asju loeks alati. Näiteks keegi võitis lotoga kaks miljonit ja nüüd vau, ma loen ta eluloo läbi – siuke asi mind näiteks ei huvita. Aga.. okei uudised, kui tuleb mingi massiline näiteks see.. et kuna me oleme Euroopa Liidu liige siis samamoodi nagu see kiibistamise värk.. kui tuleks siuke uudis, et no uudis on fakt ehk siis inimesi hakatakse sundima kiibistama, siis seda ma loeksin hea meelega. Sest et lõppkokkuvõttes, siis see mõjutab mind. Sest et mina olen selle sama ühiskonna liige.

Aga praegu selle blogipostitusena sa ei võta seda kui päris uudist?

Ta ei ole uudis noh, ma olen varem ka lugenud selle koha pealt ja Ameerikas nad tahavad esimesena seda asja nii-öelda viljastada, et see asi nagu läheks käiku.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

Samamoodi tabav.. või mitte tabav.. noh oleneb asjast, et millest uudis on. Teema on tähtis ja noh tabav pealkiri võib olla. Kui ta on hästi kirjutatud, siis ta on pigem nii-öelda ta on nagu arvamuskirjeldus, mitte nii otseselt uudis vaata.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Ehk siis mida see võiks sulle pakkuda, milline võiks see olla, mis seal võiks olla?

Raha võiks pakkuda. Ei tore on lugeda alati selliseid uudiseid, kus kellelgi on hästi läinud. Kus keegi on nii-öelda läbi löönud. Siukest asja on alati hea vaadata, et keegi on millegagi hakkama saanud. Mulle isiklikult nii-öelda meeldivad saavutused ja need on need, mis defineerivad meid. Aga samamoodi mingid vedamised ja noh näiteks mingi autoavarii ja inimesed jäid ellu. Siuke asi nagu võib paeluda, ei või paeluda.

Aga mida sa ootad, et see tekst sulle annaks?

Ega ta muud peale teabe nagunii midagi muud ei anna.

Kas sa tahad enda jaoks midagi uut teada saada või see ei ole sinu jaoks nii oluline?

Hmm.. jaa. Ma pigem pöörduks tagasi sama asja juurde, et kõik mis puudutab mind, selle ühiskonna liiget, mind eraisikuna, siis kui ta puudutab mind, siis ma ilmselgelt tahaks teada, et millest see uudis on ja miks ta nii on ja.. Aga kõik muu, mis nii-öelda minu elu eriti ei puudu, siis ma pigem valin seda, et ma ei vaeva oma pead sellega.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Otseselt vältimiseks seda ei saa nimetada, sest ma nagunii eriti ei loe uudiseid, aga..

Aga mingisugused, mida sa kindlasti ei loe?

Täpselt, ma kujutangi ette praegu kui scrollin seal Facebookis alla ja vaatan, et mingi uudis ja ma ei viitsi lugeda ja lähen edasi. Ma ei oskagi öelda. Need on nii situatsioonilised küsimused, et minu kui umbisikulisel isikul on seda väga raske vastata nii raskelt. Aga otseselt ma ei väldigi. Ütleme nii, et kui tal on hea pealkiri, kui ta huvitab mind, siis ma loen seda. Aga kui on mind mittehõlmav ning täiesti ebahuvitav teema, siis mind ei huvita ka ja ma ei vaata ka seda.

Aga kui sa mõtled selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

No ideaali ei ole maailmas olemas. Eks me kõik pürgime sinna poole.

Aga mille poole siis võiksid need uudisteportaalid pürgida?

Tähtis on see, et fakt jääks faktiks. Arvamus jääks arvamuseks. Et oleks selgesti sõnastatud ning eraldatud need sõnumid, mida sina tahad öelda ning millest uudis räägib. Sest ikkagi inimesed kirjutavad neid uudiste artikleid ja olen täheldanud hetki.. ei oska täpselt näppu peale panna, aga kus inimesed on nii-öelda ennast liiga palju uudisesse sisse seganud. Et nad on liiga hinge seda võtnud. Aga uudis.. oleneb, millest ta räägib. Kui ikka räägib näiteks Euroopa Liidu, Ameerika vahelistest seadustest, siis fakt peab jääma faktiks. Ametlik jutt ametlikuks. Aga kui on arvamuskirjeldus, siis seal on täpselt nii, kuidas iga inimene ise arvab.

Aga kas sa sooviksid, et portaal oleks ka nagu kohe arusaadav, et mis teksti sa hakkad lugema? Et kas on kellegi arvamuskirjeldus või uudis..

Vot seal tuleb mängu juba see uudise pealkiri. Et kas ta on pandud ametlikult, formaalselt või ta on pandud lahtiselt, et näiteks mingi „Savisaar ööklubis – kas tõsi või mitte?“. See on mingi idiootsus. Vau mingi klatš, laim. Okei siukseid asju mulle ei meeldi lugeda. Voh! Ei, laimu, mingit siukest Elu24, see ei ole kultuur, see on idiootsus noh! Täpselt sama, et üks räägib teisele ja teine räägib kuuendale. Korda küsimust palun, mul läks mõte rändama..

Et milline võiks sinu arvates olla ideaalis üks uudisteportaal.

Aa ikkagi see samune. Pealkirjal on kindlasti suur roll.

Et pealkirjast võiksid aru saada, mis teksti hakkad lugema, et kas on uudis või mitte?

Jah. Ja alarubriik kindlasti. Sisepoliitika, välispoliitika, mis iganes, majandus, elu..

Et see võiks olla paremini eristatud?

Tänapäeva uudisteportaalides ongi ju. Delfis kui alla scrollid, siis järjest lähevad ju rubriigid.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda jaganud Facebookis?

No enamus ongi niimoodi.

Ja mille järgi sa selle valiku teed, et kas lugeda või mitte?

Pealkirja järgi. Sest et muud infot ju Facebookist ei saa.

Inimese järgi ei hinda?

Aa okei, vaatan ikka kes jagab ka. Ütleme nii, et Facebookis on siukseid inimesi ka, kes võivad igasugu asju jagada. Aga kui pealkiri on kõitev, siis ma korraks teen lahti ja kui räägib asjast, siis räägib ja kui ei räägi, siis panen kinni.

Aga kui keegi otse sulle kirjutab, soovitab mingit artiklit või saadab lingi?

Mul ei ole kunagi nii juhtunud, et keegi oleks mulle uudise kohta mingit artiklit saatnud. Pigem ongi, et sõber.. ütleme nii, et me oleme selle teema toonud üles ja me oleme lihtsalt arutlenud. Pigem niimoodi on see nii-öelda uudis läinud meie vahel nii-öelda rääkides käiku. Aga otseselt niimoodi, et uudiste artiklid keegi saadab, ei.

M23, tudeng

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks tavapärane või tavapärasest erinev?

Neljapäev on minu nädala kõige sisutihedam päev. Kõige rohkem kooli ja muid tegemisi, nii et ma istun läptopi taga vähem. Kui me näiteks räägime uudiseid, siis neid ma loen pikemalt just arvuti taga. Mobiili kasutan ka päris palju, aga see on rohkem selline pörkamine lihtsalt. Süvenemist on palju vähem.

Aga millised on sinu jaoks siis need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Esiteks mu isa helistab mulle, kui midagi suurt juhtub. Teiseks kui ma arvutisse satun, siis ma teen lahti Eesti kohad.

Eesti uudisteportaalid siis?

Jah. Ja siis kooli arvutis on mul esileht BBC ja siis vaatan neid ja koduarvutis on mul Economist. Pealkirjade järgi ma saan aru, mis on maailmas suurt. Ja lisaks on mul mobiili peal Economisti äpp, mis iga hommik toob mulle maailmast suuremad asjad. Viis uudislugu paneb mulle ritta ja siis ma saan sealt need pealkirjad.

Aga mille järgi sa oled valinud just need viisid ehk mille järgi sa valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsiooni?

Minu jaoks on aja jooksul välja kujunenud mingisugused uudisteportaalid, mis on minu jaoks ennast tõestanud. Ma olen vastavalt läikinud ja neid äppe alla laadinud ja see töötab.

Aga miks sa loed uudiseid internetist?

Sellepärast, et näiteks meie korteris ei käi ühtegi paberlehte. Kui ma EÜSis näen mõnda lehte, siis ma loen võimalusel paberlehte, aga kuna tavaliselt see ei ole võimalik, siis pean rahulduma internetiga.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi, kui paberlehte lugedes, telerit vaadates või raadiot kuulates?

Minu jaoks on internetis raskem süübida. Kui sa istud kuskil väikses toas ja sul on paberil ajaleht, siis see on minu jaoks suur väärtus. Telekat mul ei ole ja raadiot ka ei kuula, telekast uudiseid ma ei näe.

Ehk siis erinevus on sinu jaoks, et sa süvened internetis vähem?

Jah.

Kui sa vaatasid nüüd neid erinevaid tekste ja kujutad ette veel Facebooki postitusi ja Twitteris tweete, siis mis on sinu jaoks internetis üldse uudis?

Uudis on minu jaoks midagi erapooletut. Neist neljast vist ei olnud ühtegi uudist, need olid mingisugused arvamused ja kuulujutud. See esimene, pressiteade, oli kõige rohkem uudis. See oli aus ja erapooletu. Eks see oli ka erapoolik, et seal oli motiiv meid sinna kutsuda. Aga ikkagi oli see aus, aga ülejäänud oli mingisugune imelik. Aga su küsimuse juurde tagasi tulles, et mis on uudis, siis tähtis on erapooletus ja uudisväärtus ka. Et kui on kirjutatud hästi erapooletult mõttetust asjast, see ei ole uudis.

Need asjad, mida sa nimetasid, kehtivad üldisemalt ka, aga kas need on internetis ka sinu jaoks olulised?

Jah.

Kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa uudist loed?

See on huvitav küsimus, sest mõnikord ju koht määrab ära selle, kas ma sinna üldse kunagi saan sattuda või ei saa sattuda. Aga on kindlasti mõni keskkond, kus mulle meeldib rohkem lugeda uudiseid. Kas sellepärast, et seal on hea kujundus või on see mulle varasemalt hea mulje jätnud.

Aga kas sa suhtud tekstidesse ka vastavalt sellele, kus kohas need üleval on?

Kui on mingi portaal või leht, mis oma erapooletusega ennast üleval hoiab, siis ei ole väga vahet. Aga kui on selline arvamusaluste koht, siis kui mul on varasematest arvamusalustest hea mulje, siis mul on eelarvamus ka selle uue loo jaoks, siis pigem arvan hästi ja vastupidi ka siis.

Aga kas sa jälgid ka seda, kes on selle uudise kirjutanud?

Uudise kohta nii väga mitte. Need kohad, mida ma loen, näiteks Economistis ei ole kunagi kirjas, kes uudise kirjutab. Ja kui sa Postimehest loed uudist, kus ei ole arvamust juurde pandud, siis ei ole tähtis. See hakkab siis tähtsaks, kui on selline möga ajakirjanduse moodi pigem.

Aga kas sa jälgid, et see, kes artikli kirjutanud on, on üldse ajakirjanik?

Ei.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad?

See on selles mõttes oluline, et uudist saab väga kehvasti teha. Et kui küsid kelleltki, kes asjasse ei puutu, siis see on halb. Ja maailmas on selliseid konflikte palju, kus mul on hea lugeda teist poolt ka. Näiteks Araabia või Iisraeli konflikti puhul mulle meeldib lugeda Al Jazeera, kus kajastatakse seda teist poolt ka.

Mille põhjal sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Ma arvan, et elukogemuse põhjal. Ega ühtegi uudist lugedes ma ei ole ju puhas leht, mul on mingi eelinfo olemas. Ja kui ei ole, siis.. midagi ikka on ju, mingisugune vaib asja kohta. Sellist teemat ei ole, kus täiesti null oleks ja just see eelinfo kallutabki mind.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid internetis?

Aktuaalne või mingisugune põnev analüüs, mis ei pruugi olla aktuaalne, aga kus on aru saada, et on head tööd tehtud, et kas aktuaalne või mingisugune ajatu asi, kus on huvitav asi üles kaevatud. Ja kindlasti on mingid teemad, mis mind rohkem huvitavad.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

Kui ma lugema hakkam, siis peab seal olema mingi põhjalikkus. Siin saab otsustavaks see, et keskkond on mulle tuttav, et ma tean, kust leida midagi põhjalikku ja sisukat. Kui võtta ette näiteks Postimehe uudised, et lennuk on alla kukkunud, siis esimesed kolm lõiku võib olla uus info ja siis hakkab jälle korduma.

Aga mille järgi sa hindad, et sa üldse artiklit lugema hakkaksid?

Seal saab otsustavaks mingi teemade ring, mis mulle on olulisemad kui teised teemad. Mingi isiklik maitse, mis eluga on tekkinud.

Mida sa ootad internetist uudisest, kui sa seda avad?

Et ta vastaks sellele lubadusele, mis on pealkirjas. Et kui on pealkiri, mis mingi skandaali peale mängib, siis ma viskan kohe halba kirja. Kui on mingisugune pealkiri, mis ütleb üht, aga ma saan kohe aru, et see ei vasta lubadustele, siis see saab tulevikus juba otsustavaks, et ma enam ei ava sellist asja.

Millised uudised sa jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Ma ei loe selliseid, kui on juhtunud mingi õnnetus. Ja siis sellised kohad, nagu Elu24.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi seda jagab näiteks Facebookis või soovitab sulle või saadab lingi?

Facebookis mul on paar asja laigitud, sealt ma loen hästi palju asju, mis tuleb. Kui keegi saadab, näiteks viimati üks sõber saatis mulle 23 minuti pikkuse artikli ja ma lugesin selle lõpuni, et see näitab nagu pühendumust. Et kui keegi hea sõber saadab, siis ma loen.

Aga kui keegi jagab Facebookis?

Sõltub jagajast. Kui on hea sõber, loen tõenäolisemalt.

Kui sa mõtled selle peale, millised on Eesti uudisteportaalid praegu, siis milline oleks ideaalis sinu jaoks üks uudisteportaal?

Vähem kollane. Üldiselt asjalikum ja rõhk kainer analüüsil, mitte igasugusel erutamisel. See, mida Õhtuleht teeb ehk üritab teha nii, et ajakirjandus müüks – see mulle ei müü.

N20, tudeng2

Mil määral oli siis eilne päev sinu jaoks tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärane, sest üldiselt ma hommikul loen uudised läbi ja siis vaatan, kas lõuna ajal on midagi juurde tulnud ja siis õhtul vaatan uuesti läbi.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad üldse uudisteni ja uudisinformatsioonini?

Üldiselt internetis. Et kui tekib selline vaba aeg, et ma saan minna, siis ma üldiselt loen läbi. Ja siis tavaliselt kulub umbes pool tundi selleks.

Kas sa lähed siis konkreetsetele lehekülgedele, nagu sa siin nimetasid?

Jah, otse sinna.

Aga miks sa oled valinud enda jaoks just need leheküljed ja need viisid?

Sest et see on kõige kergem kuidagi. Ja kõige lemmikum on Postimees, sest seal on sellised nagu normaalsed uudised.

Aga nüüd need kohalikud leheküljed..Järva Teataja ja Tartu Postimees ka.

Jah, seda loen lihtsalt, et eluga kursis olla, mis seal toimub.

Aga väljaspool internetti kuidas sa jõuad uudisteni?

Vanemate kodus loen endiselt paberlehte, sest seal käib Postimees. Ja Tartus loen ainult siis seda Tartu Postimeest.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Sest need on väga kergesti kätte saadavad ja saab pikal ajal lugeda.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Internetis kuidagi tuleb rohkem peale ka neid uudiseid. Paberlehe saad hommikul kätte ja pead järgmise päevani ootama, et saaks uuesti uudiseid lugeda. Aga internetis tuleb pidevalt ja need täienevad.

Kui sa mõtled nüüd nendele erinevat tüüpi tekstidele, mida praegu vaatasid, lisaks veel Facebooki postitused, blogipostitused, siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks üldse internetis uudis.

Uudis on pigem nagu teaduslike faktidega jutt. Et näiteks Elu24 ja Naine24 pigem ei tee uudiseid, vaid teevad lihtsalt nagu meelelahutuslikke jutte.

Aga nüüd need tekstid, mida siin vaatasid, millised tekstid tundusid sinu jaoks nende seast uudised?

Võib-olla see kiibi tekst (blogipostitus – autor) ja siis see esimene võib-olla oli ka natukene uudise moodi.

Aga mille poolest sa seda ütleksid, et just need?

Sest et need tunduvad nagu tõsisemad uudised kui need teised.

Kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa uudist loed ehk siis millisel leheküljel see üleval on?

Väga oluline, sest ma tean kui palju usaldada seda uudist.

Aga kui näiteks mingi tekst on blogis üleval või Delfis, kas see on ka sinu jaoks oluline?

Blogipostitusi ma pigem ei usaldaks ja Delfi on ka selline, et seal on suhteliselt palju kollast ajakirjandust.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Jaa.

Kas sa jälgid ka seda, kas see inimene on ajakirjanik?

Jaa, vaatan.

Kas alati vaatad?

Üldiselt vaatan.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle sõnu sa näed seal artiklis?

See on ka selles suhtes oluline, et ma tean vähemalt, kes seda ütles. Aga noh, ajakirjanikega on ka nii, et nad muudavad seda teksti nagunii ümber.

Aga mille järgi sa valid, millist infot üldse internetis usaldada ja uskuda?

Põhiliselt nende lehekülgede järgi. Et Eesti lehtedest ongi Postimees kõige sellisem usaldusväärsem.

Mille järgi sa selle enda jaoks valid, et Postimees on sinu jaoks just kõige usaldusväärsem?

Sest seal on kõige vähem kollast ajakirjandust.

Milline peab üldse uudis olema, et sa selle avaksid internetis?

No pealkiri peaks olema selline kõitev, aga samas ei tohiks olla ka selline väga imelik, et tunduks nagu see oleks mingi libauudis. Et ikka peaks korralik olema.

Milline peaks uudis olema, et kui sa oled selle lahti teinud, siis sa seda ka loeksid?

Peaks olema hästi kirjutatud, ilma kirjavigadeta kindlasti.

Kas on veel midagi, et sa viskad pilgu peale, ja vaatad kas tasuks lugema hakata või mitte?

Üldiselt kui pealkiri on huvitav ja vaatan, kes kirjutanud on, siis ma ikka loen läbi.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Milline see võiks olla, mis seal võiks olla?

Üldiselt seal võiks olla mingit kasulikku informatsiooni, et avardaks silmaringi rohkem.

Millised uudised jäta sa pigem lugemata ja mida väldid?

Võib-olla need, mis on seotud seltskonnategelastega. Et vaata selle inimese pulmapilte, siis nagu väga ei köida.

Siis kui sa mõtled selle peale, et millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Võiks olla selline, et on ikka rohkem sellist õiget ajakirjandust ja siis vahepeal on natuke kollast ajakirjandust, et tekitaks nagu huvi ka. Et sa tead, et seal vahepeal on midagi põnevat, midagi meelelahutuslikku ja sa saad seda ka lugeda.

Aga kas praegu oled sa siis pigem rahul sellega näiteks, kuidas praegu on, või pigem mitte?

Ma arvan, et olen rahul, et jah Postimees on selles mõttes head tööd teinud, et neil on see Elu24 vist seal all, et see on nagu hea.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa jõuad mingi uudise või artiklini tänu sellele, et keegi on seda jaganud?

Väga harva. Kuigi vahepeal. Üks tuttav on, kes on ise hästi tark ja ta jagab tarku asju, ja siis neid ma loen.

Et siis sa vaatadki selle inimese järgi?

Jah.

Aga kui keegi otse sulle kirjutab, soovib mõnda artiklit või jagab mõnda linki?

Siis ma teen lahti ja siis vaatan pealkirja ja selle sisututvustuse järgi, et kas ma loen seda või mitte.

M22, tudeng

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks interneti kasutamise osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärasest erinev oli selle poolest, et mul oli hästi palju töö asju teha. Et jõudsin hästi vähesel määral tegelikult vabalt võtta. Mul oli terve päev kinni.

Aga millised on sinu jaoks siis need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Ikkagi üldiselt Postimees ja Delfi. Enamasti Postimees. Aga ka Facebookis liigub kraami, sealt saab vahepeal teada, kui on mingid intrigeerivad sündmused, mis jõuavad sinna.

Ehk siis ikkagi otse internetist tavaliselt?

Internetist jah.

Ja mille järgi sa valid, kuidas jõuad internetis uudisinformatsioonini ehk siis miks just otse need leheküljed. Et miks lähed otse nendele lehekülgedele või Facebooki kaudu?

Oleneb uudisest lihtsalt, et kui on mingi intrigeeriv või aktuaalne teema. Näiteks, et Savisaarel lõigatakse jalg maha, siis ma arvan, et see on nii pomm uudis, et selle peale nagu kohe ei olegi mõtet vaadata, vaid klikkad kohe peale ja vaatad ohoo!

Miks selles mõttes selline valik, et lähedki otse Postimehe või Delfi lehele?

Sellepärast, et ma tahan kursis hoida nende asjadega ennast. Peab eluga kaasas käima ikka

Aga miks just need leheküljed selle jaoks?

Ma olen harjunud, see on harjumuspärane.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Sest see on kõige kättesaadavam. See on lihtne ja mugav. Siis ma ei pea hakkama eraldi lehte tellima, lisakulutused, või siis ma ei pea hakkama, kuna ma väga konkreetselt või aktiivselt telekat ei vaata ja raadiot ei kuula, siis ma pigem loen internetist, kus on kogu mu töökeskkond ja see, kus mul on suhtluskeskkond ja kõik see.

Kui sa nüüd võrdled, et mis on internetis veel teistmoodi kui näiteks paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Teistmoodi.. uudised uuenevad väga kiiresti. Tegelikult on lehte ka mugav ja hea lugeda, isegi stiilne, võiks öelda. Aga jah, ma arvan, et mugavus ongi võib-olla see kõige olulisem võtmesõna siin.

Kui sa mõtled nüüd nendele erinevat tüüpi tekstidele, mida sa võid internetis kohata ja mõtled lisaks Facebooki postitustele ja Twitteris tweetidele, ja püüaksid sõnastada, et mis on sinu jaoks internetis uudis..

Uudis.. noh uudis on midagi sellist, mis on aktuaalne. midagi, mis on nii-öelda intrigeeriv, mis tõmbab tähelepanu või mis on nagu teistmoodi. Mis on ohtlik või mis ohustab nii-öelda, näiteks kommionu noh. Oleks ma isa.. Uudis ongi midagi uudset, millega ma ise kursis ei ole, mis ühiskonnas toimub.

Ja kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed, milliselt leheküljelt?

Pole väga oluline. No tegelikult, kui nüüd mõtlen, siis mingi Elu24, Õhtuleht, kollane ajakirjandus ei ole nagu usutav. Et see allikas peab olema ikkagi usaldusväärne.

Kas jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei jälgi.

Kas sa jälgid, et selle oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei jälgi.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle juttu sa seal uudises näed?

Väga oluline ei ole tegelikult või ei oska hinnata seda. Tihtipeale isegi ei avalikustata allikaid. Lihtsalt, et need ütlesid seda ja need seda, aga nimeliselt konkreetselt kedagi ei öelda. Nagu kaudselt viidatakse.

Mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Kõhutunde järgi. Kui ma eriti ei jälgi, kes kirjutab seda, siis eks enamasti aitab kaasa ka see, et kas on usaldusväärne allikas. Näiteks Delfi, vaevalt et seal mingit jama tuleb. Ja Postimees. Eks tegelikult, kui mõelda, siis kogu see jama on nii suhteline, et need ajakirjanikud võivad ka ajada nii kelbast seal, et eks see on ise otsustada, mida sa usud, et on õige ja mida mitte.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Hea.

Mille järgi sa hindad, et seda tasub avada, et see on hea?

Tasub avada siis, kui on lühike ja tabav pealkiri. See võib olla intrigeeriv, see võib olla midagi, mis on aktuaalne või hästi sõnastatud. Et see oleneb kindlasti sellest, et on hästi palju erinevaid variante, kuidas sõnastada. Kui on nagu siuke hea konkreetne ja siuke, mis jätab küsimuse õhku või sellise, et ohoo, mis nüüd sai, siis sellise arvatavasti avaksin.

Aga kui sa oled selle avanud, siis milline peab see olema, et sa seda ka loeksid?

Noh ajalehte kui sellist romaani ei viitsi lugeda, kui on väga pikad tekstid. Samas oleneb ka teemast. Kui on praegu mõni väga selline aktuaalne teema nagu minu jaoks, siis ma arvatavasti võtaksin oma viitsimise kokku ja loeksin seda, aga üldiselt peab tal olema teatud pikkus. Noh nii 500 kirjatähte, et see peab olema selline, mida viitsiks lugeda. Samas peab ta

olema selline, et algaks uudisega. Muidu on nii, et mingi mõttetu tekst on ees ja siis ei viitsi edasi lugeda lihtsalt.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad?

Head uudist. Et ta oleks aktuaalne, et oleks tõepärane, et.. et see oleks hea uudis jah. Mul ei ole eriti mingeid lootusi, et lihtsalt ootan, et see kajastaks nii-öelda ühiskonna sündmusi ja see tooks suuremad ja tähtsamad uudised meieni.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

No kollast ajakirjandust üldiselt väldin. Aga ma ei tea, mul ei ole selliseid mingeid kindlaid valdkondi või teemasid, mida ma väldin. On lihtsalt teatud valdkonnad, mida ma ei viitsi lugeda enamasti.

Aga kui vaadata valdkonna üleselt?

No näiteks, kui keegi on mingi raamatu avaldanud, siis ma seda ei viitsi lugeda. Et neid asju ma väga ei viitsi.

Kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid ja mõtled selle peale, milline võiks ideaalis üks uudisteportaal olla..

Ma arvan, et sellist asja, nagu ideaal, ei ole olemas. Lihtsalt inimesed on nii erinevad, igalühel on oma isiklik arvamus ja isiklik vaade. Aga mulle endale meeldib, kui oleks selline konkreetne, et ei ole mingit keerutamist või nulliajamist ja hästi palju on tegelikult seda, et ajakirjandus kirjutab ühte ja olukord on tegelikult teine. Vahepeal oli hästi päevakorras kooseluseaduse teema ja siis ajakirjandus tegelikult hullult mustas seda. Ma olen seal Facebooki grupis ja siis loed sealt ühte asja ja näed teist. Ma käisin seal avaldusel sõpradega Toompeal, vaatasin mis värk on, ja siis Postimees korjas üles sellised negatiivsed asjad. Et eks see oleneb ajakirjanikust või sellest, kes artikli on kirjutanud, et see ei ole ka nagu alati objektiivne. Et see võib tihti olla kallutatud.

Nüüd küsin sinu käest Facebooki kohta. Kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda seal jaganud või Twitteris või kuskil?

Ma arvan, et see tõenäosus ei sõltu sellest, vaid sellest, kui huvitav see on. Kui on mingi hea teema või hea artikkel, siis ma loen seda, aga kui on mingi raamat avaldatud, siis ma tegelikult ei viitsi, sest see ei puuduta mind.

Kas sinu jaoks on ka oluline, kes on see inimene, kes on seda jaganud?

Ei ole.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab mingit artiklit või saadab lingi?

Siis ma viskan pilgu peale. Ma ilmtingimata ei loe seda lõpuni, aga vaatan pealkirja ära kõigepealt ja noh eks ma hindan ikka oma kriteeriumite järgi. Et vahepeal kui keegi soovitab, siis avan selle, loen pealkirja ära ja vaatan algust. Kui on midagi põnevat, siis loen ja kui ei ole, siis ei loe.

M21, tudeng

Mil määral oli siis see eilne päev, mille kohta sa meediapäevikut täitsid, sinu jaoks interneti kasutamise osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Eks ma tavaliselt käingi umbes niimoodi netis. Eriti kui ma koolis olen, siis teen lõputööd ja vahepeal viskab kopa ette, siis vaatan internetis ringi.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Loen Delfit ja Postimeest ja välisuudiseid saan Redditiist. Nii palju kui ma seal käin. Ja vahel loen ajalehte ka ja telekast ja raadiost.

Aga mille järgi sa valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini, et miks just need valikud?

Ma ei tea, ma olen harjunud kasutama neid ja suurt muud midagi ei olegi. Olen pannud nii, et interneti avades tulevad need kohe lahti.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Sest ma ei raatsi omale iga päev ajalehte osta ja ma ei viitsi minna kuskile seda ostma.

Aga mis on sinu jaoks veel internetis teistmoodi kui näiteks paberil ajalehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Internetist esiteks ei saa kõiki uudiseid lugedagi, sest vahel on mingid tasulised, Postimehes vähemalt. Ja no kiiremini saab tegelikult üle sirvida kõik asjad, see on parem. Ma saan otsida mingeid asju, mida ma tahan.

Kas veel midagi?

Saab suurema hulga uudiseid kätte kiiremini.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida praegu vaatasid ja kujutad endale ette veel Facebooki postitusi, Twitteris tveete ja siis püüaksid sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis..

Uudis on see, kus ma leian midagi uut. Näiteks see kiibi asi ei ole minu jaoks uudis, sest see on täielik jama. Pigem see Delfi oma, kus ma nagu realselt saan midagi teada, kus toimub midagi. Ja võiks sellel tõepõhi ka all olla.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed, milliselt leheküljelt?

On ikka. Kui ma mingit Elu24 asja loen, siis ma ei usu seda enamasti. Mingeid blogisid ma ka ei kipu väga uskuma eriti.

Aga kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei, üldiselt mitte.

Kas sa jälgid, et see inimene oleks ajakirjanik?

Ma ei tea, oleneb kust ma seda vaatan. Kui ma blogi või midagi loen, siis ma nagunii suhtun skeptiliselt sellesse. Aga ma ei tea, Postimehes tavaliselt ei panda mingit jura. Või noh pannakse muidugi, aga mitte sellist. Et üldiselt ei jälgi.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle jutt on siin edasi antud?

See oleneb, kas minu jaoks see uudis on tõsine või mitte. Kui seal ongi mingi võetud Facebookist kellegi tsitaat, siis ma ei usu seda eriti.

Aga mille järgi sa üldse valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Eks selle uudise lehe järgi kindlasti. Või noh Delfit ja Postimeest natuke võib uskuda, aga mingit Elu24-sid..kindlasti jah selle järgi, keda on küsitletud ja kellega on räägitud.

Milline peab uudis olema, et sa selle internetis avaksid?

Huvitava pealkirjaga või pildiga.

Ja milline peab see uudis olema, et kui sa oled selle avanud, siis sa seda ka loeksid?

Ma ei tea, see peab mind huvitama. Olema kas mingi huvitav teema või.. ma ei teagi, see oleneb kõik uudise sisust, millest see räägib.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad?

Et midagi huvitavat ja uut teada saaks.

Kas on veel mingeid ootusi, et milline see võiks olla, mis seal võiks olla, mida võiksid sealt teada saada?

No võimalikult palju võiks teada saada. Oleneb, mida ma loen. Kui ma Elu24 loen, siis ma tahan sealt enda lõbustamiseks midagi saada, aga Postimehest võiks nagu midagi asjalikku enda jaoks teada saada ja kõrvale panna.

Millised uudised jätkad sa pigem lugemata ja mida väldid?

Ma ei tea. See on kõik nii, ma ei tea, suvaliselt. Oleneb ikka uudistest, mul ei ole ühte sellist rühma. Mingeid pere ja kodu uudiseid ma umbes ei loe, aga. Aga ülejäänusid ma ikka üritan niivõrd kuivõrd vaadata.

Kui sa mõtled selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis püüa mõelda, milline võiks olla sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal.

Ma ei teagi.

Sa võid öelda, millega sa oled rahul või mis võiks teistmoodi olla.

No ütleme, et uudised on suhteliselt päevakohased vähemalt. Eestis ei ole mingeid kolm aastat vanu uudiseid, aga võiks rohkem äkki välismaa juttu olla. Muidugi on ka piisavalt, aga ma ei teagi. Páris rahul olen isegi, ei ole väga midagi kurta.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda sotsiaalmeedias ehk siis näiteks Facebookis, Twitteris jaganud?

On ikka. Ma ikka tavaliselt loen neid.

Aga mille järgi sa otsustad, kas lugeda?

Oleneb, kes seda jagab ja mis seal pealkiri on.

Aga kui keegi konkreetselt sulle kirjutab, soovitab mingit artiklit või saadab lingi?

See oleneb ka, kes need on mul. Mõned sõbrad jagavad mingeid Ulmefilme ja asju mulle ja siis neid nagu väga ei loe, aga.. aga jah, eks ma ikka üritan lugeda.

N24, tudeng2

Mil määral oli siis eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma veetsin hästi palju aega internetis, aga erinevatel eesmärkidel, kui mul tavaliselt on. Ehk siis lihtsalt uurisin igasuguseid asju, nagu uurimistöid.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Teen.. tavaliselt nagu otsetee ses suhtes, et ma teen täiesti teadlikult lahti portaali Delfi või Postimees ja see on lihtsalt siuke rutiin.

Aga kas väljaspool internetti ka kuidagi jõuad uudisteni või pigem ikkagi internetist?

Jah, siis kui ma koju lähen, siis tihtipeale paberlehtedest vaatan, natuke sirvin paberlehti, mida mu vanemad tellivad. Sest seal vahel leiab igasuguseid siukseid asju, mis muidu jäid kahe silma vahele.

Mille järgi sa valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini ehk siis kui sa lähed otse nendesse portaalidesse, et miks?

See on lihtsalt puhtalt.. puhtalt kaks võimalust. Kas uudis tõesti on minu jaoks huvitav, kas see on siuke nagu vajalik informatsioon, mida ma peaksin teadma maailmas või Eestis toimuvast. Või siis on väga huvitavat keelt kasutatud pealkirjas, mis äratas minu tähelepanu.

Aga mille järgi sa valid just, et sa lähed nendesse konkreetsetesse uudisteportaalidesse?

See on harjumusest. See on.. ega noh.. jah. No need on siuksed piisavalt üldised asjad, kust ma saan kompaktselt enamvähem vajaliku informatsiooni kätte.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

See on kõige kiirem, lihtsam viis, ei maksa jne.

Mis on sinu jaoks veel internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Kõige suurem vahe on see, et ta on igal pool olemas ehk siis ma saan seda teha ükskõik mis ajahetkel. Ehk siis ta on lihtsalt kättesaadav, et ma saan seda teha mingi teise asja kõrvalt. Et ma ei pea spetsiaalselt leht näpus kuhugi minema ja et ma võtan nüüd lehe autosse kaasa, vaid see on just see, et näiteks mul on igav, ma saan uudiseid lugeda ja siis ongi, et see on kohati ka võib-olla meelelahutuse vorm natuke.

Nii. Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale ja siis veel igasuguste erinevate tekstide peale, mida võid internetis kohata – Facebooki postitused, Twitteris tweedid – ja püüa sõnastada, mis on sinu jaoks internetis just uudis.

.....hmm..... uudisväärtusega tekst.

Nii.

Ehk siis see tore näide, mis sul oli lastega basseinis, siis minu jaoks ei ole uudis see, et tasuks enne kontrollida, kas last on seal ka kuhugi panna, vaid pigem just see, et isegi Viimsis liigub ringi kommionu või see, et neljapäeva õhtul toimub Tartu kunstmuuseumis midagi. Et nagu, see on uudis.

Mis see uudisväärtus seal nende juures sinu jaoks on? Mille järgi sa hindad, et tekst on uudis?

Selle järgi, kui palju ma sealt teada saan ja kui põhimõtteliselt kasulik see mulle on. See on nii keeruline küsimus.

Kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed ehk siis kus leheküljel see üleval on?

Ilmselt on oluline. Ma kindlasti mitte ei usalda siukseid suvalisi allikaid ilma kontrollimata. Et näiteks üks see blogipostitus seal oli, mis rääkis kohe massilisest kiibistamisest, siis ma ei võtaks seda kohe sulaselge tõena. Aga samas näiteks Delfi ja Postimees, mis neid puudutab, siis kindlasti ma väga kahtlustavalt nende mingisugustesse lugedesse ei suhtu, sest tavaliselt seal käib ikkagi kontroll läbi ja kui midagi on valesti trükitud, siis tavaliselt tulevad ka parandused trükituna, avaldatult. Et ma nendesse väga kriitiliselt ei suhtu. Aga samas, kui mingid faktid ikka tunduvad mädad olevat, et siis ma kontrollin need pigem üle.

Et tuleb ette seda, et sa kontrollidki mujalt info üle?

Jah.

Aga mille järgi sa üldse valid, millist infot usaldada ja uskuda?

Ütleme puhtalt allika järgi. Et kui ma tean, et seal toimub mingisugune kontroll selle informatsiooni üle, mis on avaldatud või kirja pandud, siis ma üldiselt ei ole väga siuke, et ajan näpuga järgi, et kus nüüd on midagi valesti või. Aga jah kõik allikad, millest ma ei tea midagi, millest ma ei ole kuulnud midagi, neid ma pigem ei usu.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Jah, juhul kui seal on mingisuguseid lõbusaid khmm.. siukseid eesti keele alaseid vigu tavaliselt.

Ühesõnaga, kui midagi on valesti, siis vaatad?

Jah.

Kas sa vaatad ka seda, kas see inimene on ajakirjanik?

Ei seda mitte väga. Aga noh näiteks, kui ma Sirpi loen, siis ma küll ikkagi vaatan, et kes on selle kirjutanud, kuna seal tihtipeale on ikkagi.. väga palju oleneb inimese taustast. Aga noh ütleme, et Viimsis käib ringi kommionu või midagi sellist, siis ei. Sirbis näiteks kui Tarand veel oli peatoimetaja, siis ikka kui Sotsiaalias oli mingi tema artikkel, siis see oli esimene asi, mille ma läbi lugesin.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu sa seal näed?

See on väga oluline. Sellepärast et eriti.. ilmselgelt kõige rohkem on viimasel ajal vähemalt olnud siuke poliitika teemad ja seal ilmselgelt kõik väljaütlemised on tavaliselt mingit pidi motiveeritud ja sa ei saa sellest tagapõhjast aru ilma, et sa teaksid, kuhu see inimene kuulub või mida ta teinud on.

Milline peab üldse uudis olema, et sa selle avaksid?

Praktilise väärtusega.

Aga mille järgi sa seda hindad?

... ma julgeksin siinkohal väita, et kas siis praktiline väärtus on minu jaoks see, mis mind huvitab, mingi konkreetne valdkond. Praktiline väärtus on see näiteks, mis Eesti riigis üleüldiselt toimub, kuhu meie riik suundub. Üleüldise tähtsusega on see, mis välismaailmas toimub kui puudutab mingit pidi nagu suuremaid sündmusi. Ja noh oluline on suuresti ka see, mis näiteks toimub seal, kus ma elan.

Milline peab siis uudis olema, et sa seda ka loeksid? Et kui sa selle avad, siis mille järgi sa seda hindad, et tasub lugeda?

Seal ei tohi olla liiga palju üleliigset informatsiooni. Ta peab olema küllalt konkreetne, samas ka on tore, kui ta on hästi kirjutatud ja ilusas eesti keeles. Aga ma rohkem vist ei oskagi mingeid kriteeriume välja tuua.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad?

Ma suuri ootusi ega lootusi ei hellita. Et paraku ma tihtipeale tahaks loota, et Eesti meedia on tõsisem, aga ma tihtipeale pettun selles.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

... üldiselt kõik need igasugused täpselt siuksed rubriigid nagu pere ja kodu, kus inimestele selgitatakse mingeid elu põhitõdesid, või mingid meelelahutuse asjad või seltskonnauudised. Selliste asjade puhul ma tavaliselt ei süvene isegi pealkirjadesse.

Aga kas meelelahutust sa internetis üldse ei otsi?

9gag. Sinna ma vahel ikka eksin ära.

Nii et sa eelistad meelelahutuse jaoks spetsiaalselt eraldi kohta, mitte sa ei taha uudisteportaalist seda?

Jah.

Siis tulengi selle küsimuse juurde, et kui sa mõtled praegu selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks ideaalis sinu arvates üks uudisteportaal olla?

Ma ei oska öelda, milline võiks olla üks uudisteportaal, aga mis minu meelest kindlasti Eestis puudu on tõsine meedia või noh siuke nagu New York Times, et siis, kui ta paberil välja tuleb, on suur, värvideta ja korralik valge ajaleht. Aga noh arusaadav, et Eestis ei ole..

Aga internetis?

Internetis samamoodi. Nagu selles suhtes, et ma olin väga ka pettunud selles, kui Sirp läks värviliseks ja igasugu kollaseid nišše sinna sisse toodi. Et ma väga hindan seda, kui ka internetis suudetakse see asi puhas hoida ja ka visuaalselt atraktiivne, mitte selline karjuv kuidagi.

Et praegu on liiga kirev?

Jah.

Aga nüüd läheme Facebooki juurde. Et kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda kuskil jaganud?

Ma julgeksin öelda, et see on suhteliselt harv juhus siiski. Siuke võib-olla korra nädalas, kui mõni asi jääb silma.

Aga mille järgi sa siis valid, kas seda minna lugema või mitte?

Noh tavaliselt juhtub see siis, kui ma vaatan, et oh mingisugune Postimehe uudis, mis on nagu küllalt huvitav, aga mis on mul endal kahe silma vahele jäänud. Et see on siuke kõige sagedasem juhus, muidu vist väga mitte.

Aga kui keegi otse sulle soovitab mõnda artiklit või saadab lingi?

Ma ei tea, et siukest asja oleks juhtunud.

M20, kutseõppur2

Mil määral see eilne päev oli sinu jaoks interneti kasutamise osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma usun, et oli ikkagi tavapärane. Ma otsisin seal igasugu uusi vajalikke haridusalaseid teadmisi. Erialaga seotud.

Et tavaliselt käidki siis niimoodi internetis jah?

Mhmm. Kui mul on vaja midagi leida seal, noh õppimisega seonduvalt tegelikult kogu aeg.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini, nii internetis kui mujal?

Tekib mõte, võtan Google'i lahti ja leian selle.

Kas Google'i kaudu või lähed otse mingile leheküljele?

Google'i kaudu ikkagi.

Ja kuidas sa seal leiad siis need uudised?

Märksõnade kaudu. Ma hakkan kusagilt minema, siis leian mõne huvitava lehekülje ja siis vaatan, mida sellel leheküljel pakkuda on. Kui ma näen seal nagu mingisugust potentsiaali, et seal võib veel midagi sellist huvipakkuvat olla, siis ma sirvin seda veel senikaua, kuni siis ma leian midagi muud huvitavat.

Aga telekast, raadiost, paberlehtedest, uudisteportaalidest?

Nendega on rohkem see, et peab vaba aega olema, et kuulama hakata, mis huvitavat seal võib olla.

Aga miks sa üldse loed uudiseid internetist?

Et olla kursis siis võib-olla maailma asjadega. Ütleme siis nagu rohkem selline maailmapoliitika ja sisepoliitika.

Aga miks just internetist?

Ma olen niivõrd rändava eluviisiga, et paberlehte on raske leida igapäevaselt.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Ta on kuidagi käepärasem. Kõik on ühte kohta sattunud ja siis ei pea mingit muud käeliigutust selle jaoks tegema. Lihtne ja mugav.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevate tekstide peale, ja veel igasuguste tekstide peale, mida internetis kohata võid.. Facebooki postitused ja Twitteris tweedid, siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks internetis just uudis.

Uudis on minu jaoks see, kui ma seda nagu ei sorteerin rämpspostituse alla. Et ma suudan sealt juba märksõnadega välja lugeda, et see asi, mis seal on, et see on tõene. Et see ei ole kellegi poolt välja mõeldud või mingisugune selline asi, mis nagu kohe kuskilt uudistevoost ära hääbub. Et mingid siuksed nagu tõsisemad asjad, mis nagu maailmapilti kuidagi..

Et selles mõttes ära hääbuks, et peab olema oluline siis või?

Jah. Et ta peab nagu kuidagi jääma.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed, et milliselt leheküljelt?

No see on tegelikult ikka väga oluline. Et ta peab ikkagi olema mingisugune selline lehekülg, mis on pikemat aega tegutsenud, et see informatsioon saaks üldse nagu laias mõistes tõene olla.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Kusjuures nimeliselt mitte.

Aga kas sa vaatad, et see inimene oleks ajakirjanik?

Mm, ei.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk kes on need inimesed, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle juttu sa näed?

Kui nagu mainitakse uudises ära selline erialane nimetus või mingi spetsialisti nimetus, et siis nagu on võimalik isegi tema juttu veidike tõsemalt võtta või uudist nagu rohkem uudise pähe võtta. Aga tänapäeval ikkagi nagu hästi palju on siukest ütleme nalja tegemist või siukest nagu kuulujutte on hästi palju.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldad ja usud?

Rohkem ikkagi sisetunde järgi.

Ja kas on mingid tunnused ka, mille järgi sa vaatad, et peaks kontrollima mujalt ka?

Kui ma tunnen, et see on nagu mingi siuke oluline informatsioon, millega ma saaks midagi peale hakata, siis ma uurin kindlasti teistest allikates ka veel seda.

Nii et siis vahel vaatad mujalt juurde?

Jah, muidugi.

Milline peab üldse uudis olema, et sa selle lahti teeksid internetis?

Hmm... kuidagi hästi tabavad kriteeriumid peavad olema.

Nii.

Esiteks peab pilku püüdma oma mingisuguse väikse kiiksuga, kui on näiteks naljauudis. Või siis on tõesti mingisugune uus tehnoloogia avastus või midagi sellist.

Aga milline peab see uudis olema, et kui selle lahti teed, siis seda ka loeksid?

No ma usun, et ta peab võib-olla isegi pildiga pilku püüdma vahest. Et kui nagu tekst ei ole päris see õige. Samas peaks sõnastus olema ka nagu teataval määral korrektne. Et siis. Igal asjal on omad kindlad märksõnad, mis ikkagi kutsuvad uudist lugema.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui seda avad? Ehk siis mida võiks sulle pakkuda või mis seal võiks kindlasti olla?

See võiks pakkuda mulle uusi teadmisi. Kui ma meelelahutuslikul eesmärgil teen selle lahti, siis peaks kuidagimoodi nalja pakkuma või lihtsalt humoorikas olema. Samas peaks ta mingisuguse kindla sõnumi edasi kandma. Ütleme mingisugune sõnum võiks selles tekstis, nagu kõiges olla. Aga võiks olla ka midagi sellist tabavat mu enda jaoks. Või üldse kõigi jaoks, kes tahavad midagi leida sellest. Mingid sellised suunitlusega uudised võiksid olla ikkagi.

Mingi kindla valdkonna uudised pakuvad sulle rohkem huvi?

Jah. Nagu sellist laia meediat ma väga ei loe.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Ma arvan, et mind siuksed uudised, mis nagu kipuvad ajast aega mingisugust teemat nämmutama uuesti. Näiteks mingisugused Elu24 uudised. Seal on kogu aeg kellegi kallal siis tähenärimine. Samas seal mingeid kasulikke nippe ikka vahel tuleb välja, aga need on ka nagu kuidagi üldiselt ettesöödetud nagu.

Ja kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks ideaalis sinu arvates üks uudisteportaal olla?

Ütleme Delfi on sinna nagu väga lähedale. Seal on üleval hästi palju erineva suunaga nii-öelda siis pealkirju. Et millised uudistevood nagu.. et mida eelistada. Ma arvan jaa, et Delfi on väga hea lahendus.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et näiteks Facebookis on keegi seda jaganud?

Ütleme, et jaa, Facebookis leiab ka nagu.. ütleme siis pooleks nende uudistega, mis ma ise ka loen.

Aga mille järgi sa valid seal, et mida lugeda?

Ma arvan, et rohkem inimese järgi. Sest igal ühel on mingisugune kindel suund ikkagi. Ja siis selle järgi.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab mõnda artiklit või saadab lingi?

Ma võtan lahti selle võib-olla vahest ikkagi. Et algust loen ja vaatan keskelt ka. Kui on pikk ja igav tekst, siis ma ei hakka lugema.

M22, kutseõppur

Mil määral oli siis see eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või siis tavapärasest erinev?

Ta ei erinegi. Kogu aeg on suhteliselt sama, et kui koolist tulen, suht Facebook lahti, e-mail lahti. E-maili jälgin pingsalt. Noh uudiseid mitu korda. Ja siis muud IT alaga seotud asjad.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisteni?

Kas on nüüd Facebookis keegi midagi huvitavat, mis pakub huvi, pealkiri. Jah pealkirjade järgi. Või siis ise lähen lihtsalt vaatan sealt uudisteportaalist järgi, kas on huvitav või mitte.

Aga kas sa väljaspool interneti ka puutud kokku uudistega?

Mis sa täpsemalt selle all mõtled?

Näiteks keegi räägib sulle, loed lehest, kuuled raadiost, vaatad telekast...

No vahepeal ikka kuuled, et keegi hakkab midagi rääkima mingist.. jah mingist asjast. Niimoodi on küll.

Aga mille järgi sa valid internetis need viisid, kuidas jõuda uudisinformatsioonini? Ehk nagu ma aru saan, siis sa lähed ka otse uudisteportaalidesse ja Facebooki kaudu.

Jah.

Aga miks just need variandid?

Ma ei tea, see on kuidagi harjumus.

Aga miks sa loed uudiseid just internetist?

Lihtsam. Sest sa ei kuluta raha.. ja sa loed ju korraks selle asja ära, aga paberil loeksid sa ka sama asja korraks ära ja sa viskad ju minema selle. Aga netis jääb ju kõik alles. Kui on mingi kümne aasta pärast soov sama uudist kunagi lugeda, võtad kohe uuesti lahti, aga paberleht on juba ammu.. taevast hõljub tuhana.

Aga kas sinu jaoks on internetis uudiste lugemisel veel mingeid erinevusi, kui võrdled paberlehtede lugemise, teleka vaatamise ja raadio kuulamisega?

No nii palju netis ajalehed.. noh need on kavalad ju. Õhtuleht ja Delfi ja need panevad ju natuke veel paar lõiku ja siis edasi, et maksa. See erinevus paberlehega on.

Aga paberlehe eest pead ka maksma. Kui just ei ole kuskil üldkasutatavas kohas.

No seda jah. See on tegelikult täpselt sama jah. Aga netis ju sa pead iga artikli eest suht eraldi mõnikord maksma. Et tuleb ikkagi tunduvalt kallim, kui näiteks ajaleht tellida.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida sa lugesid, ja mõtled juurde veel igasugu erinevat tüüpi tekstid, millega võid internetis kokku puutuda, siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks internetis just uudis.

Näiteks need tekstid, mis sa andsid lugeda, näiteks selle kiibistamise kohta. Muidugi võib öelda, et mõnikord sellist teemat paisutab meedia liiga üle. Et ajab liiga hulluks selle asja, kui ta tegelikkuses on. Et keegi on lihtsalt väikse kõlaka lahti lasknud ja..

No keegi ongi enda blogipostituses seda kirjutanud..

...jah ja siis on meedia. Nagu kisab, et nagu maailma lõpp tuleks sellega. Et ma väga tõsiselt ei võta. Et mis on nagu seotud sellise kiibistamise asjaga, see on teada, et see on kellegi lahtilastud jutuke kuskil laua taga ja siis on meedia selle lihtsalt..

Aga seal oli keegi enda blogis seda kirjutanud, et see ei ole selles mõttes..

.. no blogi ma jah loen, et suht sama. Aga blogi on jällegi inimese arvamus sellest asjast.

Aga mis siis just uudis on?

Uudis on mingi sündmus. Näiteks mu sõber Tailo sai millegagi hakkama või midagi sellist nagu uudis eks. Et see, et kellelgi jalg otsast võeti, kah asi minu arvates. See ei ole mingi uudis mu jaoks.

Kas uudis peaks sind ka kuidagi puudutama siis?

Ta otseselt ei pea. Näiteks kui mingi sündmus, lihtsalt jah. Kui su ümber nagu toimub midagi sellist noh, mis ei ole mõttetu pahn.

Kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa seda uudist loed ehk siis millisel leheküljel see üleval on?

No seda on päris raske öelda. Eks kõik need lehed teevad seal oma vingerpussi nende uudistega.

Aga siin näiteks üks tekst oli blogis üleval, keegi paneb endale Facebooki üles või et see on uudisteportaal..

No blogi päris uudiseks ei saa tegelt lugeda. Aga need uudiste noh.. need on kõik kollane ajakirjandus suhteliselt ju. Jah.

Ehk siis sa nii väga ei usaldaks ühtegi uudisteportaali?

No suhteliselt. Tean enda käest, mis mul siin hiljuti aasta tagasi avariiga oli. Et tegelikult mis sa ise seal olid sees ja mis meedia kajastas, et see läks põhimõtteliselt 99% täitsa hoopis teiseks. Et meedia tegi mind hoopis süüdlaseks, kuigi oli teine inimene süüdi. Et tänu sellele nagu ongi.. et mida ma ise konkreetselt ei tea, seda ma nagu meedias ei võta tõsiselt.

Aga mille järgi siis valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Seda on päris raske tegelikkuses. See on nagu.. sinu sisetunde järgi ikkagi. Kas sa arvad et see on ikka tõene.. et just eriti Õhtuleht, mis armastab suurelt trükitähtedes nagu neti keeles öeldes karjuvalt sinna ette panna, et see nagu tekitab et.. see küll ei pruugi nagu tõene olla.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

No netis.. ei ma ei ole väga seda vaadanud. Ma olen netis kogu aeg täheldanud seda, et netis pannakse portaali nimi sinna rohkem kui selle tegelik teksti autor.

Aga kui näiteks on autor, siis kas sa vaatad, kas see inimene on ajakirjanik?

Niimoodi ma ei ole vaadanud.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu seal edastab?

Paras pätkel.. ma ei oskagi öelda. Pean mõtlema kohe.. see tulebki sellest, et kellega ajakirjanik räägib, kelle käest nagu ajakirjanik küsib, vaatab jälle oma vaatevinklist seda asja. Nii tulebki tegelikult see erinevus. Tegelikult kui on mingi arvamusuudis, siis peaks mitme inimese käest küsima, mitte ühega. Et siis saaks huvitama uudise.

Et sinu jaoks on siis oluline, et neid allikaid oleks palju?

Jah, tegelikult oleks normaalne küll. Mingi üks näeb oma vaatevinklist, siis lähebki laiali, et oligi ianult nii, kuidas too nägi.

Aga milline peab uudis üldse olema, et sa selle avaksid?

Võib-olla viisakas, mitte mingi kaks lauset ja ongi uudis.

Aga milline peab see olema, et sa seda ka loeksid?

Huvitav, sisukas, tähelepanu pöörav, mingi erialaga seotud.

Siis mida sa ootad internetis uudises, kui sa selle avad? Ehk siis mida see võiks sulle pakkuda, milline see võiks olla, mis seal võiks olla?

Mitte sellist nagu vingumist kellegi teenuspakkujate üle. Et teenuspakkujal oli täna see ja see halb, seda tehti halvasti. Kui nüüd mina oma erialast mõtlen, siis alati võib vigu tulla. Ükskõik kellel, ükski ei suuda teenust pakkuda puhtalt. Aga noh meedia kajastab seda väga vihaselt tavaliselt, ma olen tähele pannud.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Näiteks Õhtulehe need arvamused.. igasugused, mis nad on teinud näiteks mingi seitse põhjust. Et sellised tavaliselt jätan ikka lugemata. See on kuskilt Inglismaa ajakirjast tehtud lihtsalt eesti keele tõlkes.

Aga kui sa mõtled selle peale, et millised on praegu Eesti uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ideaalset sa ei saa üldse maailmas. See ei müüks, kui sa oleksid nii ideaalne ju.

Aga mis sulle praeguste juures meeldib või mis pigem mitte?

Suht ei meeldi see, et nad topivad seda reklaami nii palju. Et see juba tekitab.. peletab minema. Reklaam. Aga noh samas sellest ettevõttes, kes seda haldab, see on arusaadav. Raha on vaja. Tegelikult nad käivad kõik siia.. kõik kõlbavad, et selles mõttes.

Et pigem oled rahul?

Jah.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda kuskil jaganud, Facebookis või..?

See on väga vähetõenäoline. See peab huvitav minu jaoks olema. Kui näiteks Tailo jagaks mulle seal ma ei tea, Õhtulehe postitust mingi et seitse nippi, kuidas tüdruk välja kutsuda, see küll ei kutsuks lugema.

Et kui keegi saadab konkreetselt sulle artikli ja soovitab, siis sa vaatad ka selle järgi, et kas huvitab?

Jah, et kas seda on mõtet lugeda. Või no lahti ma teen ta, aga kui näen, et mingi seitse põhjust, siis prügikasti kohe.

M21, kutseõppur

Mil määral oli siis see eilne päev, mille kohta sa tabelit täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärasest erinev oli sellepärast, et ma ei ole nii peenet tabelit veel kunagi täitnud.

Nii. Aga kas tavapäraselt käidki niimoodi internetis või kuidagi teistmoodi?

No niimoodi ikka.. kes ikka abi paluvad ja ikka aitan. Ja ka mind aidatakse, kui on midagi vaja täita. Et päris tavaline.

Aga kas tavaliselt käidki nendel lehekülgedel, mis siia praegu kirja panime või kuidas sellega on?

Jah niimoodi käingi.

Aga kuidas sa tavaliselt jõuad üldse uudisteni? Nii internetis kui mujal.

Noh.. kuna ma väga laialdaselt ei ole netis, siis ikka kas ühest kohast, Facebookist.

Aga see Lõunaestlane ja need lehed tulevad ka Facebooki kaudu?

Jah, siis ma lähen lõunaestlane.ee

Et sa lähed ise sinna jah?

Jah.

Aga miks sa valid just need viisid, et näiteks Facebooki kaudu või lähed otse Lõunaestlase leheküljele, et miks just need leheküljed?

Sellepärast et ma praegu elan Võrumaal, et siis sellepärast ma tahan selle eluga kursis olla, mis siin toimub.

Et muidu sa ei ole Võrumaalt pärit jah?

Ei, ma olen Põlvamaalt.

Aga miks loed uudiseid internetist?

Sellepärast et meil ühikas on üks postkast ja sinna ei mahuks ära, nii et ma olen otsustanud interneti valida.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil lehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Teistmoodi on see, et ma saan samal ajal ka sõpradega rääkida, ma saan mitmele asjale keskenduda. Muusikat kuulata või mida iganes.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida sa praegu vaatasid, ja siis Facebooki postitused ja igasugu leheküljed, millega võid internetis kokku puutuda, siis püüa öelda, mis on sinu arvates internetis uudis. Et mis on just uudis.

Uudis on see, mis toob nagu inimest asjaga kaasa, mis nagu inimest mõjutab. Kui selline mõttetu loba, too on nagu jama, aga kui ikka uudis, on ikka sisukas ja noh.. mulle meeldivad konkreetsed, et on lühidalt kokku võetud, mitte pikad jutud.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed ehk siis milliselt leheküljelt?

No ikka rohkem ma praegu vaatsin, et meeldib ikka see ajalehe enda lehekülg paremini.

Ja millise ajalehe?

See Delfi on siuke ilus kujundus. Ma kunagi olen ka lugenud seda, aga praegu on vahele jäänud.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Jälgin autorit.

Kas sa jälgid, kas see inimene on ajakirjanik ka või mitte?

Ei vahepeal ikka tekib kahtlus, vaatan tausta.

Kas sa vaatad näiteks nende kohalike lehtede lehekülgede puhul siis jah?

Jah. Just nii.

Kas sa vaatad, et kas sa tead seda inimest või miks?

Ma uurin, kas inimesed on tema kohta midagi halba kirjutanud või. Noh inimese tausta.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud ja kelle juttu sa näed selles tekstis?

No ikka need asjaosalised on olulised.

Aga mille järgi sa valid seda, millist infot sa internetis usaldad ja usud?

Esimene ma asi, ma usun siis, kui ma ise seda tean. Ja teine asi, ma uurin teiste käest või siis uurin internetist.

Et sa vaatad ka mujalt juurde näiteks?

Ikka.

Aga milline peab üldse uudis olema, et sa selle lahti teeksid?

Peab olema ilusti sõnastatud kohe, mitte umbkaudselt. Ilma keerutamiseta, et kohe nagu konkreetne pealkiri. Ja millest juttu tuleb, niimoodi.

Et siis pealkirja järgi?

Jah.

Ja milline peab see olema, et kui sa selle lahti teed, siis sa seda ka loeksid?

Peab olema niimoodi, hakkama.. nagu kohe käsitlema seda sama teemat, mitte hakkama kaugelt ringiga. Nagu ma enne mainisin, samamoodi.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle lahti teed? Et mis see tekst võiks sulle anda, milline see võiks olla, mis võiks seal kindlasti juures olla?

Kindlasti võiks külje peal olla kohe pilt. Et mulle ka pilt palju tähendab.

Kas veel midagi?

Ei olegi.

Kas info osas ka midagi?

Infot võiks nii palju anda, et see hariks mind. Et ma teaks mida teatud on, näiteks kuriteod või midagi.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Jätan lugemata sellised nagu lihtlabased, ma ei oska nagu seletadagi. No siuksed nagu lihtsalt, mis on ära olnud juba. Aga mis on uued, neid ma loen. Mis nagu mulle huvi pakub.

Siis kui sa mõtled selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis olla üks uudisteportaal?

Uudisteportaal.. võiks olla.. ma mõtlen niimoodi, et võiks olla väiksemad pildid alguses esilehel. Ja pealkiri, pilt, pealkiri, pilt. Aga praegu on niimoodi, et on pealkiri, pikem tekst ja nagu suured pildid kuskil. Et praegu on see paigutus nagu niimoodi. Võiks olla nagu paigutus võrdne.

Aga kui tavaline on sinu jaoks see, et sa jõuad uudiseni tänu sellele, et keegi Facebookis seda jagas?

Jah.

Et seda juhtub jah?

Ikka juhtub.

Aga mille alusel sa valid, mida näiteks Facebookis lugeda?

Ikka vaatan neid toredamaid inimesi.

Kas inimese järgi või teema järgi?

Ikka inimese järgi.

Aga kui keegi näiteks otse sulle soovitab midagi või saadab lingi?

Siis vaatan kindlasti. No muidugi veendun alguses, et ega see mingi viirus ei ole.

N23, tudeng

Mil määral oli siis eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

See oli tavapärasest erinev, sest esiteks kõigepealt ma käisin Facebookis ja seda ma teen iga päev. Ehk siis esimese asjana, kui ma hommikul arvuti lahti teen, mis on suhteliselt esimese asjana, kui ma ärkan. Ja siis ma avastasin ühe asja Facebookist, mille kohta ma siis hakkasin uudistest lugema. See oli seotud selle lennuõnnetusega. See oli tavalisest erinev, sest tavaliselt seda ei juhtu, et ma leian Facebookist mingi asja, mille kohta ma hakkasin uudiseid lugema.

Aga millised on sinu jaoks siis need tavapärased viisid, mille kaudu sa jõuad uudisinformatsioonini?

Jaak (poiss-sõber) räägib, mis toimub. Ta loeb rohkem uudiseid kui mina, ikka iga päev paar korda vaatab mingeid asju. Kui midagi väga olulist toimub, siis ta teavitab mind sellest, kui ma ise ei ole selle kohta lugenud.

Aga kas sa lähed ise ka otse uudisteportaalide lehtedele?

Vahel tuleb mõte, et ei ole midagi teha või tahaks kuskilt midagi vaadata ja siis lähen postimees.ee ja vaatan mis seal toimub, mis huvitavamad uudised on.

Kas mingitest muudest portaalidest ka otse vaatad?

Mul on telefonis kahe prantsuse ajalehe äpid, kus mul tulevad teavitusega mingid uudised kogu aeg. Aga ma enamasti neid ei loe, sest need on tavaliselt Prantsusmaa kesksed ja poliitilised teemad, mis mind väga ei huvita.

Aga mille järgi sa valid, et kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Postimehe leht tundub kõige adekvaatsem, sest üldiselt enamus inimesi, keda ma tean, kes loevad uudiseid internetist, kasutavad ka selleks esmase variandina Postimeest.

Miks sa loed uudiseid internetist?

Sellepärast, et see on mugav.

Aga samas räägid, et sa ei loe alati internetist uudiseid, et miks nii?

Sest kui ma ei loe uudiseid internetist, siis see tähendab seda, et ma ei loe neid mittekuski.

Ehk siis sa eelistad neid kuulda kellegi käest?

Jah kellegi käest, kes on millegagi kursus. Loomulikult kui ma olen kodus vanemate juures, siis ma vaatan uudiseid telekast ETV-st iga päev, sest mul vanemad vaatavad. Ehk siis kui uudised hakkavad viie-kuue ajal, siis pannakse telekas käima ja vaadatakse üheksased uudised ja kõik ära.

Aga miks Tartus eelistad, et kuuled pigem teiste käest ja Tallinnas ka vaatad pigem telekast uudiseid?

Ma ei tea, ju siis ei huvita nii väga, mis maailmas toimub või üldse Eestis.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Ma arvan, et interneti see, mis teda teistest eristab, on see, et ma rohkem ise valin, mida mille kohta ma loen. Sest näiteks kui ma ajalehte loen vahel harva, paberajalehte, siis on ikkagi see, et ma hakkam algusest peale, ma lehitsen seda ja ma loen järjekorras neid. Aga internetis on nagu ühel lehel rohkem valikuid.

Kas see on sinu jaoks parem?

Ma ei oska öelda, kas see parem on, võib-olla isegi halvem, sest paljud asjad jäävad tähelepanuta, mis oleks vajalik.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevate tekstide peale ja mõtled juurde näiteks Facebooki postitused ja Twitteris tweedid, siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis.

Kõik on uudis. Kõigest on võimalik teha uudis. Kui ma neid, eriti neid selliseid, Postimehes, mida ma tavaliselt kõige rohkem loen, seal on igasugu väga palju erinevaid rubriike. On majandus, siis on tervis ja tervisel on veel alapealkirjad ja uudised koguaeg muutuvad ja neid on seal neid kümneid ja kümneid ja uudiseid on seinast sein ja sa võid kindel olla, et kui sa sinna lähed, siis sa leiad vähemalt ühe uudise, mis puudutab sind või on kuidagi sulle nagu teemakohane mingil määral.

Praegu sa räägid sellest, kuidas on uudisteportaalides, aga kui sa mõtled veel igasugu erinevate tekstide peale, näiteks Facebookis mingid postitused, siin oli üks blogipostitus, tweedid Twitteris..

Üks asi on see, et on võimalus, et need on kõigest ja teine on see, et need on hästi aktuaalsete asjade kohta.

Ja kas sa ütleksid, et need võivad olla uudised?

Ma arvan, et nende eesmärk, iga uudise eesmärk, on olla võimalikult uudis. Selles mõttes, et kõik üritavad asjadele läheneda, et need autorid üritavad olla sellised nagu läheneda isegi kui nad võtavad mingisuguse asja, millest on juba kümneid ja kümneid kordi kirjutatud, siis nad üritavad sellele ikkagi kuidagi läheneda mingisuguse uue nurga alt või et just see, mida mina kirjutan, see läheb inimestele kõige rohkem korda. Et mingid teemad on sellised, millest on juba nii palju ära kirjutatud iga nurga alt ja igat pidi ära leierdatud, et kui ma näen juba sellist pealkirja, mis on, siis ma juba tunnen, et ma ei taha seda lugeda.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed, milliselt leheküljelt?

Mingil määral vist natukene on. Sest et mõned sellised uudisteportaalid siis või nagu sellised on natukene rohkem sellised sopakad või kollased või nagu tundub, et sellised, et seal need uudised on sellised, et need on mingil väga sellised imelikul teemal. Või mitte imelik teema, aga sellised, mis on tõesti nagu umbes, et keegi kandis mingit asja ja sellest kirjutatakse ja sellest ei kirjutata isegi palju, vaid umbes kolm lõiku ja kõik on väga siuksed mitte midagi ütlevad ja sellised, et lihtsalt oleks midagi kirjutatud. Et on näha, et see ajakirjanik, talt on nõutud, et ta peab mingisuguse artikli nüüd avaldama mingist ajaks ja siis ta võtab mingisuguse asja ja lihtsalt toksib mingisuguse asja ja siis avaldab selle, et oleks midagi avaldatud.

Kas sa valid ka, kust kohast lugeda uudiseid või kui üks leht ongi nii-öelda kollane siis sa pigem ei külasta või just pigem külastad, et kuidas see mõjutab?

Pigem ei külasta.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Kui see isik, kes on selle kirjutanud, siis ei.

Aga kas sa jälgid, kas selle on kirjutanud ajakirjanik?

Ma ei jälgi seda niimoodi, et see oleks ajakirjanik, aga mingite tekstide puhul on nagu natuke aru saada ka selle kirjutaja sellist kompetentsi, kui sa sellele peale vaatad, et kas või näiteks illustreeriva pildi järgi või pealkirja järgi sa saad aru, et kas selles jutus on ka mingit pointi. Kuidagi nagu mõned annavad mingisugust vihjet selle jutu sisu kohta.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis erinevad allikad, kellega on räägitud?

Eks see on ikka oluline. See on selles mõttes oluline, et mul tuleb praegu ette, et on mingeid selliseid veidraid siis ütleme reportaaže mingisugusest sündmusest, kus kirjeldatakse, mis juhtus ja siis pannakse sinna kellegi mingisugune tsitaat, et ütleme pealtnägija Malle, vanus 68, kommenteeris seda asja nii ja siis näiteks eelnevas jutus on räägitud, et korter läks põlema ja kõik pääsesid ja siis Malle ütleb, et jah nii tore, et kohutav küll, et see korter põlema läks, aga vähemalt inimesed pääsesid. Et umbes selline mitte midagi ütlev tsitaat või kellegi kommentaar on sinna pandud, mida poleks sinna üldse vaja. Aga mingil põhjusel on autor tundnud, et see on vajalik, et oleks kellegi pealtnägija kommentaar.

Mille järgi sa valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Kõhutunde järgi. See on tegelikult ma arvan, et eks kindlasti selle järgi, kus kohas see on avaldatud ja siis.. ma ei oska öelda, ma ei ole väga selle peale mõelnud vist. Vähemalt hiljuti,

et kas see uudis, mida ma loen, et kas see on adekvaatne ja kas ma peaksin uskuma, mis siin kirjas on. Et on mingid uudised, mida ma teen lahti ja ma loen neid ja ma lahkun sealt lehelt ja ma sain mingi teadmise võrra targemaks ja siis on nagu mingisugused, kuhu ma lähen selle uudise lehele. Ja ma alguses näiteks näen seda pealkirja ja see tundub huvitav, tundub, et ma võiksin seda lugeda ja ma teen selle lehe lahti ja ma näen seda artiklit ja see ei ole üldse see, mida ma ootasin sealt. Ta on kas liiga lühike või seal on mingisugused imelikud alapealkirjad ja kuidagi midagi on sellist ja siis ma vaatan näiteks kommentaare ehk siis selle järgi saab ka natuke mingit aimu.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Uudis peab olema..see peab mind kõnetama, pealkiri ja see teema peab olema mingi siukene asi, mis mind huvitab või siis kas siis lihtsalt huvitab mind, mis ei ole nagu väga selline aktuaalne teema, mis on just minu oma mingi selline, näiteks mingid asjad, mida ma alati vaatan, kui on mingi kunstinäituse kohta mingisugune artikkel avaldatud, siis ma neid enamasti alati loen. Et kus see on, kes see kunstnik on, mis selle kohta on kirjutatud. Või siis teine võimalus on, et mingid sellised hästi aktuaalsed teemad. Et nüüd oli just see lennuõnnetus ja võib-olla isegi ma seda lennuõnnetuse uudiseid väga ei oleks nii jälginud ma arvan, et varem selliste õnnetuste puhul, aga seal sai surma inimene, keda ma teadsin, ja siis sellepärast ma lugesin seda rohkem. Aga varem eks ma ole selliseid asju rohkem lugenud ja kui ma tean, et selline asi on juhtunud, siis ma lähengi uudistesaidile, et selle kohta lugeda, et millised on sündmused ja arengud.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

See peab olema kuidagi selline, et mul tekivad mingisugused küsimused selle teema kohta ja kui ma näen, kui ma sellele tekstile peale vaatan, siis see tekst näiteks näeb välja piisavalt pikk, piisavalt informatiivne, et ma tunnen, et ma leiaksin sealt tekstist nendele küsimustele ka vastused.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad?

Uudist ootan, midagi uut. Midagi, mida ma varem ei teadnud.

Ma ootan, et kui ma avan uudise, siis ma olen mingil põhjusel selle avanud, järelikult on mul mingi huvi selle teema vastu ja see pealkiri intrigeeris mind mingil põhjusel. Võimalikult palju sellist informatsiooni, mingit uutset informatsiooni näiteks ootan, mida ma varem ei teadnud, mingisuguseid huvitavaid vaatenurki sellele temale, sellele olukorrale, midagi sellist.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Need uudised, mis seal kui Postimehes oled, siis seal on need 10 asja, mida iga naine peaks teadma oma mehe kohta, 10 asja, mida iga mees peaks teadma oma naise kohta jne jne jne. Mingite kuulsuste kohta mingeid hästi selliseid, Lady Gaga ja mingis siuksed, et mis ta nüüd tegi.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud mingit uudist lugema tänu sellele, et keegi seda Facebookis jagab, kirjutab spetsiaalselt sulle ja soovitab või saadab lingi?

Kui keegi saadab, siis jah, ikka loen. Või noh vaatan vähemalt peale, kas tundub huvitav. Kui keegi Facebookis midagi jagab, siis oleneb uudisest. Vahel loen küll jah. Seal on eriti see, et

mul on mingid sellised mõnest teisest rahvusest tuttavad, kes mul Facebookis on ja kui nad jagavad mingil teemal midagi, näiteks prantslane jagab huvitavat artiklit, mis on avaldatud sellises kohas, kuhu ma ise ei satu, siis ma kindlasti loen seda, sest see on huvitav.

Kui mõtled selle peale, millised praegu Eestis uudisteportaalid on, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ma arvan, et teisiti ei peaks eriti midagi olema. Sest Eesti väikse ühiskonna kohta on meil erinevate uudiste hankimiseks päris palju allikaid. Üks ideaalne uudisteportaal polegi nii oluline, sest oma uudishimu ja erinevaid arvamusi mingite sündmuste kohta ongi parem hankida erinevatest allikatest – mitmekülgsem.

N23, tudeng2

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma arvan, et see oli pigem tavapärane, sest nädala keskel ma käingi umbes nii internetis. Nädalavahetusel ma vaatan rohkem arvutist telekat või kuulan raadiot ka, aga pigem tavaline.

Kuidas sa jõuad tavaliselt uudisinformatsioonini, mis on sinu jaoks need tavapärased viisid?

Lähem ise Postimees.ee lehele või ERR-i lehele või siis vahel leian Facebookist mõne artikli ja siis loen seda.

Viimati sa rääkisid, et sa ise üldse ei loe uudiseid, et sõbrad saadavad sulle või räägivad uudistest. Kuidas sellega on?

No pigem on nii jah, et ma olen pigem see scrollija ja uudiseid väga ei loe. Kui väga huvitav tundub, siis ma ainult teen lahti.

Ühesõnaga sa lähed tavaliselt ikka otse uudisteportaaali või lähed Facebooki kaudu?

Jah.

Mingil muul moel ei satu uudisteni?

Üldiselt mitte.

Aga mille järgi sa valid üldse, kuidas sa jõuad internetis uudisinformatsioonini?

Ma ei tea, ajalehe lehed pigem vast harjumused. Postimeest on minu arust vanemad lugenud terve elu, võib-olla sealt tuleb see harjumus. ERR tundub usaldusväärne allikas.

Aga Facebook?

Facebookis ma ei käigi uudiseid lugemas, ma ei kasuta seda üldiselt selle pärast. Kui vahel jääb midagi silma, siis.

Miks sa loed uudiseid internetist?

Internetist on mugavam ja seda saab teha igal ajal ja mul ei käi kodus ükski ajaleht, pluss mul on internetis paroolid, millega ma saan lugeda täisartikleid. Mitte küll enda ostetud, aga jah. Et siis ei ole nagu vajadust tellida.

Kui sa rääkisid, et sa ei loe eriti internetist uudiseid, siis mis on see põhjus, et sa pigem ei loe?

Ei ole huvi..ma ei tea, ikka on huvi aga..pigem loen pealkirju ja siis enamasti ei tekita sellist huvi, et lahti võtta, aga kui on intrigeeriv, siis võtan.

Ehk siis pealkirju pigem vaatad?

Jah.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui näiteks paberil ajalehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Ma arvan, et sellepärast, et ma ei loegi pigem internetist, mulle väga ei meeldi arvutist asju lugeda. Näiteks kui ma käin vanemate juures, siis seal on paberajaleht ja seda ma tavaliselt loen. Aga ma käin seal harva. Raadiot mulle meeldib ka kuulata või siis telekat vaadata, aga väga pole aega selle jaoks.

Aga mis seal siis erinev on?

Raadiot ja telekat saab teha teiste asjade kõrvalt, saab kuulata või vaadata, enamasti kuulata, aga ajalehte peab rohkem süvenema. Raadios tuleb uudisinformatsioon enamasti nii, et sa kuulad kõik ära, et sa ei vali. Raadiot kuulates saab minusugune, kes ei viitsi lugeda, ka ülevaate. Sama asja teine pool on, et internetis saad valida, mida loed, sa ei pea aega raiskama nende asjade peale, mis sind ei huvita.

Kui sa vaatasid nüüd neid erinevaid tekste, siis kas sa saaksid öelda, mis on sinu jaoks internetis uudis?

Ma ei oska defineerida uudist. Uudis on...Kas need kõik olid muidu uudised, mis ma lugesin? - Üks oli pressiteade, üks oli Delfi artikkel, blogipostitus...- Okei, uudis võib olla erinev asi. See võib olla nagu oli see kiibistamisest, et inimkonna jaoks oluline uudis, mida üldiselt enne ei teatud või siis sündmus mis on juhtunud, midagi uut, mille kohta tehakse mingi teade või siis nagu pressiteade, et midagi toimub ja sellest antakse teada.

Kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa seda uudist loed?

Ikka on oluline, üldiselt ma selliseid Naine24 uudiseid ei ava, mingi Elu24 või. Mind on õpetatud, et on klikimeedia ja ma ei tohi nende peale vajutada. Aga pigem jah ma loen selliseid, mis on Postimehel selles põhi Postimehes, mitte ei võta sealt kõrvalt neid Postimehe lisalehti lahti.

Üks tekstidest oli ka blogipostitus...

Blogipostitusi ma üldiselt ei loe, ainult siis, kui see tundub mulle väga huvitav, siis ma võtan lahti, aga niisama küll ei käi blogisid lugemas.

Kas sa jälgid, kes on teksti kirjutanud?

Üldiselt mitte. Ma ei tea, see tundub minu jaoks usaldusväärne, kui ma võtan näiteks ERR-ist või Postimehest uudise lahti, et ma tavaliselt ei vaata, kes on kirjutanud. Vahel, kui ma olen sattunud a la Naine24 selle peale, siis ma mõtlen küll, et ei tea, kes selle kirjutas.

Kas seda jälgid, et selle uudise või teksti on kirjutanud ajakirjanik?

Ei vist mitte. Ma eeldan, et need on kirjutanud ajakirjanik, kui ma neid vaatan.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad?

Ikka on oluline jah.

Ehk siis sa jälgid seda?

Ikka jääb silma jah. Uudis tundub kohe olulisem või tähtsam, kui on mingi tähtis inimene midagi öelnud.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

No üldiselt mingeid blogipostitusi ja selliseid asju ma liiga palju ei usalda või mingeid veidraid uudiste kanaleid. Telegrami väga ei usalda, aga Postimeest ja ERR-i usaldan. Ma ei saa öelda, et ma Õhtulehte või midagi sellist ei usaldaks, aga seal lihtsalt pole uudisväärtusega lugusid väga palju.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Kutsuva pealkirjaga..noh tihtipeale on pealkiri muidugi hoopis teine kui sisu. Või siis kui seal on mingi kuulsus või sisepoliitiline või välispoliitiline huvitav suur sündmus nagu näiteks täna see lennukiõnnetus..mis tunduvad tähtsama mastaabiga või siis pigem sellised, mis on erialased.

Aga milline peab see uudis olema, et sa seda ka loeksid, kui sa oled selle avanud?

Üldiselt kui ma avan, siis ma juba loen ka, nii et suht sama. Muidu ma lihtsalt loen pealkirja.

Aga kuidas see mõjutab, kui pealkiri ütleb ühte ja uudis teist?

Siis ma tavaliselt lähen veits närvi. Just lugesin üht uudist, kus pealkiri oli ülepaisutatud ja lugu ise oli suhteliselt igav.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad?

Et ta annaks päriselt ka mingit uudisinformatsiooni mulle, mitte ei oleks lihtsalt lahe pealkiri, nagu viimasel ajal kõik need Edgar Savisaare asjad kõik on mingite huvitavate pealkirjadega, aga kui sa võtad lahti, siis on täpselt sama info ja siis Postimees paneb järjest viis uudist, kus on sees täpselt sama info.

Millised uudised jätab sa lugemata ja mida väldid?

Ma ei tea, tavaliselt ma spordi kohta ei loe. Mingit välispoliitikat väga ei viitsi lugeda, sest ma ei saa sellest tavaliselt üldiselt väga palju aru. Kui on mingi suur sündmus, sõda vms, siis loen.

Aga kui sa ei mõtle nüüd valdkondade peale, vaid üleüldiselt, siis millised on need uudised, mida sa pigem väldid?

Ma pigem vaatan valdkonniti ikka. No meelelahutus uudiseid näiteks, väga ei paku huvi kõmu ja sisutud lood, selliseid asju ma tavaliselt ei vaata.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda Facebookis jaganud või kuskil mujal või siis on sõber soovitanud või saatnud lingi?

Kui sõber soovitab või saadab lingi, siis ma ikka alati viskan pilgu peale. Kui Facebookis on või kuskil, siis ma loen ainult siis, kui tundub huvitav pealkiri. Kui on sõbrad jaganud või inimesed, keda ma rohkem usaldan, siis ma tavaliselt võtan lahti.

Millised võiksid sinu arvates uudisteportaalid ideaalis olla, kui sa mõtled selle peale, millised need praegu on?

Ma ei tea, ei ole midagi ette heita, on mitmekülgsed ja kõigile on midagi tegelikult. Aga Eesti uudisteportaalid dubleerivad üksteist, mis on ilmselt loomulik ka, aga polegi nagu mõtet lugeda kõiki ajalehti, sest kõikides on ühed ja samad uudised, mulle tundub, enamasti. On väga väikesed artiklite erinevused.

N21, tudeng2

Mille poolest oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsid ehk siis eilne päev sinu jaoks tavapärane või tavapärasest erinev selle osas, kuidas sa internetti kasutasid?

Täiesti tavapärane.

Aga mille poolest?

Selle poolest, et ma ei külastanud mingisuguseid lehti, mida ma tavapäraselt ei külasta ja käisin nendel lehtedel ka, kus ma alati käin.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisteni ja uudisinformatsioonini?

Käin ise lugemas Postimehest, vahel harva loen ka mingeid välisuudiseid mingitest välismaa portaalidest. Mõnikord nädalavahetustel loen paberlehte, kui ma satun kohta, kus on paberlehed ja õhtul uudiseid ka vahel kuulan.

Raadiost?

Ei, telekast. ETV uudiseid.

Mille järgi valid, kuidas internetis jõuad uudisinformatsioonini?

Mul on lihtsalt välja kujunenud mingid lehed, kus ma käin või siis, kui keegi on jaganud midagi huvitavat, mis on intrigeeriva pealkirjaga, siis ma olen klikiori.

Kas sa oskad ka põhjendada, miks on sul just need leheküljed välja kujunenud?

Lihtsalt harjumusest.

Kas on ka mingid eelistused, miks just need?

Ma arvan, et sellepärast, et ma oskan seda formaati lugeda. Kui ma Postimehes käin, siis see on minu jaoks selge ja ma saan aru, kuidas seal asjad paiknevad. Samas kui ma lähen näiteks Eesti Ekspressi või Eesti Päevalehe lehele, siis see ei ole minu jaoks nii harjumuspärane ja ma lähen kohe närvi selle peale, kui ma ei leia mingeid asju või on liiga palju asju.

Kui sa vaatasid nüüd neid tekste, siis ma küsin selle põhjal, et mis on sinu jaoks uudis.

Esmajoones on minu jaoks uudis, kui midagi on juhtunud mingi sündmus, midagi toimus kuskil.

Aga kui sa võrdled nüüd neid erinevat tüüpi tekste?

See kommionu uudis (Delfist), see oli minu jaoks uudis. Samas sisu poolest minu jaoks, mida on hästi palju, ma olen tähele pannud, et igasugu uudisteportaalid-ajakirjanikud kasutavad oma artiklites ja uudistes, mida nad kirjutavad, mingeid muid asju, näiteks et Facebookis on hakanud levima siuke asi näiteks. Ma olen ka kohanud sellist asja Facebookis ja siis sellest kirjutatakse uudis. Täpselt samamoodi oli ka selle kommionuga näiteks. See tuli üldse sealt, et mingi ema on kirjutanud, et olge nüüd ettevaatlikud ja see tehakse suureks.

Kui oluline on sinu jaoks, kust sa uudist loed, milliselt leheküljelt?

On küll oluline. Telegramist ei ole. Samas kui ma loen Naine24 leheküljelt, siis ma tean, millega on tegu ja ma ei suhtu sellesse liiga tõsiselt. Kui ma loen Postimehest, siis ma enamjaolt eeldan, et tegu on professionaalide kirjutatud asjaga ikkagi, et seda võib usaldada.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Enamasti mitte. Kui tegu on arvamuskirjandusega, siis küll.

Aga kas sa jälgid seda, et uudise oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei, ma ei vaata kunagi selle inimese tausta, kui ma ei tea, kes ta on. Samas Inna-Katrin (Hein) on küll väga hästi meelde jäänud. Lihtsalt sellepärast, et mulle meeldib kommentaare lugeda. Tihtipeale ma neid Naine24 artikleid ei loegi, vaid ma loen kommentaare. Lihtsalt sellepärast, et mind huvitab, mis inimestel öelda on ja seal nad kirjutavad selle Inna-Katrini kohta.

Aga näiteks üks tekst oli, seal oli konkreetset kirjas, kes selle kirjutas ja see oli veekeskuse treener.

Jah, ja ma ei vaadanud, kes selle kirjutas. Ma sain aru seda teksti lugedes, et seal olid hästi spetsiifilised nõudmised esitatud. Et kuigi seal ei olnud konkreetseid nimetusi mainitud, siis oli tunne küll, et kui sa asud nende kriteeriumite järgi otsima, siis sa leiad selle ühe veekeskuse.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad?

On küll oluline. Mida tuttavam on minu jaoks selle inimese nimi ja tema taust, siis seda, võib vist öelda, usaldusväärsem uudis on minu jaoks.

Mille järgi sa valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Selle koha, kus see on avaldatud ja oma tõekspidamiste järgi lihtsalt. Mida usun, seda usun.

Milline peab uudis üldse olema, et sa selle avaksid?

Atraktiivse või intrigeeriva pealkirjaga. Ja põhimõtteliselt rohkem väga midagi ei olegi.

Ja milline see peab olema, et sa seda ka loeksid?

Ma tihtipeale teen seda, et ma scrollin selle korra läbi ja vaatan, kui pikk see on. Kui see on meeletult pikk, siis ma tavaliselt ei viitsi seda läbi lugeda. Äärmisel juhul diagonaalis, aga kui on mingi lühem, siis ma tavaliselt loen läbi ka selle.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Ehk mis võiks ja peaks seal olema?

Ma ootan, et see uudis oleks oma pealkirjale vastav siis sisult ja väga tihti see seda ei ole.

Millised uudised jäta sa lugemata ja mida väldid?

Sport. Lihtsalt sellepärast, et mind ei huvita eriti. Mida ma veel ei loe... ma enamus asju ju ei loe tegelikult.

Kas sa vaatad siis pigem valdkonna järgi?

Ma pigem vaatan tegelikult konkreetset pealkirja järgi. See võib vabalt olla mingi ma ei tea.. majanduse artikkel või tervise artikkel, aga kui see sellel hetkel on huvitav mu jaoks, siis ma teen selle lahti.

Ehk siis kui see sind ei huvita, siis sa ei loe?

Jah, just.

Aga kas on ka midagi, mida sa konkreetset väldid?

Sport vist ikka on. seda ma tõesti ei loe. Tõesti ei mäleta, et ma oleksin lugenud kunagi kellegi saavutustest.

Kui tavapärane on sinu jaoks, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi jagab seda kuskil sotsiaalmeedias?

Väga, väga tihti on nii. Mingisugused inimesed, kelle arvamus mind kas huvitab või kes on mulle lähedasemad ja kui nemad on saanud millegagi hakkama, siis ma tavaliselt vaatan, kui nad *share* ivad midagi.

Aga kui nad saadavad konkreetset sulle mingi lingi või kirjutavad ja soovivad midagi lugeda?

Mu ema saadab mulle hästi palju asju meili peale, mida ma pole lahtigi teinud. Aga mitte sellepärast, et ma ei tahaks, vaid, et mul pole aega. Muid asju ma loen, aga mitte neid ema omasid.

Aga kui Facebookis keegi kirjutab, et see on hea artikkel, siis loed?

Jah, ikka.

Milline võiks üks uudisteportaal sinu jaoks ideaalis olla, kui sa võrdled sellega, millised need praegu on?

Vähem reklaami, sest mina olen pidanud umbes viis ad blocki tõmbama lihtsalt selleks, et ma saaksin lugeda nii, et mul midagi ei vilgu silmade ees ja ma millelegi ei klikki kogemata. Siis minu meelest nendes interneti lehekülgedes võiks isegi scrollimise puhul kuidagi mingi hierarhia või valdkondadesse jagunemine kuidagi selgem olla. Sest et mulle käib pinda, kui on tervise ja välispoliitika uudised vaheldumisi mingite ökoemmede uudistega. Osad on sellised, mis näevad konkreetset odavad välja ja miks need seal üldse on, palun ärge pange neid tõsiste uudiste vahele. Et sa loeksid ikka kõike ja su silm käiks kõigest üle, mitte sa ei saaks ise valida, et ma lähen sinna valdkonda lugema.

N19, tudeng

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks tavapärane või tavapärasest selles osas, kuidas ja kui palju sa internetti kasutasid?

Tavapärane päev oli sellepärast, et tegin tavalisi asju – kool ja korporatsioon, et kasutasin täpselt sama palju, nagu tavaliselt. Mitte rohkem ega mitte vähem.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsiooni ja uudisteni?

Tavaliselt keegi mulle sõnaliselt ütleb seda ja kui midagi väga huvitavat on, siis ma ise vaatan järgi.

Aga eile näiteks läksid sa Postimehe lehele.

Jah ma läksingi, sest eelnevalt oli mu ema mulle öelnud, et kas sa lugesid selle kohta ja siis ma läksin ja vaatasin õhtul üle.

Aga kas sa vahel lähed ka ise otse uudiseid vaatama?

Jah, vahel lähen, aga mitte kogu aeg. Niimoodi regulaarselt ei lähe.

Aga mille järgi sa valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini? Näiteks kui lähed ise Postimehe lehele või vaatad kuskilt mujalt uudiseid.

Siis, kui tekib selline hetk, kui on aega selle jaoks. Näiteks kui loengus on igavam koht või et nagunii on vana teema ja oled kursis, siis ajaviiteks.

Aga miks valid selle viisi, et näiteks konkreetselt Postimehest loed?

Ma ei tea, minu jaoks ei olegi Eestis väga nii palju teisi minu jaoks häid uudiste kanaleid rohkem. Hästi palju on kollaseid uudiste kirjutajaid, aga Postimees on kõige neutraalsem nendest vist.

Aga miks sa loed uudiseid internetist?

Sellepärast, et ma ei telli paberlehte.

Aga kui sa oled öelnud, et sa väga palju tegelikult internetist uudiseid ei loe, siis mis on see põhjus, miks sa ei loe neid internetist?

Sest tavaliselt kui midagi väga tähtsat on, siis ma kuulen seda nagunii teiste käest. Ja mul on endal nii palju tegemisi, et ma ei jõua ka kogu aeg jälgida, mis seal mujal maailmas ka toimub.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Internetis on see, et kui sul jääb mingi infokild puudu, saad sa kohe trükkida uude aknasse selle kohta ja vaadata, mida teised lasjad ka kirjutavad ja räägivad selle kohta.

Aga kui tavapärase see sinu jaoks on, et sa käitudki niimoodi ja vaatad mujalt juurde?

Seda ikka juhtub tegelikult, et ma vaatangi mingist muust kanalist ka.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale, mida sa vaatasid ja siis ka näiteks Facebooki postituste ja Twitteris tweetide peale, siis paluksin sul sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis.

See on hea küsimus. No minu jaoks konkreetselt on see midagi, mida ma varem ei teadnud ja midagi huvitavat.

Aga kui sa ei mõtle konkreetselt enda jaoks, aga üldisemalt, mida sa hindad, mis on internetis just uudis?

Midagi mitte konkreetselt kui üks inimene postitab enda kohta, vaid üleüldises mõttes ühiskonna kohta rohkem.

Ehk siis kui postitab ja Facebookis või blogis midagi kirjutab, siis see on sinu jaoks uudis?

Kui ta kirjutab endast, siis minu jaoks mitte. Aga kui ta jagab mingit uudist, siis see on minu jaoks uudis, kui ma selle lahti teen.

Aga see, mida ta ise kirjutab midagi ühiskonna või mõne teema kohta?

See ei ole minu jaoks uudis, see on nagu arvamuse avaldamine rohkem.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa uudist loed?

No on oluline, aga samas ma olen ma arvan iga uudistekanalit suhtes ikkagi natuke skeptiline. Ma ei usu kõike, mida ma loen, kindlasti.

Kas sa jälgid ka seda, kes on selle uudise kirjutanud?

Hästi paljudes kohtades ei olegi nime all tavaliselt. Ja kui on, siis ma arvan ma selle nime näen ära, aga ma ei keskendu sellele.

Aga kas sa jälgid, et see inimene oleks ajakirjanik?

Ei, seda ma ei jälgi.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kes uudises kõnelevad?

On pigem oluline. See on parem, kui kaks inimest koos väljendavad selle uudise kohta midagi, et ei ole ainult ühepoolne arvamus.

Aga mille järgi valid seda, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Esiteks kindlasti selle kanali järgi, kust see tuleb ja kui see tuleb näiteks Facebookist, siis inimese järgi, kes seda jagab. Kui ma tean teda umbes, siis selle järgi saab otsustada ja ka minu enda tõekspidamiste järgi, et mida ma olen siia maani uskunud või usun, et kuidas see mulle sisetunde järgi tundub, et kas see on õige või ei ole.

Milline peab olema uudis, et sa selle avaksid?

Selline midagi väga tõsist või siis midagi väga huvitavat minu enda jaoks, sest uudiseid on nii paljudest erinevatest valdkondadest, et kõik mind nagunii ei huvita.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

Kaasahaarav. Sellest saab kohe aru, kas ma viitsin seda teksti lugeda või ei viitsi.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad?

Ma ootan seda, et seal räägitaks sellest, mis see pealkiri on, kuigi vahel see ei pea paika. Et pealkiri natuke räägib uudisest mööda.

Kas on veel midagi, mida sa ootad, mis uudise juures võiks olla, kui sa midagi lahti teed ja võiksid hakata lugema?

Pildid on teinekord uudiste juures päris head või videod samamoodi.

Kas sa vaatad ka neid pilte või videosid?

Sõltub täiesti temast, vahel ikka jah.

Millised uudised jätab sa pigem lugemata ja mida väldid?

Sellised, mis on minu mõistes liiga kaugel toimunud õnnetused näiteks või sellised, mis ei puuduta otseselt mind. Samamoodi sport kindlasti. See on minu jaoks täiesti selline teema, mida ma ei loe kunagi. Tavaliselt sellised erakondade uudised ja sellised poliitikateemad enne valimisi, et neid ma ei vaata.

Miks sa ei vaata?

Need lihtsalt ei huvita mind. Et väldingi neid, mis ei pakku mulle huvi.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi seda Facebookis või kuskil jagas, saatis sulle konkreetselt lingi või soovitas sulle artiklit?

Ma ikka loen küll neid artikleid, mida jagatakse, aga mitte kõiki. See sõltubki jälle sellest temast. Et kui on minu jaoks huvitav uudis, siis ma ikkagi avan ja loen seda.

Et sa vaatad teema järgi?

Jah.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab või saadab lingi?

Siis ma ikkagi loen, kui keegi konkreetselt pöördub mu poole juba, et ma võiksin seda lugeda.

Kui sa mõtled selle peale, millised on Eesti uudisteportaalid praegu, siis milline võiks üks uudisteportaal ideaalis sinu jaoks olla?

Võib-olla seal võiks olla vähem reklaami kindlasti. Tegelikult kõik uudiste lehed on reklaamist üle uputatud igal pool. Ja tegelikult juba on hästi palju seda, et valdkondade järgi on. Kui sa tahadki lugeda tervise kohta midagi, siis lähedki tervis.ee.

Kas see on sinu arvates hea?

Minu arvates see on hea jah, et on valdkondade järgi tehtud niimoodi.

M24, kutseõppur

Mil määral oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsite, Teie jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Oli tavapärane. Üldjuhul teen ikkagi samasid asju, ei olnud midagi teistugust. Eile oli tavaline päev.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid uudisinformatsioonini jõudmiseks?

Üldjuhul ikka Facebook, ma ise ei viitsi eriti sirvida neid Delfisid ja Postimehe lehti.

Mille järgi valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

See on kõige mugavam minu jaoks, et ma ei oskagi muud põhjust öelda. Lihtsalt kõige mugavam, et ma lihtsalt scrollin seal seda news feedi ja tuleb mingi huvitav asi ette.

Kas võib väita, et sa veedad kõige rohkem aega Facebookis ja sealt satud nagu...

Pigem jah

Miks loed uudiseid internetist?

Sama värk, et kõige mugavam ja kõige kättesaadavam. Alati on kohe need uudised saada kui mingi asi toimub, et siis keegi kirjutab kohe.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Lihtsalt mugavus. Muud ei olegi minu jaoks vähemalt.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida vaatasid, ja kujutad ette veel näiteks Facebooki postitusi ja muud, millega internetis kokku võid puutuda, siis mis on sinu jaoks internetis uudis?

Minu jaoks on uudis see, kus on täiesti mingisugune tähtis sündmus antud mulle edasi ja millest ma saan ka nagu mingit reaalseid teadmisi. Kui on tõesti mingisugune suvaline tekst, mida kirjutab mingi... kas või need arvamused nagu, need ei anna mulle midagi. Uudis on ikka selline, kus teada saab midagi.

Kui oluline on sinu jaoks, kust sa seda uudist loed?

Ma arvan, et nii oluline polegi, et kui ta on tõesti hästi kirjutatud ja kõik mis seal on kirjas vastab tõele, siis ma võin igalt poolt teda lugeda, et....

Mille järgi otsustad, et kas vastab tõele?

Et kui tõesti mingisugune artikkel, kus on nagu mingi väga... noh väga paljud loevad ja kommenteerivad selle kohta igast asju, et kui see tundub tõesti kahtlane, siis ma vahel nagu uurin selle kohta nagu edasi ja siis saan teada, kas see oli õige asi või ei olnud.

Mille järgi valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Üldjuhul lihtsalt loengi läbi ja kui tõesti ongi midagi kahtlast, siis ma uurin juurde selle kohta. Muud ei olegi lihtsalt.

Kas jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei jälgi üldjuhul.

Kas jälgid, et see oleks ajakirjanik?

Ei.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad?

Selles suhtes on see ikka oluline, et kui tõesti nagu seal peaks olema inimene, kes teab millest ta räägib, mitte minisugune suvaline tänavalt võetud.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Pealkiri peaks tabav olema ja üldjuhul kui ma Facebooki news feedi osas, siis see esimene teksti osa, kus on see tutvustus, et see peaks ka olema kutsuv minu jaoks. Kui on tõesti juba igav tekst seal kirjas, siis ma ei lähe seda lugema.

Ja milline, et seda ka loeksid?

Ma väga pikka teksti ei viitsi lugeda, et ta võikski olla selline lühidalt ja konkreetselt ja nagu faktid välja toodud ja kõik siuksed....

Mida sa ootad internetis uudisest, kui seda avad?

Et ta annaks mulle midagi, et mingisugust infot mida mul kunagi vaja..

Millised uudised jäta lugemata ning mida väldite?

Sellist toitumisalaseid jne asju ma ei viitsi eriti lugeda, kus on nagu tervislikku toitumist õpetatakse... see ei ole nagu minu teema, seepärast ma ei viitsi ka neid lugeda. Üldjuhul aga kui on huvitav, siis ma loen.

Ja sa vaatadki siis selle järgi, et mis sind ennast huvitab?

Jah.

Kui vaadata Eesti portaale tänasel päeval ja võrrelda, milline võiks olla üks uudisteportaal sinu jaoks ideaalis...

Päris head on nagu praegu, aga minu meelest reklaame on liiga palju, igasugused pop-up'id jne segavad seda artikli lugemist. Et neid võiks vähem olla. Muidu nagu täitsa normaalne, pole hullu.

Kui tavapärane on sinu jaoks, et satud uudist lugema tänu sotsiaalmeedias nähtud jagamisele või sõbra soovitusele või saadetud lingile?

Üldjuhul ma ikka viskan pilgu peale, aga vahel kui on tõesti selline ebahuvitav asi, siis jääb vaatamata.

Kas sa selle valiku teed ka selle alusel, et mis on huvitav või...

Ikka! Ikka!

Kas see sõltub ka inimesest, kes on seda jaganud?

Üldjuhul kui keegi sõber on jaganud... et kui on huvitav tekst, siis ma ikka loen, vahet pole kes seda jaganud on.

Aga kui keegi sulle otse postitab või jagab artiklit...

Siis ma ikka loen jah..

N43, keskharidus

Mil määral oli see eilne päev interneti kasutuse poolest Teie jaoks tavapärane või tavapärasest erinev?

Erinev. Sest ma tegelikult kasutasin vähem kui tavaliselt.

Aga kuidas siis tavalisel päeval oleks?

Tavalisel päeval ma käin kindlasti rohkem Facebookis, sest ma suhtlen lastega seal. Vaatan uudiseid. Noh uudiseid ma ikkagi tahaks jälgida, aga kuna eile polnud aega, siis ma ei vaadanud. Ja no mõnikord ma ikkagi kodus panen ka arvuti käima.

Aga millised on Teie jaoks need tavapärased viisid, kuidas te jõuate uudisinformatsioonini kui arvestada peale Interneti ka teisi kanaleid.

Ikkagi telekas ma arvan. Õhtused uudised.

Et see on peamine?

Jah-jah.

Aga mille järgi valite, kuidas Internetis jõuda uudisteni ja uudisinformatsioonini?

Ma võtan lahti Postimehe. Ja sealt. Või Eesti Päevalehe.

Aga miks just selline valik?

Mulle need meeldivad, need kaks lehte. Ja kui ma väga väsinud olen, siis oh ma võtan lahti Õhtulehe, sest seal leiab alati midagi.

Et siis midagi sellist meelelahutust, kergemat lugemist?

Jah

Aga mis on Teie jaoks Internetis teistmoodi kui telerit vaadates, paberlehte lugedes või raadiot vaatat..kuulates?

Tegelikult mulle meeldiks paberlehte rohkem lugeda aga kuna Internet on olemas, siis ma ju ei telli neid enam. Internetis ei ole neid artikleid tavaliselt, mida ma lugeda tahan. Neil on kõik, et osta digileht, et see mulle ei meeldi. Ma ei tea Internet on.. Tahan ei loe, tahan ei loe. Panen kinni, siis kui tahan ja midagi ei juhtu. Ma võin eilseid, üleeilseid.. vaata arhiivist kõike korjad ja. Ja jõuad igale poole välja seal ja natuke surfad ja.

Et siis enda valik jah?

Jaa.

Aga kui tavaline on see, et Te lihtsalt satutegi nii-öelda surfama, et erinevatelt lehekülgedelt otsima mingisugust infot?

Üldiselt vähe. Siis ma, kui ma tean, et mul on midagi vaja. No Internet on väga hea asi, et kui mul on millegi kohta huvi tekkinud, siis ma istun ja otsin. Aga ma väga suur kasutaja ei ole. Pigem võib-olla mingit retsepti otsid, vaata kui hea on otsida. Ei pea kokaraamatuid ostma. Aga sihukesi kommentaare, sihukesi portaale, või inimesed suhtlevad, neid ma ei kasuta.

Loeb...

Eks ta ju krimi valdkonda läheb.

Et siis pigem loeksite, kui see oleks siinse piirkonna kohta?

Ja, ja kui mu lapsed elaks Tallinnas. Oi, ma kohe kindlasti loeks! Aga ma kõike halba ei taha lugeda, tõsiselt! Noh, see pealkiri on mul loetud, ma lasen võib-olla silmadega üle ja ma tean, et sihukesed inimesed on olemas. Aga kui ma elaks seal, siis ma kindlasti loeks, sest noh, oma lapsi peab kaitsma.

Jaa-jaa.

Mis see on mingi huumor või?

See jah, tegelikult pole päris. Aga..

Kuna sihuke pealkiri on, siis ma võib-olla loeks, seda. Sest see võib-olla on.. Sest huumor mulle meeldib.

Jah. Aga see on tõsiselt kirjutatud.

Aga see on ka tõsine jutt.

Et selliste tekstide puhul ongi see et..

Seda peab lugema. Sest no kui pealkiri on sihuke, et ha-ha. Aga kui ma seda lugema hakkas, siis ta ei ole nii.. Just see nuhkimine, mis siin kõik kirjas on ja nii.. seda ma pigem loeks. Võin edasi?

Jah.

Seda ma ei loe. Lastega veekeskuses, seda ma tean ise, et on jah lisastress. Noh, mida ma sest loen. Noh. On küll, neid peab kogu aeg valvama ja kui poisid ka veel on. Et ma sihukesi ei loe. Ma lähengi veekeskusesse ja lähengi ja olengi. Et seal kohapeal näebki, mis seal teha tohib ja mis seal ei tohi. Et see on sihuke et..

Ilmateated? Ma ei loe neid. Minu mees vaatab neid, sest tal on kasvahoone, tema tahab teada, millal uksi lahti teha ja.. Aga.. Aaa, see on midagi muud

Ei siin on. See on üks pressiteade.

Aa, jajah. Ma ei tea. Ma vaatasin, et siit ülevalt. Jaa-ja. Ma lugesin ise valesti. Täiesti vabandust.

See on pressiteade. Siin on üks..

Pressiteade. Seda ma vaataks, jaa.

Sihukesi ma loen nagu neid kontserte ja sihukesi. Aga no Tartus käib vähe. No siia ma viskaks pilgu peale küll ja vaataks mis seal toimub.

No nii ja kui nüüd mõtlete nende erinevat tüüpi tekstide peale, millega praegu siin kokku puutusite ja millega Internetis võib kokku puutuda, ka veel igasugused blogi postitused, Facebookis keegi võib-olla postitab midagi. Siis selle põhjal püüdke sõnastada, mis on Teie jaoks internetis uudis? Et konkreetselt, mis on uudis?

No ma arvan, et uudis.. Noh uudiseid ongi minu jaoks kahte sorti, üks. Üks ongi halb uudis, et eile kukkus lennuk alla. See on minu jaoks nagu.. Ja või siis head uudised. Ma ei tea, et kuskil. Ma ei tea. loomaaia uudiseid või noh sihukesed.

Aga mille järgi Te hindate..

No poliitika on ka selles mõttes ikkagi uudis, üks. Et kui seal öeldakse, et keegi minister lahkus või pandi ametisse.

Aga mille järgi Te hindate, et mis on üldse uudis?

Et mis pole nagu tavapärane teave, et mis on minu jaoks nagu uudiseks?

Jah.

Ma arvan, et see, millest ma veel kuulnud pole. No uudis pole minu jaoks, et see.. et no näiteks see tänav on suletud. Selline info lihtsalt. Uudis vist on see, et kui ma pole kuulnud ja ma saan sellest nüüd esimesena teada ja see mind huvitab.

Aga kui oluline on Teile see, kust kohast te seda uudist loete? Ehk millisel lehel ta on üleval?

Et näiteks kui ma võtan sealt mingi Elu24 või Postimees?

Jah. Ja näiteks siin on ka üks blogis üleval.

On ikka vahet jah. Kuigi noh need Päevalehed, Ekspressid, et ma ei tea, need on ka juba natuke.. Kui ma neid lehti nagu usaldaks rohkem.. Just Ekspress või Postimees. Või..

Aga internetis?

Jah, neid ma mõtlengi internetis. Ma loen. Või muid lehekülgi Internetis?

Ei, kõik, mis nagu.. Et Ekspressi leheküljel käite ka Internetis?

Jah-jah, seal saab ka väga vähe lugeda, Muudkui, et osta digileht. Aga ma ei tea, need blogid ja.. need vist ei ole nii uudised, et igaüks ju avaldab oma arvamused. Noh pressiteated, need on ju tõsiselt võetavad, eks. Kuigi neid ma vist ei paneks uudise valdkonda. Et pressiteade on ju info.

Aga kas te jälgite, kes on selle uudise kirjutanud?

Ei.

Seda ka mitte, et kas see inimene on ajakirjanik?

Ei.

Üldse mitte?

Ei.

Aga kui oluline on Teie jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud? Ja kelle sõnumit edastatakse?

No natuke ikka. Et kui.. Natuke ikka on oluline.

Aga mille poolest just?

No just ongi see, et mis meedia.. mis kuvandi ta on loonud. Et kui seal on seal on Anu Saagim või Taavi Rõivas, et kumba ma siis rohkem nagu kuulan. Et see polnud vist hea näide. Et poliitika on samasugune. Aga lihtsalt noh.. või noh Mati Kaal, noh et siis ma tean, et ta on omaala proff ja kui ta midagi räägib, et siis ma arvan, et ma usun.

Et ta siis võiks olla selline nagu autoriteetne isik? Või?

Jah. Või noh omaala..

Või siis oma ala spetsialist?

Jah.

Aga..Mille järgi te üldse valite, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Üldiselt ma usun vist väga vähe.

Aga näiteks selle blogipostituse puhul.. Kui võtta konkreetselt see ette, mille põhjal te seal vaataksite, et kas ..

Kas nende nelja põhjal või ainult selle, mis mul siin ees on?

Ei näiteks.. näiteks see. Siin kui vaadata?

See on nii ja naa. Ma pigem ei .. (naer), pigem arvan et küll see kunagi võib-olla tuleb või on ulmevaldkond. Ma väga ei usu.

Aga mille põhjal te selle otsuse siiski teete? Kas sellise või.. mõne muu artikli puhul, et?

Ma arvan, et see lihtalt ei mahu mulle pähe, et see hakkaks päriselt nagu toimima. Et ma lähen, pannakse kiip mulle ja ..

Aga kui te natuke mõtlete. Miks te nii ütlete? Miks selline kahtlus?

Sest neid uudiseid on nii palju, eks. See on nagu, kõigil oma kodu oma probleemid, oma pere, oma söök. See.. Kuidas ma nagu ütlen? Mina nagu siin kaasa rääkida ei saa. Noh, kui ta tuleb, siis ta tuleb. Las ta siis olla. Mina nagu ei süvene sellesse, et ma mõtleks. Ma ei mõtle selle artikliga kaasa, kas see võib olla või ei.

Okei. Aga kui te üldse, mõtlen Internetis, puutute kokku mõne artikli või uudisega, ja mille põhjal võiks minna nagu tuluke põlema, et asi on natuke kahtlane, et mitte uskuda või just uskuda?

See vist on nagu mingi elukogemus, mis paneb valikuid tegema. Kuidas ma nüüd ütlen? Näiteks. Ma toon nüüd sellise näite, et ma olin 11 aastat kohtutäituri büroos, töötasin. Ja kui seal on nüüd mingi artikkel, et sai ilma asjata trahvi ja tatata.. kontod on kinni. Siis ma võtan ja loen selle artikli läbi, sest ma natuke tean sellest asjast. Ja ma nagu natuke jagan, et palju seal siis võib tõtt olla. See vist natuke olenebki, et millest sa tead, sellest sa loed. Lihtne.

Et siis elus kogetu põhjal?

Mhmhh.

Aga kui näiteks ei ole sel teemal teadmisi nii palju või kogemusi? Siis?

No ma vist ei võta endasse. Ma lihtsalt loen. Kui ta huvitab, siis ma vist otsiks veel infot ja loeks veel.

Et kas selle juures ka veel juurde vaadata, et kas on tõsi või mitte? Või seda pigem kontrollima ei hakka?

Pigem siis otsiks teisi artikleid, vaata veel juurde. Ja siis nagu võib-olla paneks sealt kokku, enda jaoks kokku, kas on tõsi või mitte.

Aga kas tavapäraselt tuleb teil ette seda, et vaatate veel lisaks infot? Mingi teema kohta mis huvitab? Või paneb kahtlema?

Selliste.. Ma arvan, et sihukeste uudiste kohta mitte. Pigem see, et kui ma näiteks.. Jälle mingi näide, et kui ma teada tahan, millal nartsissi sibulaid maha panna, et eks ma siis toksin sinna otsingusse. Üks artikkel ütleb, et pane täna. Ma ikkagi otsin veel. Et noh, ma pole selles ühes

artiklis ikka nagu kindel. Et enda jaoks selgust saada, ma ikkagi otsin natuke. Aga see on vist ikkagi halb näide.

Ei-ei.

Ma vist pole üldsegi tüüpiline. Et mind nagu sihukesed.. ma ei tea ma olen neist nagu üle saanud. Neist jubedatest uudistest. Et.. Ma nagu kui see lennuõnnetus on. Ma ei otsi neid, paaniliselt artikleid, et ma ei loe veel, et noh kas see võiks nii olla. Pigem on mul kahju, et see alles, lennuõnnetus toimus ja juba tuleb vist telekast dokfilm.

Jah.

Et ma mõtlen, et tegelikult me ju ei tea võib-olla ei tea 100%, et mis seal juhtus.

Ei teagi.

Mul on pigem neist ennatlikest uudistest nii kahju, et pärast kui mingi vabandus kusagil on, siis on pisike vabandus. Et vabandame, et avariis ei olnudki see süüdlane, et keegi teine et.. Kontrollimata on need küll minu meelest.

Aga milline peab üldse uudis olema, et te selle internetis avaksite?

Pigem peab hea uudis olema. Hea pealkiri, sest minu meelest on kõik need.. Ma lasen niimoodi alla, et need on kõik.. loevad..

Hea siis pigem nagu positiivne uudis?

Pigem positiivne.

Aga milline peab olema uudis, et te selle ka läbi loeksite, kui olete avanud?

Hmm. Väga pikk vist ei tohiks olla, siis ta enam minu jaoks pole enam uudis. Siis on juba selline.. Noh, sihuke lühike ja.. Et ma viitsiks läbi lugeda. Ja kindlasti pealkirjast sõltub ka, et.. seda noh, vat seda pealkirja ma kohe vaataks. Noh.. Aga sihuke tavaline pealkiri ka enam ei tõmbaks lugema.

Et kui selline pealkiri tõmbab, siis juba tahaks läbi lugeda ka?

Jah. Et noh selline homme on ilus ilm, et no võta ju lahti, eks?

Ja, et sellistes pealkirjades üldiselt minu jaoks näiteks vahel ongi kogu info ja ei teegi lahti.

Ei teegi lahti. Ja vot täpselt! Vot tulebki ilus ja las tuleb.

No nagu pealkirjas on öeldud, et tuleb ilus ilm siis..

Et vaat selline, mis paneb lugema. Kus tõesti pole kõike ära öeldud.

Aga mida te ootate internetis uudisest, kui Te selle avate, et mida see võiks teile pakkuda, mis võiks seal kindlasti olla, milline see võiks olla?

No, et seal siis ikkagi on see uudis! Et kui ma selle pealkirja lahti võtan, et ma ei pettuks, et ah jälle mingi tavaline sõnum. Et ma midagi teada saaks.. kasulikku.

Aga millised uudised jätate pigem lugemata, mida väldite?

Kui olid need valimised, siis ma lõpus.. täiesti villand oli nendest juba igasugustest uudistest, mis need poliitikud tegid.

Kas siis sellel põhjusel, et liiga palju on juba?

Jah, liiga palju. Sellest sai nii villand. See millest ikkagi.. Ma ikkagi võtan lahti vist seda, mis mind nagu huvitab. Ja see huvi ka muutub, et see ei ole niimoodi, et aastaid tagasi, et mul on üks huvi jaa.. Noh teate mingi..et ikka natuke muutub.

Aga kas juhtub ka seda, satute uudist lugema, tänu sellele, et Facebookis on keegi jaganud või konkreetselt keegi on soovitanud?

Jah. Jah. Et kui sinna pannakse ikkagi.. Kui tuleb mingi artikkel ja ma tunnen, et ma tahan, siis ma võtan selle lahti.

Aga mille põhjal seda otsustate?

Pealkiri.

Pealkirja?

Ma arvan küll jah. Et nad kõik jagavad absoluutselt kõike. Ma ei võta kõiki lahti.

Aga kas otsustate ka selle järgi, et kes seda jagab? Või see ei olene?

Ei olene. Ei ma ei vaata vist üldse sellist asja.

Kas see on ka tavapärane, et keegi otse teile soovitab mõnda artiklit või saadab lingi ja siis satute lugema midagi?

Lapsed on mul jah sellised.

Et siis loete neid?

Jah. Nad saadavad küll selliseid, mis mind alati ei huvita..

Aga?

Ma ikkagi püüan vaadata, mis neid huvitab. See ei pruugi mulle alati meeldida.

Nii, aga kui te mõtete selle peale, millised on praegu uudiste portaalid Eestis ja selle peale, milline võiks ideaalis üks uudisteportaal teie olla?

No ma ei tea. Tegelikult on ju see.. Kas see uudiste portaal päris ei ole mingi... Ma ei mõtle Delfit nüüd, on ju mingi ERR või kus need..

ERR

Jah, seal ju tulevad konkreetselt sihukesed uudised, et ma ei tea.. Minu meelest on internetis kõik nii kättesaadav. Ja kes tahab võtab oma Delfi lahti ja seal ju jooksevad kohe need.. Minu jaoks on see maastik üleküllastunud. Nii, et mina ei tea. Mina ei tea pooli lehti ma ei tea, millest räägitakse. Et.. Mulle täiesti piisab.

Et konkreetseid uudisteportaale, näiteks Delfi, ERR, Postimees Õhtuleht. Kas nendega olete pigem rahul? Või?

Ma olen pigem rahul. Ma ütlen, kui ma tahan puhata, võtan pigem Õhtulehe lahti jaaa.. kui ma tunnen huvi, siis ma võtan pigem Päevalehe lahti. No Postimees on minu jaoks ka juba natuke sinna poole.. Minu silmis. Ma ei tea, kas ta kirjutab alati tõtt. Ma ei tea. Jah, et ma saan seda, mida ma tahan. Seda ma leian sealt.

Et vastavalt siis tujule või meeleolule, vajadusele valite lihtsalt allika?

Jah, ma olen küll rahul. Pigem see ajab mind närvi, et nad muudavad neid ajalehti. Kui sa oled harjunud ja sa võtad lahti ja kujundus on kõik jälle teine. Või noh, nende kodulehekülgedel. Siis läheb tükk aega jälle aega, enne kui sa jälle midagi üles leiad

M38, kõrgharidus

Kui Te mõtlete nüüd eilsele päevale, mille kohta Te seda tabelit täitsite, siis mil määral oli see internetikasutuse osas Teie jaoks tavapärane või tavapärasest erinev?

See oli täiesti tavapärane. Võiks isegi öelda rutiinne. Samad leheküljed, kohati samad autorid, kohati samade teemade uudised.

Aga räägime siis veelkord üle, et millised on Teie jaoks tavapärased viisid, kuidas Te jõuate uudisinformatsioonini?

Tavapärane uudisinformatsioonini jõudmine on väljakujunenud usaldusväärsed kanalid. Pluss väljakujunenud usaldusväärsete autorite poolt sotsiaalmeedias lingitavad uudis- ja *feature*-lood.

Ja miks Te olete enda jaoks teinud just sellise valiku ehk siis mille järgi Te valite, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Esiteks on lihtsus, teine asi on informatsiooni kvaliteet kindlasti. Kvaliteet ja usaldusväärsus. Ja kuna ikkagi antud töökohas, siis minu töökoha, eesmärk on klientide raha kasvatamine, siis need uudised võiksid mingisugusel moel aidata panustada selle raha kasvatamisesse. Et see fookus.

Aga miks Te loete üldse uudiseid internetist?

Sellepärast, et see on selgelt kõige operatiivsem. Ajalehtedes põhimõtteliselt kaks kolmandikku, me saame rääkida sellisest informatsioonist, mis oli huvitav eile. Kahe kolmandiku ulatuses vähemalt. Teleuudiste kontekst on see, et üritatakse pakkuda võimalikult laiade huvidega massile midagi sellist, mis.. ühesõnaga see on sea ja kääritatud keskmine ja see ei ole piisavalt fookuses. Ehk siis paberlehed ja televisioon selletõttu kipuvad jääma selgelt tahaplaanile.

Kas saaksite veel tuua välja, mis on Teie jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehte lugedes, televiisorit vaadates või raadiot kuulates?

No internetis põhimõtteliselt me saame rääkida sellest kiirest liikumisest erinevate informatsiooniallikate vahel ja siis ka ühe informatsiooniallika sees. Ehk siis. Kui on vajadus täiendavate andmetega tutvuda, võib väga sageli olla lingitud juba. See võib olla lingitud teksti sisse, see võib olla visuaalselt esitatud sellisel moel, mida ükski teine meedium ei võimalda.

Kui nüüd mõtlete nendele erinevat tüüpi tekstidele, millega tutvusite ja kõikidele teistele erinevatele tekstidele, millega on internetis võimalik kokku puutuda. Lisaks igasugu Facebooki postitused, Twitteris tweedid, ja siis püüaksite sõnastada, mis on Teie jaoks internetis uudis.

Minu jaoks internetis uudis, kui ma võtan puhtalt nii-öelda professionaalselt seisukohalt, siis uudis on uudne informatsioon, millel võib olla mõju minu klientide portfelli väärtusele. Kas siis lühikeses või pikemas perspektiivis.

Ja kui Te mõtlete siis enda ameti väliselt tavaisikuna..

Siis mul on erakordselt raske uudist defineerida. Mul meenub kohe üks 2008. aasta Kanal2 „Reporter“ 8-minutiline lõik sellest, kuidas keegi lasi kellegi sauna akna katki ja siis näitas seda akent ja seal lasti taustaks õõvastavat muusikat ja siis „kuidas ikka niimoodi?“ ütles keegi. Vot see ei ole uudis. Tõesti ei ole uudis. Ja no muidugi Kanal2 „Reporter“ ei ole ka uudistesade, olgem ausad. Aga see, ütleme jah, uudis on uudne ja enneolematu informatsioon, mis võib siis mõjutada portfelli väärtust või see ei pruugi olla uudne informatsioon, kuidagi lisab sinna näiteks mingisugust sellist vaatepunkti, mida varem pole lisatud, mille peale pole varem tulnud. Siis on minul selles kontekstis ka uudisväärtus sellel ajal.

Kui oluline on Teie jaoks, kust kohast Te seda uudist loete?

No erakordselt oluline. Selles mõttes, et allikas on ikkagi äärmiselt tähtis, et kui tõsiselt seda nagu võtta. Et kui on ikkagi alkeemia.delfi.ee, ja seal öeldakse, et teadlased on midagi leidnud, siis need teadlased ei kipu olema väga sageli needsamad teadlased, kes on midagi öelnud, kui on uudis ilmunud forte.delfi.ee-s. ehk siis sisuliselt ühe keskkonna sees ühes sõna tähendus võib olla täiesti diametraalselt erinev.

Aga kas Te jälgite ka seda, kes on uudise kirjutanud?

Kui nüüd kohalikus kontekstis mõelda, siis no ikka allikas on olulisem, kui see, kes selle on kirjutanud. Loomulikult mingisuguste ajakirjanike arusaam maailmast..mingitel uudistel on ajakirjanike maitse konkreetselt juures, aga see allikas determineerib hinnangu sellele uudisele oluliselt selgemalt kui ajakirjanik.

Ehk siis Teie jaoks on oluline, kes selles uudises kõnelevad?

Minu jaoks on oluline, millises kanalis see uudis ilmub. Sest ma eeldan, kuidas seda nüüd öelda, ma usun protsessi rohkem kui isikut. Ma usun protsessi reglementeeritust rohkem kui isikut. Kui tuua nagu „Aktuaalse kaamera“ näide, siis ma põhimõtteliselt, mul on põhjust eeldada, et seal töötavad professionaalid ja see informatsioon, mis nii-öelda lõpuks kuidagi nagu eetrisse jõuab, et see vastab teatud standarditele. Ma usun protsessi selgelt rohkem kui indiviidi. Indiviid ja tema seisukoht tulevad mängu teistlaadi lugudes kui seda on uudis.

Ehk siis need allikad, kes on seal näiteks internetis artiklis, need kellega ajakirjanik on vestelnud, see ei ole Teie jaoks niivõrd oluline?

Ei no selles mõttes, et kui majanduspoliitilisi seisukohti väljendab Heido Vitsur või Sven Mikser või Jüri külapoe tagant, siis loomulikult.

Aga tulles tagasi selle juurde, kes on uudise kirjutanud, kas Te seda jälgite, et see inimene oleks ajakirjanik, kes on selle loo kirjutanud?

Jah selles mõttes küll, et need näod, kes üldiselt mingisuguses kontekstis kirjutavad, pigem nagu uudise puhul just ikkagi jälgiks, et see nägu või nimi on selle väljaandega seotud ja ta on osaline selles protsessis, kuidas see kontent sinna leheküljele tekib. Sest kui vaadata seda, et kes ei ole otseselt ajakirjanikud, näiteks juristid, poliitikud, spetsialistid, siis ega nemad ei kirjuta uudiseid. Nemad kirjutavad arvamusi või kolumne.

Näiteks siin oli üks tekst, mille oli kirjutanud ühe konkreetse veekeskuse treener. Ja siis on alust oletada, et see on reklaamtekst. See on seal juures ka kirjas.

No olgem ausad, üks PR-firmad suudavad läbi suruda ka selliseid asju niimoodi, nagu justkui oleks ajakirjaniku kirjutatud uudis. Üldiselt ma arvan nii palju mul kogemusi on, et ma nagu reklaamil, pressiteatel ja uudisel suudan vahet teha.

Aga mille järgi Te valite, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Jällegi see allikas ja allika usaldusväärsus baseerub kogemusel, midagi ei ole parata. Ja teine asi on võib-olla natuke see *common sense* ka ikkagi. Et kui on telegram.ee, siis lõppude lõpuks juba see nende nii-öelda *mission statement* ja see need neli lugu, mis ekraanil kõigepealt lahti tulevad, „Kas inglise kuninganna on ikkagi kuju muutev sisalik, mis toitub inimverest?“ ja siis seal kõrval mingisugune selline lugu, mis on täiesti okei, et loomulikult paraku see inglise kuninganna sisalikuks pidamine tekitab teatud skepsise ka selle teise loo suhtes, mida tuleb siis teistest allikatest kontrollida.

Kas siis Teie jaoks selle info usaldusväärsuse juures on oluline roll ka sellel, et kus kohas see on avaldatud, millisel leheküljel?

No loomulikult, et olgem ausad, Eestis võib-olla sellist asja ei ole, aga mulle hirmsamal kombel meeldib see, kuidas huumorivaesed inimesed korduvalt näiteks sellise USA saidi nagu The Onion uudiste peale totaalselt närvi lähevad. Et Blackcurrent ka. Muidugi Eestis on ka juhtumeid, sest Rohke Debelaki libauudiste peale üks pensionär läks väga närvi, sest seal ütles, et pensionäre enam poodi ei lasta, sest neil nagunii raha ei ole, et midagi osta. Et ma olen selle kiibistamise looga ka muidugi tuttav ja see on väga *overkill*, aga see *overkill* tuleneb sellest, et seal on võetud konkreetsed faktid ja neid endale sobivalt esitatud ja siis vinti juurde keeratud. Sellistest ulmelistest temadest võib täiesti leida erinevatest tehnoloogiaportaalidest piisavalt materjali.

Nii, aga milline peab uudis olema, et Te selle avaksite?

Ütleme nii, et mind on selles mõttes võib-olla natuke raskem tõmmata. Uudis peab olema hästi pealkirjastatud. See kaasaegne meetod, kuidas nagu klikke meelitatakse, see mulle nagu väga ei mõju. Uudise pealkiri võiks nagu ikkagi sisaldada ausat aktiivset verbi ja võtta uudise kokku. Ja kõige parem on siis, kui see uudis presenteeritakse nii, et *lead* on ka näha. Sest ma olen kunagi käinud kiirlugemises ja ma üldiselt tšekkan pealkirja ja *lead*'i päris kiiresti ära. Ainult pealkirja klikkimine..no see peab sisaldama juba sellist informatsiooni, millega mul tekib piisavalt palju assotsiatsioone. Täiesti rahulikult on võimelised ajakirjanikud tegema huvitavale asjale sellise pealkirja Eestis, mis ei sunni mind nagu seda klikkima.

Aga kui Te olete sellele juba klikkinud, siis milline peab uudis olema, et Te seda ka loeksite?

See peab olema hästi lühike, see peab olema konkreetne. Ja see peab suutma nagu jälgida seda tagurpidi kolmnurga ideed, et sa põhimõtteliselt liigud *lead*´ist kogu aeg nagu detailsemaks. Ei tohi olla pikk. Neli lõiku maksimaalselt.

Mida Te ootate internetis uudisest, kui Te selle avate? Milline peaks see olema, mis peaks seal olema?

Ma ootangi seda, et see oleks viisakas, konkreetne ja informatiivne. Ja et sellel ei oleks seda ajakirjaniku maitset ja võib-olla ka allika maitset eriti küljes. Ja mida ma uudisest kui konkreetset selliselt vormilt nagu eeldan, on emotsiooni täielikku puudumist. See on informatsioon. Kolumnisse kirjuta emotsiooni palju tahad.

Aga millised uudised jätate Te pigem lugemata ja mida väldite?

Need sellised, kus on pealkirjas Lindsay Lohan, Michael Jackson, Anu Saagim, kes meil siin Eestis veel need sellised.. Jüri Homenja, Erick Krieger, kes see vuntsidega hirmuäratav meesterahvas oli..Üllar Jörberg. Siis sellised uudised, kus kuritarvitatakse ülivõrdeid, sõnast staar.. staarmeikar ja staarjuuksur. Et sellised ma nagu julgelt välistan, sest seal antakse pealkirjas.. väga kena kusjuures, nendes pealkirjades enamasti antakse väga selgelt teada teatud sõnadega, et see informatsioon ei ole nagu selline informatsioon, mida keegi väga vajada võiks.

Aga kui Te mõtlete nüüd selle peale, et millised on praegu Eestis uudisteportaali ja milline võiks ideaalis olla Teie arvates üks uudisteportaal.

Eestis ei ole võimalik teha ideaalset uudisteportaali. Sellepärast et kõigil on vaja reklaami ka müüa. Ja keskmine uudiste tarbija ei ole selline, kelle jaoks tehtaks minu arusaama kohaselt kvaliteetset uudisteportaali. Ma leian, et Postimees..nad küll võib-olla ütlevad, et see on neil mingi veebiväljaanne jne, Postimees ju tegelikult on uudisteportaal. Ma leian, et Postimees on enamasti suhteliselt viisakas. Ja nad on suutnud selle viisaka ja siis selle staarjuuksuri ja staarmeikari teemad nagu enamvähem lahus hoida. Aga samas on ikkagi suhteliselt valus kohati vaadata, et kõruti on paywalli taga olev mingisugune spetsialisti pikk ja väga hea arvamislugu ja seal kõrval on mitte paywall´i taga oleval sidebar´il lugu sellest, millega strippar Marco eelmisel laupäeval hakkama sai. Et ka neil on probleeme. Ideaalne oleks põhimõtteliselt Postimees väiksemate piltide ja ilma seltskonnauudiste sidebar´ideta. See oleks Eesti kontekstis juba täitsa okei.

Aga tuleme nüüd selle juurde, et kui tavapärane on Teie jaoks see, et satute mõnda uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda sotsiaalmeedias jaganud?

Sõltub jälle allikast. Kui on usaldusväärsed inimesed, keda ma isiklikult nii-öelda tunnen, kelle background´i ma tean, kelle haridust ma tean, kelle väärtusi ma tean, loomulikult satun. Teine asi on see, et mina ei jõua kogu maailma meedial hoida piisavalt hästi silma peal. Ja kui mul on selline inimene, kelle puhul mul on põhjust eeldada, et ta enamvähem teab, mida ta jagab ja ta on selle läbi töötanud, loomulikult ma klikin seda.

Et kas selle valiku teete siis pigem selle alusel, kes on see inimene, kes seda on jaganud?

Jaa. Esimene trikk on inimene, teine trikk on loomulikult kas allikas. Sellepärast et minul on väga huvitava huumorimeelega sõpru, kes saavad küll aru, et The Onion on satiiriväljaanne, aga noh see viitab nagu sellele, et ma ikkagi vaatan seda allikat, mida nad jagavad. Et kui nad

jagavad mingisugust UK varianti Telegramist, siis ma võin seda klikkida, aga ma suhtun sellesse informatsiooni ikkagi sellise terve skepsisega.

Aga kui näiteks mõni sõber või kolleeg või keegi soovitab Teile mõnda konkreetset lugu lugeda või saadab Teile lingi või kuidas Te siis käitute?

Täpselt samamoodi. Kes saatis, milline on see allikas, kust see informatsioon pärineb, mida ta saatis. Kui ma hakkamõtlema struktureeritult mida ma vaatan kõigepealt, see läheb nii, et saatja – allikas – pealkiri.

Nii et see, et keegi Teile, konkreetset Teile, soovitab midagi, see ei tähenda seda, et Te kindlasti seda ka loete?

Ei tähenda. Sest olgem ausad, minu e-mail on piisavalt avalik ja erinevad huvitavate vaadetega inimesed saadavad mulle aeg-ajalt igasugu erinevaid huvitavaid linke ja nad arvavad, et see on minu jaoks väga suure uudisväärtusega.

N40, kõrgharidus

Mil määral oli see päev, mille kohta meediapäevikut täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

See oli seepärast erinev, et mul oli vaba päev ja see tähendab seda, et ma olin hoopis hommikupoole internetis ja ka teiselt poolt oli teistmoodi, et õhtul läksin teatrisse. Et kui tavapäraselt tulen õhtul töölt koju ja siis vaatan internetis teemad üle, aga seekord olin teatris.

Kas tavaliselt vaatad õhtuti ka rohkem meelelahutust?

Tegelikult näeb see asi välja nii, et lähen Facebooki ja vaatan, mida seal on postitaud ja kui seal tekib mingi teema vastu huvi, siis lähen ja loen edasi.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid uudisinformatsioonini jõudmiseks?

Internetis on jah läbi Facebooki, kui keegi on midagi postitanud ja see kõnetab. Et lihtsalt uudisteportaali ma lahti ei tee.

Otse kuskile mujale lehele ei lähe?

Ei.

Miks just oled valinud sellise viisi, et Facebooki kaudu?

Tegelikult pole tekkinud ilmselt oma lemmik uudistekanalit, mille puhul tunneks, et tahaks igal juhul lugeda ja Facebookis on konkreetne ja kompaktne ja teised on välja otsinud, mis võiks olla huvitav.

Kui tavapärane on see sinu jaoks, et satud uudist lugema, sest keegi on seda jaganud või linki sulle jaganud?

See on täitsa tavapärane. Iga õhtu saab ikka Facebookis ring ära tehtud ja kui õhtul ei jõua, siis teeb hommikul. Ja kui seal millegi peale silm jääb ja kohe pole aega lugeda, siis jätan ta lihtsalt arvutis lahtise aknana ja loen siis, kui mul on aega.

Mille järgi sa valid, et milliseid uudiseid sealt Facebookist avada?

Täiesti tunde järgi. Loen ja siis on tavaliselt seal midagi teema kohta räägitud ja kui tunnetan, et see kõnetab või tahan rohkem infot, siis teen lahti.

Milline peab uudis olema, et selle avaksite?

Iga päev on erinev tunne. Nagu üleilne päev tegelesin oma juuste/soengutega ja siis nägin jagamist uutest soengutest ja siis ma läksin vaatama, et mis seal pakutakse. Ikka isikliku iseendaga seotud teemad.

Milline peab artikkel olema, et selle läbi loeksite?

Praegu mul jäi kodus lahti artikkel imiku gaasivaludest ehk et ma ei jõudnud seda hommikul läbi lugeda ja kuna see on mu tööga seotud, siis tahtsin teada, mida siis internetiavarustes selle kohta kirjutatakse, et võrrelda neid enda teadmisi, mida ma teistele inimestele ise jagan.

Mida sa ootate internetis uudisest, kui seda avad?

Ma mõtlen selle viimase näite peale, siis tegelikkuses, siis mis mu ootus oligi see, et lihtsalt võrrelda, kas inimesed ka mujalt, et mida nad teavad ja mida siis üleüldiselt räägitakse, peale selle, mis on teaduslikud tõestatud kindlad näited või arutelud.

Et ka saada selles osas mingeid uusi teadmisi?

Kindlasti.

Millised uudised jätkad lugemata ning mida väldite?

Igasugused sõjauudised, õnnetused, katastroofid, liiklusõnnetused – ei ole vaja seda negatiivi enda ellu.

Miks loed/ei ole uudiseid internetist?

Internetis kui loen, siis selle pärast, et need lihtsalt satuvad, otseselt mingi ajalehtede tellija ei ole. Seetõttu jääbki ainuke variant kas internet või televisioon uudiste poole pealt, aga televisioon paneb piirangud, et sa pead täpselt sel kellaajal olema teleri ees kui on uudised, aga internetis saad lugeda siis, kui ise soovid või kui on aega või on valmisolek mingi uudise salvestamiseks endale.

Mis on see põhjus miks sa tavapäraest uudisteportaalidest uudiseid pigem ei loe?

Ma lihtsalt ei suuda seal orienteeruda. Et seal on nii palju erinevat vahtu, et sealt midagi välja sorteerida, see võtab lihtsalt meeletult palju aega.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Teistega võrreldes ongi see võlu, et seal on vabadus mis ajal sa midagi kuulad või loed. Raadiost tuleb sul siis kui on oma kellaeg, samamoodi telerist. Paberkandjat peab tellima, aga seda ma pole aastaid enam teinud.

Mis on sinu jaoks internetis uudis, kui sa mõtled nüüd nende erinevate tekstide peale?

See on minu jaoks see, kui see on minu jaoks uudne. See ongi minu jaoks uudis. Mina seda enim ei teadnud ja seetõttu võib-olla mingi artikkel, mis on aasta tagasi, aga ma seda terve aasta jooksul pole kordagi seda lugenud, siis ta on minu jaoks ikkagi uudis kuigi kuupäevaliselt on ta vana.

Kui oluline on sinu jaoks, kust sa seda uudist loete?

Üldiselt tekivad aja jooksul mingid suunad või mingid leheküljed, mille pealt nagu loed heameelega. Nagu sealt näiteks alkeemia.ee, seal on erinevaid just ka sisemaailma ja end ümbritseva olukordade suhtes. Teinekord satud täpselt nagu mingi moe või selle peale, tahaks lihtsalt teada, mis värv see aasta moes on ja tuleb selline tunne.

Kas need alkeemia artiklid, kas see on just oluline, et need oleksid just sealt leheküljelt või kui sa leiaksid need kuskilt mujalt lehelt. Kas see on sinu jaoks oluline, et need oleksid just seal lehel?

Neid on Delfis ka allkirjaga alkeemia.ee, aga jah... Mingil määral jah peaks olema tekkinud mingi side sellega või usaldus, et aktsepteerida neid artikleid.

Mille järgi sa valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

See mis sobib mu enda mõttemaailmaga [naerab]

Kas lehekülg ka loeb, kust sa loed?

Kui on mingi eraisiku blogi, siis ma suhtun sellesse skaala peal 1 ja 2 jne, et ikka laiema meediataustaga teemad tunduvad ikka usaldusväärsemad.

Kas jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Jälgin küll jah.

Kas jälgid ka seda, et see inimene oleks ajakirjanik või mitte?

See oleneb teemast, et vahel kui ajakirjanik räägib mingist spetsiifilisest asjast, siis ma ei usu, et tal on see taust ja et ta teaks. Siis mõne sellise artikli puhul, kus räägitakse näiteks inimese tervisest, siis ma usaldaks pigem, et selle artikli autor oleks arst või meedik.

Sa pigem eelistad siis autoritena spetsialiste?

Jah, professionaalid.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad?

Kui on spetsialistid kõnelemas, siis see mulle sobib ja see on mulle oluline.

Kui sa mõtled praegustele Eesti uudisteportaalidele ja mõtled millised need võiksid olla, siis millised need oleksid sinu nägemuses?

Delfi või need on nagu... need on lihtsalt koondanud erinevad väljaanded kokku. Et tõenäoliselt info kättesaadavuse poolest või kättesaadavuse kiirust arvestades on ka see päris hea variant. Kui sa midagi konkreetselt otsid, siis panedki Delfi ja Alkeemia ja tulebki plaks-plaks artiklid...

Milline sinu silmis on ideaalne uudisteportaal?

Suurt visiooni ei ole. Ma usun, et nende portaalide koostajad on proovinud erinevaid variante ja näinud, et sellised visuaalid on inimestele sõbralikud, et kui hallata suuri mahtusid, et see et sa paned Delfi ja et sul iga 5 minuti tagant tuleb uus tekst, siis see ajaks hulluks ma arvan.

Aga sina pigem ei eelista selliseid uudisteportaale?

Jah, ega ma väga uudiseid taga ei aja. Ei tea, pole vist uudishimulik.

N30, kõrgharidus

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks interneti kasutamise poolest tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärasest erinev oli kindlasti. Et noh kuna oli pühapäevane päev, siis ma nii aktiivselt internetti ei kasutanud. Nii palju kui noh telefoni teel.. et igapäevaselt kui ma kasutan tööl arvutit, siis ma natukene rohkem kasutan internetti ka.

Aga millised on siis sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas jõuad üldse uudisteni ja uudisinformatsioonini?

Ühed uudised on noh muidugi see, mis sotsiaalmeedias jagatakse või kommenteeritakse. Aga noh tavapärane rutiin on nagu see, et hommikukohvi kõrvale sirvin hommikul uudised ära ja

siis selline pealelõunane kohvi.. siis on teine ring uudiseid ja õhtul siis on noh telekast tulevad õhtused uudised.

Et hommikul ja päeval siis ikkagi internetist vaatad jah?

Jah.

Aga mille järgi sa valid, kuidas jõuda just internetis uudisinformatsioonini ehk siis miks just need valikud, et näiteks lähed Facebooki kaudu või lähed otse uudisteportaalide lehekülgedele?

Sellised suuremad ja kõige nagu usaldusväärsemad, et sealt nagu saab kõige kiiremini need põhi.. eriti kui toimub mingeid erisündmusi või on vaja nagu millegagi laivis kursis hoida, et kuidas sündmused nagu kulgevad, et siis noh Delfist ja Postimehest nagu saab selle väga hästi kätte.

Aga Facebook?

No sealt on pigem nagu valikuliselt, et kui ma tahan ikkagi kõik päevauudised läbi lugeda, siis ma ikkagi lähen nagu otse ise sinna uudisteportaali.

Aga kui tihti sa satud uudiseid lugema Facebooki kaudu? Näiteks keegi jagab seal või siis mõni lehekülg, mida oled läikinud, selle kaudu?

Noh päevas korra-paar ikka. Aga need on sellised kindlad nagu artiklid.

Kas neid on jaganud siis Facebooki sõbrad või siis leheküljed, mida sa jälgid või kuidas?

Pigem on jaganud sõbrad. Või nad on nagu midagi läikinud ja siis ma nagu seda näen, et.. Et ma vist Facebookis otseselt uudisteportaale nagu ise ei jälgi.

Aga mille järgi sa valid, et kelle jagatud artiklit näiteks, millist artiklit Facebookis just lugeda?

No mul on selline huvitav nagu sõprade hulk, et osad ongi.. kohe tegelevad, et näiteks on mingid kriitikud või nad ise kirjutavad mingeid artikleid kuskil ja et kui just nemad näiteks jagavad mingeid arvamustartikleid või midagi poliitika kohta või majanduse kohta, et noh siis ma tean, et seal on midagi huvitavat ja tasu nagu.. ja noh eriti kui nad on oma kommentaarid juurde pannud, et siis tasub .. Kui keegi lihtsalt on võib-olla lugenud nagu pealkirja ja siis sa tead nagu, et see inimene enamuse ajast loeb nagu pealkirju, et noh siis sellele uudisele nagu ei klikka. Et see on nagu pigem, et kuidas ma nagu seda inimest tean, mis ta nagu taust on.

Aga kui näiteks keegi sulle otse Facebookis või kuskil mujal soovitab mõnda artiklit või saadab lingi?

Siis ma ikka loen. Noh siis ilmselt on seal kas midagi naljakat, midagi huvitavat või midagi otseselt nagu minule suunatud või mingi teema, millest nagu on seltskonnas räägitud, et see on siis nagu väga spetsiifiliselt mingile teemale nagu suunatud artikkel.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Kõige mugavam viis ja kõige kiirem viis.

Kas veel midagi?

Ei, ilmselt ongi mugavus ja kiirus ja noh kogu aeg on nagu kõige uuemad uudised käepärast.

Siis mis on sinu jaoks internetis veel teistmoodi kui paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Ma ei teagi. Mul selles mõttes, et kui mul oleks aega ja kui mul oleks paberlehti kogu aeg käepärast, siis ma iseenesest eelistaksin seda aega niimoodi nautida, et tõesti hommikul istun rõdul, kohvitass ees, ma sirvin neid lehti, vaatan.. artiklid on pikemad, kohe kättesaadavamad. Internetis on tihtilugu teatud artiklid tasuta või mingi aja jooksul muutuvad kõigile kättesaadavaks. Et noh paberleht kindlasti oleks nagu selles mõttes.. noh võib-olla annaks rohkem emotsiooni. Aga noh kuna lihtsalt sellist aega ei ole ja neid paberlehti ei ole ka tellitud ja ei ole ka plaanis tellida, et siis on jah.. et ma ei ütleks, et see internet nagu selles mõttes.. noh esimene eelistus oleks, aga lihtsalt on selline nagu harjumus.

Aga miks ei ole plaanis tellida paberlehti koju?

Noh pigem ongi nagu see, et ma ei näe, millal mul on seda aega, et ma võtan selle paberlehte ette ja ma loen seda ja noh esiteks on see, et see paberleht tuleb mul päeval mingi aeg postkasti, siis ma ise ei pruugi kodus olla ja siis ma olen need uudised juba internetist kätte saanud. Et kui ma õhtul koju jõuan, siis mul ei ole mitte midagi uut sealt ajalehest enam lugeda.

Aga kui sa võrdled nüüd internetist uudiste lugemist ka telekast või raadiost uudiste vaatamise-kuulamisega?

Telekast on mingid kommentaarid juures, seal võib-olla mingid otsereportaažid ja asjad ja noh internetis tihtilugu võib olla ka ajakirjaniku liialdusi juures ja sa pead nagu selles mõttes internetist lugedes natuke aru saama, mis on pandud sinna sellist ilukirjanduslikku, et tekst oleks huvitav lugeda ja sa pead pooldiagonaalis lugema. Et telekas võib-olla saab sellise nagu tõesema uudise.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale, mida praegu vaatasid, kujutad ette veel näiteks Facebooki postitusi, Twitteris tveete, siis mis on sinu jaoks internetis just uudis?

No minu jaoks on uudis ikkagi see, et kui on midagi päevakajalist kajastatud, midagi on toimunud, midagi on juhtunud, et nagu see sõna uudis, et seal peab mingit uut informatsiooni olema, et see on nagu pigem uudis.

Need, mida nimetasid, võivad olla ka üldisemalt olulised, kas samad asjad ongi siis sinu jaoks ka internetis uudiste puhul olulised?

Jah, just.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa seda uudist loed, millisel leheküljel see üleval on?

See on ikka nagu oluline. Et seal ongi, et kas ma tahan endal lihtsalt meelt lahutada ja vaadata et kuidas on siis põhimõtteliselt mingi asi nagu pea peale pööratud, et kui juba tead, et mingi sündmus või asi toimub, ja siis teatud kanalid, kust kaudu kindlasti keeratakse see pea peale, nopitakse välja mingid sõnad, laused ja siis on portaalid, mis on nagu usaldusväärsemad ja

kustkohast sa uudist lugedes tead, et kui sa pärast kellegagi arutled, siis ikkagi arutled mingi pärisuudise üle, mitte nagu lihtsalt mingi kollase ajakirjanduse väljamõeldise üle.

Aga kuidas sulle praegu need tekstid tundusid ja need kohad, kus need üleval olid?

See need igasugused lisad nagu, kus on mingid terviselisad ja naistekad ja eluküljed ja mis seal Postimehe juures ka kõik on, et neid ma nagu väga tihti ei loe just seetõttu, et vahel ongi nagu selline tunne, et on vaja mingi artikkel teha ja siis keerutatakse mingi ühe lause ümber terve artikli läbi, et tegelikult see teadmine ei anna mulle mitte midagi ja lõppkokkuvõttes võib-olla see ei ole ka nii tõene informatsioon seal. Et noh neid ma nagu väga ei loe, aga noh sellised igapäevased uudised ja need majanduse, krimi ja need erid, et neid ma nagu küll. Ja just nendes erides nagu väga ei saa ka midagi välja mõelda.

Aga üks nendest tekstidest oli ka blogipostitus, et kuidas sa sellesse suhtud?

Need on minu jaoks pigem nagu sellised meelelahutuslikud, et kindlasti mitte nagu uudisena neid ma nagu ei võtaks. Et see on võib-olla noh silmaringi laiendamine, kellegi teise nagu arvamuse lugemine lisaks nagu enda või sõprade-tuttavate arvamusele loed mida see inimene arvab.

Kas sa jälgid üldse, kes on uudise kirjutanud?

Ajakirjanik?

Jah, et kas ta on ajakirjanik..

Mitte väga tihti.

Kas sa jälgid, mis nimi ja amet seal artikli all on?

Kui silma hakkab, siis ikka jah. Et noh mingid nimed on sellised nagu pooltuttavad või noh keda ma tean, et on ajakirjanik. Kui tema nimi on kuskil all, siis ma vaatan et on tema on selle kirjutanud, aga enamuse ajast on täitsa võhivõõrad nimed seal all.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu sa näed?

See on väga oluline. Selles mõttes, et sellest oleneb, kas artikkel on tõsiseltvõetav või ei ole. Väga suur vahe on, et kellega ajakirjanik rääkinud on.

Aga mille järgi sa üldse valid, et millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Oeh..

Võid mõelda ka nende tekstide põhjal, mida sa praegu vaatasid või siis enda kogemuse põhjal.

Eks see pigem nagu olenebki sellest kui põhjalikult seda artiklit kirjutatud on ja kui põhjalikult on nagu see tausta või noh informatsiooni õigsus või taustakontroll nagu lahti kirjutatud, seletatud. Võib-olla ajakirjanik uuris küll, kõike tegi, aga kui inimestele ei selgita, kust ta.. kellega ta kõik rääkinud on, et noh selle järgi ja olenebki, et kellega on räägitud ja kust kohast ma seda loen ja mis valdkonda ma nagu üldse loen. Et..

Aga kui näiteks loed kuskilt suurest harjumuspärasest Delfist-Postimehest või üldse kuskilt mujalt, kus võib-olla ei olegi üldse ajakirjanik kirjutanud, kuidas sa siis oskad üldse hinnata, kas tasub seda infot usaldada või mitte? Näiteks kui satud mõnele uuele leheküljele internetis.

Kuna ma ausalt öeldes varem ei ole sellele üldse mõelnud, et kas ta on ajakirjanik või ei ole, et noh kuidagi ikkagi eeldanud, et kui see ilmub Delfis või Postimehes, siis ilmselt sinna kirjutavad ikkagi ajakirjanikud, et noh.. Ma tean ainult spordiuudiste puhul on see, et alaliidud ise kirjutavad pressiteateid ja panevad üles. Et teen seda ise ka, aga selles mõttes samamoodi ma ei valeta sinna kokku mingeid tulemusi, et noh minu eesmärk on, et see spordiuudis nagu üles saada. Aga teiste uudiste puhul ma isegi ei ole sellele mõelnud, et see võib olla nagu inimene, kes ei ole ajakirjanik ja ta saab nendesse portaalidesse nagu kirjutada.

Aga kui sa nüüd ei mõtle selle peale, kes see inimene on, aga üldse kui on näiteks mõni välismaa lehekülg, kus on igasugu huvitavad artiklid üleval, siis mille järgi sa üldse vaatad, et kas tasub neid lugeda, kas tasub uskuda?

Kui ma välismaa lehtedel käin, siis pigem samamoodi sellised lehed, mis on nagu ülemaailmselt teada-tuntud ja usaldusväärsed. Et noh nagu meil Eestiski on, et kuskil mingil välis kollase ajakirjanduse lehtedel või täiesti tundmatutele lehtedele väga nagu ei satu, et pigem eriala spetsiifilised lehed ja..

Et siis pigem käid sellistel läbitestitud lehekülgedel?

Jah, just.

Aga milline peab üldse uudis olema, et sa selle avaksid internetis?

Noh see pealkiri on muidugi üks asi ja muidugi on see, et just mingite sündmuste ja poliitiliste asjade puhul, kui millestki on hästi palju räägitud või on olnud see, et kahe päeva pärast teavitatakse see või see, et on mingit uudist, mida sa oled nagu oodanud või jälginud nagu igapäevaselt, et mis nüüd toimub, mis nüüd toimub, siis isegi see pealkiri ei oma nii suurt tähtsust. Siis on lihtsalt see, et sa näed, et uus uudis on, sa avad ja vaatad, mis nüüd toimub. Aga muidu on ikkagi pealkiri, aga see ei tohi olla üle võlli nagu huvitavaks tehtud, et avad sisu ja siis sisu on hoopis midagi muud, et see pigem nagu vähendab selle portaali või uudistekanalit usaldusväärsus. Et kui sa oled neli-viis korda niimoodi avanud, et pealkiri on huvitav ja sisu ei ole nagu absoluutselt, siis sa rohkem nagu seda portaali ei loe ega kasuta ega usalda.

Aga milline peab uudis olema, et kui sa selle avad, siis sa seda ka loeksid?

Noh muidugi on see, et mõtled, et on midagi nagu huvitavat ja siis pärast lihtsalt lased silmadega üle või sirvid ja teine kord noh loed nagu igat sõna. See on muidugi jälle see, et millele nagu tegelikult ei ole mõelnud, et miks ma ühe artikli otsast lõpuni läbi loen ja et noh seda võib-olla pigem oleks nagu lihtsam analüüsida, kui mul need artiklid on ees, et miks ma nagu selle lugesin otsast lõpuni läbi ja miks ma selle lihtsalt lasin. Aga noh ma arvan, et ikkagi on see, et faktid on nagu paigas ja konkreetsed, et ei ole nagu sellist mingit mulli ajamist, et noh kui sa ikkagi räägid konkreetsest asjast, et siis lihtsalt niisama mingeid tähti sinna teksti ei ole mõtet panna. Minule isiklikult nagu meeldib, kui seal sissejuhatuses on väike selline lühikokkuvõte millest rääkima hakatakse ja siis see paneb veel artiklit lugema, et ma tahan sellest ja sellest pikemalt lugeda. Ja kui näiteks see, kellega on räägitud, ja

olulisemad asjad on bold'i pandud, siis see hakkab ju kohe silma ja kui need huvi pakuvad, siis loed otsast lõpuni läbi, kui need huvitavad ei ole, et noh see on täpselt samamoodi, et kui samad asjad, mis olid ajakirjaniku jaoks huvitavad, on ka sinu jaoks huvitavad, siis sa loed. Noh kuigi vahel vastupidi, et sa leiad artiklist hoopis midagi muud huvitavat, mida ajakirjanik oli välja toonud.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Ehk siis mida sa ootad, et see sulle pakuks, milline see võiks olla, mis seal peaks kindlasti olema?

No see uudiste lugemine on nii selline automaatne igapäevane asi, et noh sa ei mõtle sellele, et mis see mulle nüüd nagu andma peaks, aga Eks ikkagi jah see aktuaalne informatsioon, et nagu ennast kursis hoida, mis maailmas ja su ümber toimub. Et uudiste lugemine on ikkagi nagu põhiliselt su silmaringi laiendamine või mingis osas nagu harimine või noh see on selline elementaarse intelligentsuse osa, et sa .. jah minu jaoks on see nagu elementaarne intelligentsus, et sa tead nagu, mis toimub.

Aga kui sa mõtledki mingi konkreetse uudise peale, mida avad, siis millised ootused võiksid olla ühele konkreetsele uudisele?

Võiks kindlasti olla kooskõlas pealkirjaga. Et kui pealkiri on üks ja tekst on hoopis teine, siis see on lihtsalt puhas pettumus. Et kogu see uudis siis võiks olla pealkirja nagu lahti kirjeldamine või mingi uue informatsiooni toomine. Et tõesti kui mingeid uudiseid ootad ja kogu aeg tahad uuendust saada, aga võib-olla ei olegi midagi uut ja siis on vana informatsioon lihtsalt kokkuvõtvalt nagu teise pealkirja alla pandud, et see on jälle nagu pettumus. Et kui sa uudise lahti teed, siis sa nagu ikkagi ootad uudist.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Noh ma jätan lugemata igasugused mingid saadete kommentaarid või saadete nagu kokkuvõtavad asjad. Et kui ma olen sellest saatest huvitatud, siis ma vaatan seda... et kõik sellised. Ja noh ütleme jah pigem nagu sellist meelelahutuslikku ja kollast nagu pigem mitte.

Et kui sa lähed mingile uudisteportaali leheküljele, siis sa ei otsi sealt meelelahutust?

Ei. Jah pigem ma ikkagi otsin nagu uudist.

Et meelelahutust otsid sa siis internetis mujalt?

Meelelahutusega ongi see, et tihtilugu on seal ka kas midagi sellist koomilist ja naljakat ja siis sõbrad-tuttavad jagavad või keegi Facebookis sheerib. Et need nagu pigem tulevad kätte selliste jagamiste kaudu, et neid ma nagu teadlikult internetist otsima ei lähe.

Kui sa mõtled nüüd selle peale, et millised on Eestis praegu uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Kujunduse poolest, sisu poolest?

Kõik, mis pähe tuleb.

Noh see oleneb muidugi sellest kui tõsiseltvõetav see tahab olla või kui professionaalne või noh kui ta ongi keskendunud kollasele meelelahutusele, siis ta peabki olema selline kirju ja särav, reklaame täis ja igalt poolt plingib ja vilgub ja kõiki asju nagu lööb ette. Aga noh teiselt poolt kui ta on mõeldudki uudistekanalina, siis ta ikkagi võiks.. minule hästi meeldib, tundub

selline asjalik välisuudisteportaal mis on see UK oma, Daily Telegraph või.. vot see on natuke nagu vanaaegne, aga see ongi keskendunud sellele, et inimesteni uudised tuua. Seal ei ole seda reklaami nii palju ja pigem ongi see, et kogu see reklaam ja kirju rikub kogu selle asja ära ja teeb selle asja ebameeldivaks, et kui seda reklaami on üleliid. Et noh eriti kui sa telefonis oled ja siis need väikseid ristikesi on nagu suhteliselt tüütu seal kinni panna.

Nii et kas sinu arvates võiks olla paremini eristatud, et ongi konkreetselt kas tõsiste uudiste leht või meelelahutuse leht?

Jah. Need võiks nagu olla jah. Tõsiste uudiste leht ei tohiks nii minna reklaamileheks. Et vahel ongi eriti kui telefonis lahti teed, siis ekraanil muud ei olegi, kui üks reklaam teise otsa. Et suhteliselt tüütu on selle uudiseni vahel jõuda.

Kas sinu arust on need tõsise sisuga uudised ja meelelahutus liialt segunenud ka või see ei ole ainu arvates praegu probleem?

Natuke on. Et selles osas ma viimasel ajal isegi olen eelistanud lugedagi Postimeest ja mingit võib-olla kindlaid spetsiifilisi nagu majandusuudiseid ja ärilehte, et seal ei ole seda reklaami nii palju, et Delfi on kindlasti nagu reklaamist täiesti üleküllastunud. Sinna on läinud võib-olla seda meelelahutust ja reklaami liiga paljukuks.

M41, kõrgharidus

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks interneti kasutamise osas tavapärane või tavapärasest erinev?

See oli tavapärasest natuke vähem kui tavaliselt. Tavaliselt vaatan rohkem.

Ja millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Uudisteportaalid.

Aga mille järgi sa valid selle viisi, et miks lähed just otse uudisteportaaali lehele?

No harjumusest ja ma ei teagi, kust kohast nagu kohe uudiseid otsida kõige uuemaid.

Miks sa loed üldse uudiseid internetist?

Seal tundub, et on nagu kõige operatiivsem. Et seal on osad asjad reaalselt juba ja.

Kui sa võrdled veel paberlehtede, televisiooni ja raadioga, siis mis on sinu jaoks veel internetis teistmoodi?

Ütleme, et ongi see, et see uudisvoog tuleb pidevalt uueneb ja samas ei ole nagu kuidagi läbimõtestatud eriti, et tuleb nii, nagu tuleb.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevate tekstide peale, mida praegu vaatasid ja siis veel erinevatele tekstitüüpidele, millega internetis ja siis püüaksid sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis.

Mis on minu jaoks uudis.. uudis on ikkagi nagu mingisugune uus info, mitte kellegi arvamus või kellegi analüüs, vaid uudis on ikkagi mingi uus sündmus või uus info.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust sa seda uudist loed, kust sa selle uue info saad, milliselt leheküljelt?

Üldiselt väga oluline ei ole. Pole väga vahet.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Kui tekib huvi, siis vaatan jah. Esimese asjana ei vaata, aga kui nagu mingi asja poolest tundub nagu huvitav, siis vaatan, kes on kirjutanud jah.

Aga kas jälgid, et selle artikli oleks kirjutanud ajakirjanik?

Ei, seda ei jälgi.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud, kelle sõnad on seal edasi antud?

Jah, et see on nagu osa uudisest või.

Mille järgi siis valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Oma isikliku elukogemuse järgi vist.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Peab olema ikkagi skandaalne. Peab olema põrutav.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid, kui sa oled selle juba lahti teinud?

Siis peab olema faktidega ja kommenteeritud ja selline.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Et milline see oleks ja mis seal peaks olema?

Ma ei oskagi öelda, midagi konkreetselt ei teagi. Võtan täiesti puhta lehena, et mis uudised tulevad.

Kui sa näiteks näed mingit pealkirja ja avad selle, siis kas sul on mingid ootused, mis seal võiks olla?

Üldiselt ootan ikka, et oleks hea keelekasutus, siis et oleks selgelt esitatud. Et ei oleks liiga vana, et oleks uus. Ja siis ma hindan seda, kui ta erineb mingisugusest peavoolust, et see on nagu alati väga tore lugeda. Et noh kuidagi kõik uudised on ühte auku, aga kui on midagi värske nurga alt, siis see on väga hea.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Kõmu-uudiseid ei viitsi lugeda ja siis ei viitsi lugeda mingeid arvamusi väga palju välja arvatud mingite konkreetsete inimeste omi. Kes on huvitavalt kirjutanud, neid. Ja noh ütleme, palju uudiseid on nagu lihtsalt ei paku huvi on kuidagi mitte millestki või ei ole nagu minu jaoks huvitavad. Tundub, et on lihtsalt lehe või selle ruumi täitmiseks ära tehtud.

Kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis mille võiks ideaalis sinu jaoks olla üks uudisteportaal?

Ütleme, et hästi asjatundlik võiks olla. Et igas rubriigis kirjutaks targad inimesed, kes teavad asju. Ja siis ta võiks olla ka selline hästi maailma kontekstis nagu neid asju vaatav. Ütleme, kui on mingi sisepoliitiline või kohalik uudis, aga tore oleks, kui oleks mingilt distantsilt.

Kas kasutad ka Facebooki?

Mul on Facebook, aga ma kasutan seda väga harva.

Kas satud Facebooki kaudu lugema ka mingisuguseid uudiseid?

Jaa, olen sattunud jah.

Kui keegi jagab, siis kas on sinu jaoks tavapärane, et sa selle ka avad, loed?

Pigem mitte. Võib-olla kümnest jagamisest ühe.

Aga mille järgi sa selle valiku teed?

Ilmselt kui teema pakub huvi.

Kas oluline on ka, kes on see isik, kes on seda jaganud? Või vaatad ainult seda uudist?

Jaa see on oluline, kes jagab ja mis teema, et kui mingi inimene kogu aeg jagab mingeid ühesuguseid asju, mis talle endale huvitavad on, siis ma juba tean. Mõnel on mingid loomateemad näiteks südamelähedased, teisel on jälle mingid muud.

M39, kõrgharidus

Kui nüüd mõtled selle eilse päeva peale, mille kohta seda tabelit täitsid, siis mil määral oli see internetikasutuse osas sinu jaoks tavapärane või tavapärasest erinev?

Absoluutselt tavapärane.

Ja mille poolest siis?

Kõik täpselt samamoodi. Et ma kasutan Facebooki täpselt samamoodi ilmselt iga päev. Youtube'i aeg-ajalt nagu eile, et ma ei ütleks, et see oleks midagi väga eripärast.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas jõuad üldse uudisinformatsioonini?

Facebook. Facebook filtreerib ära, ütleme interneti mõttes. Et see Facebook, muidu ma loen paberlehti ka. Aga läbi Facebooki kui inimesed viitavad mingitele uudistele, lingivad, siis ma järgin neid linke ja vaatan, mis seal on.

Ja väljaspool interneti on siis peamiselt paberlehed?

Paberleht.

Aga ma küsiksin siis kohe ära ka Facebooki kohta. Et kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud tänu sellele lugema uudiseid, et keegi neid jagab?

Täiesti tavaline.

Ja mille järgi sa seda otsustad, et kas tasuks seda lugeda või mitte?

See on natuke keerulisem küsimus. Pigem.. ma võiksin tegelikult peaaegu et öelda, et rõhuvas enamuses ma järgin neid linke. Sellepärast, et kõik inimesed.. mul ei ole *news feed*'is kogu aeg kõikide poolt mingeid linke kogu aeg pandud. Ja seetõttu ma pigem neid nii-öelda järgin ja vaatan, mis seal on. Mida ma üldiselt välistan, on mingit anekdoodide lehed ja sellised. Et mingeid naljalehti ma väga ei viitsi vaadata ja järgida. Et ütleme, et see on üsna suur grupp, mille ma lihtsalt kohe kõrvaldan. Aga uudisgrupid, uudislehed, mingid viited kuskile mujale kogudele, millelegi sellisele, siis ma üldiselt vaatan.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab mõnda artiklit, saadab lingi?

Siis seda ma kindlasti vaatan.

Mille järgi valid just need viisid, kuidas jõuad internetis uudisinformatsioonini? Ehk siis näiteks just Facebooki kaudu, et miks selline valik?

Vabandust, ma ei saanud nüüd küsimusest aru.

Et mille järgi oled valinud just sellise viisi enda jaoks, et kuidas leida internetis uudisinformatsiooni?

See on lihtsalt kõige lihtsam. Sellepärast et ma usaldan.. ütleme mul ei ole sõprade ringkonnas väga inimesi, kes.. Facebookis, ma mõtlen.. inimesi, kes soovitaksid jumal teab mida, ja seetõttu ma nagu seda filtrit usaldan ja teiseks kuna see tuttavate ja sõprade, Facebooki sõprade, ampluaa on nii lai, siis nad katavad ka kõik huvialad ära, et ma ei pea eraldi hakkama selle pärast otsima kuskilt uudiseid.

Aga miks loed üldse uudiseid just internetist?

See on kõige mugavam, sest ma kasutan pidevalt oma nutitelefoni ja ükskõik, kus ma olen, ootan midagi või istun bussis või kus iganes, mul on kogu aeg see nutitelefoni käepärast. Väga lihtne.

Kui nüüd võrdled internetti paberlehtedest uudiste lugemisega, teleri vaatamisega, raadio kuulamisega, siis mis on sinu jaoks internetis teistmoodi?

Internet on kiiresti tarbitav. Internetis ma teen ise valikuid. Ütleme, kui mul pannakse paberajaleht ette, siis ütleme see valik on ju piiratud. Ajaleht on piiratud mahuga ja seal on kindel päevasündmuste ja kõige muu nii-öelda see kompositsioon või koostatud üks ole, mille piires ma saan valida. Internet on selles mõttes piiramatu. Et raadio ja televisioon loomulikult lähevad veel piiratumaks, sest seal tulevad uudised järjest ja minul ei ole mingisugust kontrolli selle üle, mis järjekorras see sinna tuleb. Ma lihtsalt istun passiivselt, mulle loetakse ette, näidatakse, ja siis ma parajasti lähen võileiba tegema, sest see konkreetne uudis järgmise paari minuti jooksul ei valmista mulle huvi, aga see on ka kõik, kogu valik, mis ma saan teha. Internetis, kui ma loen kaks esimest lauset ära ja see ikkagi mulle huvi ei paku, siis ma saan kohe ära minna. Televisioonis ma pean uudise nii-öelda lõpuni kannatama ja siis ootama edasi mis mulle pakutakse.

Nii et pigem teed ise enda valiku, kui see, et sulle tuuakse välja need kõige olulisemad asjad?

Just. Just.

Kui mõtled nüüd nendele erinevat tüüpi tekstidele, ja lisaks ka näiteks Facebooki postitused, Twitteris tweedid ja veel igasugu blogipostitused, siis püüa sõnastada, et mis on sinu jaoks internetis uudis.

Internetis uudis on minu jaoks esiteks.. seal tekib siis nii-öelda mingisugune järjestus eks ole. Kõigepealt on uudis minu jaoks päevapoliitilised või päevasündmused.. nii-öelda olulisi päevasündmusi kokku võtavad asjad. Siis järgmisena on erialased uudised, mida ma kindlasti vaatan, ja mis on minu jaoks uudised. Ja siis edasi tulevad kõik muud sellised olemuslood või mida iganes, reportaazid või intervjuud ja muud taolist.

Aga kui sa hindad erinevat tüüpi tekstide põhjal, mis on internetis uudis? Mis on just uudis?

No internetis võib iga asi olla tegelikult uudis. Seal ei ole ju vahet. Uudise saab ju toota ükskõik millisest asjast. Oleneb sellest pealkirja catchisusest, kuivõrd ta silma püüab. Tegelikult internetis, mille järgi me kas või linkidegi valiku teema, on ju see, Facebookiski, kõigepealt ma näen seda pealkirja. Et kui seal on pealkiri „Homme tuleb maailma lõpp“, siis on see tõenäolisem, et ma vaatan seda, kui et seal on pikk mingisugune kirjeldus sellest, kuidas ma ei tea, keegi läks lastega kuskile puhkama. Et see oleneb pealkirjast väga palju.

Nii et uudis võib siis olla sinu jaoks ka, kui Facebookis keegi on midagi postitanud, blogis postitanud?

Jaa, loomulikult.

Et see ei pea olema konkreetselt uudisteportaal?

Ei, ma ei võta seda nii kitsalt, et see on nüüd uudis, et täna sündinud, toimub või eile toimus ja nii edasi. Ei, ei.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa seda uudist loed ehk kus ta on üleval?

On loomulikult teatavad interneti leheküljed, mille puhul tasub olla nüüd ettevaatlikum loomulikult. Kui mitte teada seda tausta, siis võib seda ka nii-öelda tõe pähe võtta. Noh on vahe sees, kas ma loen Postimehest, kas ma loen Telegrami või ma loen Avanejaid. Et viimane on täielik selline naljakoht, mida ma üldiselt ei viitsi isegi lugeda sellepärast, et kuna seal minu jaoks puudub.. noh absurdihumor on tore iseenesest, aga mul on targematki teha. Et ma pigem loen Telegrami sellepärast et need on reaalsed inimesed, kes mõtlevad realselt nõnda, nagu nad seal kirjutavad. Et minu jaoks on see uudis ja see on huvitav, mida inimesed usuvad ja mida inimesed mõtlevad ja arvavad. On nad siis vandenõuteooriad või nad ei ole vandenõuteooriad või mis iganes. Ja siis muidugi Postimees eks ole, kes kirjeldab lihtsalt faktoloogiliselt mingisuguseid asju, annab neile teatava hinnangu, ja siis ma kas olen selle hinnanguga nõus või ma loen lihtsalt nende faktide pärast ja olen teistsugusel arvamusel.

Ehk siis vastavalt leheküljele suhtud nagu erineva kriitikameelega?

Jah, loomulikult.

Aga kas jälgid seda, kes on uudise kirjutanud?

Üldiselt ma vaatan seda, kes on uudise autor, küll. Et ma jälgin nagu ajakirjanikku. Aga noh on väga palju netilehekülgi, näiteks välismaiseid, kas või see sama viidatud lihavõttejäneste keskaegsed mõrvaaktid (lugu, mida eelmisel päeval Facebooki kaudu lugema sattus – autor).

Seal ei ole see oluline, et see oleneb, millega tegu on. Aga et kui on tegemist arvamuse, analüüsi, hinnangu, kirjelduse või millegi muu taolisega, siis ma vaatan, kes on kirjutanud.

Aga kui on lihtsalt konkreetset uudis?

Siis ei vaata. See ei oluline.

Aga seda ka mitte, et kas selle on ajakirjanik kirjutanud või keegi muu?

No jällegi oleneb eks ole. Kui mulle lingitakse Postimehe uudist eks ole, siis üldjuhul seal ongi mingi ajakirjanik selle autor.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on rääkinud?

See on loomulikult oluline sellepärast et kui ma vaatan kas või praegu viimaste päevade uudiseid eks ole, sisepoliitilised uudised, siis on ikkagi oluline, et kas ajakirjanik refereerib konkreetset ministrikandidaate, või ütleme peaministrikandidaati, või ta räägib sellest, kuidas talle tundus, et ta oli seal ja kuidas see õhkkond Reformierakonna volikogu eesruumis fuajees oli ja mis ta nägi, et kes mida sõi, et see uudisväärtus on täiesti erinev. Loomulikult ma vaatan seda.

Aga mille järgi valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Ütleme niimoodi, et omaenda kriitikameele järgi. Ma üldiselt hindaksin seda sellisena, et ma väga ei.. ma ei võta.. ühesõnaga ma ei võta esitatud uudist ilmtingimata 100-protsendilise tõena. Ma loen selle läbi, ma püüan vaadata ridade vahele, et mis seal uudise eesmärk on. Et noh kui keegi räägib seal kellegi teise kohta, annab nii-öelda hinnanguid, siis ma pigem vaatan seda, et miks ta neid hinnanguid annab, kui seda mis hinnang see nüüd täpselt on. Minu jaoks on huvitavam pigem nagu see taust.

Kas vahel mingisuguse informatsiooni puhul kontrollid ka mujalt, näiteks kui mingisugusel leheküljel tundub asi kahtlane, et vaatad järgi, kas tegelikult on ka nii?

Jaa. Ja mul on muuseas üks harjumus , noh eile ma ei teinud seda, aga üks harjumus mul on. Ma olen väga aktiivne Wikipedia kasutaja. Selles mõttes, et kui ma näen mingit huvitavat nime, huvitavat fakti, mul tekib küsimus, siis ma üldiselt vaatan kohe Wikipediasse ja kontrollin nii-öelda asju järele.

Milline peab üldse olema üks uudis, et sa selle avaksid?

See on nüüd väga keeruline küsimus. Selles mõttes ta peab mulle huvi pakkuma ja ma olen väga laialdaste huvidega inimene, nii et ma ei oskaks seda mitte kuidagi.. ma vaatan pealkirja järgi nagu ma enne ütlesin. Et kas see teema või see pealkiri pakub mulle huvi või seal on, noh näiteks siin viidatud tekstis eks ole, et kui see on röögatus, et sõidab ringi halli autoga kommionu, siis üldiselt seda ma ei viitsi lugeda, sest see pealkiri ütleb mulle ära, mul endal lapsi ei ole, nii et mind ennast see nii väga ei huvita eks ole. Ma sain sealt selle uudise teada, et kuskil sõidab mingi kommionu ringi, et ma ei pea süvenema sellesse.

Milline peab uudis olema, et kui sa selle avad, et sa seda ka loeksid?

Tegelikult ei ole isegi väga oluline, sest ütleme niimoodi, et väga keeruliselt või halvasti kirjutatud uudiseid peaaegu ette ei tule. Et meil on pigem uudiste kirjutamises nii meil kui

tegelikult, kui ma hakkam mõtlema, milliseid uudiseid mulle viidatakse, siis ma pigem satun lugema nii-öelda sellises jutumärkides angloameerika stiilis kirjutatud asju, mis on kirjutatud ladusalt, kergelt, loetavalt ja väga arusaadavalt. Ütleme kui need oleksid sellises klassikalises saksa stiilis kirjutatud tohutute võõrsõnadega, et sa pead võtma võõrsõnade leksikoni kõrvale ja istuma tund aega, et seda artiklit läbi järada, siis ma pigem ei.. oleneb siis teemast, et ma võin lugeda seda ja ma olen sattunud aeg-ajalt ka selliseid asju lugema, aga siis see peab tõesti mulle huvi pakkuma.

Aga kas eesti artiklite puhul on ka mingisugune kriteerium, et teed selle lahti ja näed juba, kas tasub lugeda või mitte?

Jaa ikka. Sellepärast et kui.. noh on mingid ajakirjanikud, kelle puhul ma vaatan, nagu ma enne ütlesin, ma siiski ajakirjaniku nime vaatan, ja kui on mingisugune seal Katrin Lust või keegi eks ole, kelle artiklid pigem on sellised Kroonika stiilis, siis ma.. mul on teatav eelhindang olemas. Aga kui see on mingi Argo Ideon, siis ma süvenen rohkem ja siis ma olen eelhäälestatum. Et ma saan nii-öelda eelhäälestuse kindlasti selle ajakirjaniku nime kaudu. Ma tean, mida ma ootan sealt juba, ja siis ma tean, kas süveneda või mitte süveneda. Ja vabandust, loomulikult rubriigid. Et kas on Postimees üleüldiselt või see on Elu24. Tavaliselt näiteks kui ma näen, et Facebookis on keegi linkinud Elu24 peale, siis üldiselt ma sinna ei lähe. Et see peab tõesti väga selline uudis olema, mis mulle tõesti nagu see pealkiri, mis mulle huvi pakub.

Mida ootad internetis uudisest, kui seda avad? Et mida see võiks sulle pakkuda, mis võiks seal olla?

See peaks mulle pakkuma uut teadmist. Lihtsalt.. uut teadmist ja tal peab olema selline arendav külg minu jaoks. Et seetõttu ma väga palju loen ka teadusuudiseid ja muid taolisi asju.

Aga millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Suures osas on need sellised meelelahutuslikud kollased uudised. Ma ei viitsi lihtsalt neid lugeda. Selles mõttes, et minu jaoks on nad noh kuidas ma ütlen.. nad on, nad raiskavad pigem aega. Isegi kui ma istun eks ole Facebookis pikka aega, ma olen nagu ma ütlen, aktiivne Facebooki kasutaja, ja ma arvan, et sinna läheb mul päevas mitu tundi, siis ma siiski hindan neid tunde Facebookis piisavalt väärtuslikuks, et mitte raisata seda lihtsalt niisama suvalise scrollimise ja suvaliste selliste klikkimiste peale. Ma teen selle eelfiltri läbi ja siis lihtsalt lähen. Mingeid meelelahutusartikleid ma väga ei viitsi.

Mind huvitab ikkagi see, et kas käid ainult Facebooki kaudu või siis vahel ikkagi lähed otse uudisteportaali ka?

Ei.

Mitte kunagi?

Ainult Facebook.

Aga kui Facebooki kaudu satud uudisteportaali, siis seal ei vaata, ei scrolli läbi neid teemasid?

Ei, üldiselt mitte. Et ma siiski olen selle konkreetse lingi peal ja tulen sealt tagasi. Nagu ma ütlen, vahel juhtub, eile juhtus see, aga et selles mõttes ma üldiselt ei tee seda kindlasti.

Aga äkki mingisugune pilt ikkagi on Eesti uudisteportaalidest, et kui mõtled selle peale, millised on Eestis praegu uudisteportaalid, siis milline võiks ideaalis üks uudisteportaal olla sinu arvates?

Et kas mõni nendest uudisteportaalidest vastab minu ettekujutusele?

Jah, kas vastab või kui ei vasta, siis milline võiks see hoopis olla?

...no ütleme niimoodi, et hea või ütleme selline ideaalne uudisteportaal on väga korralikult struktureeritud, et ma saan valdkondade järgi vaadata, mis ma tahan lugeda. Et selles mõttes klassikaliselt võib-olla Postimees ja need on tegelikult väga hästi tehtud. Delfi puhul on see, et seal on see, kui ma nii-öelda mõtlen, milline see lehekülg välja näeb, et siis seal on see, seal on väga kirju ja see on tohutu segapuder. Ma pean tohutult vaeva nägema, et aru saada, mis valdkonnad ja nii edasi, et ma peaksin end sisse sööma sinna, aga Postimehel on väga konkreetselt on välismaa, siseelu üks ole, majandus, väga konkreetselt laiad valdkonnad, et kui ma peaksin tahtma seda vaadata, siis vaadata niimoodi valdkondade kaupa.

N32, kõrgharidus

Kui sa mõtled nüüd sellele päevale, mille kohta sa täitsid seda tabelit, siis mil määral oli see päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Kui me räägime uudiste sirvimisest, siis pigem ebatavalisem ehk siis ma tegelesin tavapärasest rohkem koosolekute ja tööga ehk siis tavapäraselt on mul natuke rohkem aega kui eilne kümme minutit uudisteportaalisis uudiste vaatamiseks.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Tavapärane viis on raadiouudised hommikul ja teine asi on siis kätte sisse harjunud uudisteportaalid, mida ma loen. Lisaks sellele, näiteks Delfile ja Postimehele, käin vahel näiteks Memokraadis. Lisaks sellele, kui mingi teema kuskil tõstatub, siis otsingi blogidest mingisuguseid teemasid, keda ma jälgin. Et need on põhilised viisid.

Nii, aga mille järgi sa need viisid valid, et miks just need?

Ma arvan, et tihti on see sunnitud või sundimatu mugavus. Et raadiouudised teel tööle, et raadio lihtsalt mängib. Mis puudutab portaale, siis need on rohkem nagu sihipärase valikuga ehk siis kas teatud inimeste või teatud portaalide järgi sirvin neid uudiseid.

Aga miks loed üldse uudiseid internetist?

See on mugav viis uudisteni jõudmiseks. Et kiire, operatiivne ja ilmselt, kui mul oleks kontor, kus mul oleks kõik paberlehed, siis ma hea meelega loeksin paberlehte, et pigem selle puudumisel on see väga lihtne viis, kuidas infot saada.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehti lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Tihti on internetis artiklid lühendatud. Kui mõningatel juhtudel peab ostma mingisuguse lisapaketi, et jõuda terve artiklini ja loomulikult internetis on hästi palju müra, et see muutub

nagu selle kanali nii-öelda tähelennu juures ilmselt üsna oluliseks faktoriks, et inimesed suudaksid need reklaamid sealt ära lükata ja et see ei hakkaks liiga palju müra tekitama, et see häirima hakkaks. Aga ta on paindlik ja võimaldab nii-öelda uurida lisaks, kui sul tekib teema kohta huvi. Kui sul on oskused otsida ja tead, kust otsida.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida sa lugesid ja siis veel igasuguste blogipostituste, Facebooki postituste ja Twitteris tweetide peale, siis püüa sõnastada, mis on sinu jaoks üldse internetis uudis.

Uudis on tekst, mis annab edasi konkreetse sõnumi, millest ma saan uut teavet.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed? Et kus leheküljel see üleval on.

Selles mõttes, et see iseenesest, kus ta üleval on, pigem ma ütleksin, et oluline on, mis seal üleval on. Et võib-olla see, mis uudisteportaalide puhul nagu häirib, on see, et tihtilugu kuna kõik toimub klikimajanduse peal, siis need pealkirjad ei haagi kokku sisuga või on nad väga moonutatud. Et pigem häirib nagu see, mitte see koht. Loomulikult kui ma tean, et ma loen skeptik.ee lehekülge, siis mul on see eelhäälestus juba endal, ma tean, et ma pean seda võtma teatud reservatsiooniga, et seal tekitama enda jaoks selle filtri. Aga samas ma ütlen, et ega ma pean seda filtrit tegema samamoodi Postimees.ee puhul, et see portaalide maine minu arust ei tiksü enam väga kindlal sammul. Ehk siis ta on ikkagi uudisepõhine ja inimesepõhine, kes seda uudist kokku paneb, kui hea kvaliteediga ta tuleb.

Siis ma küsingi su käest kohe, et kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Teatud artiklitüüpide puhul jah.

Kas sa jälgid ka seda, kas see inimene on ajakirjanik?

Jaa. Selles mõttes jälgin jah. Ma eristan, et kui näiteks Kadri Liik kirjutab, siis ma eristan, et ta ei ole ajakirjanik nii-öelda, aga eristan ka ajakirjanike lõikes, et kes kirjutab.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes selles uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud?

No ma arvan, et sellest hakkabki kogu uudis. Et kui allikad on valesti valitud, siis nad ei olegi nagu.. ajakirjanik ikkagi nagu peegeldab ja oleneb, et kui see on päevakajaline uudis, siis see koosnebki enamjaolt inimese tsitaadist, et siis, kui on ajakirjanik suutnud küsimuse õigesti sõnastada, et siis kaob selle ajakirjaniku mõju sealt rohkem ära, aga kui on tegemist analüütiliste analüüsivate artiklitega, seda olulisemaks muutub selle ajakirjaniku panus sellesse loosse. Aga loomulikult on allikad olulised jah.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Ma arvan, et see on enda intuitsiooni küsimus ikkagi ja enda mingisuguse tausta küsimus. Ja võib-olla ei ole oluline, kas internetis või ajalehes, et see kvaliteet on ikkagi hästi erinev ja peabki lihtsalt filtreerima.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

See peab olema minu jaoks mingisse teemasse, mis mind huvitab.

Aga milline peab see olema, et sa seda ka loeksid?

Ma pean saama aru, et see annab mulle mingit uut infot.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Et milline see võiks olla või mida see võiks sulle pakkuda, mis seal olla võiks?

Oleneb teemast. Kui see on mingisugune probleem, siis ma eeldaks, et seal on küsitud allikana siis infot mingilt näiteks a la erialaliidult või mingilt arvamusiidriit, kellel on reaalselt selle valdkonnaga olemas kontakt ja kes ei ole otseselt seotud poliitiliste otsuste tegemisega ehk siis kellel oleks võimalus seda teisest perspektiivist kommenteerida ja eeldan seda, et ta ei oleks ainuke, vaid, et uudis oleks tasakaalus ja seal oleks ka neid teisi pooli kuulatud.

Millised jäta lugemata ja mida väldid?

Reeglina mingisugused meelelahutusuudised, moeuudised, eneseabi uudised, sellisse teemasse või valdkonda kuuluvad.

Aga kui sa mõtled selle peale, millised on Eestis praegu uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis olla üks uudisteportaal?

Ütleme nii, et.. loomulikult ma võiks öelda, et ideaalis ma tahaks, et seal ei vilguks mul ees mingid asjad ja see oleks lihtsasti struktureeritud ja silmaga haaratav, aga paratamatult kuna need portaalid püsivad reklaami peal, siis mu see reaalsus ütleb, et see kõik on millegi nimel. Aga jah, et selles mõttes paratamatult ma arvan, uudisteportaalide puhul muutub ka järjest olulisemaks see, et see müra sööb selle uudise ära ja inimesel juba tekib see sama efekt nagu Facebookis, et sul on raske jõuda uudiseni, kuna sa pead läbima nii meeletult palju mingit muud asja, et siis see võib hakata kahandama mingil hetkel seda lugejaskonda.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda jaganud näiteks Facebookis?

Jaa. Selles mõttes, et see on ka täpselt see, et ma ikkagi loen, võib-olla ma haaran seda pilguga, kui keegi on jaganud, aga ma loen ikkagi seda, kui mul on selle teemaga mingi isiklik kontakt või mul on mingi huvi selle teema vastu. Et võib-olla ma leiän selle üles siis mingil x hetkel natuke varem, kui ma leiaks selle kuskilt portaalist üles.

Kas see sõltub ka sellest, kes seda jagab?

Võib-olla mingil määral kindlasti. Et ma ei saa öelda, et ei sõltu, aga pigem see on ikkagi ma arvan teemapõhine, et kas ma selle siis avan või ei ava.

Aga kui keegi otse sulle soovitab mõnda artiklit või saadab lingi?

Jaa, siis ma loen.

N40, kõrgharidus2

Mil määral oli sinu jaoks eilne päev interneti kasutamise osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Pigem tavapärane.

Aga mille poolest?

Ei olnud niimoodi, et terve päeva olin näiteks kodust ära, vaid olin suhteliselt palju kodus.

Aga selle osas, kuidas sa internetti kasutasid?

Et siis ma kasutasin nagu rohkem. Et selles mõttes rohkem, et kui ma olen ainult kodust ära, siis ma ei kasuta üldse.

Millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa üldse jõuad uudisinformatsioonini?

Teen arvuti lahti, vaatan pealkirjad üle ja kõik.

Kas sa lähed tavaliselt konkreetsele uudisteportaali leheküljele?

Jah, pigem jah.

Aga mille järgi sa valid need viisid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini? Et kui sa näiteks lähed otse uudisteportaalide lehekülgedele?

Kuidagi see, mis arvutis võib-olla kõige rohkem vaadatud on või. Delfi. Et see tuleb..seal on kõik nagu need erinevad valdkonnad nagu.

Aga miks sa üldse loed uudiseid internetist?

Sealt saab kiiresti kõikide uudiste kohta. Saab kõik uudised kiiresti ja kui mõni huvitab, siis lähen loen konkreetsemalt.

Kui sa võrldled nüüd internetis uudiste lugemist paberlehtedest uudiste lugemisega või teleka vaatamisega, raadio kuulamisega?

Meil ei käi paberlehte ja meil tundus see, et on ainult paberil see, et keegi ei loe tihti tükk aega. Aga televiisorist on see, et mul läheb rohkem aega, mulle tundub. Või mul jääb kahe silma vahele tähtis asi. Lapsed kisavad seal ja on vaja kuhugi teise tuppa minna, siis on see põhiuudis ja.

Kui sa nüüd vaatad neid erinevat tüüpi tekste, mis internetis on, ja kujutad ette mingeid Facebooki postitusi ja veel mingeid blogipostitusi näiteks ja Twitteris tweedid ja..

Twitterist ma ei tea mitte midagi.

Siis ühesõnaga kujutad võimalikult erinevaid tekste ette, millega oled kokku puutunud internetis, ja siis püüad sõnastada, et mis on sinu jaoks internetis uudis?

Et mis on uudis....rasked küsimused... kui pealkirjas peab ikkagi olema mingisugune uudis minu jaoks. Et siis ma hakkan edasi lugema.

Aga mille järgi sa hindad, et see just uudis on?

Aga mis see muu variant siis on? Et muu on lihtsalt kellegi arvamus või?

No siin olid veel näiteks blogipostitus ja reklaamtekst jne.

No pealkirjas peab olema ikka selline asi, mida ma enne ei ole kuulnud ja muidu oleks ju, kui enne on sellest hästi palju juttu olnud, siis on kellegi arvamus.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed, et milliselt leheküljelt?

Natuke on oluline jah võib-olla. Aga kõigepealt, kui ma pealkirja loen ja siis kas ma edasi seda loen, võib-olla siis on oluline. Kohe mõtled, et a la Postimees on ikka õigem kui Õhtuleht, kuigi ma ei tea, ei ole ju tegelikult. Et Delfis on nagu kõike, et kui mõni kirjutab kuskil, et näiteks Delfis, et aga see on sealt leheküljelt võetud, siis ma ei teagi, mis on sealt või sealt leheküljelt võetud. Et ma loen ja rohkem on see meelelahutus ju, et ma väga tõsiselt seda ei võta. Et kui ma väga tõsiselt võtaks, siis ju oleks just oluline.

Aga kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei ja sellega on meil olnud mehega väga palju vaidlemist. See, kuidas ma absoluutselt ei jälgi. Näiteks, kui mu sugulane uuris, et kuidas sa ei tea, et ma seal kirjutun. No ma ei vaata autorit, absoluutselt.

Aga kas sa jälgid, et selle oleks kirjutanud ajakirjanik?

Vot ei, sest ma ei vaata ka seda, kes on selle kirjutanud. Täiesti null. Mul on selline tunne, et ma vaatan ruttu uudise ja järgmise uudise ja järgmise ja järgmise uudise ja...

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnad on seal toodud uudises?

Ei tegelikult see ka pole nii oluline, sest ma tean, kuidas ajakirjanikud neid sõnu väänavad onju. Et nad võtavad täpselt selle lause, mis nad tahavad. Et tegelikult see ei ole väga oluline selles mõttes.

Aga see, et kes see inimene on, kellega on vesteldud?

Noh, nii ja naa.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Ma ei tea, kui sul on vaja seda kindlasti teada, kas uskuda või mitte, siis saab mitmelt lehelt lugeda sama asja kohta võib-olla nagu erinevatest portaalidest äkki ja siis mõelda veel juurde ise ka. Ja varasem asi, et võib-olla siis oleks jah see, et kes on kirjutanud, aga kuna ma nagunii ei tea, kes selle eelmise on kirjutanud, siis vahet ei ole.

Aga milline peab üldse uudis olema, et sa selle avaksid?

Et ma selle avaksin.. ikka jah piisavalt selline, et on pealkiri keeratud nii, et ikka on keeratud. Et ikka mis seal siis on ja see, et lause lõpp jääb kirjutamata ja.. ei tegelikult ma just viimasel ajal vaatan, et ma ei viitsi selliseid avada, sest ma tean, et muidu seda ei avataks. Tegelikult on just vastupidi jah, et muidu seda ei avataks, kui sellist jama ei kirjuta. Tegelikult see peab nagu mulle korda minema.

Ja mille järgi sa valid, et kui sa oled uudise avanud, et sa seda ka loeksid?

Et ta oleks ikka piisavalt lühikene võib-olla sellepärast, et ei oleks nagu hirmus pikk ja keeruline ikkagi jah. Et ma ikka väga pikka, siis peab ikka väga huvitatud olema, et enamus uudiseid on ju sellised, et ta oleks nagu selge üldkirjeldus, siis oleks see sisu, et jah nii.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Ehk siis mida sa ootad, et mida sa sealt eest leiad – et milline võiks see uudis olla, mis seal võiks kindlasti olla?

See võiks objektiivne olla. Võiks ikka objektiivne olla ja mitte nagu ühekülgsest ja kirjutatud, et mõlemad pooled ära kuulatud.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Jätan lugemata.. võib-olla korduvad. Selles mõttes, et kui juba sellest lennukatastroofist on juba sada korda kirjutatud ja kahjuks seda Ukrainat ja Putinit ka iga päev tuleb ja nüüd neid valimisi ja et kui juba kümme sellist uudist on olnud, siis rohkem ei ava onju.

Kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Oli mingi portaal, mida ma kunagi lugesin. Ma ei mäleta, kust tulid nagu uudised mitte nagu pilt ja jutt, vaid tulidki kohe nagu pealkirjad ainult olid. Ja siis ma läksin sealt edasi.. ma ei mäleta, mis selle nimi oli. Äkki saab kuidagi teisi ka niimoodi seadistada. See oli jube hea, et kõik see üldine mula nagu ei kadunud ära. Et minu arust Postimees on nagu natuke, et ma loeks, aga see on kuidagi natuke segane või ei ole nagu ülevaatlik. Et kuidagi ülevaatlik peaks olema.

Aga kas sa Facebooki kaudu ka satud uudiste juurde?

Jaa.

Kui tavapärane on siis sinu jaoks, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda Facebookis jaganud?

Jaa on tavapärane. Ma lihtsalt kuidagi unustan selle Facebooki ära. Ma seal ei käi nii palju, aga kui ma lähen sinna näiteks, kui ma lähed seda sinna lugema, see tuleb mulle meili peale ka, ja siis ma vaatan, mis seal on ja siis ma vaatangi, mis sinna saadetakse jaa, et siis ma vaatan jaa.

Nii et mõlemal puhul siis loed, kui keegi on näiteks lihtsalt postitanud ja jaganud või otse sulle soovitanud või saatnud lingi?

Jah, ega mulle väga keegi ei soovita, sest nad teavad, et ma seal ei käi, aga ma pigem vaatan seda, mida nad seal..nad pigem kirjutavad mulle sõnumi onju. Aga seda, mida nad on seal üldiselt jaganud, seda ma jah siis ma vaatan.

Aga mille järgi sa valid, millist lugeda ja millist mitte?

Kuidagi..ma ei tea, mis minule, konkreetselt minule huvitav on.

Et huvitavuse järgi valid?

Jaa. Teema huvitavus ikka minu jaoks?

Kas seda ka vaatad, kes on seda jaganud, et kes see inimene on?

Vot seal ma isegi vaatan, sest seal see on nii suurelt ja ma saan aru, et jaa seal ma vaatan väga. Aga kuskil ajalehes ma ei vaata neid, kes on kirjutanud ja ma ei vaata ka uudises, et kes on see autor. No vilksab üle sellest.

Aga kas sellest inimesest Facebookis sõltub ka, kas sa loed?

Jaa võib-olla isegi, aga natukene. Ei pigem natukene, mitte väga palju.

M33, kõrgharidus

Nii, et mil määral oli siis see eilne päev Interneti kasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

See ei olnud üldse erinev.

Nii, aga mille poolest? Et tavaliselt külastategi selliseid lehekülgi või kuidas?

No jah, selles mõttes, et vaata need huvid on kaootilised, eksole. Et on nii moodi, et.. Mul on mingi tööülesanne, mis ma peaksin tegema, eks. Hakkan tegema, vaatan, et mingi huvitav viide tuleb kuskilt. See viib.. See toob palju häid mõtteid, eks ole. Mis viib omakorda viidete. Siis ongi niimoodi, et teine kord läheb päev õhtusse enne kui ma tööajaga jõuan ühele poole, eksole. Nii juhtub. Ja ma pole ainus tõenäoliselt. Aga noh.. Aga eile oli jah.. Ma ütlen, et see.. Uudistele ma pöörasin vähe rõhku, sest ma erialase asja kallal hakkisin, või noh uurisin seda tausta nagu. Et selles mõttes, ta ei olnud nagu tavapäratu. Ta oli suhteliselt tavaline. Aga.. Ma ütlen, et uudised pole minu jaoks nii väga tähtsad.

Mhmhh, et see eriala..

Oleneb mingisugusest, lihtsalt mingisugusest.. Ma ei tea. See on.. See on tähelepanu hajutav faktor minu jaoks lihtsalt.

Et erialased uudised-informatsioon on olulisem?

Mhmhh. Jaa, selle ja sellega on ka niimoodi, et ma loen siit sealt ja mõni sõber viitab, eksole. Ja siis ma loen seda. Ja ongi noh. Näiteks ma eile lugesin ühe ettevõtte kohta, kes GPL litsentsi vastu järjekordselt on hakanud eksima ja nii edasi.. Noh, et see.. Ma ei saa öelda, et see oli mingisuguse uudiste portaalist, et see oli lihtsalt ühe blogi postitus nagu et, kus oli analüüsitud. Et tegelikult selline peavoolu meedia ei oma minu jaoks niivõrd suurt tähtsust, eksole. Sest see erialane info tuleb ikkagi niisuguste kogukonna põhiste asjade pealt nagu see Hackernews näiteks ja /dot ja nihukesed kohad, eks. Sest no Postimehest, sealt pole.. Seal on nagu.. Viimane nagu seik, mis Postimehega oli see, kus nad erialast vale infot levitasid ja siis me pidime suhtlema nendega, et nad vale uudise maha võtaksid ja asendaksid nagu korrektsega. Aga noh.. Võtsid maha küll aga ei asendanud midagi.

Aga kui nüüd rääkida nendest viisidest, kuidas Te tavaliselt jõuate uudisinformatsioonini, siis kas ongi pigem need kogukonnal põhinevad leheküljed või kuidas?

Ma arvan küll, jah. Ainus leht, mida ma nüüd pidevalt meie omadest jälgin ongi see Postimees, ongi. Lihtsalt harjumusest ma arvan. Kui ma ta kuskilt tulemüürist kinni keeraksin, siis ma ei läheks sinna ka tõenäoliselt aga.. Aga eks ta üks mõttetu aja raiskamine muidugi ole. Et vaata, enne oli Facebook, istusin seal. Lugesin, mis sõbrad mul teevad. Nüüd kui ma Facebooki ei viitsi lugeda kogu aeg, siis ma krutin Postimeest üles-alla ja siis noh.. saan mingi ülevaate, et mis toimub. Aga täpselt ei tea noh, selles mõttes, et detailidest ei tea. Sest harva on sihukesed asjad, mis.. mida tasub nagu uurida. Näiteks see meenub, et eile.. eilsest minu meelest hakati rääkima, et see.. mis ta nimi oligi? Sai haridusministri koha endale tõenäoliselt või saab..

Jürgen Ligi.

Just nimelt! Noh, milleks? Milleks ma pean lugema seda? Et üks õnnetus läks, teine tuleb.

Aga mille järgi Te valite need viisid, kuidas Internetis jõuda uudisinformatsioonini? Ehk miks on siis just need valikud, et need kogukonnal põhinevad uudised või Postimehe lehekülg?

Kogukonna põhised uudised on tihtilugu adekvaatsemad ja täpsemad. Et.. noh kui IT-st rääkida, siis konkreetselt noh see Postimehe näide. Et lambist valiti mingi eelmise aasta vale uudis, ei viidatud sellele, eksole. Paljud sotsiaalmeedias ja mujal levitasid seda, seda uudist, eksole. Võtsid n-ö teadmiseks, ei lugenud nagu pealkirjast kaugemale, ei otsinud nagu algallikaid ega midagi, eksole. Et noh , täiesti mõttetu, eksole. Misasja nagu. Et miks ma nagu pean oma aega nagu selliste asjade peale kulutama. Et noh mingisuguse nagu ülevaate sealt saab aga paberlehte ma ei ostaks nagu. Internetist nii palju kui saab, siis saab ja ongi kogu lugu.

Aga miks loete uudiseid just Internetist?

Aga miks mitte, sest ma töötan arvutiga ju.. Et.. Et kuidas siis veel. Mul ongi kaks varianti, üks on raadio ja teine on nagu arvuti. Et kui ma parajasti autoga sõidan, siis kuulan raadiot. Ja kui istun arvuti taga, siis loen Internetist. Paberleht on juba suht surnud nähtus., ma ütleksin juba. Et.. vanainimesed ostavad, et oleks nagu mugav pannkoogi küpsetamise kõrvale lugeda.

Nii aga ma annan nüüd teile erinevat tüüpi tekstide peale lisaks veel igasugused tekstid, millega Internetis võib kokku puutuda. Ja püüate sõnastada, mis on teie jaoks Internetis just uudis?

Mmm... Uudis? See on hea küsimus iseenesest. Selles mõttes, et see rahvuslase kiibistamine jutt ei ole minu jaoks kindlasti uudis. See on järjekordselt üks niisugune...noh, hästi üldistatult öeldes vandenõuteooria, eksole. Siis veekeskuses jutt, eksole. On jällegi, eksole, ma saan aru, et kuskilt perekoolist või kuskilt mingist foorumist, pere foorumist. Seal istuvad istuvad mingid peast soojad mammid nagu koos ja ajavad möla. Et see on jällegi.. ei lähe uudiseks.

See on tegelikult reklaamtekst seal et..

Aaa, võib-olla isegi. No nii või naa, eks?

Jaa. Aga mõte on sama.

No pressiteade, eks. Pigem see.. Ma ütleks, et see pressiteade võiks olla nagu uudise moodi. Sest noh.. see on mingi nagu, ütleme mingil reaalsel sündmusel põhinev nagu teadasaamine. Noh, ja siis liputaja variant on ka, või see kommionu variant, eksole. Võiks minna nagu uudise alla, sest see nagu jällegi annab nagu reaalsest tegelasest mingisuguse teate, eksole. Aga.. see rahvuslase jutt ja siis see teine asi küll pole.

Ehk siis seal võiksid olla faktid, nagu ma aru saan?

Just nimelt, fakte oleks vaja just. Ja viiteid muidugi. Tänapäeval on nagu kohutavalt häiriv see, et inimesed ei loe. Loevad ainult pealkirja ja siis lähevad kohe edasi. Jagavad ja ütlevad.. räägivad just nagu olekski asjad täpselt nii.

Ja kui oluline on Teie jaoks see, kus kohas see tekst üleval on? Et millisel leheküljel?

Minu poolest võib olla ükskõik kus, eks. Peaasi, et oleks nagu korrektne, et selle tunneb kohe ära nagu... Siis keelekasutuse, viitamise ja muu taolise. Ütleme, et selle hoiaku järgi. Isegi nagu Postimees eksib tihti selle vastu nagu, tihtilugu et nad pole neutraalsed asjade suhtes. Minu arust. Ma ei oska küll praegu ühtegi head näidet tuua.

Nii. Aga kas Te jälgite ka seda, kes on uudise kirjutanud?

Eee... See küsimus alati tekib siis, kui keegi on kirjutanud midagi niisugust, mis minu arvates nagu ebatäpne, ebakorrektno või.. noh mingil muul põhjusel selline vigane, eksole.

Et siis kui midagi halvasti, siis hakkate vaatama?

Jah. Selles mõttes, kui on midagi nagu ette heita, eksole. Siis ma alati mõtlen, et kes kurat sihukese asja on kirjutanud. Nagu kokku. Et sinna maani, kus artikkel on korrektne ei teki küsimust, kes selle nagu kokku on nüüd soperdanud.

Aga kui oluline on Teie jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanikud on vestelnud ja kelle juttu Te seal näete?

Kuidas ma seda.. või kuidas sellele nagu vastata?

Et kas see on oluline, et kes on need allikad, kust see info nagu pärineb?

Noh, see on see viite teema jälle. Et noh.. Kui ma ei tea.. peaminister rääkis, siis on ju selge, kust see info pärit on. Ja kui keegi arvas, et keegi kuskil ütles midagi, siis on ju selge, kust see info pärit on. Kui keegi ütles ja seal on nagu selged viited sellele, või noh mingisugune tsiteerimine näiteks, siis on nagu selge asi. Siis on oluline.

Aga mille järgi Te valite, millist informatsiooni Internetis usaldada ja uskuda?

Mmm... Esiteks selle järgi.. et noh, selle informatsiooni nagu korrektsuse järgi, eksole. Et kuidas ta on nagu esitatud. Et kui viiteid pole, siis on juba esimene märk sellest, et see pole usaldusväärne. Sest ükski asi nagu.. või noh ükski teade, ei saa tekkida nagu tühjast õhust, eksole. Et mingisuguse.. ala kollase ajakirjanduse, noh näiteks Õhtuleht kirjutab kuskil millestki, eksole. Et kui on viidatud mingisugusele muule infoallikale või mingisugusele konkreetsele sündmusele või on mingisugune teleintervjuu seal ja nii edasi, siis on nagu usaldusväärsem juba. Nüüd järgmine asi on see, et.. Et mismoodi see intervjuu on näiteks üleseatud, eksole. Et kui.. Kui on noh, elu on näidanud, et hästi palju niisuguseid sõja.. noh konfliktiolukordadest on selliseid videosid, mis tegelikult on nagu lavastus, eksole. Et.. noh hiljem selgub, et siis tegelikult see koht, kus see on filmitud, on hoopis kuskil teises kohas või mingi vana video on näiteks taustaks mängima pandud ja inimesed vaatavad, et noh ongi nii, eks. Ja siis sa tunned, loomulikult et.. Et isegi kui ongi mingid viited, et kui ma selle teksti läbi loen, et kuidagi tekib see tunne selle kohta, et noh ilmselt on seal need tonaalsused, hoiakud ja muud taoline, eksole. Et see.. Need nagu kergelt hakkavad vihjama selle kohta, mis on nagu see loo kirjutamise eesmärk olnud, eks. Et kui eesmärk on lihtsalt infot edasi anda, siis ei teki probleemi. Aga kui on mingisugune püüd nagu asju nagu ühes või teises valguses näidata, siis eksole. Siis üldiselt nagu.. Ma üldistan selle sisetunde nime alla selle loo, nagu mis nagu on üsna määrav tegelikult.

Aga kui sisetunne siis nii-öelda aimab halba, kas siis kontrollite ka seda infot mujal?

Jah.

Nii. Aga milline peab üldse üks uudis olema, et Te selle avaksite?

No midagi, mis minuga haakub, eksole. Kuna ma ennast pean nagu niimoodi.. Ma ei saa öelda nüüd, et nagu aktiivseks kodanikuks aga noh, kuidas öelda, potentsiaalselt aktiivseks, eksole. Siis.. Siis kõige rohkem huvitun ma asjadest, kus ma saan kaasa lüüa või kaasa rääkida, eksole. Või millest ma tihti mõtlen, eksole. Või millest ma oma arvamust avaldan, eks.

Ehk siis teemad, mis lähevad korda.

Jah. Just. Ja on olemas muidugi asju, mille... kus mul pole mitte mingit võimalust, eksole. Et noh, see kas Ligi saab nagu haridusministriks või mitte, eksole. Mida ma sinna teha saan? Mitte midagi! Ma võin selle vahele jätta ja lihtsalt mõelda, et küllap siis on nii ja kogu lugu. Et järgmiste valimiste ajal näeme.

Aga milline peab see uudis olema, et kui Te olete selle uudise avanud, et Te seda ka loeksite. Et mille järgi Te seda hindate?

Noo.. Ilmselt selle järgi, et kui informeeritud ma olen nagu. Et kui ma olen juba varem selle kohta kuskilt lugenud või midagi analoogse kohta, siis ma jätan ta vahele, eks. Kui mind ei huvita, siis ma jätan ta vahele, eks. Kui ta on nagu midagi, mis mind huvitab aga mida ma loen esimest korda, siis ma tõenäoliselt loen põhjalikult.

Mida Te ootate Internetis uudisest, kui selle avate? Ehk millised on ootused, mida see võiks pakkuda, milline see võiks olla, mis seal võiks kindlasti olla?

Ei no, ikka seda faktikindlust nagu. Et.. Et noh, ma ütlen, et see uudis minu jaoks on, see kui.. Uudis on miski, mis kajastab nagu reaalseid asju, eks ole. Noh seal, noh.. ma ei oskagi nagu öelda, mida sealt oodata. Noh, seda ootangi, et ta oleks nagu adekvaatne ja kõik. Korrektne peab olema selles mõttes.

Aga millised uudised jätate pigem lugemata ja mida väldite?

Nagu öeldud, need mida.. milles ma ei saa nagu kaasa mõelda või kaasa nagu töötada. Ja need mis on nagu selgelt kahtlased, eks. Enamus uudised on selgelt kahtlased, et..

Aga kui Te mõtlete selle peale, et millised on praegu uudiste portaalid, siis milline võiks Teie arvates ideaalis üks uudiste portaal olla?

Praegu on kollased. Peaegu eranditult. Et kui näiteks mingi.. Näiteks Postimehe spordirubriigis on üldiselt.. räägitakse sellest, kui lühike on Serena Williamsi... ma ei tea kleit vms. Või selliseid asjasse mittepuutuvaid asju, siis noh, millest me räägime. Minu arust on kõik kollased. Ja võiksid olla mittekollased, või noh.. usaldusväärsed. Et mina tegelikult.. Mulle meeldiks lugeda selliseid, häid... noh nagu häid analüüsitud niisuguseid.. Ühesõnaga artikkel võiks olla niisugune.. ta võiks nagu meenutada niisugust nagu teadusartikli moodi artiklit, eksole. Ta ei pea olema küll nii pikk olema ja põhjalik. Aga ta võiks olla selline, kus küsitakse nagu näiteks.. Kui on mingisugune probleem, eksole. Kasvõi ühiskonnas. Siis küsitakse nagu mingisuguste ühiskonnateadlaste arvamust, eksole. Mitte niimoodi, et küsitakse.. Et mingi küsitakse.. Et ühesõnaga on niisugused mitte faktipõhised niisugused nagu arvamused ja vahendatakse neid inimestele. Et kellele need arvamused korda lähevad? Et mingit analüüsi tahaks! Ja kui nagu erialast asja.. Mul on tegelikult selles mõtte nagu.. Ma

pean oma erialaks peale IT veel nagu haridust ja mingit keskkonna teemasid ka veel , eksole. Et siis tahaks sellist nagu korralikku analüüsi. Sellist.. mis oleks ühtlasi kerge lugemine aga annaks ka nagu midagi. Et uudiste portaali võiksid ka rohkem seda pakkuda?

Nad võiksid kvaliteetset sisu pakkuda, jah. Et pragu on nagu pigem niisugune klikki niisugune.. klikki kogumine, ei midagi muud. Inimesed küll küll klikkavad sinna peale aga ei viitsi nagu süveneda millessegi. Aga tahaks nagu selliseid uudiste portaale, mis nagu pakuvad nagu midagi sügavamat ka.

Aga uudiseid Facebooki kaudu ei satu lugema?

Mmm..

Või?

No on olnud ajad, kus jah.. Kus olen nagu.. Ühesõnaga Facebooki kaudu loomulikult ka mingid asjad nagu levivad jah. Noh tihtilugu on nad viited mingisugustele teistele uudiste portalidele. Kas siis nagu peavoolu või alternatiivmeedia omadele.

Aga kas siis satute lugema ka või?

No ikka jah.

Aga mille järgi teete selle valiku, et kas tasub lugeda või?

Ei no täpselt selle sama järgi, millest ma olen rääkinud just.

Kas siis ikkagi selle teema järgi, sisu järgi või vaatate ka, kes on jaganud?

Mm, see sõltub. Neid inimesi, kes jagavad nagu tähtsaid asju, eksole. Need on selgelt nagu tuntavad, et need on ka muidugi. Aga ma ei saa öelda 100%, et ma alati loen nende asju, sest mõni kord asjad ikka... Ühesõnaga ma ikkagi kõige pealt lähtun sellest, kas see teema mind huvitab.

Enda huvist ikkagi jah? Aga kui keegi lihtsalt Teile soovitab mõnda artiklit või saadab teile lingi siis?

See on jälle sama teema täpselt. Et noh, kui huvitab, siis nagu võin lugeda. On niimoodi ka olnud, et on antud, et vot, loe seda. Aga kui ma vaatan peale juba, et see mind ei huvita, siis ma nagu...

Siis ei loe jah?

Ei loe jah.

M32, kõrgharidus

Mil määral oli see päev, mille kohta sa meediapäevikut täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma ütleks, et tavapärane. Tavaline tööpäev.

Aga mille poolest interneti kasutamise osas?

No see algas nii, et ma ärkan ülesse, ma võtan oma telefoni, ma vaatan esimest korda mingeid uudiseid või asju. Ja siis kuskil kümne ajal, kui ma tööle lähen, siis ma tavaliselt kordan seda umbes samamoodi, vaatan umbes samu asju. Ja siis need, mida ma olen tahtnud enne juba tõesti lugeda, siis ma loen sellel ajal, kui ma tööle lähen.

Aga millised on sinu jaoks siis need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Ma ikka tavaliselt loen netist või siis keegi ütleb tööl, et midagi on vaja teha ja siis keegi teavitab mind sellest.

Aga kas internetis lähed otse uudisteportaali?

Jah. Tavaliselt Postimehest või Delfist loen jah. Eesti uudiseid.

Aga mille järgi sa valid need viisid, et näiteks lähed siis otse sellele leheküljele? Et miks just selline valik?

Sest Postimees tundub adekvaatne ja Delfi tundub mitte alati adekvaatne, aga tal on kõige rohkem neid allikaid. Ta on kõige kiirem. Tavaliselt, kui midagi juhtub, siis sa saad sealt kõige varem teada.

Miks sa loed uudiseid internetist?

Mul ei käi kodus ühtegi paberlehte ja see on kõige kiirem.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Sa saad sealt neid õelaid kommentaare lugeda. Ma ei kommenteeri ise kunagi, aga väga meelelahutuslik on vahel lugeda mingitel asjadel. Ja seal on operatiivsem, täiendatakse kogu aeg ja seal on vahel videod või mingid asjad juures. Seal saab kontrollida kohe. Kui sul on paberleht, siis sa ei saa kontrollida niimoodi, sa pead minema nagunii internetti.

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida vaatasid, ja siis näiteks Facebooki postitused, Twitteris tweedid, blogipostitused, igasugused tekstid, millega võid internetis kokku puutuda, ja siis püüaksid sõnastada, et mis on sinu jaoks internetis uudis..

Uudis on toimetatud tekst minu jaoks. Mitte pressiteade, mitte.. okei blogipostitus võib olla vahel uudis. Ja tegelt uudis, mis asi see.. uus informatsioon, et see oleneb definitsioonist. Aga klassikalises mõttes ma mõtlen ikka mingit toimetatud teksti.

Kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa seda uudist loed?

Olenevalt uudisest, mõnikord on allikas väga tähtis. No kui on hästi kriitiline artikkel, siis sa vaatad alati, kes selle kirjutanud on ja mis on allikad.

Aga ma mõtlen, et mis leheküljel.

No oleneb. Kui on mingi siuke üldine asi, siis pole väga vahet. Mingi Postimees on väga okei allikas, aga Elu24 artikleid väga tõsiselt võtta vahel ei saa. Samamoodi nagu see blogipostitus, mida sa näitasid, see on mingi noh see kiibistamise asi.. kõige parem viimase aja kild on minu jaoks see kildagaasi probleem, et miks Rail Balticat on vaja. Et saaks Eestist hakata seda kildagaasi Euroopasse transportima.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Jaa.

Kas seda ka, et kas see inimene on ajakirjanik või mitte?

Jaa. Kui on ikka mingi sisepoliitiline küsimus, mis on hästi oluline, ja keegi kirjutab artikli, siis ma vaatan, kes selle on kirjutanud. Sest see tavaliselt ütleb selle loo kohta ka.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega on räägitud?

Kriitilise loo puhul on ikka oluline. Kui on ainult üks osapool, siis see on halb ikka.

Aga kui ei ole kriitiline lugu?

Siis sa ootad ikka, et ekspert räägiks. No oleneb, mille kohta ta räägib. Kui ta räägib mingist ninnu-nännust, siis ei ole väga vahet ju.

Aga mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Allikas ja lehekülg tegelikult ütlevad päris palju juba.

Milline peab uudis olema, et sa selle avaksid?

Ta peab olema huvitav, ta peab huvi pakkuma. Aga kui sa küsid, milline, siis ma ei oska sulle öelda.

Aga mille järgi sa vaatad, et kas teha see lahti?

Ei no sa loed.. näiteks vaatad pilti või loed pealkirja ja kui see tekitab huvi, siis teed lahti.

Nii et pildi järgi vaatad ka jah?

No pilti vahel jah. No kui näiteks lennukirusud on, siis sa hakkad lugema lugu. Või avarii või.

Milline peab uudis olema, et sa seda ka loeksid?

See peab olema.. ta peab mingit uut infot andma nagu selles mõttes, et kui ma hakkam lugema ja ei tule midagi huvitavat, siis ma tavaliselt lasen üle.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa seda avad? Et milline võiks see olla või mis seal võiks olla..

Ma ootan, et need eeldused, mis on tekkinud selle pildi või selle esimese sissejuhatava asja lugemisega, et need peaksid nagu vastama sellele, nendele ootustele. Sest tihtipeale näiteks Elu24.. et näiteks kui Elu24 kasutab minu arust seda trikki, et nad panevad hästi-hästi nagu sellise kriitilise pealkirja, aga sisu ikka ei ole terve selle artikli peale, et siis ikka pettunud. Pettud ikka väga kiiresti ja siis paned kinni.

Aga millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Mingit kollast jama tavaliselt ei viitsi lugeda. Ja mingit mõttetut sapipritsimist ka ei viitsi lugeda.

Aga kui sa mõtled selle peale, millised praegu on Eesti uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ilma reklaamita. Ja et seal ei oleks seda, et sa alustad Postimehe lehelt ja lõpetad Elu24-s. see on kõige ärritavam asi üldse.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda Facebooksi või Twitteris jaganud?

No kuna ma ei käi Facebookis väga palju, siis harva. Aga no juhtub vahel.

Aga kui keegi otse sulle kirjutab, soovitab mingit artiklit või saadab lingi?

No siis ma loen tavaliselt, kui see inimene on.. kes ikka otse saadab.. no ikka loen jah.

Inimese järgi vaatad?

Jaa. See, kes saadab.

N33, kõrgharidus

Mil määral oli siis eilne päev, mille kohta täitsid seda tabelit, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

No tavapärane oli see, et ma ikkagi 8 tunni tööpäeva jooksul olen pidevalt interneti raadiuses ja mul on võimalik kogu aeg seda kasutada. Et võib-olla eilne päev oli tõesti natuke uudistevaene ja ta oli suht tavapärane, aga võib-olla kui oleks midagi põnevamat juhtunud, siis ma oleksin seal rohkem.. ütleme ajalehte lugenud ja mingit muud portaali kasutanud. Aga noh ma hindaksin, et ta oli suhteliselt tavapärane selle poolest tõesti, et ma saan pidevalt ligi, kui mul huvi tekib, saan ma vaadata, mis vaja on, aga.. jah.

Aga millised on siis sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad üldse uudisinformatsioonini ja uudisteni?

No üldiselt see komme on ikkagi, et kui tööle tuled, siis teed esimese asjana ka Postimehe lahti ja vaatad mis seal on. Teine asi on tõesti see, et meil on igahommikune meedia ülevaade, mis tuleb meile postkasti, et kust saab erialased või tööga seotud teemad jõuavad. Siis muidugi on tõesti see, et ma vaatan Facebooki, mida keegi teine on jaganud ja selle kaudu saad vaadata ja ikkagi sõbrad-tuttavad ka, kes Skype´is näiteks juhib mingile asjale tähelepanu või tõesti kui hommikul näiteks Terevisioonis on mingi uudis olnud, mis tekitab huvi, vaatad võib-olla midagi täpsemalt.

Mille järgi valid need viisid, kuidas jõuda just internetis uudisinformatsioonini?

Ma ütleks, et see on sama see eelmine vastus, et sisuliselt, et kui mul tuleb postkasti juba konkreetselt meedia ülevaade ja tulevad lingid, siis ma lihtsalt lähen selle lingi kaudu. Täpselt samamoodi kui Postimehe võtan lahti, siis, üldiselt ma kasutangi seda, ja kui Facebookis on lingi, samamoodi lähed nii-öelda linkidena. Et seda, et ma näiteks läheksin Google´isse nagu otsima mingit konkreetset mingi teema kohta mingit uudist või asja, et seda juhtub harva. Ja noh sellisel juhul, kui sa oled kuulnud midagi toimumas, aga sa ei suuda üles leida, et siis võib-olla lähed ja otsin nii-öelda märksõnade järgi, et kus lehes äkki on miskit selle kohta.

Aga need üldiselt puudutavadki nagu töö teemasid, et siis ajad nii-öelda jälgi, et keegi midagi ütles või keegi arvas või midagi sellist.

Aga miks oled valinud selle viisi, et näiteks hommikul kui lähed otse Postimehe portaali või siis Facebooki kaudu vaatad, mis teemad on üleval, et miks need valikud?

Ma ei tea, harjumus. See on selline hommiku osa lihtsalt. Ma ei oska niimoodi konkreetset mingit põhjust selleks.. et noh teoreetiliselt ma võiksin minna ka sekretäri juurde ja vaadata paberlehte, aga noh see ongi see, et istud siia maha ja elad sisse, vaikselt kohaned tööpäevaga ja siis see on kuidagi selline rutiini osa põhimõtteliselt.

Aga miks nendest kõikidest portalidest just Postimees on jäänud harjumuseks?

Tead, ma ei oska sellele niimoodi vastata. See on kuidagi nagu tõesti kinnistunud nagu aastate jooksul. Kuigi mind ajab kohutavalt närvi mingid asjad, mis seal kõrval nagu jooksevad. Spordiuudiste all räägitakse ainult jalgpallurite naistest ja sellised asjad, et need pealkirjad ajavad väga marru. Aga ma olen kuidagi nagu jäänud sinna ja nende puhul minu arust.. no päevaleht on see ka, et minu arust seal on rohkem seda, et on need kinnised artiklid, et teoorias me saame küll ka nii-öelda parooliga neid avada, et kui sa tahad midagi rohkem lugeda, aga minu arust on Postimehes seda asja palju vähem. Et mingid arvamused ja asjad, mis on nagu parooli taga. Et mõnevõrra selline mugavam ja.. aga mul ei ole mingit otsest meedia mõttes, et see on nüüd see kõige adekvaatsem ja adekvaatsem, et mul seda arusaama ei ole. Aga ta on kuidagi lihtsalt jäänud selliseks nagu esimese reaktsiooni ajaleheks.

Miks loed üldse uudiseid internetist?

Selles mõttes ikkagi kõige operatiivsem variant, et paberlehte ma võin ju ka lugeda, aga tegelikult päeva jooksul see ei uuene. Et ta ongi operatiivne ja mugav kasutada.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, televiisorit vaadates või raadiot kuulates?

No iseenesest see valikute tegemine on iseenesest nagu kiirem. Et kui sa kas või tõesti uudiseid kuulaid, sa pead paratamatult tõesti selle ära kuulama. Või ka AK-d näiteks vaadates sa ikkagi tead küll, et mingi lugu tuleb, aga siis sa pead paratamatult seda ootama. Et selles mõttes on kõige kiirem tegelikult ikkagi selle info töötlemise versioon, et tõesti sa loed pealkirjad ära, selekteerid enda jaoks välja, et mis on nagu see, mis sind tõenäoliselt huvitab, siis teed lahti, vaatad kas tegelikult ka räägitakse sellest, mis sind huvitab, et see kõik käib palju kiiremini. Et paratamatult et ei taha enne kuulata seakasvatuse kohta Põltsamaal, kui sa tegelikult tahaksid lugeda uue koalitsioonileppe kohta. Et siis see on paratamatult nagu kiirem.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi seda sotsiaalmeedias ehk siis näiteks Facebookis jagab?

No ikka juhtub tegelikult. Et tõenäoliselt Facebookist põhiline kui ma lähen ikkagi uudist lugema on tõesti näiteks see, et sama uudistekanal ise jagab seda. Noh näiteks Postimees paneb oma Facebooki lehe peale ja nii. Aga selles mõttes ikkagi hästi palju muidugi tuleb neid kurioosumeid lihtsalt, mis keegi on nagu üles noppinud, aga samas ka selliseid sotsiaalseid ja kriitilisi aeg-ajalt postitakse, et siis ikka nagu vaatad. Et ikka juhtub. Et ma arvan, et pigem rohkem kui vähem. Või siis tõesti Skype'i paneb keegi, et kuule mingi selline teema vaata.

Aga mille järgi teed selle valiku, et kui näed et keegi on jaganud või soovitab sulle mõnda artiklit, et seda ka avada ja lugeda?

No ikka pealkirja järgi tegelikult ja kui keegi on ikka väga vihastanud mingi asja peale või on pannud sinna väga intrigeeriva kommentaari juurde või siis see ka nagu intrigeerib lugema.

Aga kui konkreetselt keegi näiteks seal Skype´is saadab mingi lingi või soovitab?

No mulle tundub, et üks see natuke oleneb inimesest ka, et on tuttavaid, kes panevad ju.. kes tahavad, et sa teaksid nagu kõiki nende mõtteid kogu päeva jooksul ja kui sul ikka aega ei ole, siis sa ikkagi ei süvene sellesse. Aga kui on nagu mingi konkreetne teema või mingi isikutega seotud teema, kes kuidagi on kas või tutvusringkonnas jne, siis ikka nagu loed. Et pigem jah, et kas see on minu jaoks nagu aktuaalne või mitte, et siis selle järgi ka.

Kui nüüd mõtled nende tekstide peale, mida just vaatasid, ja mõtled juurde veel näiteks Facebooki postitused ja veel mõned blogipostitused, igasugu tekstid, millega võid internetis kokku puutuda, siis püüa mulle sõnastada, mis on sinu jaoks internetis just uudis.

No ütleme need, et kuhu minna rubriik oli seal vist või mingid firmateated, et see minu jaoks kindlasti uudis ei ole. Kui ma just konkreetselt ei otsi seda, et konkreetselt on Pärnu õhtu ja ma lähen Pärnusse, et mis seal toimub. Et siis sellel on minu jaoks mingi uudisväärtus, aga üldjuhul ei ole. See, et hakkab mingi kiibistamine pihta, see tundub minu jaoks selline Telegrami poole asi, selline paranähtused ja sellised paranoia ja valitsuse mitteusaldamine ja need asjad, et see üldiselt ei ole ka minu jaoks uudis. Igasugused kommionu teemad, noh selles mõttes mõnevõrra on uudis. Ma saan aru, et teatud inimeste jaoks on see vajalik nii-öelda info, mis võib-olla võib ka hoida ära mingi õnnetuse asja ja lapsevanemad kindlasti peavad seda uudiseks. Mina teda otseselt nii ei võta, mul endal last ei ole, mul ei tekita koheselt mingit assotsiatsiooni, et issand mis siis nüüd toimub. Et see võib-olla ka nii suur uudis ei ole. Ja see neljas veekeskuse lugu ei ole ka minu jaoks uudis kindlasti. Mulle tundub, et siin nendest asjadest nagu uudisväärtusega vähemalt, ma kiibistamise juures nii väga sisusse ei süvenenud, aga oligi võib-olla see kommionu teema, et kuskil keegi midagi möllab. Ja teiste osas, et ilu ja sport ja tervis, et see on meelelahutus pigem siiski minu hinnangul, et see ei ole nagu päris see.

Aga kui sa mõtled nüüd, et kuidas üldse hinnata, mis on uudis või et mis võiks siis selle žanri alla minna?

No nagu sa ise enne tõid ka välja, et olid sellised asjad nagu lennuõnnetus näiteks. Et minu jaoks on viimased paar nädalat kõik, mis puudutab nagu valitsusega seotut, see on minu jaoks uudis. Et kuidas koalitsioonis ministreid jagatakse, kes saab millise ministrikoha, et kõik see on nagu minu jaoks uudis. Ütleme jah, et ka see, et mingi õnnetus või asi on toimunud või see, et näiteks Pärnus põletati kuure, et kui ma olen ka Pärnust pärit, siis mul tekib sellega assotsiatsioon ja selles mõttes see on minu jaoks uudisväärtusega ka, et see ei ole mingi selline teema, mida sa nagu aastast aastasse räägid, et kuidas oma last basseini minekuks ette valmistada, et see ei ole see. Et ikkagi toimub midagi, antakse teada millegi sellise toimumisest, mis on nii-öelda ühiskonna elu mõttes tähtis, mis tõesti rõhutab ka mingit konkreetset sündmust selles mõttes, et midagi on toimunud, mida sa võib-olla ei oleks oodanud, et on toimunud, et noh sellised nagu mingid ülevaated sellest, et no.. paratamatult ka see, kui keegi on surnud näiteks. Et noh sellised.. kuskilt ma nägin uudistest, et Kim

Kardashian käis kuskil Ida-Euroopas.. noh iseenesest tal on mingi uudisväärtus, aga minu jaoks ei ole ikkagi see tõsine uudis, et ma ei saa sellest mingit teadmist enda jaoks nagu teada.

Et seal peaks mingi olulisus ka olema?

Jah, just. Et mingi nagu kas suurema või nagu väiksema grupi jaoks ikkagi nagu mingi sotsiaalne tähtsus sel asjal. Või noh ma ei tea seltskonnauudis on ka uudis, aga ma arvan, et teatud mingi maani. Et kui me räägime sellest, et kas keegi võttis naise või keegi lahutas, et siis mingil määral seal on uudisväärtus, sest paratamatult Eesti on väike onju, need asjad siiski ka mõjutavad mingeid asju, aga see, et keegi kandis poes roosasid kingi, mida meil on tegelikult hästi palju mulle tundub, et kui Postimehes ka vaatad, et sellel ei ole tegelikult uudisväärtust ja siis mõtled ka, et miks. Ja siis tõesti need spordiuudised Postimehes, mis tõesti mind väga häirivad. Need pealkirjad, kus sul on spordiuudised ja seal on kolm kastikest kolme pealkirjaga ja millest vähemalt kaks kui mitte kolm räägivad kellegi endisest tüdruksõbrast või midagi sellist, siis noh ma ei tea. See ei ole nagu uudis.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa uudist loed ehk millisel leheküljel see on üleval?

Noh mõnevõrra vast ikka on, aga pigem mulle tundub see, et selle nagu kanali kaudu sa nagu enda jaoks paned paika selle, mis laadi uudist sa sealt loed. Et Õhtulehes sa tõenäoliselt ei lähe, vähemalt mina ei lähe, selle moega nagu vaatama, et a la mis meil valitsuses toimub või mingit sellist. Et Õhtulehte ma aeg-ajalt ka klikin, aga põhiliselt sa lähed sinna selleks, et ikkagi meelelahutuslikku külge saada. Või siis kui tõesti keegi on kuskil viidanud näiteks Õhtulehe artiklile. Et selle allika.. noh ikkagi on kujunenud teatud kas eelarvamused teatud allikate suhtes. Näiteks Delfi suhtes mul otseselt ei ole eelarvamust, aga ma lihtsalt ei kasuta seda ja ma nagu ei satu sinna. Et ma isegi ei oska anda hinnangut, et mis kvaliteediga asjad seal on. Noh Õhtuleht.. pigem on sellised perekonnadraamad ja sellised noh räägitakse ka sellistel sotsiaalsetel rasketel teemadel aeg-ajalt, aga seda tehakse kuidagi natuke ma ei tea kas robustsemalt ja illustreeritumal moel kui nagu ütleme võib-olla Postimehes. Et pigistatakse nagu rohkem emotsiooni, et pigem sellest tehaksegi nagu selline emotsioonidel põhinev nagu meelelahutusartikkel kui nagu uudisartikkel. Et sellepärast võib-olla ongi, et pigem eelistad seda rohkem faktipõhist kui emotsioonipõhist uudist. Et mulle tundub, et Eestis on natuke nagu jaotunud need allikad vastavalt sellele, et kes millele nagu rõhub.

Kas sa jälgid ka seda, et kes on uudise kirjutanud?

Ei. Üldiselt mitte, et no kui just.. kui ma vaatan konkreetselt oma tööga seoses, siis meil aeg-ajalt käivad siit läbi mingid nimed, kes meie majaga.. nagu väga selliselt vihaga kajastavad, et siis sa vaatad seda allikat aeg-ajalt, et ikkagi vaatad siis. Aga ma ütlen, et pigem see on siis, kui mul on otseselt oma tööga seotud ja siis kui ta näiteks konkreetselt mingit minu teemat käsitleb, et ma vaatan, kes see on. Et kas ma olen selle inimesega eelnevalt ise vestelnud või kas ma tean tema tausta. Aga noh niimoodi igapäevaselt, et kes meil näiteks Ukrainast kirjutab või Postimehes, et seda ma ei vaata ja ei oskaks öelda ka.

Aga kas seda jälgid, et kas loo autor on üldse ajakirjanik?

Ei üldiselt ma arvan niimoodi ei vaata.

Kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud?

Selles mõttes, et kui siin majas töötad, siis sa kirjutad ise ka pressiteateid. Ja siis sa aeg-ajalt tegelikult saad aru, et ka ajalehe uudis koosneb sellest, et see või see minister ütles sellist asja, kuigi oma praktika pealt sa tead, et sa ise kirjutasid valmis, kirjutasid, et minister ütles, ja tegelikult ministril ei ole õrna aimugi, mis sinna kirjutatud on. Et selle järgi ma väga neid lugusid, mis tulevad nii-öelda professionaalse meediatöö kasutustes, selle puhul ma seda väga tõsiselt üldjuhul ei võta, et kas see oli tõesti tema konkreetne isiklik seisukoht või see on lihtsalt nii-öelda poliitkorrektne tekst, mis tuleb sellest asutusest. Võib-olla natuke mingite selliste teemaade puhul, kus tõesti on näha, et või on ka kirjas see, et ajakirjanik vestles selle või selle inimesega, siis seal on see muidugi olulisem. Et kõiki.. jälle siin majas olles oled sa jälle pisut skeptiline, et kas see tõesti niimoodi täpselt öeldi või ei öeldud, aga sellisel juhul nagu ma arvan, et pööran rohkem tähelepanu. Et kui on ikkagi väidetakse, et vesteldi konkreetselt selle isikuga ja püütakse konkreetselt selle isiku siis nii-öelda tsitaati välja tuua või siis öeldakse, et tema ütles seda, et siis see on nagu oluliselt olulisem, kui tõesti sellise pressiteate põhja pealt kokku pandud lugude puhul.

Aga kas sinu jaoks on oluline see, kes on need inimesed, kes on valitud sinna, kelle tsitaate sa näed ja kas on räägitud ühe osapoole või mitmega?

Selles mõttes ma teen vahet sellel oma tööalase info põhjal ja teiste infode põhjal, et paratamatult kui see on kuidagi seotud tööga, siis sa jälgid seda rohkem. Et kui on toodud näiteks seda, et ametiühing ütles midagi, aga tööandjate kommentaari ei ole, siis ma kindlasti panen seda tähele. Aga ütleme jah, mingite selliste teiste lugude puhul, et kas tõesti kedagi süüdistatakse mingis varguses või asjad või on mingi ärimeeste vaheline skandaal või miskit, ma arvan et ma ei pane seda niimoodi igapäevases mõttes nagu tähele, et kas nüüd kindlasti teisele poolele on sõna antud või ei ole. Aga jah just nagu professionaalsema poole pealt, mis on oma tööga seotud, kindlasti paned seda rohkem tähele. Et paratamatult on see vahe, et mida sa enda jaoks rohkem ka tähtsustad ja muidugi oleneb kindlasti ka kui tugevat emotsiooni see lugu.. või mis jälle see sulle jätab. Et kas sa jääd selle üle kauem mõtlema ja sul tekib võib-olla see mõte, et mulle tundub, et ma ei ole kogu pilti saanud. Aga ma arvan, et see on juba selline, et kui see pikemaajaliseks protsessiks läheb, et kas tekib sõpradega arutelu või midagi sellist, et sealt tuleb see rohkem välja. Aga muidu ma arvan, et sa tarbid selle ära, aga saad selle informatsiooni ja kui see jääbki sinnapaika, et sa võtad selle teadmiseks, siis ma arvan, et ma ei mõtle väljaspool enda tööasju selliste asjade peale.

Mille järgi sa valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Selles mõttes ma arvan, et kui ma ikkagi loen ajalehest, siis täpselt jälle oleneb, mis kaaluga ja uudisväärtusega lugu see minu jaoks on. Et kui.. see on väga raske küsimus selles mõttes, et kui ma nüüd.. üldjuhul ju otseselt ei mõtle iga asja peale, kui sa loed, et ei tea kas see on nüüd jama. Et kui just esimene aprill ei ole. Aga... ma arvan, et ma selles mõttes iga artiklit lugedes tõenäoliselt ei vaagi selle üle, et kui usaldusväärne see on või ei ole. Jälle asjade puhul, mida sa tead ise, tunned rohkem, siis nende puhul võib-olla tekib sul rohkem küsimusi ja rohkem auke tekib, sellist tunnet, et siin on midagi jama. Et kas ajakirjanik ise kirjutab midagi, on jätnud midagi ütlemata, kas on midagi kokku klopsitud nii, et midagi on vahelt ära jäänud või.. selle puhul võib-olla tekib selliseid rohkem küsimusi. Aga noh meelelahutus uudised ma jätaksin selles mõttes kõrvale, et kui neid satudki lugema, siis see, kas keegi on kellestki lahku läinud või keegi on kellegagi lahku läinud, siis seda sa tõenäoliselt ei võta nii, et see on nüüd sulatõsi. Aga pigem nagu mulle tundub, et sõltub selle loo enda iseloomust, et kui

usaldusväärseks sa seda pead, et mis sfääris see kirjutatud on. Et jah pigem neid kergemaid meelelahutuslikke asju sa ei võta ka nii usaldusväärsetena, aga üldjuhul ma ikkagi eeldan, et kui ajakirjanik kirjutab sellest, et näiteks siseministeriumi kantsler astus tagasi, siis ma võtan seda ikkagi tõsiselt ja usaldusväärseks.

Aga kui näiteks mõelda nende tekstide peale, mida siin praegu lugesid. Et kuidas sa nende põhjal hindaksid, et mida nendest uskuda ja mida mitte?

Ma arvan, et see, mis räägib, et kuhu Tartus minna, tõenäoliselt see on nagu usaldusväärne. Mis puudutas seda tervist ja ilu, vot kuna ma ei süvenenud, kes seda kirjutanud on, aga hästi palju on minu arust sedalaadsete tekstide puhul seda, et need ei ole üldse originaallood. Need on kuskilt kas inglise keelest tõlgitud ja kokku pandud, siis minu arust on need üldjuhul väga pealiskaudsed ja sellised mittemidagiütlevad. Et neid nagu ei võta väga tõsiselt. Üldjuhul sellised ilu ja tervise teemad, et neid ju Postimees genereerib samamoodi iga päev, mis üks päev räägib ühte ja teine päev teist. Et seda nagu ei võta kindlasti kullana. Täpselt sama see kiibistamise lugu. Minu arust see pealkiri kõlab nagu selline vandenõuteoreetikute mingi teema, et noh selliseid üldjuhul ma ei võta tõsiselt. Ma isegi ei ütle, kas need on usaldusväärsed, vaid sa pigem ei võtagi neid tõsiselt. Et sa loedki neid teatud nagu arvamusega juba või eelarvamusega, et sa ei hakka nagu kaaluma pärast seda, et issand kas nüüd tõesti hakatakse kiibistama. Et ma ei hakkagi enda jaoks seda usaldusväärsetust nii-öelda nagu otsima, vaid sa võtadki seda juba teistmoodi.

Aga kui satudki sellisele leheküljele, nagu oli see blogi seal, siis mille alusel sa üldse hindad, et kas tasuks siin midagi uskuda või mitte?

Noh üldjuhul eks vist ma arvan, et ma vaatan ka seda tõesti, et kus lehe peal ma olen parasjagu. Et aeg-ajalt tekib see tõesti, et kui sa guugeldad midagi mingit asja ja sa jõuad mingile lehele, siis ikkagi selles mõttes vaatadki seda ka, et tõesti mis keskkonnas sa viibid, sa vaatad mis ajal see kirjutatud on. Kui see tõesti on mingi selline teema, mis sind tõesti huvitab, et siis ikkagi Google annab õnneks ikkagi selle isiku kohta ja. Et sa guugeldad ja vaatad ka seda. Et ma ei tea, sa viskad ühe pilgu peale ja see tundub juba selline asi, et ma arvan, et see keskkond tõesti ja see pealkiri ja kõik see. Okei, kui oleks sellise pealkirjaga asi ka Postimehes, siis ma tõenäoliselt.. võib-olla ma võtaksin seda mõnevõrra tõsisemalt kui ta on lihtsalt mingis suvalises blogis, aga ma arvan, et ma loen seda ikkagi samasuguse eelarvamusega, nagu ma loeksin seda selles blogis.

Kas sa kontrollid infot ka mujalt teistest allikatest, teistelt lehekülgedelt üle?

Ma nüüd praegu ei suuda niimoodi meenutada, et ma oleksin pidanud otsima, aga tõenäoliselt seda on ikka ette tulnud. Ma arvan, et see ongi olnud selliste konkreetse nagu endale uudise mõttes just olulise infona, et näiteks tõesti kui meil näiteks käib mingi eelnõu läbirääkimine ja siis kuskil teatatakse, et see on täielik jama näiteks või mis iganes ja samas kuskil mujal viidatakse mingitele allikatele, mingile dokumendile, siis sa ikkagi võrdled neid allikaid. Aga need on sellised väga konkreetsete situatsioonid, kus sul on tõesti nagu konkreetne näiteks tööalane huvi selle asja vastu, et kes mida ikkagi ütles. Et võib-olla siis küll.

Aga milline peab üldse uudis olema, et selle internetis avaksid?

Teema ikkagi peaks olema.. mingil määral huvi pakkuma. Eks tegelikult muidugi sellest pealkirjast sõltub ka päris palju. Et seda nii-öelda pealkirja.. kahjuks ikka tuleb seda ette, et sa

vaatad, et pealkirja järgi tundub see sulle huvitav, aga teed sisu lahti ja seal on mingi täielik jama. Või visatakse küll mingi küsimus õhku, aga tegelikult artiklis sellele ei vastata. Et sellised eksitavad pealkirjad, aga samas mis on jällegi hästi intrigeerivaks kirjutatud või sinu jaoks huvitavaks, et neid sa ikka üldjuhul klikkad. Ja siis sa kas pettud või sa ei pettu. Aga ma ütleks siiski, et teema on hästi oluline.

Milline peab see uudis olema, et kui oled selle lahti teinud, seda ka lugema hakkaksid?

Tavaliselt minu arust nagu esimene lõik paneb nagu asja paika. Ja noh ütleme tööpäeva jooksul ka see, et kui see on nüüd mingi kohutavalt pikk artikkel, et siis ta nagu minetab minu jaoks selle uudisväärtuse, et ma ikkagi ei loe kahte A4 siin laua ääres. Et noh okei uudised üldjuhul ei ole ka nii pikad, aga näiteks kui mingile arvamuseartiklile näiteks viidatakse mis iganes, et kui see kõik sealt pärast tuleb, et siis see läheb lihtsalt mahu poolest liiga pikaks. Et iseenesest ta peaks olema selline suhteliselt pragmaatiline, seda sisu võimalikult hästi, täpselt ja lühidalt edasi andev. Et mingid pikad tegelikult tsitaadid ja arvamused, mis võib-olla minu jaoks midagi juurde ei anna sellele asjale, see ei ole nii oluline. Et põhiline on tõesti see, et kui ma näen, et ta kirjutabki sellest, et näiteks kuskil oli mingi suurem õnnetus või mingi asi, et siis ma näen kus oli, mis oli, mis oli tagajärg ja noh tõesti, et mis tehakse sel hetkel. Mitte seda, et näiteks selle lennuõnnetuse puhul tõesti, et noh et selle piloodi tüdruksõbraga räägitakse ja mis iganes, et see ei ole enam minu jaoks see uudis, et see on juba.. seda võib õhtul Reporterist vaadata, aga see ei ole päris see nagu minu arust.

Aga mida ootad internetis uudisest, kui seda avad? Et mida võiks sulle pakkuda, mis seal võiks olla, milline see võiks olla?

No ta võiks ikkagi infot konkreetselt pakkuda just, et mitte nagu kellegi emotsioone tegelikult. Et mingid kommentaarid selle kohta, et ma lihtsalt toon näite, et see piloot oli ma ei tea lapsepõlves väga vaikne poiss, et see uudisväärtuse mõttes minu jaoks ei ole oluline. Ma peaksin ikkagi aru saama tõesti konkreetselt millest siis juttu on, mis siis toimus, miks toimus, mis toimub edasi näiteks. Et ta peaks olema ikkagi selline jah informatiivne, mitte nagu kubisema ajakirjaniku hinnangutest. Et selle jaoks on ma arvan arvamuseartikkel.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Noh üldjuhul näiteks see sama tervise või basseini lugu, sellist ma üldjuhul ei loe. Ma arvan, et uudistega on ka see asi paratamatult, et mida ajakirjandusele aeg-ajalt ka ette heidetakse, aga mis peegeldub ka lugejates, et kui päevast päeva käsitletakse ühte sama asja, kas või seesama Ukraina, siis mingi hetk sa enam ei loe neid. Siis paratamatult kaotab sinu jaoks uudisväärtuse, et siis ongi see, et.. ja ei aita ka see, kui ajakirjanik muudab seda nime kuidagi väga intrigeerivaks, et lihtsalt paratamatult mingist hetkest tunned, et nüüd nagu aitab. Täpselt samamoodi ka Savisaare teema, samamoodi ka see lennuõnnetuse teema, et mingist hetkest see teema ammendub enda jaoks ja siis sa lihtsalt rohkem selle kohta ei loe.

Ehk siis sellised jätkuteemad nii-öelda.

Jah. Ja siis ongi täpselt see, et oleneb mis rubriigist sa võtad omale seda nii-öelda uudist. Et Elu24 käis külas ma ei tea mingi bänd, et seda ma ei võta lahti. Et pealkirja sa näed, aga sa ei võta seda lahti. No ma ei saa öelda, et ma mingeid.. eks ma ikka aeg-ajalt kui Postimehel klikin, vaatan et mingi suhte teema ja võtad mingi pealkirja lahti ja loed, aga tavaliselt on ka see, et sa loedki esimese lõigu ära, saad aru, et tavaline värk ja paned kinni. Et... mida veel ei

vaata.... Noh ja kui teema on tõesti selline, mis tõesti üldse nagu huvi ei paku. Iseenesest Postimees on selles mõttes ka tänuväärne, et ta toob ära ka need maakonnauudised, et siis vaatadki, et näiteks Pärnu uudiseid ma tahaks vaadata, kuigi Pärnu uudised on minu arust ebaproportsionaalselt suures mahus lukustatud, aga ütleme jah et võib-olla mingi Tartu linnavolikogu tegemised mind nii väga ei huvita, sest mul isiklik seos sellega puudub. Et ikka teed isiklikust puudutatusest neid valikuid ka.

Kui mõtled selle peale, et millised on Eestis praegu uudisteportaalid, siis milline võiks ideaalis sinu arvates olla üks uudisteportaal?

Oeh kui raske. No iseenesest mis.. no ütleme, kuna ma olen väga Postimehe keskne, siis ma toon selle järgi ka, et mind veidi nagu häirib see, et reklaame on päris palju, ka neid nii-öelda sponsoreeritud artikleid pannakse sinna lehe keskele rõõmsalt, millest sa pead nagu üle kerima ja mis paratamatult tekitab sellist müra sulle, mida sa pead ikkagi nagu kuidagi seedima, aru saama, et see on mingi reklaamtekst. Ütleme tõesti, et kõik see parem äär, mis on Postimehes, see on tegelikult hästi suur osa nagu mürast. Et ütleme tavapäraselt, kui ma töö juures nagu lehte sirvin, mulle see nagu eriti huvi ei paku. Et kui tõesti nagu nädalavahetusel laupäeval nagu vedeled ja klikid seal peal, et siis see on nagu okei. Aga see nagu muidu tundub küll selline nagu, et võib-olla võiks neid ikkagi natuke rohkem nagu piiritleda, et kui ma ei taha igapäevaselt kokku puutuda jalgpallurite naistega, siis ma ei peaks nagu oma ekraani nurgas. Aga ma saan aru jah, kuidas see käib, et mida rohkem sa klikid, seda suuremalt see pannakse, seda ettepoole see tõstetakse, ja noh see tekitab rohkem jälle klikke ja see on kõik raha ja see on kõik reklaam ja see nii toimib. Aga iseenesest ta võiks olla nagu natuke sellisem nagu sellest mürast nagu.. noh et ta ei oleks nii selline karjuv kogu aeg, et kui sa tahad, siis sa valid nagu selle poole sellest rubriigist, aga sa ei pea nägema seal tõesti, et oli alpides lennukatastroof, koalitsiooniläbirääkimised olid sellised ja siis selle kõrval on see, et kas keegi jalgpallur jäi jälle vahele kellegi modelliga. Et ma ei tea jah, kuidagi nagu sellist valikut.. või seda kirjusust nagu vähendada, aga noh ma saan aru, et see on selline nagu unistus, mis kunagi ei täitu.

Kas see, kui need oleks paremini eraldatud, aitaks?

Just, just. Postimehes on ka see, et seal see parem äär, Elu24, sport mis ei räägi üldse spordist, et sealt tulevad edasi ka need maakonnauudised. Et see on minu jaoks okei, et seda ma otsin, aga selleks ma pean läbi kerima kõik selle muu jama ka, et selleni jõuda ja üles leida, kust need maakonnauudised hakkasid näiteks. Et jah võiks nagu seda valikuvabadust rohkem olla, et mida ma tahan ja mida ma ei taha näha.

N35, kõrgharidus

Mil määral oli eilne päev, mille kohta sa tabelit täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Tavapärasest erinev.

Ja mille poolest?

Oluliselt vähem olin seal.

Ja siis millest see tulenes?

Sellepärast, et oli puhkepäev ja olime maal.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisteni ja uudisinformatsioonini?

Argipäeviti töö juures olles. Kuna mul on arvutiga töö, siis arvuti on kogu aeg nii-öelda kaheksast viieni olemas ja siis on paralleelselt uudiste aken ka lahti ja siis, kui on paus või tööd hetkel ei ole, siis vaatad uudist.

Ehk siis otse uudisteportaali lähed?

Jah. Noh Postimees.ee ja Delfi siis.

Aga mille järgi valid need viisid, kuidas jõuda uudisteni ehk siis miks just need konkreetsed uudisteportaalid?

Esiteks need on kohe otse vaadatavad, internet on nagunii olemas. Minu meelest Postimees kajastab päris kiirelt nii kui midagi tuleb uudist. Ja Delfi selles osas, et sealt on spordiuudised kõige ülevaatlikumad või kõige paremini ma saan sealt infot. Et nad panevad nagu rõhku spordiuudistele minu meelest päris hästi.

Miks loed uudiseid just internetist?

Mugav. Arvuti on ees ja arvutist loengi.

Aga kui nüüd võrdled internetis uudiste lugemist paberlehest lugemisega, teleri vaatamisega, raadio kuulamisega, siis mis on erinevat internetis?

No internetis ongi see, et esiteks seal ma vaatan pealkirja järgi. Kui on huvitav, siis ma kas teen selle artikli lahti ja loen lõpuni või mitte. Kui ei ole huvitav, siis kerin edasi. Paberleht käib meil töö juures ka ja seal vahel, kui on selline hetk, et ma seda vaatan, siis ma jään mõnda artiklit lugema, aga reeglina ma samamoodi lappan lehti edasi. Et võib-olla selle paberlehe kujul, mida ei ole väga internetis või mida mulle meeldib lehest lugema rohkem, on Tartu Postimees, mis seal vahel on, kus on siis Tartu kesksed uudised. Et neid ma nagu loen lehest võib-olla põhjalikumalt siis, kui netist.

Et kui nüüd mõtled nende erinevat tüüpi tekstide peale, mõtled juurde veel Facebooki postitused, võib-olla Twitteris tweedid ja igasugu erinevad tekstid, millega võib internetis kokku puutuda, siis püüa mulle sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis.

No eelkõige informatiivne. Et mis infot ma sealt saan ja kas see info puudutab mind või mitte. Kui see ei puuduta, siis ma reeglina ei ava neid pealkirju. Kui ta kuidagi puudutab, siis ma loen läbi või kui ma tunnen, et mul võiks seda infot vaja minna, siis ma loen ka läbi.

Aga kui nüüd mõtled nende erinevat tüüpi tekstide peale, siis ka nende põhjal, et mis võiks olla just uudis?

No uudisena, mida ma olin ka lugenud, on see lastega veekeskusesse, kuna endal on samamoodi kümneaastane laps, siis samamoodi oleme käinud veekeskustes ja sõitnud välja. Et seda uudist ma olin enne lugenud läbi, aga teisi ma olin näinud pealkirju, ma ei olnud läbi lugenud. See pedofiili uudis ja see kiibistamine, aga täiesti võõras minu jaoks oli see viimane Tartmus (pressiteade). Seda ma ei olnud varem kuulnud-näinud, et see oli minu jaoks täiesti uus. Aga ütleme, et see ei puudutanud mind või selles vallas väga ei huvitu, et siis isegi ei jäänud nagu lugema seda.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed ehk siis milliselt leheküljelt?

Otseselt oluline ei ole, aga kuna ma olen harjunud kasutama neid kahte lehte ja selle ütleme uudise või info kättesaamine on piisav olnud Postimehest ja Delfist, siis mul ei ole vajadust teisi lehti lugeda noh dubleerivalt. Õhtuleht on minu jaoks kollane, samuti see Elu24, neid seltskonnauudiseid ma nii-öelda otseselt ei loe. Et vahel kui kuskil salongis Kroonikat satud lehitsema, siis juba sealt on kõik see olemas. Et ma nagu igapäevaselt neid ei jälgi. Minu jaoks on piisav Delfi ja Postimees.

Aga kui võrrelda näiteks seda, kui mõni tekst on üleval kuskil blogis või on ta Delfis või Postimehes üleval, et kas see on ka sinu jaoks oluline?

No kui ta seal on üleval, siis ma sealt näen jah.

Aga kas on oluline, et kas võib-olla suhtud kuidagi teistmoodi selle järgi, et kus kohas on üleval? Et kas keegi on oma blogis kirjutanud või on mõnes portaalis?

Aa. Ei ole oluline. Sellepärast, et ma ei jälgi muidugi teisi lehti, võib-olla sellepärast ka, et ma neid põhiliselt vaatangi ja ega ma ei teagi, kui ta teisel lehel on ka võib-olla üleval ja ma ei lähe topelt sinna lugema.

Kas jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Üldse mitte.

Seda ka mitte, et kas autor on ajakirjanik?

Ei, üldse mitte.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu näed seal artiklis?

No spordiudiste puhul on ikkagi.. vot seal ma küll tegelikult jälgin, et kes on selle artikli kirjutanud. Või no mitte kogu aeg, aga ikka jääb silma, et kas on ikka keegi spordiajakirjanik või on lihtsalt kellegi spordifänni arvamus. No reeglina fännid väga ei kirjutagi nendes, et ikkagi on ajakirjanikud. Et seal on see rohkem.. jah jälgin. Aga neid päevakajalisi Postimehe uudiseid, neid ma.. ütleme et ei oluline, kes on kirjutanud või kes seda siis on öeldud.

Aga kas spordiudiste puhul on sinu jaoks vahe ka, et kas on ajakirjanik kirjutanud selle või siis ongi mõni fänn?

Ikka on. Sel juhul on vahe jah.

Aga mille järgi valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Ei valigi, ise järeldan sellest tekstist, kas on tõsi.

Aga mille põhjal?

Enda sisetunde põhjal. Ja kui ma kellegagi otseselt ei aruta neid niimoodi, et mis sa sellest artiklist arvasid ja niimoodi, siis sellist asja mul ei ole, et.. ise vaatan, kas nõustun sellega või mitte.

Aga milline peab uudis olema, et sa selle internetis avaksid?

No eks pealkiri peab olema selline atraktiivne või siis ütleme selline ärritav või kuidagi, et selle põhjal on eelkõige need päevakajalised uudised. No teema, et kas on mingit tulemused näiteks, et kui on spordis mingi mäng olnud, siis on tehtud artikkel. Selle mängu analüüs või tulemuste põhjal, et siis seda ma loen läbi.

Aga milline peab uudis olema, et sa seda loeksid, kui oled selle avanud?

Värske kindlasti. Selles osas, et esimesed nii-öelda siis kommentaarid või reportaažid ja just ta peab mind huvitama. Kui see teema mind ei huvita, siis ma teda ei loe.

Aga mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Et milline võiks see olla või mis seal võiks olla?

No ütleme faktid ikka või siis mingi asja otsus, mis on võib-olla mingi aeg olnud, et kas see asi on nüüd ära otsustatud või siis teinekord neil igasugu kuritegelike uudiste põhjal, et kas on nüüd keegi kätte saadud, mis on siis tulemus olnud. Et kui nagu ühe asja ümber väga kaua artikleid ilmub, siis ma neid vahepealseid, midagi selgunud ei ole, et ma neid kogu aeg läbi ei loe ka.

Millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Noh väldin igasugu neid.. mida ma ei loe, on igasugu kaalu temalised. Et kes avastas jälle mingi dieedi ja mis selle tulemusel siis, kus neid igasugu toidu asju ja neid ma nagu internetist ei jälgi. Ja neid kaalulangetuse artikleid ja neid ma ei loe. Ja siis ma ega ma ei loe ka väga neid seltskonnainimeste mingeid artikleid, et neid ka ei loe.

Kui mõtled nüüd selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

No minu jaoks täitsa piisabki, kui on atraktiivne pealkiri ja siis sealt võimalikult lühidalt siis selle sisu välja toodud või tulemus või mida sellega öelda tahetakse. Et mida pikem on artikkel, seda vähem ma seda lõpuni loen ja seda vähem ma põhjalikult loen. Siis ma pigem loen üle ridade. Mida lühem on artikkel, seda põhjalikumalt ma sellele pidama jään.

Aga kas praegu oled uudisteportaalidega pigem rahul või mitte?

Olen rahul.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda näiteks Facebookis jaganud?

Seda ikka tuleb ette.

Aga mille järgi sa siis otsustad, kas seda lugeda või mitte?

Noh jällegi, kas see uudis puudutab mind, on mul selle vastu huvi. Või teinekord millest on siis mõni arutelu edasi läinud. Et see uudis mind võib-olla ei puudutanud, aga sellest nüüd päev-kaks hiljem kõik arutavad, kõik jagavad, kõik midagi viitavad sellele, siis ma ka loen selle uudise läbi, et mis seal siis oli.

Aga kui näiteks keegi on otse sulle kirjutanud, soovitanud mõnda artiklit või jaganud mingit linki?

Loen küll, aga mulle isegi ei meenu, et keegi mulle otse mingit linki või midagi oleks saatnud. Aga kui jah on personaalselt mulle saadetud, siis ma küll loen läbi, et miks ta siis tahab, et miks ma seda peaksin lugema.

M40, kõrgharidus

Mil määral oli eilne päev Teie jaoks siis internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Erinev oli see, et ma olin sõidus. Et siis nagu ei saa kasutada ja noh, et.. ja tööpäev ikkagi. Hommikul sirvisin, vaatasin üle. Et seal oli 15 minutit aega kohvi kõrvale, aga siis ülejäänud päev oli ikkagi tööne ja kohtumised ja siis lihtsalt ei olnud aega, et vaadata.. ja mul ei ole nutitelefoni ka. Mida ma taotuslikult ei ole endale muretsenud, sest et.. aga siis ei ole ligipääsu ka, mis on mõnus tegelikult. Et kogu aeg ei pea ka olema seal.

Millised on Teie jaoks need tavapärased viisid, kuidas Te jõuate üldse uudiste ja uudisinformatsioonini?

No need ongi tavapärased ikkagi. Noh ütleme uudised tulevad kas raadiost või.. noh oleneb päevast, et kui sa.. üldjuhul on see, et ma olen töölaua taga, siis vaatan internetist. Kui sõidan, siis raadiost ja mulle meeldib sedasi lugeda selliseid arvamused just lehe pealt, et paberlehest. Et need on nagu sellised, et siis saad seal tagasi võtta asju ja..

Aga mille järgi valid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Kõigi nende teabekanalite kaudu, et ma tean juba, mida ma lihtsalt loen ja see tuleb väga lihtsalt. Et noh üldjuhul Postimees, et.. noh seal on ju eri valdkondi, et mul ikkagi on seal majandus, poliitika ja siis noh siuksed analüüsid ja asjad. Tavaliselt on need kinni, need värsked asjad, ja siis ei näe, siis püüad neid paberandjalt vaadata.. aga noh sealt mingi aimduse saad. Ja võib-olla ka sport.

Aga mille järgi Te olete valinud just need leheküljed, kust oma uudised saada, et miks just selline valik?

Et seal on võimalik ka piisavalt lugeda, et on põhjalik. Päevaleht kipub nagu.. ja online leht on nagu väga.. seal kipuvad need uudised väga harva sedasi.. ma ei teagi, mismoodi need võivad muutuda, aga seal mitu päeva üks ja sama uudis jookseb. Et sealt nagu siukest pidevat uudiste vaheldumist ei ole ja siis ma ei käi ka. Siis Sõnumileht.. seal on väga tihti selliseid mõttetuid haibitud ja siukseid kriminaalse taustaga asju, mis mind ei huvita ja ma ei taha ka sellepärast, et see teeb enesetunde halvaks, kui loen sellist asja, ja see nagu.. ikkagi Postimees ja Delfil ka ikkagi esimesed lehed sealt kuni sinna välispoliitikani on seal minu.. tavaliselt ma tõmban sinna. Ja siis allapoole ma eriti ei loe.

Aga miks Te loete üldse uudiseid internetist?

Sest see on mugav ja seal on nagu see online, et lihtsalt kõik uudised tulevad korraga kätte. Et noh raadio on ka, aga väga tihti on seal.. toimetaja ette andnud uudised ja väga tihti on need korduvad ja mind mitte huvitavad teemad.

Mis on Teie jaoks internetis veel teistmoodi kui paberlehte lugedes, telerit vaadates või raadiot kuulates?

No ikkagi see informatsiooni kiire, kuidas öelda, see on nagu online selles suhtes, et kõik uudised, mis juhtuvad, tulevad kohe kätte. See on ikkagi tähtis. Paber tuleb ikkagi järgmine päev, aga samas seal lehel on need arvamus- ja analüüsi artiklid, mis on huvitavad. Ja teine asi, et sa võtad selle lehe ette ja on selline kahekesi olemine ka. Mulle ei meeldi selliseid väikseid lühijutte lugeda lehest, et.. mulle meeldib ikka siukseid..

Kui nüüd mõtlete nende erinevat tüüpi tekstide peale, ja veel igasuguste tekstitüüpide peale, millega võib internetis kokku puutuda, siis püüdke sõnastada, mis on Teie jaoks internetis just uudis.

Uudis on ikka see, kust tuleb ikkagi.. sise- või välispoliitiline siuke sündmus või, midagi on juhtunud. See on minu jaoks uudis. Majanduse koha pealt on igasugu pressiteated ja seal ikka kaks kolmandikku on promoga seotud asjad ja siuke eneseupitamine. Need firmateated, see on nagu kõige uudisem asi siin, aga ütleme, et see on nagu üks teada või hoiatusartikkel siuke ja järgnev on siuke natuke vandenõuteoreetiku teema või arvamine, et see on ühe inimese siuke suhtumine sellesse asjasse. Ja teine.. noh ka siuke arvamuslugu. Et siuke analüüsiv natuke. Aga see firmaudised, et see noh nagu ma rääkisin, et siis nagu kommertstekst, aga uudise väärtusega.

Et see pressiteade, mis seal oli, oli ikkagi uudisväärtusega ka Teie jaoks?

Jaa, ikka jah. See on ikkagi.. seal midagi toimub ja seal mõtled ka selle peale, et sinna võiks minna või mitte. Et siuke väike otsustuskoht. Et kas ta on lähedal mulle, mul on aega jne. ja kas see mind huvitab. Et see on uudisväärtusega jah.

Aga kui oluline on Teie jaoks, kust kohast Te seda uudist loete ehk siis millisel leheküljel see on üleval?

No ikka selles suhtes, et ega ma nüüd vahest sirvin ka Sõnumilehte, aga paber kandjal. Või noh, et seal Sõnumilehes peab ütlema on see, et seal on spordi osa hästi suur ja seal tehakse ka selliseid analüüsivaid artikleid, et see mulle meeldib.

Aga kui mingisugune tekst on üleval kas Delfis või Postimehes või Õhtulehes, kas see on Teie jaoks oluline, et just millisel leheküljel ta on?

Ei.

Kas Te jälgite, kes on uudise kirjutanud?

Vahel kui hea asi on, siis ikka. Aga noh selles suhtes, et vahest vaatad, et kuidas saab üldse kirjutada neid selles mõttes, et kes see sellise.. Seal hakkab see, et kui on midagi hästi või kriipivalt kõrva või silma jääb, siis nagu vaatad, kes selle teinud on. Et siis tead, kas kuskil vestluses rääkida, et see on tore artikli kirjutanud või et peaks enne kooli lõpetama ära ja siis alles hakkama alles sellistest asjadest.. maailma parandama nagu või.

Aga kas seda ka jälgite, kas artikli autor on ajakirjanik?

Nojah, aga ega see ei tule väga tihti välja. Et seal lühiuudistel on online- toimetaja ja arvamusartiklid on üldjuhul eri valdkondadest inimesed kirjutanud. Et selliseid uurivaid ajakirjanikke on Eestis suht vähe, et see võime neid ülal pidada on väga väike ikkagi.

Kui oluline on Teie jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle juttu Te näete seal artiklis?

No ikka, tahaks neid teise poole asju ka näha, et mingit siukest seisukohta. Et noh selge see, et vahel valid ju mingi poole või poolehoid on olemas, aga ikkagi tahaks näha teise poolt ka ikkagi, et see objektiivsus on tähtis jah.

Mille järgi Te valite, millist infot internetis üldse usaldada ja uskuda?

No ikkagi see, et kõhutunne.. ja siuke ikkagi noh mingi analüüsivõime ja siuke asi ikkagi, et seal võib olla ka eelnev taust, taustateadmine. Aga peab ikkagi mõtlema oma peaga ka.

Ja kas on ka mingisugused tunnused, et vaatate tekstile peale ja asi tundub kahtlane?

No ega neid tekste ja asu on nii erinevaid, et aga ikkagi see usutuvus ja et kuidugi vahest oled ka mööda pannud, aga see ei ole mingi ju.. see oleneb ka kui pikalt sa seda vaatad. Sest uudise ikkagi loed läbi ja paned järgmise ja väga tihti sa homme ei mäletagi, mida sa lugesid. Ja siis vaatad teise asja kõrvale ja et kas on midagi uut tulnud, siis käid silmadega üle. Et ikka see, et eneseanalüüsi pool on kõige tähtsam.

Aga kas olete vahel ka kontrollinu näiteks infot mujalt üle?

Ikka jah. Teine asi on see, et sa vaatad lihtsalt neid teisi infokanaleid. Et sealt vaatad, kuidas on asjad kajastatud ja võtad siis selle kas välislehe, et kas seal on ka see uudis. Et siseasju ei saa, aga.. et jah vahest vaatad Äripäeva või sedasi, et siis mõtled küll, et see on küll ikka tellitud asi. Siuke pseudovärk et..

Aga kas on ka juhtunud seda, et olete sattunud mõnda lehekülge lugema, mida alguses nagu usukus, aga pärast selgub, et tegelikult ei olegi seal kõik nii tõsi?

No kindlasti on ka siukseid asju olnud. Et mis tundub siuke noh võib-olla eelneva info peal, aga siis jah.. et ega see info ju.. vahest räägid ja sedasi teiste inimestega ja siis on ka.. mingeid siukseid dogmasid ma endale pähe ei tao, et see on see ainus õige. Ma saan aru, et paber on valge ja sinna võib tõesti kõike kirjutada. Eriti kui vaatad sinna ida poole, seda propaganda ja seda, et..

Aga milline peab üldse uudis olema, et Te selle internetis avaksite?

Ikkagi et valdkond mind huvitab, siis noh et võib-olla see pealkiri ikkagi ja väga tihti on ka see, et kes selle kirjutanud on, et see kas mind huvitab. Et kui ma juba natuke vaatan seda, kes on kirjutanud, siis ma mõne inimese puhul ikkagi.. ma olen neid juba nii palju lugenud, et ma ei näe sellel mõtet, et enda aega raisata.

Aga mille põhjal Te üldse vaatate, mida avada?

Noh pealkirja. Väga tihti on seal kuidugi need pealkirjad siuksed, et võimalikult klikke saada, aga see.. see on siuke tunde värk.

Siis kui olete artikli lahti teinud, mille järgi hindate seda, kas seda lugeda?

Kas mind huvitab, et see on. Et mind ikka teatud teemad huvitavad ja teine asi on ka aja küsimus, et mis ajal sa vaatad seda. On ka nii, et vaatad, teed lahti, ja mõtled ahah see on nii pikk artikkel, et mul praegu ei ole aega, ja siis teed uuesti lahti õhtul.

Mida Te ootate internetis uudisest, kui selle avate? Et mida see Teile pakuks, milline see võiks olla, mis seal kindlasti võiks olla?

No ikkagi, et tuleks välja, kas mingi probleem või asi ikkagi.. et seal oleks ka uudis selles, et ei oleks et just siuke et näed mul on kollane auto või siuke asi, et see ei ole uudis, see on siuke.. et seal ikka midagi toimub või sündmus või ikkagi mingi analüüs või asi.

Millised uudised jätate pigem lugemata ja mida väldite?

Jah ma ütlen, et krimiuudiseid ja siukseid Elu24 ja.. et vahest ikka vaatad, et huvitav inimene ja siis teed lahti, aga.. Delfis on nagu hea, et need valdkonnad tulevad järjest ja siis jätab selle bloki üldse vahele ja lähed järgmise juurde.

Et ikkagi vaatate huvitavuse järgi?

Jah. Ja mind huvitavad asjad, et see üldjuhul, aga Postimees nagu laiemalt. Et siis on see valik nagu suurem või väiksem, et siis sa satud rohkem nagu peale ka. Kui blokkidena on võimalik, siis ma ikkagi jätan vahele.

Kui Te mõtlete selle peale, millised on Eestis uudisteportaalid praegu, siis mille võiks ideaalis Teile arvates olla üks uudisteportaal?

Nojah võib-olla see, et seda.. selekteerida ikkagi mingid teemad välja. Et ainult need tulevad lahti, et teemablokid, see oleks küll päris hea. Jätta sealt see ülejäänud ballast välja ja teha endale nagu teemablokkidena uudiste siuke leht või.

Aga kas mingid põhiuudised, olulisemad uudised võiksid ikkagi olla kõigile nähtavad, et pigem nagu jätab välja, mis ei huvita, mitte et valid mis just huvitab?

Jajah. Selge see, et sul nagu valikuid on hästi palju, aga siis selekteerid välja ja noh siis vaatad üle. Et ma saan aru, et.. aga ma arvan, et neid uudiseid tuleb nii palju ja erinevatest infokanalitest, et see oluline uudis tuleb ikka välja. Seda infomüra tõesti natuke selekteerida.

Kas Facebooki kasutate?

No vahest ma toksin mõne nime sisse või sedasi, aga mul endal kontot pole.

Nii et selle kaudu artiklite-uudisteni ei satu?

Ei.

Aga siis mingi muu kanali kaudu, näiteks kui mõni sõber soovitab artiklit või saadab lingi?

Ei ikka jah. Ei muidugi. Et kõike ei jõua lugeda ja nüüd ma olin viis päeva välismaal, et siis noh vaatad küll, aga ikkagi jääb.. noh aega pole ja siis nagu see vaatlemine on ka nagu tunduvalt kehvem või.. ei ole sa raadiolevis jne, et see oleneb ka sellest, mis situatsioon ja aeg on parasjagu su elus. Et selles suhtes jah, aga muidugi, muidugi jah. Toredaid lugusid saadetakse ikka.

M34, kõrgharidus

Mil määral on eilne päev, mille kohta tabelit täitsid, sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Pigem tavapärane.

Aga mille poolest?

(vaikus)

Et tavaliselt käitudki internetis nii?

Jah. Sel hetkel, kui ma kogun mõtteid, siis ma loen midagi, mis on mitte nii mõtteid täis. Ja üldine meedia seda on.

Ja millised on üldse need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisteni, uudisinformatsioonini?

Lihtsalt ma loen enne uudised läbi. Kui ma õhtul arutan oma elukaaslasega neid läbi, siis ta kipub mulle ette lugema neid, aga ma tean, ma olen juba lugenud. Ma juba jõudsin seda vaadata eks ole.

Kas internetist loed?

Üldiselt ma vaatan internetist jah.

Ja lähed otse uudisteportaali leheküljele?

Jaa. Otse.

Kuskilt kaugemalt ei hakka otsima?

Ei. Mul on konkreetsed lehed, mida ma külastan. Nende peal käingi.

Aga mille järgi valid need viisid, kuidas jõuda internetis just uudisinformatsioonini? Ehk siis kui räägid, et on konkreetsed leheküljed, mida külastad, mille järgi oled need valinud?

Miks just Postimees?

Jah.

Mul on isegi järjekord välja kujunenud. Ma kipun arvama sellepärast, et Postimees on üks nendest ajalehtedest, mis meil ka kodus käib, ja see nimi on nagu siuke kodusem, sõbralikum. Aga kuna ma otsin nagu erinevaid meediaväljaandeid, mis sisuliselt peegeldavad teineteist küll tihtipeale, refereerivad, et siis ma tavaliselt ikkagi käin Postimees, Õhtuleht, Delfi ja vahest Eesti Päevaleht. Ja ongi sellises järjekorras. Päevalehe.. mulle tundub, et päevaleht kordab ennast palju, vähemalt uudiste osas. Tavaliselt on mingisugused suuremad pealkirjad üleval ja siis tulevad väiksemad all ja miks ma pean nagu korduvalt lugema sama detaili. Et see mind siis nagu häirib. Ma jätan ta tavaliselt nagu viimaseks, et ma saan enne informatsiooni kätte, ma ignoreerin ülejäänut.

Et sellepärast siis kõik need erinevad leheküljed, et tahad saada võimalikult erinevat infot või erineva külje alt?

Jah. Tihtipeale kõike ka ei dubleerita. Päris tihti ei ole seda, mis on Õhtulehes näiteks, ei ole Postimehes jne, et siis ma noh kipun mitut lugema jaa.

Miks loed uudiseid üldse internetist?

Sellepärast et see üldiselt on odav. Sellepärast et, kui keegi hakkab mulle rääkima, et telli paberleht, siis ma ütlen, et minu isa loeb paberlehte. Mul ei ole sisuliselt aega selle jaoks. Kui ma koju jõuan, siis ma paberlehte kätte ei võta. Ma lihtsalt jõuan sinna piisavalt hilja selle jaoks.

Mis on veel sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Paberleht üldiselt annab rohkem informatsiooni kätte, seda kindlasti. Mõne uudise all on huvitav lugeda, mida kommenteeritakse, mismoodi inimesed nagu suhtuvad sellesse. Seda nagu paberlehes ei saa. Raadiost ma ei ole ammu kuulanud uudiseid, ma ei kuulagi, ja televisioonis ma leian, et tegelikult need uudised, mis seal tulevad, ei ole mulle esiteks alati huvi pakkuvad, ja teiseks ma saan ajalehes neid vahele jätta. Sest kui vaadata näiteks tänapäeval mingi „Reporterit“ või mida iganes, mida saab nimetada uudiseks, siis olgem ausalt, kõige pikem nii-öelda uudis on täielik jama. Mis on tõesti nagu täielik jama, mis ei ole mitte mingit pidi uudis, aga mis on mingi ruumi nagu täiteks välja mõeldud. Kihnu Virve! Ilgelt lahe, vaadake hüppas langevarjuga! Mul jumala savi. Selles mõttes nagu mulle meeldiks pigem ajalehest vaadata. Ma jätan lihtsalt need vahele, mis mulle ei meeldi. Kuigi tänapäeval kipub asi minema sinna suunda, et järjest rohkem artikleid on tasulised. Nad ei meelita mind mitte kuidagi sellega, et ma peaksin ostma pileti nende lugemiseks. Ei. Ma leian mingisuguse alternatiivse lehekülje, kes räägib mulle selle lahti või loen kuskilt mujalt. Kuskil on see algallikas ka olemas.

Kui mõtled nüüd nende tekstide peale, mida vaatasid, ja veel igasugu erinevate tekstitüüpide peale, millega võib internetis kokku puutuda, siis mis on sinu jaoks internetis üldse uudis?

Uudis on see, mis paneb mind kulmu kergitama. „Kas tõesti?“ – see on minu jaoks uudis. Mitte kultuur tihtipeale. No sõltub tähendab, kuna ma ei ole kultuuri jälgija, siis mind alati ei huvita, mida kultuuri vallas kirjutatakse.

Kas on mingisugused kriteeriumid ka, mille põhjal sa näiteks hindad, et see tekst on just uudis?

Üldiselt näiteks ma võiks öelda, et ma väga tihti jälgin krimiuudiseid. Pigem see, mis maailmas toimub, sest kriminaalne on minu jaoks reaalne. Midagi, mis on juhtunud, mis mind otseselt puudutab. See on minu jaoks nagu oluline ja oluline on teada. Samamoodi näiteks see tänavu oli üks uudis, kus püüti.. ma ei nüüd päris kindel, aga põhimõtteliselt Tartumaal püüti kinni mingisugune kamp, kes siis näiteks Elvas käis vargil. See on minu jaoks oluline teada, kaasaarvatud ka meie ühiskonnale.. ma mõtlen Elva ühiskonnale. Sellepärast, et üks ohuallikaks on meie jaoks vähem. Noh minu jaoks on see uudis, seda on mulle hea teada. Aga tihtipeale, et mingisugune.. no kas või näiteks Viimsis mingisugune tüüp, kes halli autoga ringi liigub ja meelitab lapsi autosse.. Kui ma elaksin Viimsis, oleks see minu jaoks tunduvalt

olulisem kui praegusel hetkel. Ma ei ütle, et ta on olematu tähtsusega, sest ma tegelikult leian, et inimesed peaksid rohkem kokku hoidma, aga kindlasti ta on mingil määral nagu oluline.

Et olulisem on ikkagi see, mis otse sind puudutab?

Jah. Rahvuslane.. massiline kiibistamine. See on kõik nagu vandenõuteooria, ma ütleks selle kohta. Et see on kõik suhteline. Kui me nüüd usume seda, et maailm on kõik ilusti üles ehitatud ja täpselt nii peabki olema, siis on ka sulaselge valetamine inimesele. Et see on kõik nii-öelda subjektiivne arusaam maailma toimimisest. Et kindlasti on siin saladusi rohkem kui meie teada kunagi saamegi.. Ja „Veekeskus – kas stress või lisastress?“ – no ma usun.. ma ei saa öelda, et iga asi on nagu uudis. Suvalisest asjast võib teha uudise. Samamoodi ma võin öelda, et Kihnu Virve hüppas lennukist alla, see on uudis. Ei ole uudis, iga päev hüppab keegi lennukist alla. Langevarjuga või ilma. Vot. Et pigem need asjad, mis mind otsesemalt puudutavad, need on minu jaoks uudised. Või põnevamad aset leidnud sündmused.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa seda uudist loed, millisel leheküljel see on üleval?

See sõltub jällegi uudise tüübist. Jällegi need, mis minu jaoks ei ole uudised, mul on ükstaspuha, kus ta ennast peidab. Samamoodi võib Facebookis keegi väita, et keegi kommionu käis kuskil. Tegelt tuleb välja, et mingit kommionu ei olnud. Lihtne näide võiks siinkohal olla ka see, et Elva *community* kirjutas mingisugusest kahtlasest autost, mis Elvas ringi liikus ja väidetavalt varastab. Sellepärast et midagi kuskilt oli kaduma läinud. Samas ma tean teistest allikatest, et tegu on ühe konkreetse mängu mängijatega. See on mäng, mis eeldab hästi palju ringi liikumist ja need inimesed on mulle veel tuttavad.. ega nad ei ole vargad, aga inimene arvab, et nood autotäis inimesi käisid tegelikult vargil Elvas või käisid lihtsalt vaatamas kust mida pihta saaks panna. Et sisuliselt ühe inimese jaoks see, mis tema jaoks tundub tõde, ei ole kaugeltki see, mis ta tegelikult paistab olema.

Kas see võib sõltuda ka sellest leheküljest, kus see on üleval?

Kahtlen. Kahtlen. Ühtegi meediaallikat ei saa tegelikult võtta kui täielikku tõe allikat. Vahet ei ole, mis nad väidavad. Ka Telegram kindlasti ei kirjuta 100 protsenti näiteks.. alternatiivset küll, aga 100 protsenti õigeid asju. Samamoodi ma ütlen, et massimeedia on mõeldud selleks, et sind tegelikult kõrvale kallutada. Leida mingisugune probleem, tõmmata nii-öelda inimesed käima, et neid juhtida nii-öelda ühelt probleemilt tegelikult hoopis teiseni. Noh lihtsalt kõrvale juhtimiseks. Et selles mõttes ma ei saaks öelda, et ükski nii-öelda meedia oleks nagu tõesem kui teine. Ei ole võimalik.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Ei.

Seda ka ei jälgi, kas see inimene on ajakirjanik?

Ei. Ma üldiselt ei süvene üldse, kes kirjutab. Väga harva. Kui ikka pealkirja on sisse kirjutatud, et keegi arvab, siis ma võtan teatud juhul skeptiliselt juba, kui ma olen varem lugenud ja saan aru, et pole kõik nagu õige.

Kui oluline on sinu jaoks see, eks uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu sa näed seal artiklis?

Kui oluline ta mulle on.. ikkagi ega see ei määra ka, kas on tõene või mitte. Samamoodi võin ju öelda, et need, kes valitsuses on, need räägivad 100 protsenti õiget juttu. Sellepärast et nad on ju valitud valitsus, aga see ei anna inimesele ju mitte midagi. Kui ma isiklikul tasandil seda inimest ei tunne, isiklikult tasandil, ma ei ole temaga rääkinud ja ma ei ole tema maailmavaateid kunagi avanud, siis ma ei oska midagi arvata temast. Ta võib rääkida täiesti umbluud ka, seda ei saa kuidagi kindlaks teha.

Aga mille järgi siis valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Pigem ongi tunde järgi. Kui sulle tundub, et midagi on valesti, siis ongi valesti.

Aga mingeid kriteeriume ei ole, et nüüd on konkreetne tunnus, et midagi on valesti?

Ei. Otseselt niimoodi ei ole. Teatud.. no ikkagi see on inimese ju selline psühholoogiline teema. Et kui sa mingi uue informatsioonikillu kätte saad, siis sa võrdled sellega, mis sul olemas on. Sa vaatad, kas ta sobib su, sobitub sinu maailma või mitte. Ja see on sinu jaoks ju tõene või väär.

Milline peab olema uudis, et sa selle avaksid?

(Naerab) Kindlasti ei tohi alata umbes selliselt, et kuule et tead see, mida see tüüp leidis oma pööningult, see oli nüüd šokeeriv. Sest sellised asjad ma lükkan kohe kõrvale. Kui ei suudeta nii-öelda nagu teemat natukenegi puudutada selles pealkirjas, on minu jaoks asi kohe *off*.

Nii et see pealkiri peab olema ka mingit infot andev?

Jah. Minu jaoks peab olema.. minus tuleb tekitada huvi, et ma tahan seda avada.

Aga milline peab see uudis olema, et kui oled selle lahti teinud, siis seda loeksid ka?

Konkreetne. Mina leian.. ma arvan, et see on üldine arusaam, et kui suuliselt ennast väljendada, siis keegi ei pane otseselt rõhku sellele, kas sul punktid ja komad on õigesti kohtades või kas sa väljendad ennast nagu õigesti. Aga kui sa loed mingisugust teksti, siis sa eeldad, et see on väga korrektselt vormistatud. Ja kui inimene suudab kirjutada sellise teksti, et ma kahe esimese lõigu peale.. mul mõte läheb kuhugi juba lendu, siis tõenäoliselt ei ole asi õige. Ta kas ei oska kirjutada või ta.. minu jaoks on see nagu vale. Ma võin silmadega niimoodi tükati edasi lugeda, vaadata, kas siin kuskil sees midagi nagu loogilist ka on, ja kui ma seda ei leia, ma panen loo põhimõtteliselt kinni.

Millised on su ootused, kui sa avad internetis uudise?

Informatiivsust. Midagi, mis annab mulle midagi juurde.

Millised uudised jätkad pigem lugemata ja mida väldid?

Otseselt oleneb sellest, mida ma tahan lugeda. Üldiselt kultuur, nagu ma olen juba öelnud, ei ole minu jaoks. Ma ei viitsi väga süveneda, mis seal on.

Valdkonniti siis?

Valdkonniti ikka. Krimi on jällegi selline, mida ma üritan lugeda. Et vaatan, mis nagu huvitavat toimunud on.

Ehk siis see, mis on sinu enda jaoks huvitav ja mis sind puudutab, seda loed?

Jah.

Teisi pigem mitte?

Jah.

Siis kui mõtled sellele, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu jaoks ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ei nendel väga viga ei ole midagi. Nad lihtsalt teenivad oma kasumit, aga seda on kõike võimalik nii-öelda mööda hiilida, et liiga palju reklaami. Vanasti oli näiteks Delfi teada-tuntud prügimägi. Sinna ei olnud võimalik minna, sest igalt poolt kargas midagi ette. Aga nad leiutavad järjest uusi viise, kuidas näiteks *flash*-reklaamidest pigem loobuda. Nad panevad tööle teistsugused alternatiivsed sellised lahendused, et reklaam ikkagi säiliks.

Kas reklaam sind siis nii väga ei häiri kui varem?

Mind ei häiri, sest ma itimehena tean, kuidas ma saan oma browser'i panna nii tööle, et ma ei näeks liiga palju reklaame. Mõned reklaamid jäävad, aga vähemalt nadi vilgu, nad ei tõmble, nad ei tõmba fookust mujale. Et selles mõttes nad töötavad, aga ma kardan, et see suund, mida nad üritavad teha, et ma pean mingisuguseid pakette hakkama ostma või päevapileteid, et näha neid uudiseid, sellega nad mind näiteks ei meelita seda ostma. Mitte mingil juhul.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda Facebookis või mujal jaganud?

Ikka on tõenäoline. Täna ma näiteks kleepisin selle uudise, mis rääkis sellest Elva lähedal tegutsevatest varastest, panin selle Elva community'sse ja tõenäoliselt inimesed ka klikivad ja loevad artikli läbi sellepärast, et ma tsiteerisin ühte konkreetset lõiku, mis viitas ka Elvale. Et huvitab, mis seal kirjutati. Samamoodi ma usun, et kui keegi oleks selle pannud Facebooki sinna samam gruppi ja mina oleksin näinud seda läbi Facebooki, siis ma oleksin selle avanud ja läbi lugema?

Mille alusel sina siis Facebookis hindad, mida lugeda ja mida mitte?

Ma suvaliste inimeste linkide peale ei klikki. Kui ta minus huvi ei tekita, siis ma ei vaata.

Kas see inimene on ka oluline, kes jagab?

Otseselt ei. Selles mõttes suvaline inimene, ma ei pea isegi tundma ju teda. Kui paljud need inimesed tunnevad mind Elva grupist, kellele ma selle nii-öelda uudise siis avalikuks tegin. See ei sõltu üldse sellest. Kui see artikkel ikkagi nagu huvitab, siis ta läheb. Ja peale selle on Facebook selline meedium, et kui sa ühe konkreetse inimese poolt saad liiga palju selliseid linke, mis sulle ei meeldi, siis sa võid öelda, et edaspidi ära näita üldse enam selle inimese asju. Ja sa lahendad enda jaoks sisuliselt probleemi.

Aga kui keegi konkreetselt sulle soovitab artiklit või saadab lingi?

Üldiselt avan. Need inimesed, kes mulle artiklit soovivad, ei soovita seda niisama. Seal on ikkagi mingisugune point, mida ma peaksin teadma. Et ikkagi lähtume sellest ja ma arvan, nad teevadki seda selle alusel.

M36, kõrgharidus

Kui nüüd mõtled selle eilse päeva peale, mille kohta tabelit täitsid, siis mil määral oli see sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Ma arvan, et see on tavapärane. Umbes sellises mahus tavalisel tööpäeval kasutangi.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas üldse jõuad uudisinformatsioonini? Nii internetis kui ka mujal.

No üks variant on loomulikult, kui ma ise nii-öelda kammin portaale läbi ja satun mingi huvitava teema otsa. Siis teine tegelikult on sotsiaalmeedias, Facebookis. Jagatakse linke ja artikleid, et selle põhjalt nagu satud kuskile. Ja.. jah. No viimane on kus iganes chat´is, Skype´is, kuskil keegi saadab sulle lingi mõnele artiklile, kus leidis mingi huvitav asi.

Ja kui tavapärane see on sinu jaoks, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda sotsiaalmeedias jaganud?

Ikka päris tihti. Ma arvan, et pea igapäevaselt.

Aga kui keegi otse sulle soovitab mõnda artiklit või saadab lingi?

No võib-olla paar korda nädalas.

Mille järgi sa valid need viisid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Ega seal muud midagi ei ole, sellised sisseharjunud kohad, kus ma käin eks ole. Noh Eestis Delfis-Postimehed. Tekib vaba moment, siis võtad lihtsalt lahti ja vaatad siit ja vaatad sealt, mis vahepeal toimunud on.

Aga miks loed üldse uudiseid internetist?

See on kõige mugavam ja kättesaadavam viis tänapäeval. Kõige kiiremini toimub infovahetus seal.

Mis on sinu jaoks internetis veel teistmoodi kui paberlehti lugedes, telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Põhimõtteliselt ongi see, et tegelikult nii televisioon kui isegi raadio on suhteliselt staatilised või noh ikkagi teatud pika aja tagant käib see informatsiooni uuendamine, et internetis on see asi palju jooksvam ja seal on võimalik kontrollida eri allikaid korraga.

Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale, mida sa vaatasid, lisaks mõtled veel Facebooki postitustele, Twitteris tweetide peale, siis püüa mulle sõnastada, mis on sinu jaoks internetis uudis.

Hmm...

Et mis on just uudis..

No uudis on ikkagi eelkõige midagi päevakajalist selles mõttes, et mingi asi, mis on äsja kerkinud esile. Kindlasti ei ole uudis see, mida viimasel ajal näeb tihti Eesti ajakirjanduses. Leitakse mingi paar aastat vana artikkel kuskil Lääne meedias ja siis seda kirjeldatakse millegi uue pähe. Et uudis on ikkagi midagi täiesti päevakajalist, midagi mis on just toimunud, toimumas või hakkab toimuma.

Aga kas sinu jaoks on uudis see, mis on üleval uudisteportaalil või siis ka näiteks siin oli blogipostitus või igasugu erinevat tüüpi tekstid, mis võivad olla igasugu erinevates kohtades üleval?

Kommerts, osaliselt kommertstekst eks ole, mingisugune reklaammaterjal või mingisuguse ürituse promo tegelikult, selle võib ka vist uudise.. no ta on informatiivne, ta annab teada midagi millestki, mis hakkab toimuma, ja kui seal on mingi huvi pakkuv teema, siis noh see on mingil määral ka uudis. Blogipostitus on alati siukene.. või no alati.. selles mõttes, et selline blogide ajastu minu jaoks sai läbi, et ma väga ei loe kellegi enda lehekülgi. Tegelikult Lotmani blogi ma loen. Tal on ka suhteliselt päevakajalised arutelud seal üleval. Aga ma ei pea seda nagu uudiseks, see on midagi muud.

Kui oluline on sinu jaoks, kust kohast uudist loed ehk siis kus see on üleval?

Mõneti kindlasti. Selles mõttes, et kui keegi viitab Telegram.ee-le, siis ma seda väga uudisväärseks ei pea. Isegi kui seal on värsketest sündmustest juttu. Et jah, keskkond loeb ka mingil määral, et kust sa seda asja loed.

Aga kas sa jälgid seda, kes on uudise kirjutanud?

Nii ja naa. Teinekord ma.. noh kui uudis on midagi, millest ma olen mujalt ka kuulnud ja see kuidagi tundub korrektne faktiesitus, siis ma väga ei süübi, kes selle autor on. Aga teinekord on just see, et midagi on veidralt või vildakalt postitatud, et siis sa hakkad nagu meelega vaatama, et kes see sellise jama üles pani. Et siis küll jah.

Kas seda ka vaatad, et kas see inimene, kes selle kirjutanud on, on ajakirjanik?

Jah, kuigi tänapäeval on seda väga raske nagu aru saada, et kes on ajakirjanik ja kes mitte.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk kes on need inimesed, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnad on siis seal artiklis esitatud?

Jaa, kindlasti on. Selles mõttes et kas on tegemist kellegi otsese asjasse puutuva isikuga või on mingisugune suvaline kommentaator või niinimetatud arvamusiider, et sealt tuleb ikkagi vahe sisse.

Aga mille järgi valid, millist informatsiooni internetis usaldada ja uskuda?

Ma ei tea, kõhutunde järgi. Selle järgi, kas on võimalik.. kuidas eesti keeles.. cross-reference on inglise keeles, et ristkontrolli teha. Et ma võtan, otsin ka mujalt samateemalist infot ja vaatan, kus nagu tõepärasem pilt tundub?

Aga milline peab uudis üldse olema, et sa selle avaksid?

No eks loomulikult pealkiri loeb. Et kui see on midagi, mida ma.. teema, millest ma tean juba, et ma olen seda mujalt lugenud või see on päevakorrad, et siis ei ole see pealkiri nii oluline. Aga aeg-ajalt, kui on midagi millest ma ei tea, siis loeb pealkiri üsna palju.

Aga milline peab see uudis olema, et kui sa oled selle avanud, siis sa seda ka loeksid?

Ega seal.. kui ta on sisukas, selles mõttes et ta on korrekselt, ladiusalt, inforikkalt edastatud. Ei ole üleliigset mingisugust ebainformatsiooni või muud pahna.

Siis mida sa ootad internetis uudisest, kui selle avad? Et milline see võiks olla või mis seal kindlasti võiks olla, mida see võiks pakkuda?

Noh ma ootan või eeldan, et kes iganes selle üles on pannud, on teinud nagu korralikku eeltööd. Et kõige rohkem mind häirib see, kui on vananenud informatsioon ja seda esitatakse niimoodi hetkekohase või hästi.. viimase uudisena. Tegelikult see on tihtipeale.. mõnes portaalis on juba päevi vana.. eriti näiteks Ukraina sündmused, kus tihtipeale tuli mingit kohutavat vana informatsiooni, mis oli juba kümme korda ümber lükatud. Et teatud keskkonnas Eestis reklaamiti seda uue pähe.

Aga millised uudised jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Seltskonnauudised, meelelahutus, meelelahutuse all olevad uudised.. ühesõnaga sellised minu jaoks mitte midagi juurde andvad uudised.

Kui mõtled nüüd selle peale, millised on Eestis uudisteportaalid praegu, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ma arvan, et ideaalis on New York Times'i, Washington Times'i ja isegi Hesari või Helsingin Sanomati oma on üsna selline.. ühesõnaga keskkonnad, kus nii-öelda kollase uudise tase on viidud miinimumini. See on minu jaoks nagu.. et jah sellised nagu Lääne suured ajakirjanduse lipulaevad ongi vast kõige paremad näited.

N30, kõrgharidus2

Mille poolest oli eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas pigem tavapärane ja mille poolest mitte?

Eile ei olnud interneti kasutamine tavaline, sest mul oli töö juures palju tegemist. Käisin internetis palju vähem, kui tavalisel päeval ja külastasin vähem erinevaid lehekülgi.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Kirjutan otsinguribale soovitava allika, kust soovin uudiseid saada, näiteks postimees.

Miks valid just selle viisi internetis uudisinformatsioonini jõudmiseks?

Postimees on minu jaoks kõige meeldivam ja tavaprasem internetilehekülg.

Miks loed või ei loe uudiseid internetist?

Internet on kõige mugavam ja käepärasem koht, kust uudiseid lugeda, kõige kättesaadavam.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehti lugedes või telerit vaadates ja raadiot kuulates?

Paberil loeksin tegelikult kõige meelsamini, aga ajalehte ei käi. Telerit vaadates ei saa valida endale sobivat aega, mil uudiseid vaadata saan või soovin. Raadiost uudiseid kuulates saan seda teha ka vaid siis, kui need sealt parasjagu tulemas on, mitte minu enda valitud ajal.

Kui sa vaatasid nüüd neid tekste, siis mis sa ütleksid, mis on sinu jaoks üldse internetis uudis? Kui sa prooviksid seda sõnastada..

Uudis minu jaoks..uudis minu jaoks on see, mis annab sellist informatsiooni, millest ma ise olen rohkem huvitatud. Kui seal poliitikast näiteks juttu on, siis selle ma lasen kohe silmade vahelt läbi ja seda ma üldse ei loe, aga see, millest ma rohkem ise olen huvitatud, seda ma loen ka põhjalikumalt ja süvenen sellesse.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed? Et kus kohas see uudis on üleval.

Asukoht võib-olla selles suhtes, et kui tõepärane see uudis mulle tundub. Et kui ta on näiteks Postimehes või ta on õhtulehes, siis ta tundub tõsiselt võetavam minu jaoks. Aga kui ta on Facebookis lihtsalt või.. siis ta nii ei ole. Et võib jääda selline mulje, et kas uudis on tõene või ei ole.

Kas sa jälgid ka seda, kes on uudise kirjutanud?

Ei.

Aga kas seda jälgid, et kas uudise on kirjutanud ajakirjanik või keegi muu?

Ei.

Aga kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kes selles uudises räägivad?

Ma ei teagi, ma ei ole mõelnud niimoodi, et kui oluline.

Mille järgi valid sa, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

Sellest ma vist enne rääkisingi juba, et see, kust kohast ma teda loen.

Milline peab üldse uudis olema, et sa selle avaksid?

Ta peab minus huvi tekitama või siis on seal mingisugune selline pilt juures, mis äratav huvi, et siis ma arvan, et ma loen ja avaksin selle.

Aga milline peab see uudis olema, et sa seda ka loeksid?

See oleneb teemast. Kui on näiteks lastega teema või on meditsiin või on näiteks kuritegevus, et siis ma kindlasti loen. Aga sellised teemad, mis mind väga ei huvita, siis ma neid ei loe.

Sa oled ise lapsevanem. Kas see ka mõjutab sinu valikuid?

Ma arvan küll, jah. Kui mul last ei oleks, siis ma arvan, et ma ei oleks huvitatud lastega seonduvatest artiklitest.

Aga mida sa ootad internetis üldse uudisest, kui sa selle avad?

Ma ootan, et see uudis on tõene, mitte mingisugune esimese aprilli nali. Ma ootan, et ta oleks.. Hästi oluline on ka see, et ta oleks lihtsasti loetav ja lihtsasti arusaadav. Et ei oleks väga palju keerulisi sõnu, sest siis lihtsalt ei süvene sellesse uudisesse ja ei jõua lugeda.

Millised uudised sa jäta pigem lugemata ja mida väldid?

Poliitika. Sport. Igasugu majandusuudised.

Et kas sellise otsuse teedki siis pigem valdkonna järgi?

Eks ma vaatan neid pealkirju, lasen silmadega üle, et eks ta ole ikkagi jah valdkonnad pigem.

Kas on ka mingisuguseid muid tunnuseid, kui ei vaata valdkonna järgi?

Ma ei teagi, vist niimoodi ei ole. Et pigem ikka valdkond ja mis tõesti ei huvita, seda ei loe.

Kui sa mõtled nüüd selle peale, millised on uudisteportaalid praegu, siis milline võiks olla ideaalis sinu arvates üks uudisteportaal?

Ideaalis võiks uudisteportaalil olla vähem reklaami, muus osas olen praegustega rahul.

Aga kui tavapärane on sinu jaoks, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on selle uudise näiteks Facebookis postitanud, jaganud seda või siis sõber saadab lingi või soovib sulle, et loe seda artiklit?

No väga tihti ei tule seda ette, harva. Aga kui on tõesti selline, et ma ei ole seda veel varem näinud, sest tavaliselt Facebookis ikka liiguvad need ühed ja samad artiklid, ja see teema mind huvitab, siis ma teen ta lahti ja vaatan, aga üldiselt ma ikkagi lasen nad kõik nii..Facebookis vähemalt, et ei süvene rohkem.

Aga kui keegi konkreetselt sulle saadab lingi, et mis sa siis teed tavaliselt?

Vaatan pealkirja üle ja siis otsustan, kas loen edasi või ei loe.

Et kui keegi konkreetselt sulle saadab uudise, siis see ei tähenda seda, et sa seda loeksid ka?

Jah, see ei olene.

M38, keskeriharidus

Mil määral oli see eilne päev sinu jaoks Interneti kasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Täiesti tavapärane.

Nii, mille poolest?

Selle poolest, et vaatan päevas mitu korda uudiseid ja nii nagu ma tavapäraselt teen.

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas jõuad üldse uudise, informatsioonini nii Internetis kui mujal?

Kuidas jõuab? Luges. Kui pole aega käia, siis õhtul AK on see, kust saab nagu vaadata

Et siis tavaliselt lähed ise otse uudiste portaalile ja vaatad?

Jah

Aga mille järgi sa valid, sa valid need viisid, kuidas jõuda Internetis uudisinformatsiooni? Et kui lähedki otse mõnele uudisteportali lehele või vaatad mingisuguseid huvipakkuvaid..

Üldjuhul Delfisse ja pealkirjale, kui sisu on huvitav, siis klikkad pealkirjale ja tuleb see kogu info lahti.

Aga miks sa oled valinud just selle viisi, et lähed näiteks otse Delfi leheküljele, mitte ei otsi näiteks mujalt uudiseid?

Ma olen ilmselt harjunud nii. See on minu jaoks mugav, harjumuspärane. See on kõige lihtsam minu enda jaoks, ma olen nii äraharjunud.

Nii aga miks loed uudiseid just Internetist?

Sest seda on kõige kergem lihtsalt teha muu töö töökõrvalt, korraks 5ks minutiks klikata uudiste peale. Et see on lihtne ja kiire, ei viida aega selleks palju.

Aga mis on sinu jaoks Internetis teistmoodi kui paberil ajalehte lugedes, telerit vaadates, raadiot kuulates?

Ma ei tea. See ongi siis, et ma lähengi, siis kui ma tahan televisiooni kõrval. Suvel kindlasti on informatsiooni hankimine teleri kaudu kehvem, sest päevad on pikemad ja tuppä ei jõua üheksaks Aktuaalseks Kaamerat näiteks vaatama. Ilm on kehvem, võib-olla sajab, siis vaatad seda. Aga teleka kaudu ei saa. Internet ongi ses mõttes kõige mugavam, et ma ei sõltu teistest faktoritest väga. Päeval mingi hetk on ikka see aeg, et ma saan selle uudise äraaadatud, loetud. Ajaleht väga ei meeldi. Väga ei meeldi lugeda.

Nii. Kui sa mõtled nüüd nende erinevat tüüpi tekstide peale, siis veel igasuguste tekstide peale, millega võib kokku Internetis puutuda. Ja siis püüaksid sõnastada, et mis on sinu jaoks uudis Internetis? Mis on just uudis Internetis?

Ei oska vastata. See, mis on on põnev. See mis pakub põnevust. Sihuke sisutu, lihtsalt jutt, millest on nagu raske aru saada, siis see mind ei huvita. Mind huvitab võib olla lühem, konkreetne jutt. Et mõnda asja, juttu peabki pikemalt seletama, et sellest aru saada. Et see mind pikalt ei huvita. Mind huvitab konkreetne lühike hea uudis. Mis on lühidalt ära seletatud.

Mille järgi sa hindad, et mis üldse on uudis?

Aga kui pealkiri ikkagi huvitab. Pealkirja järgi ma mõtlen, et sisu ka huvitab. Kui ma loen sealt, ma ei kujuta ette, 10 rida ära ja ma näen, et see asi kuhugi ei vii, siis ma ei viitsi seda edasi lugeda. Kui see asi on kohe teksti alguses nagu huvitav, siis ma loen teda edasi, kui ei ole, siis ma ei viitsi lugeda.

Mille järgi sa hindad, et tegu on mingisuguse teist tüüpi tekstiga, nt reklaamtekstiga, blogipostitus, pressiteade. Et mille järgi sa hindad, et mis neist on uudis?

Vastaja: Ma ei oska vastata.

Ei oska? See ongi raske küsimus.

Et mis on uudis? Ilmselt see pressiteate, uudise, pressiteate moodi asi, tundub nagu igav. Pressiteade võib samas olla väga huvitav. Nüüd tuli hull sõnum välja, et tõesti huvitav ja väga oluline, et see nüüd teatavaks tehti. Aga pressiteateid tuleb üldiselt päris tihti, et üldjuhul on igav minu jaoks.

Kui oluline on sinu jaoks see, kust kohast sa sa seda uudist loed? Ehk kus see on üleval, millisel leheküljel?

Ma olen Delfiga lihtsalt nii ära harjunud ja vahest kui mingi asi mind huvitab ja ma ei leia seda infot Delfist, siis ma olen läinud ka Postimehe peale, et äkki sealt leiab. Vahest võib olla ongi nii aga vahest pole ka nii. Aga üldiselt olen Delfiga ära harjunud.

Aga kas sa jälgid näiteks, kes on uudise kirjutanud?

Ei, absoluutselt mitte.

Ja seda ka mitte, kas see inimene on ajakirjanik?

Ei üldse mitte. Üldsegi ei vaata. Ma ei isegi oskagi seda vist vaadata kust.

No vahel on näiteks artikli lõpus. Näiteks siin on kirjas, et see näiteks ajakirjanik ei ole.

Ma ei üldsegi ei vaata. Kommentaare ka üldsegi ei vaata.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad, ehk kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle ütlused on need?

On, huvitab. Oleneb, kes seal on juttu teinud. On ikka vahe sees, päris suur. Neeme Raud Moskvast, huvitav kohe. Ükskõik kas tegi seal Ühendriikidest või Moskvast.

Aga sinu jaoks on oluline ka kellega ta on vestelnud? Kes on siis need allikad?

Kindlasti on, kindlasti on.

Aga mille järgi valid, millist infot Internetis usaldada ja uskuda?

No ma ei tea. Ma arvan, et kui on Internetti ja Delfisse jõudnud, siis see ei ole mingi kõmuportaal, et seal kollast ajakirjandust väga oleks. Eksju need kirjutajad, et kui keegi on saatnud sinna mingi info, et eks nad kontrollivad ka fakte, et päris lampi nad vast ei lase seda üldrahvale laiali. Et ma arvan küll, et ma usaldan jah.

Nii. Jah?

On loogiline, et vaadatavad need portaalihaldajad või ajakirjanikud, kes nad ülekirjutavad, kontrollivad ka fakte, et asi vett peaks.

Aga milline peab olema uudis, et sa selle avaksid?

Jaa, pealkiri peab lõöv olema. Huvitav olema.

Ja kui sa oled avanud, siis mille järgi sa hindad, et seda tasuks ka lugeda?

Samamoodi, et mõned laused ära loed ja ei huvita, et siis ma ei loe seda. Lause algus peab kindlasti huvitav olema, kui vahepeal on seal midagi igavat. Siis too nii ei häirigi. Et algus peab huvitav olema.

Aga mida ootad Internetis uudises, kui seda avad? Ehk siis mida see võiks sulle pakkuda, milline see olla võiks, mis seal olla võiks?

Rasked küsimused.. Seda on nagu sõnadega raske seletada, Eesti sõnavara on liiga väike.

Aga võib olla väga lihtsalt. Mida võiks näiteks uudis pakkuda? Mida ootad sellelt näiteks? Et üldiselt kui midagi avad, siis mingisuguse ootusega?

Kõik oleneb ju uudisest. Et uudised, mis lõppevad hästi ja uudised, mis ei lõppe hästi. Et oleneb ju uudise, uudisest iseenesest. Kui lennuk lendab õhku, vastu kaljut sõitis, siis ikka mõtlesid, et oleks nüüd mõni elus. Lootsid veel. Aga näe, ei olnud. Siis jälle huvitab, et mis seal veel oli, et mis seal veel võis olla, et mis selle taga oli, et ta sinna kukkus. Oleneb uudisest.

Et siis uudisest ootaks ikka mingit uut informatsiooni?

Noh kindlasti. See ongi nii, et mis laadi uudis see ikkagi on. On ta traagiline uudis, rõõmuuudis, et on ta informatiivne, mingi muu uudis. Majanduskasvud või-langused, et seal ei pane tähele kas tõusis 0,2 või langes, siis ei ole üldse emotsiooni nagu asjal. Aga kui on ellujääjad ja surnud, siis on see emotsionaalne, eks ole. Näiteks.

Ei arusaadav. Aga millised uudised jäta pigem lugemata, mida väldid?

On sellised kõmu teemad võib-olla. Mis ei anna nagu mitte midagi. Nagu, et Novak-Djokovits tennis miljon dollarit auhinnaraha, see mind ei huvita näiteks.

Aga..

Aga kui on kirjutatud näiteks Michael Schumacheri tervisest, et Schumacheri tervis jälle paranes, näiteks küsimärgiga on pealkiri, siis see mind huvitab. See nagu... See mind huvitab. Aga see, et Schumacheri abikaasa on väsinud teda põetamast, see mind ei huvita.

Et siis nagu ootaksid mingit uut infot seal?

Võib-olla jah

Aga satud uudiseid lugema, sest Facebookis jagatakse midagi?

Vist mitte

Aga kui tavapärane see, et satud uudist lugema tänu sellele, et keegi otse sulle soovib mingit artiklit või saadab lingi?

Ei ole seda ka. Väga ei. Ei suhtle sellel tasemel, et keegi saadab mingi lingi. Võib-olla sõprade ringkonnas keegi saadab mingi ägeda video või lõigu, et vaata see on nagu huvitav. Aga vaata uudist, et mida lugeda, teksti seda nagu pole.

Pigem siis satud Youtube'i tänu sellele?

Võib-olla

Kui sa mõtled sellele, millised on uudisteportaalid Eestis. Siis milline võiks ideaalis üks uudisteportaal olla?

Minu meelest ongi väga hästi Eestis. Ma ei oska teda nagu teisti näha. Portaal peabki olema nagu mitmekesine, ei saagi olla ühehõlmaline, et siin on ainult sport või siin on ainult.. Minu meelest ongi väga hästi. Minu meelest.

N41, keskharidus

Nii, et mil määral oli see eilne päev Teile Interneti kasutuse osas tavapärane või siis tavapärasest erinev?

Oota, ma ei saanud hästi..

Et eilne päev, kuidas või siis kui palju Interneti kasutasite. Et mille poolest oli siis tavapärane või siis mitte?

Eee, täiesti tavaline oli.

Mhmhh.

Et mitte midagi erilist.

Et tavaliselt siis teetegi neid toiminguid nagu praegu oli?

Jah.

Aga millised on Teie jaoks üldse tavapärased viisid, kuidas Te jõuate uudisteni? Nii Internetis kui mujal.

No raadio.. Ja telefonis on äpp. Nii kui tuleb mingi põrutavam uudis, nii tuleb teade. Siis ma ikka vaatan.

Aga Internetis, mille järgi Te valite, kuidas Internetis jõuda uudisteni? Ehk siis näiteks kui Te kasutate Õhtulehte, et miks just selline variant?

Et miks just nagu Õhtuleht?

Jah-jah.

Ma ei tea. Seal on hästi palju sellist igasugust. Postimehed ja need on pigem võib-olla sellised nagu.. poliitiline teema või nagu selline, et.. Aga Õhtuleht, seal on igasugu, kollast ja igasugust.

Aga miks Te loete üldse uudiseid Internetist?

Ma ei tea. Mugav on.

Aga mis on veel Internetis teistsugune kui paberlehte lugedes, raadiot kuulates või telekat vaadates?

No netis on, moment on vaja midagi muud, ma saan edasi lugeda. Aga raadios on uudis ära ja mul jääb see kuulmata näiteks või.

Kas veel midagi, kui näiteks võrrelda teleka või paberlehtedega?

Ega noh.. ei, no pilti on ka hea vaadata ikka aga noh, kui on aega ja-ja viitsimist, siis ikka istud ja vaatad telekast ka uudiseid ka aga üldiselt ei. Et suvi tuleb, seda vähem on mul teleka vaatamist.

Kui nüüd erinevat tüüpi tekstide peale mõtlete, siis veel Facebooki postitused, siis veel igasugused tekstid, millega võib Internetis kokku puutuda. Siis püüaksite nüüd öelda, mis on just teie jaoks uudis?

Uudis kohe, mis?

Mhmhh.

No näiteks, noh.. okei, see on uudis, et noh hea on teada ju. Aga see muuseum.. See oleneb, kellele mis huvi pakub. Sest see muuseumi asi, sellest ma läheksin kohe mööda. See mind üldse ei.. Ja lastega veekeskusesse.. Pole enam lapsi selliseid, kellega minna. Et see mind nagu ka ei... Aga ma ei teagi..

Aga üldiselt mõtlete, et milline see tekst peaks näiteks olema. Et mille järgi üldse hindate, et kas see on üldse uudis?

Pealkirja järgi ikkagi, mina kõige pealt loengi, et kui tõesti pealkirjas on midagi et.. ja siis ma ikka loen, mis seal tekst on ka. Ma loen pealkirja ära, et kui mulle pinget ei paku, siis ma lähen järgmise juurde.

Aga kui oluline on Teie jaoks see, kust kohast te uudist loete? Ehk millisel leheküljel ta on üleval?

No ega ei olegi. No Facebookis muidu, seal ei saa uskuda muidugi. Seal nagu pannakse täiesti ikkagi, ütleme mingit jama ka ülesse. Kui see ikka lehes või nii moodi on, siis on see midagi teist moodi. Pigem nagu ikka jah...

Et pigem on nagu usutavam, mis on nagu Õhtulehes üleval?

Mhmhh. Jah-jah. Või televiisoris, uudistest kusagilt või. See Facebooki jama nagu ei.. Jah.

Aga kas te jälgite ka, kes on uudise kirjutanud?

Ei.

Aga kui oluline on teie jaoks see, kes seal uudises kõnelevad? Et siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu või sõnu näete seal artiklis?

Mmm, ma vist ütlesin.. uudiseid on nii palju, et noh sul on ta korraks meeles. Ja sul võib-olla poole tunni pärast tuleb juba uus peale ja unustad tolle vana ära või..

Aga räägime nüüd korraks uuesti, et millist infot usaldada ja uskuda?

Ega noh. Tss.. kuidas ma nüüd ütlen? Ma ta loen läbi küll. Aga.. mõne puhul on lihtsalt niimoodi, et oli-oli aga..

Aga mille põhjal nagu seda otsust teha, et kas on ikka tõsi või on kahtlane?

Et no kui kuskilt mujalt tuleb ka seda. Kas teised räägivad. Või kuskil veel keegi kirjutab. Siis küll. Nii et.. Et vahepeal on ikka vale juttu ka, et noh valet uudist, et mis tegelikult nagu ei ole olnud. Selles mõttes, et kui kuskilt mujalt ka kuuled, siis..

Et kui kuskilt mujalt ka kuuled, siis on pigem see tõsi?

Mhmhh.

Et siis pigem tasuks uskuda?

Jah.

Aga kas vahel näiteks kontrollite ka? Et on mingi tekst, vaatate, et kahtlane värk ja loete kuskilt mujalt ka?

(Vaikus)

Või seda pigem mitte?

Pigem mitte.

Nii. Aga milline peab üldse uudis olema, et te selle üldse lahti teeksite?

Hehe, ma ei teagi.

Enne vist ütlesite, et pealkiri järgi..

Et pealkiri ikkagi peab.. Selle ma loeksin ikkagi läbi. Aga siin need, näiteks seda kiibistamist ma ei viitsiks lugeda läbi. Kui tõesti on väga igav, võib olla siis.

Aga miks?

Ma ei tea, see ei paku mulle nagu.. Kui see ükskord kunagi kätte jõuab siis. Aga praegu..

Aga milline peab see uudis olema, et kui olete selle lahti teinud, siis ka läbi loeksite?

Ega ei olegi sellist kindlat. Kui pealkirjas on midagi sellist, et ta tundub, et on midagi põnevat või sellist. Aga muidu midagi kindlat või sellist ma ei oska ütleda..

Aga mida Te ootate Internetis uudisest, kui Te selle lahti teete? Mida see peaks Teile pakkuma, milline see peaks olema, mis seal võiks kindlasti olla?

Ega ma ei ootagi midagi, ausalt öelda. Kui on, kui on.. Noh tundub põnev, siis ma loen ta läbi. Aga ega ma midagi nagu sellist konkreetset ei oota.

Et siis lihtsalt huvi pärast?’

Vot. Nagu Savisaare seegi, et seda nagu ikka lugesid, et noh kas tal nüüd on juba parem, et kas ta juba nagu.. Noh see on nagu võib-olla selline, selline nagu teema, et kui keegi ikka on nagu selline inimene, siis tahaks kursis olla.

Kas siis ootate ka uut informatsiooni sellest artiklist, et midagi uut teada saada?

Jah. Noh vot. Võib-olla selline teema.

Aga millised uudised jätate pigem lugemata, mida väldite?

Neid on palju. Ega seda poliitikat eriti ei. Seda tuleb ju igalt poolt uksest aknast kogu aeg. Et tolle ma jätan lugemata.

Et valite need uudised pigem nagu huvi järgi, või kuidas? Et mida just lugeda?

Jah, no kui siia need tuleb, *app* mulle. Vaatan ära, mis seal pealkiri on. Mind huvitab, lõõn lahti. Kui ei, siis lükkan kõrvale ja..

Nii aga kui Te mõtlete pragu selle peale, millised on praegu uudisteportaalid, siis Õhtuleht, Delfi, Postimees.. Siis milline võiks teie arvates ideaalis olla üks uudiste portaal?

(Naer)

Teie arvamuse järgi?

(Naer)

Ma jään vastuse võlgu. Ma ei oska. Ma ei tea seda..

Kas olete nagu rahul sellega, millised need praegu on või pigem mitte?

No.. Ma neid teisi nagu väga harva. Ma ainult Õhtulehte..

Kui nüüd Õhtulehe põhjal vaadata, siis?

Ei, minule täitsa sobib. Minule täitsa sobib.

Aga kui tavapärane on teie jaoks see, et satute uudist lugema selle järgi, et keegi on seda Facebookis jaganud?

Mmm.. Jah, ikka tuleb ette.

Et tavaliselt avate või mille järgi te seda vaatate?

Jah. Siis ma ikka.. Kui on noh seal neid kommentaare hulga või neid like`misi hulga, siis ikka pakub huvi. Et, mis see nüüd on.

Aga mille järgi Te selle valiku tavaliselt teete? Et ongi selle järgi, et mida on palju kommenteeritud või?

Jah. Jah. Ja kui ma tunnen ka inimest, kes seda nagu jagab, et see ka juba nagu ütleb midagi, et.. Inimest tunned, siis tead, et ahaa, siin võib midagi põnevat olla näiteks, et.. siis ikka teed ikka lahti ja loed.

Aga kui tavapärane on see, et satute lugema näiteks tänu sellele, et keegi otse teile soovitab mõnda artiklit või saadab teile lingi?

Mmmm.. Üliharva. Üliharva.

N32, kõrgharidus2

Kui vaatad eilse päeva peale, mille kohta täitsid meediapäevikut, siis mille poolest oli see päev interneti kasutuse osas sinu jaoks tavapärane ja mille poolest tavapärasest erinev?

Erinevat ma midagi ei leidnud. Tavapärane just viimaste nädalate sündmuste osas, et need uudised on ikkagi poliitikaga seotud olnud.

Kas tavapäraselt ka kasutad just näiteks Delfi portaali?

Jah, Delfi on põhiline. Aga arvutis sisse logides on Postimees ja Õhtuleht tulevad ka.

Ja kui tihti neid Postimeest ja Õhtulehte?

Väga harva

Aga millised on sinu jaoks need tavapärased viisid, kuidas sa jõuad uudisinformatsioonini?

Esimene kontakt on läbi telefoni. Loen pealkirjadest, mis enda erialast tulenevalt või tööga seotult tundub huvitab, siis seal klikkan ja siis hakkam seal edasi minema juba – sealt erinevad viited linkidele, teistele saitidele.

Tavaliselt telefonist otse ikkagi need uudisteportaalid?

Pigem telefonist esimene kontakt päeva jooksul.

Ja pigem ikkagi otse uudisteportaalile?

Jah.

Aga mille järgi sa valid selle, kuidas sa jõuad internetis uudisinformatsioonini? Miks just need viisid? Näiteks kasutad just telefoni ja konkreetselt uudisteportaalet, miks just need viisid?

Miks mitte läbi mingite muude saitide?

Jah

Tegelikult see on seotud mu päevaplaaniga. Mul on oma rutiin, mis kellast mingid tegevused toimuvad ja hommikuti ongi see, et esimene asi ongi üldjuhul telefon, uudiste lugemine sealt. Ja siis läbi selle lähebki. Et on mugav võtta kohe see portaal ette. Ma tean, et milline see minu eelistus on, et ma ei hakka nagu katse-eksitus meetodil kuskil suvaliselt lahmima.

Aga miks sa loed üldse uudiseid internetist?

See on mugav. Kui on paberikandjal ajaleht kohvikus, kus ma käin, siis ma võtan ka paberikandjal ajalehe.

Aga mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberil ajalehte lugedes, telerit vaadates või raadiot kuulates?

Raadiot kuulates teinekord see tähelepanu hajub, sest raadiot kuulan ma autos. Televiisorit ma väga palju ei vaata. Kui olen kohas, kus on telekas, näiteks maal, et siis ma jälgin uudiseid. Istungi teleka ees ja vaatan uudiseid. Aga internetis sellised kokkuvõtlikud konkreetselt, ütleme et see põhisõnum on ära öeldud. Et paber kandjal teinekord just need arvamused, need tulevad pikemalt ja siis peab aega olema, et need läbi lugeda.

Et siis internetis just see konkreetsus?

Just. Et lühidalt nagu asjadega kursis olla ja kui midagi rohkem huvitab, siis teab juba kust edasi uurida ja vaadata.

Kui sa mõtled nüüd nendele tekstidele mida sa vaatasid, seda tüüpi tekstidele, kujutad ette veel Facebooki postitusi, Twitteris tweet'e? Siis küsin, mis on sinu jaoks internetis uudis?

Tekstide põhjal uudisena kõnetas mind, intrigeeris rohkem noh see kiibistamise artikkel. Et terviseiga seotud ja siis kohe tekib see põnevus, et mis nüüd jälle ja mis toimub? Et need politsei uudised, noh – see on küll uudis, aga need on juba tegelikult need, mida juba päris palju igalt poolt läbi käib ja samamoodi on see „Lastega veekeskuses“, et see väga ei ole. Ja see kontserdi kohta info, et... Mina neid nagu uudistena niivõrd ei pea, pigem kui mind ennast muidugi huvitab konkreetselt, siis ma otsin seda ise.

Aga kui nüüd püüaksid sõnastada, mis võiks olla internetis uudis? Näiteks see kiibistamise artikkel, see oli tegelikult üks blogipostitus. Siis üks lugu oli näiteks Delfis üleval. Kui püüda nüüd mõelda veel selle põhjal, siis mis võiks olla just konkreetselt internetis uudis?

Selle blogipostituse järgi saab, võiks teha küll uudise, aga nendest [arusaamatu] uudisena ongi see kontserdi, selle kontserdi toimumise kohta.

See oli pressiteade, mis teatab...

Ja ikkagi võib-olla ka see politsei teema. See on ikka päevakorra teemal, see ei ole nii, et kirjutaks et see juhtus nüüd kuu aega tagasi. See on päevakorral. Pigem ikka jah see.

Kui püüda nüüd sõnastada üldisemalt, mitte konkreetselt valida. Et mingid märksõnad käisid praegu läbi, näiteks „päevakorralisus“....

Et just ongi see päevakorralisus ja mingid uued uurimused, mis on tulnud.

Aga kui oluline on sinu jaoks kuskohast sa seda uudist loed?

See infoallikas peab ikka selline autoriteetne olema. Kui see on lihtsalt Õhtuleht ja tundub selline kollane maik juures, siis väga ei ole. Näiteks erinevate uuringutega ma üldiselt ma alati vaatan, et kustkohast see tuleb. Et see kollane pool on ikka väga palju juures, siis väga tõsiselt ei võta seda.

Aga näiteks kui üks tekst oli üleval blogis, siis kuidas siis sellesse suhtud?

Blogidega on nii ja naa. Minu seisukoht on alati olnud see, et kui kuskil midagi mainitakse ja arvatakse, et see nii võiks olla ja teema on huvipakkuv, siis ma ise uurin edasi ja leian need oma seosed.

Kas sa jälgid, kes on selle uudise kirjutanud?

Kes see konkreetne isik on, seda ma väga ei jälgi.

Aga kas sa jälgid seda, kas see inimene on üldse ajakirjanik?

Mitte oluliselt.

Aga kui oluline on sinu jaoks see, kes uudises kõnelevad ehk kes on need allikad?

Allikad juba on olulised. Et kui see on lihtsalt keegi kodanik, et ei ole seal tiitlit juures, siis see ei ole ka väga tõsiseltvõetav minu jaoks. Aga kui seal on näiteks Tartu Ülikooli professor või sellises stiilis, siis on tõsisemalt võetav.

Aga mille järgi sa valid millist informatsiooni internetis üldse usaldada ja uskuda?

Selle peale jäi kohe see enda teema silma, et kui on kirjas, et ülikooli tudengid tegid uuringu, siis täitsa põnevusega loen. Igasuguseid põnevaid asju tehakse. ET need on need teadmised... see sõna uuring on minu jaoks see, mis paneb mind uudist lugema.

Aga kas on ka mingid tunnused, mille all sa pigem hindad, et asi on natuke kahtlane või mis panevad sind kahtlema, kas kõik peab ikka paika?

Pigem on need mingid tsitaadid, mida kasutatakse uudiste pealkirjades, et väga palju on seda olnud, et kuskil on kontekstist välja rebitud ja tegelikult see uudise sisu ei vasta üldse sellele tsitaadile.

Ma ütlen näiteks seda, et see blogipostitus, mis oli, see tegelikult ei vasta tõele. Et see läks Facebookis niimoodi levima, et kõik inimesed jagasid seda ja seda jagati nii palju, et inimesed uskusid seda, et see on tõsi ja lõpuks see avaldati ka uudisena, sest kõik arvasid, et see on tõsi. Aga see kõik algas ühe inimese blogipostitusest, kes võib-olla on mingi vandenõuteoretik. Ja siis „Lastega veekeskuses“ – selle oli kirjutanud veekeskuse treener. Ehk siis tegelikult see on reklaamtekst, võib-olla üldse ostetud selle veekeskuse poolt.

Vaatasin jah, et reklaamtekst oli sinna üles kirjutatud, aga ma siis mõtlesin, et äkki kuskilt tuleb mingi pärl...

Need on lihtsalt sellised asjad, millele tasub internetis tähelepanu pöörata, aga mida keegi tihtipeale ei tee.

Nende uuringutega ongi see, et ma küll loen neid, aga ma mitte kunagi ei hakka nüüd googeldama, kas selline ülikool või asi on üldse olemas.

Jah, kui on üldiselt juba mingi institutsioon – mõni ülikool või uuringukeskus, siis üldiselt peaks ju olema usaldusväärne.

Kui me lähme nende tekstide juurest ära, siis ma küsiksin, et milline peab uudis internetis olema, et sa selle avaksid?

Pealkiri konkreetne. Lühidalt ütleb ära mis ja millega see sisu on tulemas. Ja loomulikult teatud valdkonnad. Et väga ma spordiuudiseid ei loe näiteks, et seal võib olla see pealkiri mis iganes, aga ma teinekord ei jõuagi sinnani välja. See ei ole valdkond, mis uudistena mind huvitaks.

Aga kui sa oled uudise juba avanud, siis milline see peab olema, et sa seda ka loeksid?

Esiialgu ma lasen silmadega üle ja kui ma vaatan, et läheb väga pikaks ja lohisevaks ja midagi konkreetset ei ütle, siis ma seda edasi ei loe, vaid lähen lihtsalt edasi. Kui seal on mingid sellised teada-tuntud teemad kohe alguses ära mainitud, et ahah! see on see!, siis pole mõtet lugeda.

Mida sa ootad internetist uudisest, kui sa seda avad? Mis seal peaks kindlasti olema, milline see peaks olema?

Midagi uut, mida varasemalt ei teadnud – see on peamine põhjus. Teinekord mõni sündmust kirjeldavat uudis, et kuidas see sündmuste jada on edasi liikunud.

Aga millised uudised jätaid muidu lugemata ja mida väldid?

Ma jätan lugemata spordiuudised. Üksikud korrad avan, kui Eesti sportlased on kuskile tippu jõudmas, siis aeg-ajalt avan, aga mitte iga kord. Ja näiteks uudistena esimese asjana tuli meelde mingid filmiarvustused. Et internetist väga arvamislehekülgi ei loe.

Et siis pigem vaatad valdkonna ja huvitavuse järgi?

Kusjuures neid on väga palju, millest ma lihtsalt üle lähen. Kohe võin vaadata, mida ma absoluutselt ei vaataks. Et... mujal maailmas mingeid konflikte näiteks, et ma olen üks kord mingis osas ära lugenud ja see jääb kuidagi väga kaugemale minust, siis ma praegu seda rohkem ei vaata. Mingeid teste ei tee, mingeid fotosid väga ei vaata ja... siin ei ole nagu...

Kas on ka midagi sellist, mis konkreetset häirib ja seepärast ka väldid?

Lastega seotud blogid, vot neid ma ei loe.

Kui sa mõtled sellele, et millised on Eestis praegu uudisteportaalid, siis milline võik sinu jaoks ideaalis üks uudisteportaal olla?

Ei ole mõelnud selle peale, et millised need võiksid olla, aga mis on mind häirima hakanud viimase paari kuu jooksul on see, et uudised kõikides portaalides korduvad ja nad viitavad üksteisele. See on see, miks ma olen praegu Delfi peale jäänud, sest lihtsalt telefonis on see äpp olemas, aga seal on viiteid Postimehele ja Õhtulehele ja täpselt vastupidi tulevad need – käin Õhtulehes, siis tulevad mingite teiste portaalide uudised. Need asjad on märgatavalt kattuma hakanud. Et midagi väga uut erinevaid portaaale külastades küll silma ei hakka.

Kui tavapärane on sinu jaoks see, et sa satud uudist lugema tänu sellele, et keegi on seda sotsiaalmeedias jaganud või konkreetset kirjutanud ja soovitanud seda sulle soovitanud või on jaganud sinuga seda linki?

Seda tuleb ette paar korda nädalas.

Et kui sa näed näiteks *newsfeedis* mingid huvitavat artiklit, et keegi on seda jaganud, kas sa siis loed seda?

Mitte iga kord. See on jälle minu valdkonnaga seotult, et kui midagi sel teemal on krijuatud ja ma ise ei ole sinna jõudnud, siis ma avan selle ja väga tihti on seda, kus minu valdkonna mingeid uudiseid ja artikleid antakse mulle lingina, et kas ma olen näinud seda.

ET pigem siis nagu erialaseid artikleid just?

Jah, erialaseid.

Aga kui mõni sõber ja kolleeg konkreetselt just sulle saadab, siis kas pigem loed või mitte?

Pigem loen, aga kui ta saadab lingi, mis on teemal, mis mind tegelikult ei huvita, siis ma teen selle igaks juhuks lahti ja vaatan, kas on midagi põnevat ja siis kui ma näen, et ei ole, siis läheb kinni jälle.

M30, kõrgharidus

Mil määral oli eilne päev sinu jaoks internetikasutuse osas tavapärane või tavapärasest erinev?

Pigem tavapärane. Hommikul ärkasin üles, vaatasin oma Instagrami üle ja siis vaatasin üle Facebooki ja vaatasin kiirelt mingid uudisesaidid ära ja midagi muud eriti nagu ei täheldanud.

Ehk siis ma võin Instagrami ka kirja panna jah?

Jah, jah seda küll.

Millised on sinu jaoks tavapärased viisid, kuidas sa jõuad üldse uudisinformatsiooni ja uudisteni?

Üks viis on muidugi see, et kas Facebookis keegi sheerib mingit ägedat uudist huvitavat või siis keegi kuskil private message´is saadab, et on äge artikkel, või teine asi see, et ma lihtsalt lähen Postimees.ee-sse või siis Delfi.ee-sse. Huvitavamad artiklid tegelikult täna tulevad ikkagi minuni ma arvan, et läbei Facebooki, kui on mingi huvitav artikkel, siis ma klõpsan sinna peale ja siis ma vaatan teisi uudiseid ka.

Nii et sinu jaoks on tavapärane, et sa satud uudiseid lugema tänu sellele, et keegi on neid Facebookis jaganud?

Võib öelda küll niimoodi jah, aga samas vaatan ise ka.

Mille järgi sa seal valid näiteks, et milliseid uudiseid lugeda?

Huvitava pealkirja järgi.

Ja kui keegi otse sulle midagi soovitab või saadab lingi?

Üldjoontes ikka loen jah. Järelikult see peab olema suunatud minule, et minuga kuidagi seotud või kuidagi nagu oluline mulle, et kui keegi mulle midagi saadab, siis ma üldjoontes loen ikka läbi.

Aga mille järgi sa valid need viisid, kuidas jõuda internetis uudisinformatsioonini?

Pealkirjad. Või sa mõtlesid et..

Ma mõtlen, et mille järgi sa valid näiteks selle, et lähed Facebooki kaudu või lähed otse uudisteportaali lehele?

Kui ma Facebookist midagi loen ja seal midagi ei ole huvitavat, siis ma lihtsalt nagu uudishimu pärast ikkagi korra lähen Postimehe lehele ja loen sealt ka nagu uudiseid.

Aga Facebook on siis see esmane kanal?

Kuidas kunagi. Ütleme suurem protsent on kindlasti esmane jah. Need, mis ma vaatan läbi, lappan, ja siis, kui seal midagi ei ole, siis ma vaatan nagu edasi. Kuigi viimasel ajal väga vähe seal nagu lappan. See jääb igapäevaselt mulle isiklikult nagu kaugemaks kogu aeg. Pigem suhtlen inimestega seal, kui ma nagu *news feed*'i vaatan. Seal on nii palju sellist müra.

Aga miks sa loed uudiseid internetist?

See on mulle kõige mugavam viis. Ma ei võta endale aega diivani peal ja.. Ekspressi ma näiteks loen niimoodi. Ekspressi ma võtan endale kätte ja, tööl kontoris käib, võtan kätte ja siis sealt loen, et kas siis on midagi uut ja huvitavat. Kodus ma küll ei viitsiks paberlehte võtta ja lihtsalt lugema hakata. Nii kaua ma saan internetist vaadata ja kõik on hästi.

Mis on sinu jaoks internetis teistmoodi kui paberlehte lugedes, telekat vaadates või raadiot kuulates?

Kõige mugavam. Ma saan pausi teha, ma panen lihtsalt telefoni tasku, teen samast kohast lahti. Kus sa selle suure ajalehe laua peal kodus paned onju. Ja telekas või raadios sa ei saa ju pausi peale panna..

Kui sa mõtled nüüd nende tekstide peale, mida vaatasid, ja siis veel igasugu Facebooki postitused ja Twitteris tweedid, ja siis püüa sõnastada, et mis on sinu jaoks internetis uudis.

Pigem ma arvan see, et kui täna võtta neid, et ...no et... tegelikult uudis.. noh minu jaoks ei ole uudis see, et kas lapsega veekeskuses käimine tekitab stressi või mitte. See ei ole uudis, see on arvamus. Teine asi on see, et näiteks teater. Et kas teatris midagi toimub või mitte, et see on tegelikult nagu teadaanne. Et ta on mingil määral uudis, et midagi nagu toimib, aga ikkagi teadaanne. Kui Viimsis jalutab mingi kommionu, et see on nagu tähtis uudis ja oluline uudis, kui sa lapse või kellegagi jalutad ja lapsed on ümberringi seal, et siis pigem see on nagu oluline uudis onju. Et aga see, et inimesi hakatakse kiibistama, et see pigem paneb lugema korra, et mis keiss on, et kas see on kellegi arvamus või on see tõsine asi või on see lihtsalt pilauudis. Et pigem ma ütleks, et need kaks esimest on rohkem uudised kui see, et kas lapsega on stress käia seal või mitte. Või siis mis kuskil toimub.

Aga kõik need tekstid võivad ju olla kellegi jaoks olulised..

.. seda kindlasti jah

Aga kui sa mõtled, et mis just uudise teeb tekstist.

Oluline sündmus, mis tänapäeval on toimunud. Selles mõttes, mis võiks nagu kõigile oluline olla. Uudise puhul mida saab nagu rohkem absolutiseerida inimeste seas, mitte see, mis on rohkem individuaalile suunatud.

Kui oluline on sinu jaoks, kust kohast sa uudist loed?

Kindlasti on oluline. Ega tänapäeval kõike Elu24 või kollase ajakirjanduse.. see on nagu nii üles paisutatud, näitlikult huvitavaks tehtud uudis onju. Aga ikka prestiižsematest ajakirjadest kas BNSi lehelt või siis Delfist või ma isegi Postimeest pean täna nagu olulisemaks kui Delfit. Delfi natuke on juba.. ta on selline kollane ja natuke segu minu jaoks. Aga eks igal ühel ole erinevaid arvamusi.

Kas sa jälgid, kes on uudise kirjutanud?

Väga harva vaatan seda. Kui on arvamussait, siis on teada, et seal on inimeste arvamust kirjutatud, et kas on noorajakirjanik või keegi selline. Kui on keegi olulisem, siis on seal nimi ka taga onju. Aga väga vähe vaatan tegelikult seda, et kelle artikkel. Sest tänapäeval nii palju vahetub nii palju erinevaid ajakirjanikke on ja ma ise puutun hästi palju kokku reklaamajakirjanduse teemaga ja PR-iga, et siis minuga väga tihti võtavad erinevad inimesed ühendust. Tahavad reklaami müüa ja muidugi teevad mulle ka veiniartikleid. Neid inimesi, neid nimesi ma vaatan muidugi, kes veiniartikli kirjutavad. Aga muidu ei vaata.

Aga näiteks nende tekstide puhul, kas sa märkasid, kas need olid kirjutanud ajakirjanikud?

Seda ma üldse ei vaadanudki. Ma tavaliselt ei vaata seal lõpust, kes on see toimetaja või mitte.

Kui oluline on sinu jaoks, kes uudises kõnelevad ehk siis kes on need allikad, kellega ajakirjanik on vestelnud ja kelle sõnu ta seal edastab?

See isegi on mingil määral, et kui on mingi suva inimese arvamust küsitud ainult, siis on see täitsa *so-so*, nagu ongi ühest vaatevinklist kirjutatud artikkel onju. Aga kui on mingi selline prestiižsem ja intelligentsem inimene, tegelane, kellest sa tead ka varem, kes on nagu kuskil arvamust avaldanud või kes on nagu adekvaatset infot kuskil andnud või on kuskil normaalse töökoha peal, et siis seda nagu võtan nii-öelda suuremalt ja ausamalt või.

Mille järgi valid, millist infot internetis usaldada ja uskuda?

No kui esimene aprill ei ole, siis Postimehe uudised võiksid kõik ausad olla. Ja Delfis ka. See oleneb muidugi saidist ja blogist ja millega see seotud on ja. Kui keegi a la saadab mingi blogi lingi kuskil või juhuslikult Facebookis, ma ikkagi vaatan, mis blogiga on tegemist. Et kas see on nagu selline pealiskaudne või on ikka keegi nagu mõttega inimene kirjutanud või midagi sellist. Aga üldiselt ikka kui sa Postimehest lugusid loed, siis võiks ikka usutatav olla.

Ehk siis pigem selle lehekülje järgi?

Pigem lehekülje järgi jah.

Aga milline peab uudis üldse olema, et sa selle avaksid?

Sisetunde järgi huvi tekitav uudis, mis võiks mulle nagu huvi pakkuda.

Aga milline peab see olema, et sa seda ka loeksid?

No ütleme ausalt, näiteks poliitilisi uudisi ma eriti ei ava, sest need nagu mind väga ei huvita ja need muutuvad iga päev ja blablabla. Et kaudselt mõjutab. Mina valin ka ja nii, valimistega tegelen, aga mitte nagu ei loe neid poliitilisi uudiseid. Aga kui on näiteks mingi õnnetus kuskil juhtunud, siis ma vahest avan, vahest mitte onju. Neid juhtub ka iga päev ja suhteliselt üksluised onju. Keegi sõitis purjus peaga või keegi keeras ette kellelegi. Ja pigem nagu selliseid, nagu näiteks majandusuudiseid, kus mingi firma või keegi on midagi teinud ja millegi suuremaga hakkama saanud või mingit uut arendust kuskil hakatakse tegema, et mingi suurem selline asi. Või siis mingi tähtis haiguse teema, mis võib seotud olla minu või lastega. Noh pigem võib-olla mingeid selliseid süviti. Ja võib-olla vahest mingeid kollase poole pealt mingi põnevam artikkel inimese kohta, keda ma võib-olla kaudselt tean.

Mille järgi sa ikkagi selle otsuse teed, et seda avada ja lugeda?

Pealkirja. Pealkirja järgi ikka.

Aga kui sa teed selle juba lahti, viskad pilgu peale, siis mille järgi sa otsustad seda?

Diagonaalis lugemisega. Ma arvan, et juba isegi paari esimese lausega võib-olla ütleb ära natuke, et mis see nagu olla võib.

Mida sa ootad internetis uudisest, kui sa selle avad? Et milline see võiks olla, mis seal võiks olla kindlasti, mida see võiks pakkuda?

Lühike, lõvv ja põnev. Pikka teksti ei viitsi lugeda netis.

Siis millised uudised jätkad pigem lugemata ja mida väldid?

Ma ei tea. 10 põhjust, miks naine sind petab. Mingid sellised cosmo-stiilis. See ei paku huvi mulle ja ma võin 20 erinevat artiklit leida 10 põhjusega, kus on kõik põhjused üksteisega vastuolus.

Aga kui sa mõtled selle peale, millised on praegu Eestis uudisteportaalid, siis milline võiks sinu arvates ideaalis üks uudisteportaal olla?

Konkreetne, ilma mürata ja kergesti aru saadav. Näiteks kui sa täna Delfist vaatad, siis Delfi on tegelikult suhteliselt nagu selline kirju loom. Postimees on juba konkreetse. Natuke värvi, natuke loed sealt konkreetset.. BNSi leht on ka natuke veel konkreetsem, aga seal ma ei ole käinud väga palju. Aga näiteks jah, et Delfis on väga palju ja seal on nagu segaselt. Ja mis nagu kõige rohkem, on see, et mingid asjad nagu korduvad. Mingid uudised on nagu pildiga ja siis samas on need uudised seal samas kuskil ka tekstina jooksevad läbi lihtsalt lausetena, täpselt sama uudis on korduvalt läbi, et ma ei näe sellel mõtet. Neid uudiseid, mida tahad esile tuua, pane näiteks pildiga ja ülejäänud pane nagu.. et ülejäänud pane siis normaalselt.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Kristel Härma

(sünnikuupäev: 26.12.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Uudiste lugemise harjumused internetis“,

mille juhendaja on Ragne Kõuts,

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, 26.05.2015